

UNIVERSITAT DE BARCELONA

*Facultat de
Geografia i Història*

Llicenciatura en Història de l'Art

Guia de l'Estudiant
1999/2000

GUIA DE L'ESTUDIANT

1999/2000

Facultat de Geografia i Història

Llicenciatura en Història de l'Art

UNIVERSITAT DE BARCELONA

U

B

ÍNDIX

-DIVISIÓ DE CIÈNCIES HUMANES I SOCIALS

1. Òrgans de Govern.....	5
2. Consell de Divisió.....	5
3. Comissions.....	6

-ORGANITZACIÓ DE LA FACULTAT DE GEOGRAFIA I HISTÒRIA

1. Òrgans de Govern.....	11
2. Departaments.....	12
3. Serveis de la Facultat.....	13
4. Locals per a activitats diverses.....	16

-NORMES ACADÈMIQUES

1. Permanència a la Universitat.....	19
2. Normativa reguladora d'exàmens.....	26
3. Crèdits de Lliure Elecció.....	31
4. Eleccions d'estudiants.....	35
5. Homologació de títols estrangers.....	37
6. Legalització de documents.....	37
7. Càlcul de la nota mitja.....	39

-TRÀMITS GENERALS DE LA FACULTAT

1. Prematrícula.....	43
2. Matrícula oficial ordinària.....	44
3. Matrícula fi de carrera.....	46
4. Matrícula extraordinària de reconeixement de crèdits.....	47
5. Matrícula de postlicenciatura.....	47
6. Sòcrates-Erasmus.....	48
7. Matrícula de Doctorat.....	50
8. Matrícula de vinculació a departaments.....	50
9. Anul·lacions.....	50
10. Ampliació de matrícula.....	51

11. Traslats.....	51
12. Convalidacions.....	54
13. Convenis de cooperació educativa.....	57
14. Tràmits Administratius.....	58
15. Sol·licitud del títol de llicenciat.....	59
16. Premi Extraordinari de Llicenciatura.....	60
17. Calendari administratiu.....	62

-PLA D'ESTUDIS

1. Estructura general dels nous Plans d'estudis.....	65
2. Pla d'estudis.....	66

-HORARIS I EXÀMENS

1. Calendari escolar.....	81
1. Assignatures obligatòries i optatives.....	85
2. Quadre resum d'horaris Q1.....	102
3. Quadre resum d'horaris Q2.....	104
4. Assignatures Lliure Elecció.....	108
5. Annex 1.....	111
6. Annex 2.....	124

-PLA DOCENT

1. Assignatures obligatòries primer cicle.....	129
2. Assignatures obligatòries segon cicle.....	147
3. Assignatures optatives primer cicle.....	157
4. Assignatures optatives segon cicle.....	171
5. Assignatures lliure elecció.....	215
6. Ubicació d'aules.....	225

***DIVISIÓ DE CIÈNCIES
HUMANES I SOCIALS***

DIVISIÓ DE CIÈNCIES HUMANES I SOCIALS

La Universitat de Barcelona s'estructura en cinc divisions conformades amb criteris d'afinitat acadèmica. Les divisions són grans unitats de gestió administrativa i acadèmica que engloben dins el seu si les facultats, els departaments, els serveis i els instituts.

La Divisió de Ciències Humanes i Socials comprèn les facultats de Geografia i Història, Filologia, Belles Arts i Filosofia, com també un total de vint-i-dos departaments i quatre serveis (Laboratori Científicotècnic d'Evolució i Gestió del Paisatge, Fonètica, Lexicometria i Tractament de Textos Catalans).

1. ÒRGANS DE GOVERN

<i>President:</i>	Dr. Jesús Contreras Hernández
<i>Vicepresident</i>	Dr. Fernando Hernández Hernández Dra. Mercè Viladrich Grau
<i>Secretari:</i>	Dr. Francisco López Frías
<i>Vicegerent:</i>	Sr. Pedro Moreno Arribas
<i>Coor. de Serveis i</i>	
<i>Seguretat laboral:</i>	Sr. Diego Jiménez Sánchez

La Presidència de la Divisió I està situada a la planta baixa de la Facultat de Filologia, a l'edifici de la plaça Universitat (Gran Via de les Corts Catalanes, 585. Tel. 93 4021100).

Secretària del president: M. Dolors Albert i Calderó
Horari de visita: hores concertades.

2. CONSELL DE DIVISIÓ

Art. 15 i seg. dels Estatuts de la Universitat de Barcelona (EUB) i art. 5, 6, 7, 8 i 9 del Reglament de la Divisió (RD).

Funcions

Representació i gestió econòmica i pressupostària. Gestió del personal. Gestió de l'ensenyament i programació. Gestió de recerca. Elaboració de la política universitària general.

Composició

<i>President:</i>	Dr. Jesús Contreras Hernández
<i>Vicepresident:</i>	Dr. Fernando Hernández Hernández Dra. Mercè Viladrich Grau
<i>Secretari</i>	Dr. Francisco López Frías
<i>Degans:</i>	FACULTAT DE BELLES ARTS Dr. Pere Falcó Golondrina FACULTAT DE FILOGOLOGIA Dr. Javier Orduña Pizarro FACULTAT DE FILOSOFIA Dr. Agustín González Gallego FACULTAT DE GEOGRAFIA I HISTÒRIA Dr. Pedro Clavero Paricio
<i>Vicegerent:</i>	Sr. Pedro Moreno Arribas
<i>Membres:</i>	-els 22 directors dels departaments -El director de l'Institut del Pròxim Orient antic -Els 6 caps d'estudis dels ensenyaments de la Divisió -23 Estudiants -8 professors no ordinaris -8 representants del PAS Total: 77 membres

3. COMISSIONS

Comissió Permanent (art. 10 de l'RD)

Funcions

Competències delegades pel Consell de Divisió.

Comissió Acadèmica (art. 16 dels EUB; art. 15 de l'RD)

Funcions

Coordinar i supervisar l'organització dels diferents ensenyaments (plans d'ordenació acadèmica) i de l'activitat docent.

Comissió de Convalidacions (art. 112 dels EUB; art 16 de l'RD)

Funcions

Estudiar i resoldre les sol·licituds de convalidacions. Aprovació d'una normativa interna de convalidacions. Comissió de recerca (art.17 de l'RD)

Comissió de Recerca. (art.17 de l'RD)

Funcions

Estudiar i informar totes les qüestions relacionades amb la recerca.

Comissió Econòmica (art 18 de l'RD)

Funcions

Dur a terme les tasques relacionades amb el camp de la gestió econòmica i patrimonial.

Comissió de Professorat (art. 19 de l'RD)

Funcions

Elaborar la proposta de la plantilla del professorat de la Divisió, informar dels canvis de denominació i redistribució de places.

Comissió de Doctorat i Ensenyaments de Postgrau (art. 20 de l'RD)

Funcions

Coordinar tots els Programes de Doctorat de la Divisió. Informar sobre les propostes de cursos de postgrau, màsters i cursos d'extensió Universitària.

Comissió de Biblioteques

Funció

Estableix les línies generals de la política de biblioteques, d'adquisicions i funcionament dels fons bibliogràfics dels centres de la Divisió.

Comissió d'Informàtica (art. 22 de l'Rd)

Funcions

Proposa les línies generals de la política informàtica de la Divisió.

Comissió d'Extensió Universitària (art. 23 de l'RD)

Funcions

La difusió del coneixement, la ciència i la cultura a través d'activitats adreçades a la comunitat universitària i als ciutadans en general.

Comissió del PAS (art.24 de l'RD)

Funció

Elaborar la proposta de la plantilla del PAS i el manual de funcions.

Comissió de Salut Laboral i Medi Ambient (art. 25 de l'RD)

Funcions

Coordinar i promoure la seguretat i la salut laboral del col·lectiu del personal.

Comissió d'Unitats Tècniques (art.26 de l'RD)

Funcions

Coordinar i fer el seguiment de les activitats que es duen a terme a les unitats tècniques de la Divisió.

***ORGANITZACIÓ DE LA
FACULTAT DE GEOGRAFIA I
HISTÒRIA***

1. ÒRGANS DE GOVERN

El govern de la Facultat de Geografia i Història depèn de la Junta de Facultat, del Deganat i dels Consells d'Estudis.

1.1 Junta de Facultat

- 25 membres del professorat ordinari
- 5 membres de la resta del personal docent
- 5 membres del personal d'administració i serveis
- 15 representants de l'alumnat

1.2 Deganat

- Degà: Dr. Pedro Clavero Paricio
- Vicedegà: Dr. Bernat Muniesa i Brito
- Secretari: Dr. Joan Ramon Triadó Tur
- Cap d'estudis de Geografia: Dr. Jaume Font Garolera
- Cap d'estudis d'Història: Dra. M. Ángeles del Rincón Martínez
- Cap d'estudis d'H. de l'Art i d'Antropologia Social i C.: Dr. Gaspar Coll Rosell
- Coordinador d'Antropologia Social i Cultural: Dr. Oriol Beltran Costa
- Cap de Secretaria: Sra. Dolores Sánchez Pinilla
- Conserge: Sr. Luis Jiménez Borque

1.3 Consells d'Estudis. Composició

Consell d'Estudis de Geografia

- 7 professors:
  - el cap d'estudis
  - 3 de Geografia Humana
  - 2 de Geografia Física
  - 2 de Geografia Regional
- 7 estudiants

Consell d'Estudis d'Història

- la cap d'estudis (sense vot)
- 5 professors

- 1 de Prehistòria, H. Antiga i Arqueologia
- 1 d'Història Medieval
- 1 d'Història Moderna
- 1 d'Història Contemporània
- 1 d'Antropologia Social i Cultural, H. d'Amèrica i Àfrica
- 5 estudiants

Consell d'Estudis d'Història de l'Art i Antropologia Social i Cultural

- 8 professors:

- el cap d'estudis d'història de l'Art i Antropologia Social i Cultural
- el coordinador d'Antropologia Social i Cultural
- 4 d'Història de l'Art
- 3 d'Antropologia Social i Cultural i H. d'Amèrica i Àfrica
- 1 de Geografia Humana
- 4 estudiants d'Història de l'Art
- 4 estudiants d'Antropologia Social i Cultural

2. DEPARTAMENTS

HISTÒRIA DE L'ART

Ubicació: Torre B (1r i 2n pis)

Extensió: 3131

Dir. del Departament: Pendent d'elecció

PREHISTÒRIA, HISTÒRIA ANTIGA I ARQUEOLOGIA

Ubicació: Torre B (9è i 10è pis)

Extensió: 3152

Dir. del Departament: Dr. Josep M. Gurt Esparraguera

HISTÒRIA MEDIEVAL, PALEOGRAFIA I DIPLOMÀTICA

Ubicació: Torre B (6è i 7è pis)

Extensió: 3144

Dir. del Departament: Dr. Antoni Riera Melis

HISTÒRIA MODERNA

Ubicació: Torre B (3r pis)

Extensió: 3133

Dir. del Departament: Dr. Pere Molas Ribalta

HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA

Ubicació: Torre B (5è pis)

Extensió: 3137

Dir. del Departament: Dr. Jordi Casassas Ymbert

ANTROPOLOGIA CULTURAL I HISTÒRIA D'AMÈRICA I ÀFRICA

Ubicació: Torre B (8è pis)

Extensió: 3150

Dir. del Departament: Dr. Xavier Roigé Ventura

GEOGRAFIA FÍSICA I ANÀLISI GEOGRÀFICA REGIONAL

Ubicació: Torre A (5è pis)

Extensió: 3118

Dir. del Departament: Dra. Montserrat Jardí i Porqueras

GEOGRAFIA HUMANA

Ubicació: Torre A (6è pis)

Extensió: 3120

Dir. del Departament: Dr. Joan Eugeni Sánchez Pérez

*Per posar-se en contacte telefònicament amb els departaments s'han de marcar els números de la centraleta: 93 440 92 00 / 93 333 34 66 / 93 333 30 62 i demanar l'extensió corresponent.

* El número de fax de tots els departaments és el 93 449 85 10.

3. SERVEIS DE LA FACULTAT

3.1 Consergeria

Telèfons: 93 440 92 00 / 93 333 34 66 / 93 333 30 62

(ext. 3093 / 3091)

3.2 Secretaria de la Facultat

Ubicació: La Secretaria de la Facultat, els despatxos del president de Divisió, del degà, del vicedegà, dels caps d'estudis, del secretari, del vicegerent i de la cap de la Secretaria són a la segona planta de l'edifici principal.

Adreça: Facultat de Geografia i Història
C. Baldiri Reixach, s/n
(zona universitària de Pedralbes)
08028 Barcelona

Telèfons: 93 333 41 62 (contestador automàtic durant els
mesos de matriculació)
Directe: 93 334 64 62
Centraleta: 93 440 92 00 /93 333 34 66 /
93 333 30 62
Extensions: 3110 / 3111

E-mail: gih-capsec@d1.ub.es
Adreça internet www.ub.es/facgh/gh.htm

Fax: 93 333 06 14 (només Secretaria i Deganat)

Horari: Matí: de dilluns a divendres, de 9h a 14h
Tarda: de dilluns a dijous, de 16 h a 20 h i els
divendres de 16 h a 18 h.

Consulteu al tauler d'anuncis els possibles canvis d'horari d'atenció al públic de la Secretaria.

Al tauler d'anuncis del vestíbul i de la Secretaria es poden trobar totes les informacions referents a la Facultat.

3.3 Biblioteca de Geografia i Història, Biblioteca d'Història de l'Art, Hemeroteca

Ubicació: Àrea sud de la zona universitària de Pedralbes

Adreça: C. Baldiri Reixach, s/n

Telèfon: Centraleta: 93 333 34 66
Biblioteca de Geografia i Història, ext. 3820/3821
Biblioteca d'Història de l'Art, ext. 3806
Hemeroteca, ext. 3814

Fax: 93 449 98 17

Horari: De dilluns a divendres, de 9 h a 21 h
Dissabtes, diumenges i festius, de 10 h a 21 h

Les monografies es troben a la segona planta de l'edifici i les publicacions periòdiques, al soterrani.

Els fons són de lliure accés.

Serveis: - Préstec domiciliari (ext. 3802)
- Informació bibliogràfica i préstec interbibliotecari (ext. 3821)
- Autoservei de fotocòpies
Cap de la Biblioteca de Geografia i Història: Sra. Maria Forn i Homar
Cap de la Biblioteca d'Història de l'Art: Sra. Maria Manadé Palau

3.4 Institut d'Història Medieval

Ubicació: Torre B (6è pis)
Extensió: 3144

3.5 Servei Científicotècnic de Gestió i Evolució del Paisatge

Ubicació: Soterrani de les torres A i B
Extensió: 3101 / 3102
Fax: 93 449 57 48

3.6 Aula d'Informàtica

Director: Dr. Josep Miquel Raso i Nadal
Ubicació: Vestíbul principal i torre A, planta 1a
Extensió: 3164 / 3165

3.7 Aula de Vídeo (classes pràctiques, préstecs i taller)

Coordinador: J. M. Caparrós i Lera
Oficial d'àudio-visuals: Sr. Antonio Juárez
Ubicació: Torre A, primera planta
de dilluns a divendres, de 9 h a 13 h

3.8 Cooperativa Universitària Sant Jordi

Al vestíbul de la Facultat hi ha la Cooperativa Universitària Sant Jordi, que, pagant prèviament 200 pessetes, facilita l'adquisició de tota mena de llibres i material escolar amb descompte. També es pot fer el pagament d'aquesta quota en el moment de la matrícula. Telèfon: 93 334 30 31

3.9 Copisteria

Ubicació: Vestíbul de la planta baixa, torre A
Telèfon: 93 440 33 01

3.10 Bar

Té un servei de menjadors
Telèfon: 93 440 77 13

4. LOCALS PER A ACTIVITATS DIVERSES

4.1 Locals de representants i associacions d'estudiants

Ubicació: Vestíbul principal

4.2 Institut d'Experimentació Teatral

Ubicació: Soterrani de la torre A

NORMES ACADÉMIQUES

NORMATIVA GENERAL

MATRÍCULA

L'estudiant ha de matricular-se el primer any d'un mínim de 50 crèdits i d'un màxim de 90.

Es parla de primer any quan un estudiant accedeix per primera vegada a un ensenyament, tant si es tracta d'un ensenyament de primer i segon cicle com d'un de només segon cicle o d'un segon cicle de diferent ensenyament.

En el cas que hi accedeixi per convalidacions o adaptacions cal tenir en compte:

-Convalidacions:

S'ha de matricular d'un mínim de 50 crèdits, comptant les assignatures convalidades. Es pot matricular d'un màxim de 90 crèdits, sense comptar les assignatures convalidades.

Adaptacions:

-Pla antic a pla nou:

sense límit de crèdits de què matricular-se.

-Trasllat:

Si no ve de preinscripció, sense límit de crèdits de què matricular-se

Si ve de preinscripció, mínim de 50 crèdits comptant les assignatures adaptades i màxim de 90 crèdits sense comptar les assignatures adaptades.

L'estudiant que es matriculi per primera vegada no podrà acollir-se al règim a temps parcial.

1. PERMANÈNCIA A LA UNIVERSITAT

NORMATIVA DE PERMANÈNCIA DELS ESTUDIANTS DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

L'article 27.2 de la Llei de reforma universitària i l'article 146 dels Estatuts de la Universitat de Barcelona atribueixen al Consell Social la competència per fixar les normes que regulen la permanència dels estudiants a la Universitat.

Ha de tractar-se d'una normativa flexible que, dins dels límits adequats, es basi en la responsabilitat del mateix estudiant a l'hora de formalitzar la seva matrícula, partint d'una planificació adequada dels seus estudis. Com és natural, això exigeix que els estudiants coneguin degudament la seva situació acadèmica i les normes de matrícula establertes per la Junta de Govern i, per tant, que la Universitat dugui a terme una actuació informativa suficient.

D'altra banda, ateses les circumstàncies en què es produeix l'arribada dels estudiants a la Universitat, s'estima convenient que l'impacte de la Normativa de permanència no tingui els seus efectes més directes sinó a partir del segon any, i per al primer s'exigeix l'aprovació d'un nombre de crèdits reduït.

Així doncs, la present Normativa estableix en el capítol I el marc general, i el capítol II preveu un règim especial que fa referència al cas dels estudiants que per motius personals o familiars o per raons de treball no estiguin en condicions de seguir el règim normal d'estudis.

Establert aquest punt de partida, s'entén que cal admetre, a més, l'existència de circumstàncies especials que recomanen la no aplicació o l'aplicació mitigada de les normes de permanència, entre les quals cal situar evidentment els estudis en què s'estableixen requisits especials per passar del primer al segon cicle.

- La Normativa es fonamenta en els criteris generals següents:

- a) El concepte clau és el de crèdit, deixant de banda, doncs, tant el concepte d'assignatura com el de convocatòria.
- b) L'any acadèmic s'entén sempre com el conjunt dels dos semestres.
- c) Són conceptes fonamentals el factor de repetició, la trajectòria mínima i el nombre de crèdits a què es matricula l'estudiant cada any a partir del segon.

El factor de repetició és un indicador que permet determinar el nombre màxim d'anys d'estada de l'estudiant en l'ensenyament corresponent. Aquest indicador està relacionat a la vegada amb el de trajectòria mínima, que suposa l'establiment del nombre de crèdits mínims que s'han de comptar cada any a partir del segon a l'efecte de la Normativa.

Quant a la matriculació del nombre de crèdits, es parteix d'un criteri de llibertat per a l'estudiant, si bé a l'efecte de la Normativa de permanència es fixen uns mínims lligats als anys en què es vol que l'estudiant cursi un determinat ensenyament i que, en aquest cas, és el que ha de fixar la trajectòria mínima esmentada.

Altres punts definidors són:

Nombre de crèdits superats: els crèdits aprovats, convalidats o adaptats per l'alumne.

Nombre de crèdits acumulats: la suma de tots els crèdits superats per l'alumne al llarg dels diferents anys acadèmics en què és d'aplicació la Normativa.

Nombre total de crèdits matriculats: la suma dels crèdits a què s'ha matriculat al llarg dels diferents anys, a partir del segon.

Sobre aquestes bases s'estableix la Normativa de permanència següent:

CAPÍTOL I: NORMATIVA GENERAL

Matrícula

L'estudiant ha de matricular-se el primer any acadèmic a un mínim de 50 crèdits i a un màxim de 90.

A partir del segon any, l'estudiant pot matricular-se al nombre de crèdits que desitgi (un màxim de 90), si no ho impedeix el pla d'estudis corresponent, si bé a l'efecte de la Normativa de permanència el mínim que s'ha de comptar cada any és de 50 crèdits per a les llicenciatures.

Permanència

En finalitzar el primer any acadèmic l'estudiant ha d'haver superat un mínim de nou crèdits, corresponents a assignatures obligatòries. En cas contrari, no podrà continuar aquests estudis.

A partir del segon any acadèmic, l'estudiant ha de superar el nombre de crèdits acumulats (corresponents a qualsevol tipus d'assignatura, és a dir, obligatòria, optativa i de lliure elecció) que resulti de sumar 9 al resultat de

dividir el nombre total de crèdits a què s'ha matriculat a partir del segon any, amb un mínim anual de 50 crèdits per a les llicenciatures (NC), entre el factor de repetició (FR).

$$9 + \frac{NC}{1,75}$$

El factor de repetició establert és 1,75.

En cas contrari, l'estudiant no podrà continuar aquests estudis.

Els estudiants que cursin un ensenyament de només segon cicle hauran de superar:

El primer any acadèmic, un mínim de 18 crèdits corresponents a assignatures obligatòries. En cas contrari, l'estudiant no podrà continuar aquests estudis.

A partir del segon any acadèmic, el nombre de crèdits acumulats (corresponents a qualsevol tipus d'assignatura, és a dir, obligatòria, optativa i de lliure elecció) que resulti de sumar 18 al resultat de dividir el nombre total de crèdits matriculats a partir del segon any, amb un mínim anual de 50 crèdits (NC), entre el factor de repetició (FR).

$$18 + \frac{NC}{FR}$$

En cas contrari, l'estudiant no podrà continuar aquests estudis.

Exempció

Quan a un estudiant li resti un 10 per 100 de crèdits per finalitzar l'ensenyament, quedarà lliure de l'aplicació d'aquesta Normativa.

Casos especials

Posat cas que l'estudiant interrompi els seus estudis en un ensenyament, l'aplicació d'aquesta Normativa quedarà en suspens durant el temps en què no es matriculi.

Durant el temps de prestació del servei militar o durant la prestació social substitutòria quedarà interrompuda l'aplicació d'aquesta Normativa durant un curs acadèmic, si així ho demana l'alumne.

Anul·lació de matrícula

En els casos d'anul·lació de matrícula s'aplicaran, a l'efecte de permanència, les normes que tingui establertes la Junta de Govern.

Situació acadèmica

La Universitat arbitrarà els mitjans necessaris perquè l'estudiant pugui conèixer en qualsevol moment, i molt especialment en el moment de la matrícula la situació acadèmica en tot allò que faci referència al nombre de crèdits a què s'ha matriculat els anys anteriors, al de crèdits superats i, en general, a la seva situació acadèmica en el marc d'aquesta Normativa.

CAPÍTOL II: RÈGIM ESPECIAL

S'estableix un règim especial de permanència per als estudiants que per motius personals o familiars o per raons de treball no estiguin en condicions de seguir el règim normal d'estudis. Per acollir-s'hi, l'estudiant, en matricular-se el segon any o els anys posteriors, haurà de fer-ho constar en els mòduls de matrícula.

El nombre de crèdits previst a la norma núm. 5 serà per als estudiants a temps parcial el que resulti de sumar 9 al resultat de dividir el nombre de crèdits matriculats a partir del segon any, amb un mínim anual de 30 crèdits i un màxim de 49,5 per a llicenciatures i de 44,5 per a diplomatures (NC), entre el factor de repetició (FR), que en aquest cas serà 2.

El nombre de crèdits previst a la norma núm. 6 b serà per als estudiants a temps parcial el que resulti de sumar 18 al resultat de dividir el nombre de crèdits matriculats a partir del segon any, amb un mínim anual de 30 crèdits i un màxim de 49,5 per a llicenciatures i de 44,5 per a diplomatures (NC), entre el factor de repetició (FR), que en aquest cas serà 2.

Cada estudiant només tindrà dret una sola vegada a sol·licitar el seu pas a la condició d'estudiant a temps parcial per acollir-se a aquest règim especial.

L'estudiant a temps parcial que en qualsevol any posterior es matriculi a 50 crèdits per a llicenciatures i a 45 per a diplomatures, o més, esdevindrà automàticament alumne a temps complet i no podrà tornar a demanar el seu pas a la condició d'estudiant a temps parcial.

Disposició addicional

Abans de finalitzar el curs 1997-1998, el Consell Social farà una avaluació del règim especial per a estudiants a temps parcial, per tal de determinar la seva continuïtat o, si escau, la seva revisió.

Disposicions transitòries

1. Als estudiants que continuïn fent els seus estudis d'acord amb el pla d'estudis no reformat no se'ls aplicarà aquest règim de permanència, sinó el vigent anteriorment.

2. Els estudiants que el curs 1992-1993 hagin iniciat els seus estudis amb el pla nou hauran de superar:

Aquest primer any acadèmic, un mínim de sis crèdits corresponents a assignatures obligatòries.

A partir del curs 1993-1994, el nombre de crèdits acumulats (corresponents a qualsevol tipus d'assignatura, és a dir, obligatòria, optativa i de lliure elecció) que resulti de dividir el nombre total de crèdits a què s'ha matriculat a partir del curs 1993-1994, amb un mínim anual de 50 crèdits per a les llicenciatures (NC), entre el factor de repetició (FR).

$$\frac{NC}{FR}$$

En cas contrari, l'estudiant no podrà continuar aquests estudis.

3. Els estudiants que el curs 1992-1993 i posteriors hagin fet l'adaptació al pla nou d'estudis han de superar:

El nombre de crèdits acumulats (corresponents a qualsevol tipus d'assignatura, és a dir, obligatòria, optativa i de lliure elecció) que resulti de dividir el nombre total de crèdits a què s'ha matriculat, amb un mínim anual de 50 crèdits per a les llicenciatures (NC), entre el factor de repetició (FR).

$$\frac{NC}{FR}$$

Totes les assignatures adaptades es consideraran superades i els crèdits corresponents seran crèdits acumulables per a l'aplicació de la fórmula.

En cas contrari, l'estudiant no podrà continuar aquests estudis.

Els estudiants que el curs 1992/1993 hagin iniciat el seus estudis en una llicenciatura de només segon cicle hauran de superar:

A partir del curs 1993/1994 el nombre de crèdits acumulats (corresponents a qualsevol tipus d'assignatura, és a dir, obligatòria, optativa i de lliure elecció) que resulti de dividir el nombre total de crèdits matriculats a partir del curs 1993/1994, amb un mínim anual de 50 crèdits (NC), pel factor de repetició (FR).

$$\frac{NC}{FR}$$

En cas contrari, l'estudiant no podrà continuar aquests estudis.

Els estudiants que a partir del curs 1993/1994 facin la seva adaptació al pla nou d'estudis hauran de superar:

El nombre de crèdits acumulats (corresponents a qualsevol tipus d'assignatura, és a dir, obligatòria, optativa i de lliure elecció) que resulti de dividir el nombre total de crèdits matriculats a partir de l'any de l'adaptació, amb un mínim anual de 50 crèdits per a les llicenciatures i de 45 crèdits per a les diplomatures (NC), entre el factor de repetició (FR).

$$\frac{NC}{FR}$$

Totes les assignatures adaptades es consideraran superades i els crèdits corresponents seran crèdits acumulables per l'aplicació de la fórmula.

En cas contrari, l'estudiant no podrà continuar aquests estudis.

Aclariment pràctic

Cal aprovar 9 crèdits obligatoris el primer any (18 d'obligatoris en cas d'accés directe al segon cicle).

A partir de segon s'estableix un nombre total de crèdits teòrics que s'han d'aprovar mitjançant la fórmula. Els crèdits superats per l'alumne han de ser sempre superiors als teòrics. L'objectiu és mantenir quan més allunyat millor el total de crèdits superats del mínim teòric que marca la fórmula. D'aquesta manera, i a tall d'exemple, superant durant el primer any 60 crèdits hi ha prou marge per no haver de superar-ne cap el segon any.

La fórmula castiga la matriculació a pocs crèdits, establint-ne un mínim de 50 per al còmput. Aquest efecte s'ha suavitzat amb l'establiment del règim especial de permanència, que té una fórmula d'aplicació no tan estricta.

L'alumne que té problemes de permanència pot demanar continuar els seus estudis de manera excepcional. Amb aquesta mesura l'alumne disposa d'un curs acadèmic per redreçar la seva situació acadèmica. En cas contrari, no pot continuar els seus estudis.

L'estudiant que es matriculi per primera vegada no podrà acollir-se al règim a temps parcial, tret que vingui adaptat del pla vell al pla nou o traslladat, casos en què la fórmula d'aplicació no estableix cap nombre mínim de crèdits que s'hagin d'aprovar el primer any.

2. NORMATIVA REGULADORA D'EXÀMENS

2.1 Exàmens i qualificacions

Extracte de la Normativa reguladora d'exàmens, avaluació i qualificació, aprovada per la Comissió Acadèmica de la Junta de Govern en la sessió del 16 de juny de 1995 i per la Junta de Govern del 14 de juliol de 1995.

Capítol III: AVALUACIÓ I QUALIFICACIÓ

Art. 11

Els estudiants han de ser avaluats d'acord amb el que està previst en el pla docent.

Art. 12

Els sistemes d'avaluació establerts pel pla docent de cada assignatura s'han de basar en alguna o algunes de les activitats següents:

1. Participació en classes teòriques, seminaris i altres activitats complementàries que es duguin a terme.
2. Realització de pràctiques.
3. Treballs presentats en relació amb el contingut de l'assignatura.
4. Exàmens parcials només per al cas d'assignatures anuals.
5. Exàmens finals.

Art. 13

L'estudiant sempre pot acollir-se al dret de la prova final en les condicions amb què aquesta figuri en el pla docent.

Art. 14

L'aula i l'hora en què es duren a terme els diferents exàmens hauran de ser publicades pel consell d'estudis com a mínim 20 dies abans de la data de l'examen.

Art. 15

1. Els professors han de conservar el material objecte de les proves d'avaluació finals i el de les altres proves com a mínim durant el curs acadèmic següent. En cas de recurs, el material objecte de les proves d'avaluació s'ha de conservar fins a la resolució ferma del recurs. Els consells d'estudis han de garantir la conservació i, si escau, la divulgació de la còpia dels enunciats dels exàmens finals.

2. Quan es tracti d'una avaluació final d'habilitats pràctiques, per a cada estudiant s'han de consignar per escrit les habilitats avaluades, la puntuació corresponent a cadascuna i el professor que hagi fet l'avaluació. Aquest material s'ha de conservar segons el que indica aquest mateix article.

Capítol IV: EXÀMENS

Art. 16

El professor pot sol·licitar la identificació dels estudiants en qualsevol moment de l'examen o de la prova. Els alumnes s'han d'identificar mitjançant el DNI, passaport o CUB.

Art. 17

Els estudiants tenen dret que se'ls doni un justificant documental en finalitzar la prova o l'examen que acrediti que l'han fet.

Art. 18

Tots els alumnes matriculats d'una assignatura tenen dret a presentar-se a totes les proves i tots els exàmens que es facin i a ser qualificats segons el que es preveu al pla docent.

Art. 19

1. La matrícula a una assignatura dóna dret als estudiants a dues convocatòries d'examen (l'ordinària i l'extraordinària), amb independència dels resultats dels exàmens parcials.

2. Els alumnes als quals al començament del curs acadèmic resti un 10% dels crèdits per finalitzar l'ensenyament han de fer una matrícula que els doni dret a tres convocatòries, que hauran de ser les que legalment estiguin establertes en el calendari oficial d'aquell curs acadèmic. Aquesta matrícula s'ha de fer al començament del curs. Un alumne que es matriculi per primer cop d'una assignatura dins aquest 10% podrà gaudir de les tres convocatòries, però només tindrà docència en el semestre en què s'imparteixi l'assignatura i, a sol·licitud d'ell mateix, la tercera convocatòria podrà fer-se davant un tribunal de tres membres.

L'exercici d'aquest dret ha de ser sol·licitat mitjançant un escrit dirigit al cap d'estudis de l'ensenyament corresponent, del qual s'ha d'enviar una còpia al director del departament amb 30 dies d'antelació a la data fixada per a la realització de l'examen. Els tribunals els nomena el cap d'estudis de l'ensenyament corresponent, una vegada escoltada la proposta del director del departament. Posat cas que el departament no faci cap proposta, el cap d'estudis nomenarà directament el tribunal.

Art. 20

Amb independència del procés disciplinari que es pugui seguir contra l'alumne infractor, la realització demostradament fraudulenta d'alguns dels exercicis exigits en l'avaluació d'alguna assignatura comportarà la nota de SUSPENS en la convocatòria oficial corresponent.

Si l'alumne considera la decisió incorrecta, pot formular una queixa davant del director del departament i interposar un recurs en primera instància davant del cap d'estudis.

Art. 21

L'estudiant té dret a constatar, si així ho sol·licita, que tota prova, treball o examen que hagi fet està d'acord amb el sistema d'avaluació previst en el pla docent.

Art. 22

1. Les qualificacions dels exàmens (parcials o finals) i dels treballs s'han de fer públiques com a màxim 15 dies naturals després de la seva realització. El consell d'estudis pot establir altres terminis (a la nostra facultat, s'han establert 21 dies naturals). Es recomana que els resultats dels exàmens i altres proves es facin públics mitjançant unes llistes on els alumnes estiguin identificats només amb el seu NIUB (número d'identificació de l'alumne que li és donat en el moment d'ingrés a la Universitat i és invariable mentre duren els seus estudis).

2. El professor ha de comunicar als alumnes la data de publicació de les notes el mateix dia de l'examen.

3. En el cas excepcional d'assignatures amb programació anual, els consells d'estudis fixaran el règim acadèmic dels exàmens parcials.

Art. 23

Un cop finalitzat el període d'avaluació i segons el que es preveu a l'article 15, els treballs i memòries de pràctiques es tornaran als estudiants a petició pròpia. La seva reproducció total o parcial o la seva utilització per a qualsevol altre fi ha de comptar amb l'autorització explícita de l'autor o autors.

Art. 24

El departament ha de garantir que la vigilància dels exàmens la facin els professors relacionats amb la matèria.

Art. 25

Els exàmens orals hauran d'estar sotmesos a la programació establerta pel consell d'estudis.

El consell d'estudis ha d'establir els mecanismes necessaris per garantir el dret de l'alumne a una valoració objectiva de l'examen i a la possibilitat d'interposar un recurs en cas de desacord amb la valoració.

***Capítol V: REVISIÓ DE PROVES I EXÀMENS. RECURSOS I IMPUGNACIONS**

Art. 26

L'alumne té dret a la revisió de totes les proves, exàmens i treballs, tant parcials com finals, objecte d'avaluació. La revisió ha de ser individualitzada i implica tant els criteris utilitzats com la qualificació corresponent.

Art. 27

Juntament amb els resultats dels exàmens el professor ha de fer públic l'horari, el lloc i la data en què se'n farà la revisió. No es pot tancar el període de sol·licitud de revisió dels exàmens fins a 3 dies hàbils després de la publicació de les qualificacions. Les revisions s'han de fer, com a màxim, dintre dels 10 dies següents a la publicació de les qualificacions.

Art. 28

Els estudiants membres dels consells d'estudis podran demanar al cap d'estudis informació del percentatge d'aprovat sobre els presentats i matriculats per grup o assignatura una vegada el professor hagi signat l'acta corresponent, a partir del termini que hagi establert cada consell d'estudis segons el que s'indica als articles 22.1 i 27.

Art. 29

Les qualificacions individuals d'exàmens o la qualificació global per curs que apareguin a les actes definitives poden ser objecte de recurs per part dels estudiants segons el procediment següent:

1. Presentant una sol·licitud de revisió davant del mateix professor en els dies assenyalats prèviament.

2. Contra la resolució del mateix professor, es pot fer una reclamació dirigida al director del departament corresponent, mitjançant una instància adreçada al cap d'estudis, en un termini màxim de 12 dies des de la publicació de les qualificacions. El cap de departament nomenarà un tribunal constituït per tres membres, dels quals com a mínim dos han de ser professors ordinaris i cap ha d'haver participat a la primera avaluació. Aquest tribunal pot, si ho considera oportú, modificar la qualificació obtinguda per l'estudiant. El tribunal emetrà una resolució sobre la qualificació de l'estudiant i presentarà un informe tècnic detallat al director del departament i al cap d'estudis. El director del departament notificarà per escrit la resolució d'aquest tribunal a l'estudiant.

En cas de rectificació de la qualificació, el president del tribunal ha de fer constar la nova qualificació en una acta addicional, la qual ha de ser signada per tots el membres del tribunal.

Art. 30

Contra l'incompliment del que es preveu en aquesta Normativa, l'alumne podrà presentar una queixa raonada davant del consell d'estudis corresponent. Aquesta queixa pot ser presentada també pels estudiants membres del consell d'estudis en nom i a petició de l'estudiant interessat. El consell d'estudis sol·licitarà al professor o departament la informació necessària i, si escau, l'advertirà de l'incompliment i li farà les indicacions oportunes per tal de resoldre la queixa. En els casos que es consideri necessari, el cap d'estudis elevarà un informe a la comissió acadèmica de la divisió, que farà una proposta de resolució a la Comissió Acadèmica de la Junta de Govern, que haurà de preveure les mesures oportunes per a l'establiment del dret lesionat i advertirà el responsable de l'incompliment que ha comès i de les possibles sancions que li puguin correspondre.

3. CRÈDITS DE LLIURE ELECCIÓ

Són els que l'alumne fa lliurement amb vista a la configuració flexible del seu currículum, i es poden obtenir per:

1. Assignatures
2. Reconeixement de crèdits

Assignatures

Es diferencien dos supòsits generals:

1. Assignatures optatives del mateix ensenyament
2. Assignatures de lliure elecció.
3. Assignatures que ofereixen altres Universitats, mitjançant conveni, per als estudiants de la UB

1. Assignatures optatives del mateix ensenyament

Són assignatures que l'alumne podrà decidir passarles a lliure elecció quan es tanqui l'expedient, bé sigui perquè es trasllada a una altra Universitat, bé perquè ha finalitzat l'ensenyament, o bé perquè ha acabat el primer cicle.

Es recorda que seran comptabilitzats com a crèdits de lliure elecció els que sobrepassin el nombre de crèdits assignats a cada cicle, així com a cada matèria.

2. Assignatures de lliure elecció

Dins d'aquest supòsit es distingeixen dues possibilitats:

1. Assignatures que formen part dels plans d'estudis dels ensenyaments de la Universitat de Barcelona i que s'ofereixen per a la lliure elecció d'altres ensenyaments

La comissió acadèmica de la divisió determinarà l'oferta de places, els criteris d'accés per als alumnes d'altres ensenyaments i els ensenyaments als quals va adreçada l'oferta o, si escau, quins queden exclosos.

L'oferta serà aprovada per la Comissió Acadèmica de la Junta de Govern.

2. Assignatures de la Universitat de Barcelona que s'ofereixen exclusivament per a la lliure elecció (no formen part dels plans d'estudis dels seus ensenyaments)

L'aprovació de les assignatures correspon a la Junta de Govern, amb l'informe previ de la Comissió Acadèmica de la Junta de Govern.

Les propostes les faran:

a) La comissió acadèmica de la divisió, especificant l'ensenyament responsable, i les aprovarà el ple del consell de divisió. La comissió acadèmica de la divisió considerarà les possibles iniciatives que li adrecin.

- b) La Comissió Acadèmica de la Junta de Govern.
- c) Els centres adscrits, amb el vist-i-plau del delegat de la Universitat per als seus estudiants.

3. Assignatures que ofereixen altres Universitats, mitjançant conveni, per als estudiants de la UB

-Altres Universitats, amb conveni, proposen una oferta d'assignatures per als estudiants de la UB. La Comissió acadèmica de la Junta de Govern aprova l'oferta i comunica a l'altra universitat les assignatures seleccionades.

-La matrícula d'aquestes assignatures es fa a la secretaria del centre de la UB on l'estudiant cursa estudis. El preu d'aquestes assignatures és el del grau d'experimentalitat que tingui l'ensenyament del qual depenguin.

Normes comunes a les assignatures de lliure elecció

- La matrícula a les assignatures de lliure elecció es farà a la secretaria del centre on està adscrit l'ensenyament que cursa l'alumne, en el mateix moment que es matriculi de la resta d'assignatures del curs. El preu d'aquestes assignatures serà experimental o no segons l'ensenyament del qual depengui, independentment de l'ensenyament que cursa l'alumne.

- Les assignatures de lliure elecció d'un ensenyament s'hauran de cursar dintre del mateix període en què es cursa aquest ensenyament.

-L'estudiant només podrà incloure assignatures de lliure elecció en la seva primera matrícula quan s'ofereixi alguna assignatura de lliure elecció de caràcter introductori o anivellador que sigui especialment recomanada per l'ensenyament corresponent

-No seran susceptibles de convalidació les assignatures de lliure elecció que l'alumne ha cursat en altres ensenyaments, llevat que estiguin recollides com a obligatòries o optatives en el pla d'estudis de l'ensenyament en què l'alumnè sol·liciti la convalidació (la convalidació significa reconèixer que hi ha una equivalència de contingut i càrrega lectiva entre assignatures de diferents ensenyaments).

Les assignatures cursades com a obligatòries o optatives d'un ensenyament no es poden aplicar a un altre ensenyament com a assignatures de lliure elecció. Així mateix, no es pot simultanejar la matrícula d'assignatures que

són obligatòries o optatives d'un ensenyament amb la matrícula de les mateixes assignatures com a lliure elecció en un altre ensenyament.

- A partir del curs 1996-1997 els alumnes de nou ingrés, independentment de la seva via d'accés, hauran de fer un 50 % del total de crèdits de lliure elecció fora del seu pla d'estudis. No es comptaran a aquest efecte les assignatures, els cursos, els seminaris o les activitats que el mateix ensenyament hagi dissenyat com a crèdits de lliure elecció i hagin estat aprovats per la Comissió Acadèmica corresponent. Per a l'accés al segon cicle s'aplicarà a partir del curs 1998-99.

Reconeixement de crèdits

És el tractament que es dona als estudis o a les activitats realitzades extraacadèmicament per l'alumne, que no tenen equivalència amb assignatures del pla d'estudis i que es duen a terme sempre dintre del mateix període en què es cursa aquest ensenyament. Excepcionalment els cursos d'idiomes i els cursos que l'estudiant realitzi a partir del mes de juliol es podran matricular el curs immediatament posterior.

El màxim de crèdits reconeguts no pot superar el 60% del nombre de crèdits de lliure elecció establert pel pla d'estudis de l'ensenyament.

No són susceptibles de ser reconeguts com a crèdits de lliure elecció els cursos o activitats que els estudiants realitzin per a l'obtenció d'altres títols o diplomes ni tampoc els cursos o activitats següents:

- Pràctiques professionals
- Masters, postgraus i programes de doctorat
- Cursos i proves de nivell de català
- Activitats o cursos realitzats amb beques o ajuts de qualsevol tipus

L'oferta d'activitats susceptibles de reconeixement haurà de ser feta pública semestralment de forma anticipada. Les activitats aprovades per la Comissió Acadèmica de la Junta de Govern i publicades seran les úniques susceptibles de reconeixement de crèdits.

Resolució, qualificació, matrícula i preu de crèdits reconeguts

L'estudiant ha de presentar la sol·licitud de reconeixement de crèdits al centre on cursa estudis, amb el document acreditatiu de la realització de l'activitat.

Els caps d'estudis resoldran la sol·licitud, amb la qual l'estudiant formalitzarà la matrícula al centre.

Els crèdits reconeguts no tenen mai qualificació, per la qual cosa no es comptabilitzen a l'efecte de ponderació de l'expedient.

El preu dels crèdits reconeguts serà el mateix que fixi l'ordre de preus per a la prestació de serveis acadèmics de la Generalitat en concepte de convalidació.

4. ELECCIONS D'ESTUDIANTS

(Segons la normativa electoral aprovada el 3 d'octubre de 1997 pel Ple d'Estudiants de la Junta de Govern)

4.1 Normes Generals

-Tots els estudiants de la Universitat de Barcelona tenen el dret de participar en els organismes de govern i el deure d'assumir responsabilitats dels càrrecs per als quals han estat elegits, en els termes que estableixen els Estatus de la UB. Es garantirà el dret de sufragi actiu a tots els estudiants de la UB que pertanyin als programes d'intercanvi amb altres universitats.

-El sistema d'elecció és el de llistes tancades i bloquejades. Cada candidatura podrà presentar un nombre de candidats suplents no superior a un terç d'aquests llocs.

-Cada candidatura té la seva pròpia papereta individualitzada. Les paperetes han d'estar impreses a una sola cara, amb el nom i el logotip, si n'hi ha, de la candidatura i, a sota, els noms dels candidats respectius i la condició d'independent o d'adherit a una associació o col·lectiu.

Les eleccions al Claustre Universitari, a les juntes de centre i als consells d'estudis coincidiran en el dia, el mes i l'any.

-En el moment de la convocatòria d'eleccions s'haurà de fer públic el cens dels estudiants amb dret a sufragi actiu i passiu.

-el deganat o la direcció del centre es responsabilitzen de l'organització del procés electoral i del nomenament de la mesa o les meses electorals.

4.2 Eleccions al Claustre

Les eleccions generals al Claustre Universitari són convocades pel vicerector encarregat dels afers d'estudiants cada dos anys. En la convocatòria es fixa el nombre de claustrals que correspon a cada centre, distribuïts proporcionalment en relació amb el nombre d'estudiants i fins a un total de 150, amb un mínim d'un claustral per facultat o escola.

Els estudiants de títols propis de la UB adscrits a un centre i els de tercer cicle tindran dret a sufragi actiu i passiu en la circumscripció electoral on constin com a matriculats.

4.3 Eleccions a Junta de Facultat

Les eleccions a Junta de Facultat són convocades cada dos anys pel deganat per iniciativa del vicerector encarregat dels afers d'estudiants.

En les eleccions a Junta de Facultat tenen dret a sufragi actiu i passiu els estudiants de primer i segon cicles matriculats a la Facultat.

4.4 Eleccions a Consell d'Estudis

Les eleccions a Consell d'Estudis són convocades cada dos anys per la presidència de la divisió per iniciativa del vicerectorat encarregat dels afers d'estudiants.

Formen el cos electoral els estudiants matriculats a l'ensenyament.

4.5 Eleccions a la Junta de Govern

Del nombre total de representants a la Junta de Govern de la UB, un 55 % es proveirà de forma proporcional als resultats obtinguts a les eleccions claustrals per les candidatures que hagin aconseguit representació claustral en un mínim de dues divisions. El 45 % restant es completarà amb els estudiants elegits pels diferents plens d'estudiants representants de cada consell de divisió.

4.6 Eleccions a Consell de Divisió

Un cop designats els estudiants representants a la Junta del Centre, el degà ordenarà, proporcionalment al nombre dels representants obtinguts per les diferents candidatures, la designació per aquestes dels estudiants representants al consell de divisió per aquell centre.

Les places corresponents a estudiants de 3r cicle en aquest consell seran, com a màxim, un 10 % del total de la representació estudiantil.

5. HOMOLOGACIÓ DE TÍTOLS ESTRANGERS D'EDUCACIÓ SUPERIOR

1. Regulada pel Reial decret 86/1987, de 16 de gener (BOE de 23 de gener) i l'Ordre ministerial de 9 de febrer de 1987 (BOE de 13 de febrer). (Modificada per l'Ordre de 5 de juny de 1992, BOE de 12 de juny).

2. És competència del Ministeri d'Educació i Cultura resoldre les sol·licituds.

3. Les sol·licituds que s'adjuntin s'hauran de presentar al Registre General del Ministeri d'Educació i Ciència, sense perjudici del que disposa l'article 66 de la Llei de procediment administratiu.

4. Per a qualsevol aclariment o informació podeu adreçar-vos a:

- Subdirecció General de Títols, Convalidacions i Homologació, passeig del Prado, 28, 2n, Madrid. Telèfon 91 420 16 93/91 420 07 67.
- Servei d'Alta Inspecció de l'Estat a Catalunya. C. Vergara, 12, 1a planta. 08002 Barcelona. Telèfon 93 301 06 47. Horari de 9 h a 14 h.

6. LEGALITZACIÓ DE DOCUMENTS

La legalització dels documents estrangers és necessària per a tots els documents que hagin de tenir efecte fora del país d'origen. Aquesta legalització s'aconsegueix per dues vies diferents depenent de si el país que expedeix el document està adherit al Conveni de l'Haia o no.

El Conveni de l'Haia de 5 d'octubre de 1961 suprimeix el tràmit de la legalització diplomàtica per als documents expedits als països signants (vegeu-ne la relació). Aquest tràmit se substitueix per la POSTIL.LA estampada al document per l'autoritat competent de l'estat que l'expedeix.

Els documents procedents de països no adherits al Conveni de l'Haia hauran de complir el tràmit de legalització diplomàtica, que consisteix en l'estampació al document d'un segell del consolat d'Espanya al país d'origen del document i d'un segell posterior de la Secció de Legalitzacions del Ministeri d'Affers Estrangers, ubicat a Madrid (en alguns països, el segell del cònsol espanyol al país que expedeix el document pot ser substituït per un segell del consolat d'aquest país a Espanya).

El tràmit de la Secció de Legalitzacions del Ministeri d'Affers Estrangers es pot obtenir enviant els documents a l'esmentada secció **per correu certificat**, acompanyats d'un escrit en el qual s'indiqui clarament el nom i l'adreça on han de ser retornats després de ser legalitzats. La devolució es farà igualment per correu certificat.

Sección de Legalizaciones
Dirección General de Asuntos Consulares
Ministerio de Asuntos Exteriores
C. Goya, 6, primera planta. Despacho 109
28071 MADRID
Tel. 91 577 75 00 / ext. 116/117

Tanmateix, el tràmit es pot obtenir anant personalment a les esmentades oficines (de 9 h a 14 h), i el mateix dia poden ser retirats els documents degudament legalitzats.

L'estampació de la postil·la i la legalització diplomàtica poden fer-se damunt l'original del document o damunt una còpia legalment autoritzada per via consular i/o notarial.

PAÏSOS ADHERITS AL CONVENI DE L'HAIA

Àfrica del Sud Rep.	Eslovènia	Japó	Santa Elena
Alemanya	Espanya	Jersey	Seychelles
Andorra	Estats Units	Lesotho	Suïssa
Antigua i Barbuda	Fiji	Letònia	Surinam
Antilles Holandeses	Finlàndia	Libèria	Swazilàndia
Argentina	França	Liechtenstein	T.Ant. Britànic
Armènia	Gibraltar	Lituània	Tonga
Austràlia	Grècia	Luxemburgo	Turquia

Àustria	Hong Kong	Macedònia	Xipre
Bahames	Hongria	Malawi	
Bailia de Guernsey	Irlanda	Malta	
Barbados	Illa de Man	Mèxic	
Bèlgica	Illes Caiman	Montserrat	
Belize	Illes Falkland	Noruega	
Bermuda	Illes Marshall	Països Baixos	
Bielorússia	Illes Maurici	Panamà	
Bosnia-Herzegovina	Illes Turks i Caicos	Portugal	
Botswana	Illes Verges	Regne Unit	
Brunei-	Israel	Federació Russa	
Croàcia	Itàlia	Saint Kitts i Nevis	
El Salvador	Iugoslàvia	San Marino	

7. Càlcul de la nota mitja

Càlcul de la qualificació ponderada dels expedients acadèmics en els plans d'estudis nous

- Per l'acord de la Comissió Acadèmica de la Junta de Govern de data 26 d'octubre de 1995, i en aplicació del que indica l'article 1, apartat 13, de l'RD 1267/94, s'estableix el procediment següent per al càlcul de la qualificació ponderada dels expedients acadèmics dels alumnes dels nous plans d'estudis de la UB:

Aprovat-----	1
Notable-----	2
Excel·lent-----	3
M. d'honor-----	4
Convalidada-----	1

a) Alumnes que hagin cursat tots els seus estudis de la titulació en el pla nou:

- S'ha de multiplicar el nombre de crèdits de cada assignatura superada per la seva qualificació final i se sumen les quantitats obtingudes.
- La suma obtinguda en el pas anterior es divideix entre el total de crèdits superats per l'alumne.

b) Alumnes que hagin cursat part de la titulació en un pla antic i s'hagin adaptat al pla nou:

S'ha de fer de la mateixa manera que en el cas anterior, incloent tant les assignatures cursades en el pla antic, de les quals es respectarà la qualificació original, com les estudiades en el pla nou. Prèviament, i únicament a l'efecte de l'aplicació, s'ha d'establir l'equivalència en crèdits de les assignatures del pla antic.

Els crèdits adaptats inclosos en el pla nou no s'han de tenir en compte a l'efecte de ponderació de l'expedient, ja que les assignatures corresponents ja hauran estat valorades en el pla antic i formaran part de l'expedient únic de l'alumne.

No s'han de comptar, a l'efecte de ponderació de l'expedient, els crèdits superats per l'alumne més enllà dels límits de matrícula.

***TRÀMITS GENERALS
DE LA FACULTAT***

1. PREMATRÍCULA

S'organitza per garantir que al començament de curs l'alumnat pugui tenir reservats els grups i les assignatures, tant les obligatòries com les optatives i de lliure elecció, de l'ensenyament i de la Facultat, que pensa cursar durant l'any acadèmic 1999-2000, i pugui assistir a les classes abans de formalitzar la matrícula definitiva. La Facultat ha organitzat una prematrícula del 12 al 15 de juliol per a l'alumnat de pla nou que cursi segon, tercer i quart curs.

El dia assignat per a la prematrícula de l'ensenyament d'Història de l'Art és el 12 de juliol a l'aula d'informàtica (torre A, 1a planta). Prèviament cal passar per l'aula 11, on s'efectuarà el control i es donarà la informació dels grups tancats. Davant del possible tancament d'algunes assignatures i/o grups és convenient tenir preparada una llista d'assignatures i/o grups alternatius. Aquesta informació està exposada als taulers d'anuncis des de mitjan de maig.

Enguany la prematrícula es podrà formalitzar a través d'internet. Per més informació us podeu dirigir a la Secretaria de la Facultat.

El torn de prematrícula (el dia i l'hora) s'assignarà per ordre decreixent de nombre de crèdits acumulats en cursos anteriors. Tota la informació restant s'exposarà puntualment als taulers d'anuncis de la Facultat.

És molt important consultar el pla docent abans d'efectuar la prematrícula, ja que té un caràcter obligatori, vinculant i garanteix la plaça escollida.

La no realització de la prematrícula suposa la pèrdua del dret a matricular-se a les assignatures i als grups tancats.

L'alumnat s'ha de prematricular del nombre de crèdits que tingui previst confirmar a la matrícula. Si els supera, encara que després hi renunciï, perjudica la resta dels estudiants i inutilitza les places fins a la possible ampliació de matrícula.

Encara que el nombre màxim de crèdits que poden constar a la matrícula és de 90, només es pot prematricular com a màxim 78 crèdits, i d'aquests no més de 72 crèdits entre assignatures obligatòries i optatives, els altres 6 crèdits hauran de ser de lliure elecció

No obstant, aquells estudiants que necessitin per acabar la llicenciatura entre 78 i 90 crèdits, podran prematricular la totalitat de crèdits necessaris.

La prematrícula és per a totes les assignatures que es cursen a la Facultat oferides per les llicenciatures d'Història, d'Història de l'Art, de Geografia i d'Antropologia.

L'alumnat d'Història de l'Art pot escollir com a assignatures optatives totes les assignatures obligatòries dels ensenyaments de Geografia i d'Història. Tambè pot escollir com assignatures de lliure elecció les optatives que ofereix cada ensenyament, mentre que les oferides per l'ensenyament d'Antropologia només es poden cursar si l'alumne és de segon cicle.

No cal prematricular les assignatures pendents dels cursos anteriors, ja que l'alumne té dret a matricular-se de la mateixa assignatura.

L'alumnat que no pugui preinscriure's els dies assignats es matricularà de les assignatures i els grups que no estiguin plens en el moment de la matrícula.

Finalment, es recorda que cada llicenciatura té un nombre exacte de crèdits optatius en cada cicle, a Història de l'Art 24 al primer cicle i 66 al segon cicle; així mateix, les matèries optatives tenen un nombre màxim de crèdits. L'escreix de crèdits optatius, tant per matèria com per cicle, passen a comptabilitzar-se com a de lliure elecció fins al màxim establert (60 a Història de l'Art).

Cal recordar també que els crèdits d'una assignatura no poden dividir-se entre optatius i de lliure elecció.

2. MATRÍCULA OFICIAL ORDINÀRIA

- El calendari de matrícula es fa públic als taulers d'anuncis de la Facultat.
- La matrícula s'ha de sol·licitar dins dels terminis que s'estableixin a cada curs i cal tenir en compte que el període de matrícula és únic.
- En el moment de sol·licitar la matrícula, els estudiants han de complir els requisits exigits.
- El preu del curs/assignatura s'incrementa d'acord amb el nombre de vegades que es matriculin, segons el que fixi el decret de taxes vigent.
- El full de matrícula té caràcter d'instància i la seva eficàcia resta condicionada al compliment de la Normativa de permanència i a la seva conformitat, a l'estructura del pla d'estudis corresponent.
- Quan es formalitzi la matrícula per primera vegada en un ensenyament, sigui de primer o de segon cicle, cal matricular-se a un mínim de 50

crèdits i fins a un màxim de 90. A partir del segon any, pot matricular-se del nombre de crèdits que vulgui, tenint en compte tant el període d'escolaritat mínim (establert en 4 anys per a l'ensenyament d'Història de l'Art) com la Normativa de permanència.

- Si l'alumne es matricula per primera vegada i anul·la la matrícula perdrà la plaça en el centre (llevat que sigui per incorporació al servei militar o a la prestació social substitutòria). Per reiniciar els estudis caldrà tornar a obtenir plaça mitjançant la preinscripció general.

Els alumnes que hagin obtingut matrícules d'honor el curs immediatament anterior gaudiran del descompte corresponent, cosa que s'ha d'advertir en el moment de la matrícula.

Documentació

A. Alumnes que es matriculen per primera vegada a l'ensenyament

1. Impresos de matrícula degudament formalitzats
2. Fotocòpia del DNI
3. Dues fotografies de mida carnet
4. Documentació addicional, en els casos següents:
  - a) Assignatures de lliure elecció (acceptació del cap d'estudis a què pertany l'assignatura, si és el cas).
  - b) Resolució de la convalidació.
  - c) Resolució del trasllat o l'adaptació.
  - d) Documentació econòmica que correspongui (fotocòpia del carnet de família nombrosa, certificats diversos per quedar exempt de l'abonament del preu de la matrícula...).

I la que correspongui segons els apartats següents:

Alumnes procedents de les PAAU:

- a) Original i fotocòpia del títol de batxillerat o del resguard corresponent
- b) Targeta original de la prova de les PAAU
- c) Justificant d'haver pagat el trasllat d'expedient si es procedeix d'altres districtes universitaris.

Alumnes procedents de la prova per a l'accés de més grans de 25 anys:

- a) Papereta original justificativa d'haver superat les proves, amb la qualificació obtinguda.

Alumnes que han estat matriculats a altres centres universitaris i que han canviat d'ensenyament:

- a) Certificat acadèmic lliurat pel centre de procedència i, si escau, justificant d'haver abonat els drets de trasllat de l'expedient.
- b) Per als alumnes que van accedir a la universitat per les proves de més grans de 25 anys, certificat acadèmic que acrediti que han superat tot el primer curs o bé 60 crèdits a l'ensenyament de procedència, en el cas de plans d'estudis estructurats per crèdits i, si escau, justificant d'haver abonat els drets de trasllat de l'expedient.

B. Alumnes que ja han estat matriculats a l'ensenyament.

1. Impresos de matrícula degudament emplenats.
2. Una fotografia (si no es té el carnet de la UB).
3. Documentació addicional, si escau, referent a la classe de matrícula que se sol·licita i que cal acreditar.
4. Resguard de prematrícula.

3. MATRÍCULA DE FI DE CARRERA

Els alumnes que al començament del curs acadèmic els resti un 10 % dels crèdits per finalitzar l'ensenyament tenen dret a les tres convocatòries d'examen si formalitzen la matrícula en el període ordinari.

Les convocatòries són les següents:

Si és una assignatura del primer quadrimestre

Les convocatòries oficials d'exàmens són al gener i al setembre, i la convocatòria extraordinària, al juny.

La sol·licitud per gaudir de la convocatòria extraordinària s'ha de fer abans del 30 d'abril.

Si és una assignatura del segon quadrimestre

Les convocatòries oficials d'exàmens són al juny i al setembre, i la convocatòria extraordinària, al gener.

La sol·licitud per gaudir de la convocatòria extraordinària s'ha de fer abans del 30 de desembre.

4. MATRÍCULA EXTRAORDINÀRIA DE RECONeixEMENT DE CRÈDITS

Hi ha dos períodes establerts per a la matriculació de crèdits reconeguts. El primer, ordinari, és paral·lel al de matriculació ordinària oficial.

El segon període, extraordinari, s'estableix per incorporar a l'expedient de manera immediata els crèdits que han estat reconeguts quan el període ordinari ja és tancat. Des del punt de vista normatiu, això pot passar quan els crèdits de lliure elecció són necessaris per finalitzar l'ensenyament, per finalitzar un primer cicle, per complir els requisits de pas al segon cicle o per qüestions relacionades amb la permanència. També, durant el període d'ampliació de matrícula, es pot sol·licitar la matrícula dels crèdits reconeguts.

5. MATRÍCULA DE POSTLLICENCIATURA

Desenvolupament de l'Acord de la Junta de Govern del 21 de maig de 1993 referent a límits de matrícula (JG de 21 de desembre de 1994).

Acord de la Junta de Govern de 21 de maig de 1993: límits de matrícula

“Els/les alumnes que hagin assolit el nombre de crèdits obligatoris, optatius i de lliure elecció necessaris per obtenir el títol d'un ensenyament de primer o segon cicle no podran tornar a formalitzar la matrícula en aquest ensenyament”.

Els/les alumnes que ho desitgin podran formalitzar una matrícula especial. Les tarifes aplicades en aquest supòsit seran les del crèdit de doctorat segons el grau d'experimentalitat de l'ensenyament cursat, establertes per a cada curs acadèmic en el decret de la Generalitat de Catalunya.

Els alumnes que una vegada assolits els crèdits necessaris per a l'obtenció del títol corresponent vulguin cursar més crèdits d'assignatures optatives del mateix ensenyament podran matricular-se a partir del curs acadèmic següent al que hagin acabat els estudis.

Aquesta matrícula donarà dret a un certificat de la/les assignatura/es cursada/es per al seu currículum personal i no tindrà cap efecte a l'expedient de l'ensenyament.

6. SÒCRATES-ERASMUS

6.1. Informació General

Resum de la Normativa sobre l'organització i el reconeixement acadèmic dels intercanvis internacionals d'estudiants de 1r i 2n cicle, aprovada per la Junta de Govern el 16 de març de 1995.

Els alumnes de la UB que es traslladen un temps determinat a una universitat estrangera, com a beneficiaris d'un intercanvi, no perden la condició d'alumnes de la UB durant la seva estada a la universitat estrangera. Per tant, es matricularan en aquesta Universitat sense perjudici del compliment de la Normativa de permanència de la UB.

Es considera requisit indispensable per matricular-se en aquestes condicions la presentació, en el moment de la matrícula, de la proposta d'equivalències, signada i aprovada pel tutor del departament.

La unitat mínima de durada dels intercanvis perquè es reconegui acadèmicament serà d'un semestre.

Els alumnes procedents d'universitats estrangeres formalitzaran una inscripció a la UB un cop concedida la beca Sòcrates-Erasmus a la seva universitat de procedència.

Se'ls donarà un certificat dels estudis que han fet quan acabin la seva estada.

És responsable de les relacions internacionals el secretari de la Facultat, Dr. Joan Ramon Triadó Tur.

Actualment els Tutors dels Departaments són els següents:

Departament d'Història de l'Art

Dra. Mireia Freixa Serra

Departament de Prehistòria, H. Antiga i Arqueologia:

Dra. Rosario Navarro Sáez

Departament d'H. Medieval Paleografia i Diplomàtica:

Dra. Merçè Aventín Puig

Departament d'Història Moderna:

Dr. Fernando Sánchez Marcos

Departament d'Història Contemporània:

Dra. Teresa Abelló Güell

Departament d'Antropologia Cultural i H. d'Amèrica i Àfrica:

Dra. Josefina Roma i Riu

Dra. Danielle Provansal Félix

Dr. Joan Bestard i Camps

Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional:

Dra. Montserrat Jardí i Porqueras

Dra. Maria Sala Sanjaume

Departament de Geografia Humana

Joan Eugeni Sánchez Pérez

Els centres i el servei d'estudiants garantiran la màxima difusió de l'oferta de places i les seves característiques.

Durant la seva estada a la universitat estrangera, l'alumne quedarà sota la supervisió acadèmica del tutor que li designi la universitat de destinació. En el moment del seu retorn lliurarà a la secretaria del centre d'origen el certificat dels estudis fets a la universitat estrangera.

Per a més informació, us podeu dirigir a l'Oficina de Relacions Internacionals (ORI), a la secretaria del centre, a la vicedegana de la Facultat, al Servei d'Estudiants de la UB o bé al despatx 7 del segon pis del Deganat, on trobareu un becari que us pot donar informació concreta sobre el tema.

6.2. Matrícula Sòcrates-Erasmus

La UB ofereix a tots els estudiants encara no llicenciats d'universitats estrangeres la possibilitat de cursar els seus estudis no universitaris (un o dos semestres) en qualsevol de les seves facultats o escoles, amb drets i deures similars que els estudiants amb matrícula ordinària de la UB (Acord de la Junta de Govern de 16 de març de 1995).

Els alumnes procedents d'universitats estrangeres formalitzaran una inscripció a la UB un cop concedida la beca Sòcrates-Erasmus a la seva universitat de procedència.

En finalitzar el semestre se'ls lliurarà un certificat dels estudis fets.

Els alumnes d'aquesta facultat que es traslladen un temps determinat a una universitat estrangera, com a beneficiaris d'un intercanvi, no perden la condició d'alumnes de la UB durant la seva estada a la universitat estrangera. Per tant, es matricularan sense perjudici del compliment de la Normativa de permanència de la UB.

És requisit indispensable que presentin la proposta d'equivalències d'assignatures signada i aprovada pel tutor del departament en el moment de la matrícula.

7. MATRÍCULA DE DOCTORAT

- Pels alumnes de segon curs del bienni 1998/2000 (ajustats al RD 185/85) el període de matrícula ordinari serà del 15 al 30 de novembre i el període de matrícula extraordinari del 9 al 13 de maig de 2000.
- Pels alumnes del bienni 1999/2001 (ajustats al RD 778/98) el període de matrícula serà únic, del 15 al 30 de novembre. Desapareix la matrícula extraordinària.

Prèviament al procés de matrícula s'haurà de consultar els tutors dels departaments corresponents.

Les dates de matriculació són específiques per a cada departament. Cal que les confirmeu amb el calendari de matrícula previst per a cada curs acadèmic.

8. MATRÍCULA DE VINCULACIÓ A DEPARTAMENTS

Aquesta matrícula permet mantenir el vincle amb el departament i la Universitat als alumnes que, un cop fets els 32 crèdits del programa de doctorat, volen mantenir el lligam amb l'assegurança per raons electorals, entre d'altres.

9. ANUL·LACIONS

9.1 Anul·lació parcial de la matrícula

- Els alumnes poden anul·lar una o diverses assignatures, durant les dates que es publicaran oportunament
- L'anul·lació d'assignatures soltes no dóna dret a la devolució del seu import i té efectes acadèmics i econòmics (no hi ha recàrrec a matrícules posteriors).
- Amb relació a la permanència es compten com a mínim 50 crèdits.

9.2 Anul·lació total de la matrícula

Els alumnes poden anul·lar tota la matrícula per interès personal, sense dret a devolució, abans del 10 de desembre. Dintre del mateix termini també es pot anul·lar la matrícula, amb dret a devolució, en aquest tres supòsits degudament justificats:

1. Malaltia greu o defunció.
2. Incorporació al servei militar o a la prestació social substitutòria.
3. Matrícula en un altre centre de la Universitat o en altres universitats, en cas de reassignació de plaça per preinscripció.

- Les matrícules anul·lades no es tenen en compte posteriorment pel que fa a la permanència.

- Els alumnes de primer any als quals s'hagi anul·lat la matrícula perdran la plaça en el centre (llevat que sigui per incorporació al servei militar o per la prestació social substitutòria).

-Per iniciar novament aquells estudis hauran de tornar a obtenir plaça mitjançant la preinscripció oficial.

9.3 Anul·lació per casos greus i excepcionals

El rector, a proposta del degà i amb l'informe previ del director tècnic de gestió docent, resoldrà i determinarà els efectes acadèmics i econòmics de l'anul·lació.

10. AMPLIACIÓ DE MATRÍCULA

En el període d'ampliació de matrícula, els alumnes podran sol·licitar afegir alguna assignatura nova a la seva matrícula, sempre que no sobrepassi el nombre total de 90 crèdits. Cal que aquesta ampliació de matrícula estigui justificada i que restin places vacants de l'assignatura sol·licitada. Aquesta ampliació únicament es considerarà per a les assignatures del segon quadrimestre i **només en casos molt excepcionals, prèvia avaluació i autorització del cap d'estudis, es podrà aplicar al primer quadrimestre.**

11. TRASLLATS D'EXPEDIENT

11.1 Trasllat a aquesta Facultat de l'expedient acadèmic d'alumnes provinents d'altres universitats, per continuar estudis conduents a la mateixa titulació que estan fent i que hagin superat 60 CA

Procediment:

1. El termini per sol·licitar el trasllat d'expedient és de l'1 de juny al 31 de juliol.

2. Les sol·licituds de trasllat d'expedient s'han d'adreçar al degà de la Facultat on es vulguin continuar els estudis, mitjançant una instància acompanyada de l'expedient de la persona interessada o del document corresponent, en què han de constar totes les convocatòries a què s'ha matriculat en cada assignatura, com també la seva via d'accés als estudis universitaris i la qualificació corresponent.

3. El degà, per delegació, en nom del rector, resoldrà els trasllats d'expedients i farà menció expressa dels possibles recursos, si escau, d'acord amb la Llei 30/1992, de 26 de novembre, i seguint els criteris que s'assenyalen a continuació:

- a) Tenir aprovat un mínim de 60 CA al centre de procedència.
- b) Justificar la sol·licitud de trasllat d'expedient.

4. El centre farà arribar a l'alumne la resolució del trasllat, i juntament es trametrà l'adaptació del cap d'estudis.

5. Els alumnes als quals s'hagi concedit el trasllat de l'expedient acadèmic a aquesta Universitat, després d'haver abonat els drets de trasllat al centre de procedència dins del curs següent a la resolució i en els terminis que s'estableixin, han de formalitzar la matrícula a la secretaria de la facultat o escola universitària corresponent.

Si no ho fan així, quedarà sense efecte l'acceptació del trasllat, es retornarà l'expedient al centre de procedència i es comunicarà a la persona interessada.

6. Contra aquesta resolució, que exhaureix la via administrativa, i independentment de la seva execució immediata, les persones interessades poden interposar, amb la comunicació prèvia a l'òrgan que l'ha dictada, un recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el termini de dos mesos a comptar del dia des de la recepció d'aquesta notificació o si s'escau, des del dia de la seva publicació, de conformitat amb el que preveuen l'article 110.3 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del

procediment administratiu comú, i l'article 58 de la Llei de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Igualment, les persones interessades poden interposar qualsevol altre recurs que considerin convenient per a la defensa dels seus interessos.

11.2 Trasllat a aquesta Facultat de l'expedient acadèmic d'alumnes provinents d'altres universitats per continuar estudis conduents a la mateixa titulació que estan fent sense tenir aprovats un mínim de 60 CA

1. Hauran de sol·licitar plaça al centre on vulguin continuar els estudis i formalitzar la preinscripció oficial que el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya convoca anualment als mesos de juliol i de setembre (article 8è 2 del Reial decret 1005/1991).

2. Els alumnes que ingressen per preinscripció hauran de formalitzar el trasllat d'expedient i continuar els estudis amb el pla nou.

11.3 Alumnes que ingressin en aquesta facultat provinents d'altres ensenyaments

-Els alumnes que canviïn d'ensenyament hauran de sol·licitar plaça mitjançant preinscripció.

-Els alumnes que pertanyin a la Universitat de Barcelona, per formalitzar la matrícula hauran d'adjuntar el document *expedient acadèmic*, que els facilitarà la facultat de procedència.

-Els alumnes provinents d'altres universitats hauran de portar un certificat del seu expedient.

-En cap dels dos supòsits no es tanca l'expedient en el centre de procedència.

11.4 Trasllats a altres universitats

1. Per acompanyar la sol·licitud es lliurarà a la persona interessada el document *expedient acadèmic*.

2. Els centres que un cop acceptat el trasllat de l'alumne per a altres universitats el trametin mitjançant un certificat de l'expedient hauran de fer-hi constar amb un segell que:

"PER ACORD DE LA JUNTA DE GOVERN D'AQUESTA UNIVERSITAT EL NO PRESENTAT EQUIVAL A RENÚNCIA DE CONVOCATÒRIA, LLEVAT DEL CAS DE NO APROVAR CAP ASSIGNATURA DEL PRIMER CURS, TAL COM PREVEU EL PARÀGRAF TERCER DE L'ARTICLE SEGON DE L'RDL 8/1976, DE 16 de JUNY"

3. Als alumnes que marxen de l'ensenyament una vegada han abonat els drets de trasllat, els queda tancat l'expedient, de manera que no se'n pot fer ús ni es pot certificar. Hi ha la possibilitat de tornar a activar l'expedient en casos excepcionals (per exemple, correcció d'errades) i en el cas que l'alumne torni a l'ensenyament.

12. CONVALIDACIONS D'ESTUDIS PARCIALS UNIVERSITARIS SUPERIORS O TÈCNICS

1. La convalidació d'estudis espanyols és sempre entre diferents ensenyaments i es farà sempre per assignatures, tenint en compte el nivell de coneixements, la identitat de continguts i la càrrega lectiva.

2. Pel que fa a les assignatures convalidades s'haurà de pagar el que estableixi el Decret de preus públics de la Generalitat de Catalunya.

3. No es pot certificar la qualificació obtinguda a l'ensenyament d'origen llevat que l'alumne hagi abonat els drets de trasllat.

4. Els alumnes que accedeixin al curs 1994-95 per preinscripció a un ensenyament del pla nou i tinguin prèviament la resolució de convalidació del pla antic hauran de sol·licitar-ne l'adaptació al pla nou d'estudis. Les sol·licituds pendents de resolució hauran de fer-se d'acord amb el nou pla d'estudis.

5. Les assignatures convalidades en una altra universitat no tindran efecte llevat que siguin ratificades al mateix o únic expedient de convalidació.

6. Han de ser sotmeses a revisió totes les convalidacions de les quals no s'hagi fet ús en un termini de tres anys. Aquesta revisió haurà de ser a instàncies de la persona interessada quan vulgui reiniciar els estudis (Acord de la Comissió de Convalidació de la Junta de Govern en les sessions del 13 i del 16 de novembre de 1990).

12.1 Convalidació d'estudis espanyols

1. Procediment

1. Les sol·licituds s'han de presentar a la secretaria del centre corresponent, adreçades al president de la comissió de convalidacions de la divisió. Per tal que les sol·licituds puguin ser resoltes abans de l'inici del període de matrícula (mes de setembre), s'han de presentar abans del 15 de maig.

2. La sol·licitud ha d'anar acompanyada de la documentació següent:

- Certificat acadèmic oficial dels estudis universitaris cursats, o bé expedient acadèmic, si s'han cursat a la UB.
- Programa de les assignatures aprovades.

3. La comissió de convalidacions de la divisió resoldrà la petició, amb la valoració prèvia de l'informe elaborat pel cap d'estudis de l'ensenyament corresponent i ajustant-se als criteris generals acordats per la Comissió de Convalidacions de la Junta de Govern.

4. Contra aquesta resolució es podrà interposar recurs davant la Comissió de Convalidacions de la Junta de Govern en un termini d'un mes a comptar des de la recepció de la notificació.

12.2 Convalidació d'estudis cursats a l'estranger

Per a estudis a l'estranger, la convalidació pot ser del mateix ensenyament i es farà sempre per assignatures.

Procediment

1. Les sol·licituds s'han de presentar a la secretaria del centre corresponent, sense terminis prefixats, adreçades al president de la comissió de convalidacions de la divisió.

Per tal que les sol·licituds puguin ser resoltes abans de l'inici del període de matrícula (mes de setembre) o, si s'escau, del període de preinscripció (mesos de juny i juliol), s'han de presentar abans del 15 de maig.

2. La sol·licitud ha d'anar acompanyada de la documentació següent:

- Certificat acreditatiu de la nacionalitat del sol·licitant, expedit per les autoritats competents del seu país, o fotocòpia compulsada del DNI en el cas dels ciutadans espanyols. Els estrangers poden presentar un certificat dels serveis consulars del seu país a Espanya, en el qual es faci constar la seva nacionalitat i la inscripció en el Registre Consular, legalitzada pel Ministeri d'Afers Estrangers d'Espanya (c. Abascal, 41, 28003 Madrid).
- Certificat acadèmic dels estudis cursats en què es detallin les qualificacions obtingudes.
- Programa de les assignatures aprovades.
- Pla d'estudis de la carrera iniciada pel sol·licitant, en què consti la durada dels estudis en anys acadèmics i les assignatures que l'integren.

3. Els documents expedits a l'estranger s'han d'ajustar als requisits següents:

Els documents han de ser oficials, expedits per les autoritats competents i legalitzats per via diplomàtica. És requisit indispensable que s'hi adjunti la traducció oficial al català o al castellà en cas d'estar redactats en un altre idioma.

4. La comissió de convalidacions de la divisió resoldrà la petició, amb la valoració prèvia de l'informe elaborat pel cap d'estudis de l'ensenyament corresponent i ajustant-se als criteris generals acordats per la Comissió de Convalidacions de la Junta de Govern.

Contra aquesta resolució es podrà interposar recurs davant la Comissió de Convalidacions de la Junta de Govern en un termini d'un mes a comptar de la recepció des de la notificació.

12.3 Accés per a alumnes amb estudis universitaris cursats a l'estranger i convalidats parcialment

- Són admesos directament a la Facultat sempre que la convalidació sigui de més de 60 CA.
- En cas de convalidacions de menys de 60 CA, hauran de fer la preinscripció i aportar la resolució favorable referent a les assignatures convalidades.

Es computa a l'efecte de preinscripció una nota de 5,5.

Els documents han d'anar acompanyats, si escau, de la traducció oficial corresponent al català o al castellà, que podran expedir els organismes següents:

1. La representació diplomàtica o consular d'Espanya a l'estranger.
2. La representació diplomàtica o consular a Espanya del país del qual procedeixen els documents.
3. Un traductor jurat degudament inscrit i autoritzat a Espanya.

Els documents originals poden presentar-se juntament amb la seva fotocòpia, i seran retornats a les persones interessades un cop s'hagi dut a terme la diligència de *compulsa*. Si les fotocòpies ja han estat comparades i legalitzades davant notari o per les representacions diplomàtiques o consulars d'Espanya en el país d'on procedeixen els documents, no és necessària la presentació simultània de l'original.

13. CONVENIS DE COOPERACIÓ EDUCATIVA

Els convenis de Cooperació educativa estan adreçats a estudiants que tinguin superat el primer cicle de la carrera.

Es consideren pràctiques en empreses o institucions les que realitzen els estudiants en centres fora de les dependències universitàries i que tenen com a objectiu la formació pràctica dels estudis universitaris.

La formalització de les pràctiques en empreses o institucions s'ha de dur a terme mitjançant un conveni de col·laboració signat per la Universitat i l'empresa o la institució.

El contingut d'aquest conveni ha d'especificar, com a mínim, el tipus de col·laboració (activitats que ha de fer l'estudiant), l'àmbit d'aplicació, la durada, el nomenament d'un tutor, el caràcter no laboral de la relació, la cobertura de qualsevol contingència d'accident laboral mitjançant l'assegurança escolar o voluntària, els drets i deures de l'alumnat en pràctiques, així com la contribució de les empreses o institucions al finançament del programa de pràctiques, que es pugui establir quan escaigui, i les causes d'extinció del conveni.

Els convenis han de ser signats, amb delegació del rector, pel degà o director del centre.

El conveni de cooperació educativa no pot excedir una durada de 500 hores per curs, ni de 5 hores diàries.

Procediment:

-L'empresa o institució fa una proposta de conveni en la qual s'especificarà la quantitat d'estudiants sol·licitats, els requisits, la durada, l'horari, les tasques a realitzar, la remuneració i el tutor que supervisarà les pràctiques de l'alumne, així com el termini i el lloc on s'han d'adreçar els estudiants. Aquesta proposta es farà pública al tauler d'anuncis de la Facultat.

-L'empresa o institució comunicarà a la secretaria de la Facultat els estudiants que han estat seleccionats.

-El últim tràmit serà la signatura del conveni per part de l'empresa, la Facultat i l'estudiant. És requisit indispensable que el conveni estigui signat abans del començament de les pràctiques.

14. TRÀMITS ADMINISTRATIUS

Abonament de les taxes dels documents administratius

Cal abonar les taxes corresponents pels tràmits administratius següents:

- Expedició de certificats
- Traslats d'expedients
- Examen de grau de llicenciatura i de doctorat
- Sol·licitud de convalidació d'assignatures
- Sol·licitud de connexió a Internet
- Prova de conjunt

L'abonament de la taxa es pot realitzar mitjançant tarja de crèdit a la mateixa secretaria, o bé en efectiu a qualsevol de les entitats següents:

- Caixa d'Estalvis de Catalunya
- Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona
- Banco de Santander
- Banca Catalana

Per fer el pagament en efectiu la secretaria lliurarà prèviament l'imprès corresponent.

15. SOL·LICITUD DEL TÍTOL DE LLICENCIATURA

Requisits per a l'obtenció del títol de llicenciatura

- Un cop superades totes les assignatures (del pla antic) o tots els crèdits (del pla nou) segons la distribució que assenyali el pla d'estudis, es pot sol·licitar el títol de llicenciatura.

Cal:

- 1. Omplir una sol·licitud, que s'haurà de recollir a la Secretaria, i distribuir els crèdits optatius i els de lliure elecció.
- 2. Un cop la Secretaria comprovi que l'expedient és correcte i faci la nova distribució sol·licitada, es podrà fer el pagament dels drets d'expedició del títol.

El pagament es pot realitzar amb tarja de crèdit a la mateixa secretaria, o bé, en efectiu en una caixa d'estalvis, amb un imprès que es lliurarà a la secretaria.

Família nombrosa

- Família nombrosa de segona categoria i honor : Exempció total de l'import a pagar.
- Família nombrosa de primera categoria: Exempció del 50% de l'import.

Amb el comprovant del pagament cal presentar:

- Dues fotocòpies del DNI.
- L'original i la fotocòpia del títol mitjançant el qual es va ingressar a la Universitat (batxillerat superior, mestre d'ensenyament primari, professor d'EGB, etc.).
- Els alumnes que van ingressar per la via de les proves per a més grans de 25 anys estan exempts d'aquesta presentació.

Una vegada expedit el títol, s'avisarà l'alumne/a per tal que el reculli. El títol només es lliurarà a la persona interessada, o bé a una persona autoritzada amb un poder notarial.

Resguard/certificat de pagament dels drets d'expedició

És el document que el centre lliura a l'estudiant una vegada ha aportat la documentació necessària i ha fet efectiu el pagament dels drets d'expedició.

Duplicats/rectificacions

Quan calgui modificar i/o rectificar les dades inicials d'un títol per causa imputable a l'estudiant, aquest haurà de justificar documentalment el motiu del duplicat.

El centre lliurarà un nou resguard de títol en el que constarà la causa per la qual s'ha abonat un duplicat del títol anterior.

Les causes de sol·licitud de duplicat més freqüents són:

1. Per canvi de nom, cognoms o dades personals.
2. Per incorporar-hi el grau de llicenciatura, el premi extraordinari o una segona especialitat, en aquells casos en què això estigui previst.
3. Per canvi de nacionalitat.
4. Per pèrdua.
5. Per deteriorament.

L'estudiant haurà de pagar la taxa de duplicat en els casos següents:

- Quan calgui modificar les dades inicials per causa imputable a l'estudiant.
- Quan el títol està en tràmit i s'hi vol incorporar el grau, el premi extraordinari o una segona especialitat.
- Sempre que el títol hagi estat lliurat a l'estudiant i s'hagi de rectificar.
- En el cas de pèrdua del títol, l'estudiant, a més de la taxa de duplicat, ha de pagar l'import de la publicació de l'anunci al BOE.

16. PREMI EXTRAORDINARI DE LLICENCIATURA (Segons la resolució de 19 de juny de 1997, DOG de 12-12-1997)

1. La Junta de Facultat nomenarà una comissió de tres membres per a cada ensenyament.
2. Poden optar al Premi Extraordinari de Llicenciatura tots els alumnes que havent obtingut un mínim de tres punts en la ponderació de l'expedient acadèmic, ho sol·licitin. En els ensenyaments en què cap estudiant hagi obtingut la ponderació de tres punts, la Comissió proposarà la concessió del premi a un dels cinc millors expedients acadèmics que tinguin una nota mitjana ponderada de 2,5 punts.
3. La Facultat obrirà una convocatòria abans del dia 30 de novembre de cada any. Els alumnes interessats, que hagin finalitzat els seus estudis en qualsevol de les convocatòries legalment establertes per a cada curs acadèmic, presentaran una sol·licitud en el centre en un termini de 30 dies a partir de la convocatòria.

4. La Comissió comprovarà els expedients acadèmics dels alumnes que hagin presentat la sol·licitud i farà la valoració dels millors expedients.

5. L'estudiant amb premi extraordinari de diplomatura o llicenciatura té dret a la gratuïtat del títol corresponent.

Si s'ha pagat el títol i posteriorment s'obté el premi extraordinari, es té dret a demanar la devolució de les taxes del títol. De tota manera, si el títol està expedit o en tràmit, s'ha de pagar la taxa de duplicat perquè el premi sigui incorporat en el títol. El centre facilita l'imprès per demanar la devolució de les taxes del títol, on l'estudiant farà constar el número del compte corrent en què s'ha d'ingressar l'import que cal retornar.

CALENDARI ADMINISTRATIU.
ENSENYAMENT D'HISTÒRIA DE L'ART

TRÀMIT	TERMINI
Sessions informatives	19 de juliol i 2 de setembre
Prematrícula	12 de juliol Horari: de 9 a 14 h i de 16 a 21 h
Matrícula de 1r curs	del 20 al 26 de juliol (consulteu dia i hora) del 2 al 8 de setembre (consulteu dia i hora)
Sol·licituds de trasllats	de l'1 de juny al 31 de juliol
Sol·licituds de títols	a partir del 15 de juliol
Sol·licituds de certificats amb notes finals	a partir del 15 de juliol
Anul·lació total de la matrícula	fins al 10 de desembre
Anul·lació parcial de la matrícula	-assignatures Q1 i anuals: fins al 10 de desembre -assignatures Q2: fins al 14 d'abril
Modificació de la matrícula	fins al 10 de desembre
Ampliació de la matrícula	Consulteu-ho al novembre

AQUEST CALENDARI ÉS ORIENTATIU, CAL QUE CONSULTEU I CONFIRMEU TOTES LES DATES.

Secretaria de la Facultat. Telèfon amb contestador automàtic 93 333 41 62.

***ORGANITZACIÓ DE
L'ENSENYAMENT D'HISTÒRIA
DE L'ART I PLA D'ESTUDIS***

ESTRUCTURA DEL PLA D'ESTUDIS DE L'ENSENYAMENT D'HISTÒRIA DE L'ART

El títol d'Història de l'Art és una Llicenciatura completa de primer i de segon cicle (BOE del 21-01-1993) i presenta l'estructura següent : 300 crèdits acadèmics (1 ca=10 hores lectives, teòriques o pràctiques), distribuïts en assignatures troncal o obligatòries (el 50%), assignatures optatives (el 30%) i crèdits de lliure elecció per a l'estudiant (20%). Els 300 crèdits s'organitzen en dos cicles de 150 crèdits cadascun.

Atesa l'estructuració dels estudis, 300 ca en quatre cursos, sembla aconsellable que els estudiants que vulguin acabar en quatre anys es matriculin cada any, com a mínim, de 72 ca, per acostar-se als 75 ca d'un curs mitjà. La Facultat garanteix l'oferta d'aquests 72 ca, com a mínim, entre assignatures obligatòries i optatives.

Tanmateix, un ritme de matriculació més lent és perfectament possible i força raonable per a optimitzar el rendiment acadèmic. Així, cada estudiant pot adaptar al seu ritme personal – a les seves circumstàncies i interessos – el nombre de crèdits de què es matricula cada curs, dintre d'uns límits: entre un mínim de 50 ca i un màxim de 90 ca. El mínim de crèdits de què s'ha de matricular a primer curs és de 54 ca. Per tal de sol·licitar beques, milícies, etc, s'exigeix la matrícula d'un mínim de 60 ca. El pla d'estudis no preveu cap especialització dintre la llicenciatura, però els crèdits optatius i els de lliure elecció (el 50% del total) permeten que cada estudiant dissenyi personalment el seu itinerari curricular, sobretot al segon cicle, on l'obligatorietat és reduïda.

Crèdits obligatoris

La distribució dels crèdits obligatoris entre les assignatures troncal i les obligatòries del diferents cicles i cursos s'indica en el quadre que segueix. Totes les assignatures són de 6 ca (llevat de dues, que tenen 9 ca).

Cicle	Crèdits obligatoris	Crèdits optatius	Crèdits de Ll. elecció	TOTAL
I	102	24	24	150
II	48	66	36	150
	150		150	300

Cada assignatura de 6 ca tindrà una durada quadrimestral de tres hores lectives per setmana, a l'aula corresponent, més una quarta hora de tutories. Les assignatures de 9 ca (Història de l'Art Català medieval i Història de l'Art Català modern i contemporani) tenen una durada quadrimestral de 4,5 hores lectives per setmana a l'aula corresponent més 1,5 hores de tutories. Es per això que les classes d'aquestes assignatures seran d'hora i mitja en torns setmanals de tres dies (dll. dm. dx./dx. dj. dv.). La impartició de totes les assignatures comprendrà activitats tant teòriques com de caràcter pràctic. Les classes de les assignatures de 6 ca seran d'hora i mitja en torns setmanals de dos dies (dilluns/dimarts, dijous/divendres). Les activitats pràctiques complementàries es faran els dimecres.

Totes les assignatures troncal i obligatòries tenen tres grups, dos de matí (A i B) i un de tarda (C) llevat de la de Tècniques Artístiques que, pel seu caràcter pràctic, s'imparteix en 6 grups : 4 de matí (A1,B1,A2 i B2) i 2 de tarda (C1 i C2). Les assignatures troncal i obligatòries de Primer Cicle d'un curs de què l'alumne es matriculi en un mateix any han de ser totes del mateix grup. És molt important que l'alumne es matriculi dels crèdits troncal i obligatoris segons l'ordre de cursos establert.

Assignatures troncal i obligatòries

Cicle I

1r curs (48 ca)

Codi i Assignatura

1190000 HISTÒRIA DE L'ART DEL PRÒXIM ORIENT

1190011 HISTÒRIA DE L'ART DEL MÓN CLÀSSIC

1190022 HISTÒRIA DE L'ART DE L'ALTA EDAT MITJANA

1190033 HISTÒRIA DE L'ART DE LA BAIXA EDAT MITJANA

1190044 TEORIA DE L'ART

1190055 LLENGUATGES ARTÍSTICS

1190206 HISTÒRIA DE LES ARTS ESCÈNIQUES I

1190210 HISTÒRIA DE LES ARTS ESCÈNIQUES II

Cicle I

2n curs (54 ca)

Codi i Assignatura

1190066 HISTÒRIA DE L'ART DEL RENAIXEMENT

1190070 HISTÒRIA DE L'ART BARROC

1190081 HISTÒRIA DE L'ART DES DE LA IL·LUSTRACIÓ AL
SIMBOLISME

1190092 HISTÒRIA DE L'ART DES DE LES PRIMERES
AVANTGUARDES

1190103 TÈCNiques ARTÍSTIQUES

1190114 CONSERVACIÓ DELS BÉNS CULTURALS

1190221 HISTORIA DE L'ART CATALÀ MEDIEVAL (9 ca)

1190232 HISTÒRIA DE L'ART CATALÀ MODERN I
CONTEMPORANI (9 ca)

Cicle II (48 ca)

Codi i Assignatures

1190125 HISTÒRIA DE LES IDEES ESTÈTIQUES FINS A LA
IL·LUSTRACIÓ

1190136 HISTÒRIA DE LES IDEES ESTÈTIQUES DES DE LA
IL·LUSTRACIÓ

1190140 HISTÒRIA DE LA MÚSICA FINS AL CLASSICISME

1190151 HISTÒRIA DE LA MÚSICA DES DEL ROMANTICISME

1190162 HISTÒRIA DEL CINEMA I ALTRES MITJANS
ÀUDIOVISUALS FINS AL 1930

1190173 HISTÒRIA DEL CINEMA I ALTRES MITJANS
ÀUDIOVISUALS DES DEL 1930

1190184 LES FONTS DE LA HISTÒRIA DE L'ART D'ÈPOCA ANTIGA
I MEDIEVAL (és recomanable cursar-la a 4at. curs)

1190195 LES FONTS DE LA HISTÒRIA DE L'ART D'ÈPOCA
MODERNA I CONTEMPORÀNIA (és recomanable cursar-la a 4at. curs)

Crèdits optatius

Per tal de facilitar el disseny efectiu de l'itinerari curricular personal, l'ensenyament procura oferir el nombre màxim possible d'assignatures optatives –algunes en dos grups–, d'acord amb els recursos de força docent, però el nombre total de crèdits optatius que s'ofereix cada any variarà segons aquestes possibilitats docents.

La formació d'un llicenciat en Història de l'art exigeix uns coneixements sòlids de les matèries afins de l'ampli camp de les Humanitats. I, per tant, és molt necessari que l'alumne es matriculi, com a crèdits optatius, d'assignatures que ofereix la Llicenciatura d'Història. Convé tenir present que totes les assignatures troncals de les Llicenciatures d'Història i de Geografia es comptabilitzen o es consideren optatives de la Llicenciatura d'Història de l'Art. Les assignatures de la Llicenciatura de segon cicle d'Antropologia, en cas de ser escollides, són de lliure elecció.

Les assignatures que ofereixen les Llicenciatures de la Facultat de Geografia i Història, així com els seus horaris i continguts, es publiquen a les guies de l'estudiant corresponents. S'adjunta, però, en aquesta guia, un quadre de resum amb el codi, el nom, l'horari i el professor de les assignatures troncal que s'imparteixen a l'Ensenyament d'Història així com un llistat de les optatives d'aquestes que recomanem com de lliure elecció (anexos 1 i 2). Les informacions referents a les altres Llicenciatures (Filologia, Filosofia, Belles Arts) es troben a la secretaria del Departament d'Història de l'Art.

Totes les assignatures optatives que ofereix la Llicenciatura d'Història de l'Art tenen 6 crèdits acadèmics (ca) i l'alumne, quan se'n matriculi, pot triar qualsevol grup, a diferència de les troncal de Primer Cicle. La seva vigència mínima i obligada al Pla Docent és de 2 anys, però després poden ser substituïdes per altres assignatures noves. Per això, cal fer atenció a les assignatures que s'ofereixen per segon any consecutiu, ja que poden desaparèixer.

Assignatures optatives del cicle I de la Llicenciatura d'Història de l'Art

Les assignatures optatives de primer cicle són complementàries d'una o varies assignatures troncal o obligatòries, i per tant, l'alumne no pot matricular-se d'aquestes assignatures si abans no ha cursat o, almenys, si no està cursant aquell any l'assignatura troncal a la qual corresponen, tal com s'indica en el llistat que segueix.

És convenient que l'alumne es matriculi, com a assignatures optatives de primer cicle, d'algunes troncal de la Llicenciatura d'Història, d'acord amb el disseny curricular que decideixi, perquè els continguts són més generals i abastables, alhora que poden oferir uns coneixements essencials per estructurar els estudis de segon cicle.

No es poden superar els límits (indicats entre parèntesi) màxims de cada matèria com a crèdits optatius. Si es superen, es comptabilitzaran com a crèdits de lliure elecció.

Les assignatures optatives del I cicle de la Llicenciatura d'Història de l'Art per al curs 1999-2000 són les següents (l'asterisc distingeix les assignatures que s'imparteixen per segon any consecutiu, com a mínim, i que el curs vinent podrien deixar de programar-se):

Matèria optativa: Les arts en el món medieval (12 ca com a màxim):

Codi i Assignatura

1190243 *L'ART DE LES VIES DE PELEGRINACIÓ -6ca-(dos grups)
(per matricular-se'n cal haver cursat o estar cursant l'assignatura troncal d'Art de l'Alta Edat Mitjana)

1191105 ICONOGRAFIA MEDIEVAL -6ca- (és recomanable cursar-la a 1er. curs)

1191116 L'OBJECTE ARTÍSTIC A L'OCCIDENT MEDIEVAL -6ca-
(per matricular-se'n cal haver cursat o estar cursant les assignatures troncal d'Art de l'Alta Edat Mitjana i d'Art de la Baixa Edat Mitjana)

Matèria optativa: Les arts en el món modern (12 ca com a màxim):

Codi i Assignatura

1190265 *TEORIA HUMANÍSTICA DE LES ARTS -6ca- (dos grups)
(per matricular-se'n cal haver cursat o estar cursant l'assignatura troncal d'Art del Renaixement)

1190276 *TEORIA, MODELS I FONTS EN L'ÈPOCA DEL BARROC -6ca- (dos grups) (per matricular-se'n cal haver cursat o estar cursant l'assignatura troncal d'Art Barroc)

Matèria optativa: Les arts en el món contemporani (12 ca com a màxim):

Codi i Assignatura

1190150 *ELS TEMES EN LA PINTURA I L'ESCUPTURA DEL S. XIX -6ca- (per matricular-se'n cal haver cursat o estar cursant l'assignatura troncal d'Art des de la Il·lustració al simbolisme)

1191061 *ARQUITECTURA I DISSENY AL SEGLE XX -6ca- (dos grups) (per matricular-se'n cal haver cursat o estar cursant l'assignatura troncal d'Art des de les Primeres avantguardes)

Matèria optativa: Teoria i Estètica de les Arts (12 ca com a màxim):

Codi i Assignatura

1191020 EL SIMBOLISME I L'ART -6ca- (dos grups) (és recomanable cursar-la a 1r curs)

Matèria optativa: Arts de l'Espectacle (18 ca com a màxim):

Codi i Assignatura

1190836 *INTRODUCCIÓ A LA MÚSICA -6ca-

1191072 *LLENGUATGES AUDIOVISUALS -6ca- (dos grups)

1191131 EL TEATRE DEL SEGLE XX A L'ESTAT ESPANYOL -6ca- (dos grups) (per matricular-se'n cal haver cursat o estar cursant les assignatures troncal Història de les Arts escèniques I i II)

Assignatures optatives del cicle II

El nombre d'assignatures optatives és molt més alt que durant el primer cicle, perquè també és molt superior el nombre de crèdits optatius previstos en el pla d'estudis, i molt més baix el nombre de crèdits obligatoris. Cal insistir en la conveniència de dedicar un nombre de crèdits optatius per cursar assignatures troncal de la llicenciatura d'Història per tal de completar i matisar la pròpia formació. Recordem que les assignatures troncal de les llicenciatures de dos cicles impartides a la Facultat de Geografia i Història són optatives per als estudiants d'Història de l'Art.

No es poden superar els límits (indicats entre parèntesi) màxims de cada matèria com a crèdits optatius. Si es superen, es comptabilitzaran com a crèdits de lliure elecció.

Les assignatures optatives de segon cicle de la llicenciatura d'Història de l'Art per al curs 1999-2000 són les següents (l'asterisc distingeix les assignatures impartides per segon any consecutiu i que el curs vinent podrien desaparèixer):

Matèria optativa: Les Arts en el Món Antic (18 ca com a màxim):

Codi i Assignatura

- 1190350 *L'ARQUITECTURA ROMANA -6ca-
- 1190372 *L'ANTIGUITAT TARDANA I EL MÓN MEDIEVAL -6ca-
- 1191013 *ART ROMÀ D'HISPÀNIA -6ca-
- 1191142 ART PRE-ROMÀ DE L'OCCIDENT MEDITERRANI -6ca-

Matèria optativa: Les Arts en el Món Medieval (36 ca com a màxim):

Codi i Assignatura

- 1190630 *ART BIZANTÍ MEDIEVAL - 6 ca- (2 grups)
- 1190685 *PALEOGRAFIA MEDIEVAL 6 ca (2 grups)
- 1190862 *LES ARTS ALS PAÏSOS BAIXOS A LA FI DE L'EDAT MITJANA -6 ca- (2 grups)
- 1190910 *L'ESCULTURA ROMÀNICA: EVOLUCIÓ, APORTACIONS, TENDÈNCIES -6 ca-
- 1190921 *PINTURA I IL·LUSTRACIÓ DE MANUSCRITS EN TEMPS DEL ROMÀNIC -6ca-
- 1191153 CRISTIANS I MUSULMANS: ART DELS SS. V-XI -6ca-
- 1191164 ART ROMÀNIC HISPÀNIC. SEGLES XI-XII -6ca-
- 1191175 L'ESCULTURA GÒTICA A CATALUNYA I A LA FRANÇA MERIDIONAL -6ca-

Matèria optativa: Les Arts en el Món Modern (24 ca com a màxim):

Codi i Assignatura

- 1190475 *L'ART DEL S. XVIII I LA SEVA INCIDÈNCIA A CATALUNYA - 6 ca-
- 1190696 *PALEOGRAFIA MODERNA -6ca-
- 1190711 *EL GRAVAT A L'ÈPOCA MODERNA -6 ca-
- 1190722 *URBANISME: DE LA CIUTAT IDEAL ALS EIXAMPLES -6ca-
- 1190873 *PINTURA ESPANYOLA DEL SEGLE D'OR -6 ca- (2 grups)
- 1190954 *ARQUITECTURA CLASSICISTA I BARROCA - 6 ca-
- 1191024 *ESCULTURA ESPANYOLA DEL RENAIXEMENT FINS AL REALISME -6 ca-
- 1191186 PINTURA MANIERISTA -6ca-
- 1191190 ART DEL RENAIXEMENT A ESPANYA -6ca-

Matèria optativa: Les Arts en el Món Contemporani (24 ca com a màxim):

Codi i Assignatura

1190501 *NOUS COMPORTAMENTS ARTÍSTICS A PARTIR DE 1960
-6 ca- (2 grups)

1190976 *EL SIMBOLISME I L'ESTETICISME -6 ca-

1191035 *HISTORICISMES I ECLECTICISME EN L'ARQUITECTURA
I LES ARTS APLICADES DEL S. XIX -6ca

1191046 *MIRÓ -6ca-

1190895 HISTÒRIA DE L'ART I GENERES. SEGLES XV-XX -6ca-

1191201 L'ARQUITECTURA CATALANA DES DEL "MOVIMENT
MODERN" FINS L'ACTUALITAT -6ca- (2 grups)

1191212 L'ESCUPTURA CATALANA DEL SEGLE XX I EL CONTEXT
INTERNACIONAL -6ca-

1191223 L'ART DE LA POSMODERNITAT -6ca-

Matèria optativa: Teoria i Estètica de les Arts (30 ca com a màxim):

Codi i Assignatura

1190523 *SOCIOLOGIA DE L'ART -6 ca-

1190534 *CRÍTICA D'ART -6 ca- (2 grups)

1190545 *FILOSOFIA CONTEMPORÀNIA DE L'ART -6 ca-

1190556 *ESTÈTICA DE LA MÚSICA -6 ca-

1190560 *ESTÈTICA DEL CINEMA -6 ca-

1191094 *ART I PENSAMENT EN EL MÓN CLÀSSIC -6ca-

Matèria optativa: Arts de l'Espectacle (18 ca com a màxim):

Codi i Assignatura

1190906 *LA VIDEOCREACIÓ A CATALUNYA -6 ca-

1190991 *ELS CINEMES ORIENTALS -6 ca-

1191002 *HISTÒRIA DE LA SARSUELA I LES SEVES RELACIONS
AMB L'ÒPERA -6 ca-

1191083* EL PROCÉS DE CREACIÓ MUSICAL -6ca-

1190571 LA MÚSICA A CATALUNYA -6ca-

1191234 L'ESCENOGRAFIA I L'ESPAI ESCÈNIC AL SEGLE XX -6ca-

1191245 MOZART -6ca-

Assignatures del pla d'estudis que no s'ofereixen aquest curs

S'informa d'aquestes assignatures a efectes de tràmits administratius: convalidacions, adaptacions... També les podran matricular sense docència aquells alumnes que les hagin cursat en anys anteriors per acabar la llicenciatura.

Primer cicle

LES ARTS EN EL MÓN MEDIEVAL

1190825 CULTURES ARTÍSTIQUES ANTIGUES A LA MEDITERRÀNIA OCCIDENTAL -6ca-

1190254 L'ART DE LES CORTS EUROPEES -6ca

LES ARTS EN EL MÓN CONTEMPORANI

1190280 ARQUIT. I ARTS APLIC. EN ÈPOCA EXPOS. INTERN. (XIX) -6ca-

1190291 LES BASES DEL MOVIM. MODERN EN ARQUITECTURA -6ca-

1190615 ROMANTICISME I PINTURA -6ca-

1190626 ARQUITECTURA I DISSENY ENTORN DE 1900 -6ca-

TEORIA I ESTÈTICA DE LES ARTS

1190302 ART I ANTROPOLOGIA -6ca -

1190313 SEMIÒTICA DE LES ARTS -6ca-

LES ARTS DE L'ESPECTACLE

1190324 TÈCNiques AUDIOVISUALS -6ca-

1190335 HISTÒRIA DE LA POSTA EN ESCENA -6ca-

11903 46 LENGUATGES I FORMES MUSICALS -6ca-

Segon cicle

LES ARTS EN EL MÓN ANTIC

1190361 L'ESCULTURA ROMANA -6ca-

1190840 PINTURA I MOSAIC EN ÈPOCA HEL·LENÍSTICA I ROMANA -6ca-

LES ARTS EN EL MÓN MEDIEVAL

- 1190663 L'OR I L'ARGENT A L'EUROPA MEDIEVAL -6 ca-
- 1190932 EL REGNE DE MALLORCA EN EL CONTEXT ARTÍSTIC EUROPEU (S. XIII -XV) -6ca-
- 1190383 LES CULTURES ARTÍSTIQUES CRISTIANES I MUSULMANES ENTORN A L'ANY MIL -6ca-
- 1190394 LA IL·LUSTRACIÓ DE MANUSCRITS EN EL MÓN MEDIEVAL -6ca-
- 1190405 ARTS PICTÒRIQUES S.XIV. ITÀLIA I CATALUNYA -6ca-
- 1190416 L'ESCULTURA CATALANA DELS SEGLES XII I XIII -6ca-
- 1190420 L'ESCULTURA EN LES ESCOLES DEL NORD I LA SEVA RELACIÓ AMB CATALUNYA -6ca-
- 1190431 ESPAI, URBANISME I ARQUITECTURA EN LA CORONA D'ARAGÓ -6ca-
- 1190641 EL TREBALL SRIAT A L'EDAT MITJANA -6ca-
- 1190652 L'ART MEDIEVAL HISPÀNIC FINS AL SEGLE X -6ca-
- 1190674 ESCULTURA GÒTICA CATAALANA -6ca-
- 1190851 ARQUITECTURA I ESPAI URBÀ: BARCELONA A LA BAIXA EDAT MITJANA -6ca-

LES ARTS EN EL MÓN MODERN

- 1190943 QÜESTIONS I PROBLEMES DEL PRIMER MANIERISME -6 ca-
- 1190884 ESCULTURA ESPANYOLA DEL BARROC -6ca-
- 1190442 L'ESCULTURA RENAIXENTISTA -6ca-
- 1190453 LA PINTURA CATALANA DEL SEGLE XVI -6ca-
- 1190464 LES ARTS AL MANIERISME -6ca-
- 1190700 PINTURA DEL SEGLE XVI FORA D'ITÀLIA -6ca-

LES ARTS EN EL MÓN CONTEMPORANI

- 1190755 ART CATALÀ DEL S. XX (1939-1990) -6 ca-
- 1190814 CRISI DEL S. XX: ART I CULTURA ENTRE 1880 i 1918 -6 ca-
- 1190965 SALVADOR DALÍ -6 ca-
- 1190744 ACADEMIA I RUPTURA A LA PINTURA DEL SEGLE XIX -6ca-
- 1190766 L'ART NO OBJECTUAL A PARTIR DE 1968 -6ca-
- 1190803 PICASSO -6ca-
- 1190486 LA PINTURA IMPRESSIONISTA: ANTECEDENTS I LA SEVA INCIDÈNCIA A L'ART CATALÀ -6ca-
- 1190490 L'ART "NOUVEAU" I EL MODERNISME CATALÀ -6ca-

1190512 DEL "COLLAGE" A L'"ASSEMBLAGE" DEL SEGLE XX -
6ca-

1190733 GOYA I EL SEU ENTORN -6ca-

ARTS DE L'ESPECTACLE

1190781 LA MÚSICA DEL SEGLE XX -6 ca-

1190980 TEORIA TEATRAL -6 ca-

1190604 HISTÒRIA DEL CINEMA CATALÀ -6ca-

1190582 ESTÈTICA DEL TEATRE -6ca-

1190593 HISTÒRIA DEL TEATRE CATALÀ -6ca-

1190770 HISTÒRIA DE L'ÒPERA -6ca-

1190792 CULTURA I CINEMA RUSSOS -6ca-

Crèdits de lliure elecció

Els crèdits de lliure elecció (el 20% del conjunt dels 300 ca de la Llicenciatura d'Història de l'Art) són, conjuntament amb els crèdits optatius, aquells que defineixen el perfil de l'itinerari curricular de cada estudiant.

Els crèdits de lliure elecció es comptabilitzen com de primer cicle (24ca) o de segon cicle (36ca), un cop acabats els estudis de Llicenciatura. Es per això que l'alumne es pot matricular d'aquests crèdits (oferta d'assignatures de lliure elecció) o demanar-ne el reconeixement (reconeixement de cursos i activitats específics reconeguts per la UB) durant els estudis de la Llicenciatura. Es recomana que es reservi un nombre alt de crèdits de lliure elecció per als darrers anys dels estudis per tal d'aprofitar correctament les possibilitats que ofereix la Universitat i altres Institucions per definir millor el perfil curricular.

A partir del curs 1996-97 la meitat dels crèdits de lliure elecció (30 com a mínim) s'han d'obtenir fora de la llicenciatura pròpia.

Els crèdits de lliure elecció es poden aconseguir i formalitzar de diferents maneres:

*Matriculant-se d'assignatures optatives de les Llicenciatures impartides a la Facultat de Geografia i Història (Història, Geografia, Antropologia).

*Matriculant-se d'assignatures d'altres Ensenyaments de la Universitat de Barcelona. Recomanem que preferentment siguin de les Llicenciatures de Filosofia, Filologia i Belles Arts. Cal tenir present que per matricular-se d'assignatures impartides en altres centres diferents de la Facultat de Geografia i Història cal comprovar l'oferta publicada per la Universitat de

Barcelona. No totes les assignatures que ofereixen els ensenyaments tenen places per a lliure elecció i, en tot cas, el seu nombre és molt reduït.

*La Universitat de Barcelona ofereix unes assignatures al conjunt dels Ensenyaments específicament pensades per cursar-se com a assignatures de lliure elecció. Cal consultar l'oferta de la Universitat de Barcelona, que varia cada curs acadèmic. D'entre aquestes, les que ofereix la Facultat es poden consultar a l'Annex 2 d'aquesta guia.

*Matriculant-se o inscrivint-se en els curssets o cicles que ofereixen diferents institucions amb les quals la Universitat te convenis establerts: Escola oficial d'Idiomes, Escoles d'Estiu... Amb el certificat corresponent la secretaria de la Facultat reconeix el valor en crèdits de lliure elecció segons està establert en el conveni respectiu, en el moment de la matrícula del curs següent. Si un estudiant s'ha matriculat en el darrer curs de tots els crèdits que li resten per finalitzar els estudis, els curssets, cicles, jornades... en les quals s'inscrigui no es podran convalidar després perquè no hi haurà ocasió de fer-ho.

*Els crèdits optatius obtinguts per l'estudiant que superin el nombre previst en el Pla d'Estudis de la Llicenciatura d'Història de l'Art (24ca en el Cicle I i 66 ca en el Cicle II), i/o les limitacions de cadascuna de les matèries optatives, seran comptabilitzats també com de lliure elecció, sempre i quan la meitat del crèdits de lliure elecció, com a mínim, s'hagin obtingut fora de la llicenciatura, altrament el crèdits sobrants no seran útils per a l'obtenció de la titulació.

ASSIGNATURES, PROFESSORS, HORARIS DE CLASSES I EXÀMENS, I AULARI DE L'ENSENYAMENT D'HISTÒRIA DE L'ART

Amb el llistat adjunt i el quadre horari s'ofereix la informació suficient per formalitzar els fulls de prematrícula i matrícula de l'ensenyament d'Història de l'Art, alhora que serveix perquè l'estudiant organitzi el seu horari i pugui, en el cas que un grup es tanqui, veure-hi ràpidament les alternatives.

Puntualitzacions:

Les assignatures **Història de l'Art Català Medieval** i **Història de l'Art Català Modern i Contemporani** són les úniques que tenen 9 crèdits acadèmics i, per tant, 3 dies de classe setmanals en lloc de 2, en conseqüència aquestes assignatures *també tindran docència els dimecres*.

L'assignatura **Tècniques Artístiques**, per la seva especificitat, s'imparteix en una aula taller que té capacitat per a 40 estudiants. Per això el nombre de grups és el doble que el d'altres assignatures.

Annexos 1 i 2:

Per poder prematricular-se de les assignatures que corresponen a les llicenciatures d'Història, Geografia i Antropologia caldrà consultar prèviament l'horari i l'aulari de les respectives guies. Un exemplar d'aquestes guies serà a la disposició dels estudiants en els panells informatius i a la sala on es farà el procés de prematrícula. S'adjunten només (annex número 1) els horaris de les assignatures obligatòries de la llicenciatura d'Història. Cal recordar que les obligatòries d'Història són optatives per a la llicenciatura d'Història de l'Art, mentre que les optatives ho són de lliure elecció.

Així mateix, hem seleccionat les assignatures optatives d'Història, que poden ser especialment recomanables per a ser cursades pels estudiants d'història de l'Art pels seus continguts, com a crèdits de lliure elecció (consulteu l'annex número 2).

HORARIS I EXÀMENS

CALENDARI ESCOLAR DEL CURS 1999-2000

INICI DEL CURS: 20 de setembre de 1999

Docència del 1r semestre:	Del 20-09-99 al 22-12-99	ambdós inclosos
Exàmens del 1r semestre:	Del 17-01-00 al 04-02-00	" "
Docència del 2n semestre:	Del 14-02-00 al 24-05-00	" "
Exàmens del 2n semestre:	De l'1-06-00 al 23-06-00	" "

Segona convocatòria
d'exàmens dels dos
semestres:

De l'1-09-00 al 15-09-00 " "

NOTA: AQUEST CALENDARI NO COINCIDEIX TOTALMENT AMB EL CALENDARI GENERAL DE LA UNIVERSITAT. TANMATEIX MANTÉ LA MATEIXA DURADA QUE LA RESTA DE LES FACULTATS DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Calendari de vacances

Nadal:	del 24-12-99 al 08-01-00	ambdós inclosos
Setmana Santa:	del 17-04-99 al 25-04-99	" "

Dies festius

- 12 d'octubre
  - 1 de novembre
  - 6 de desembre
  - 8 de desembre
  - 28 de gener
  - 26 d'abril
  - 1 de maig
  - 24 de juny
  - l'11 d'octubre i el 7 de desembre no hi haurà activitat acadèmica.
- A més:

- Patrons de les localitats: els que corresponguin
- Els que assenyali la Generalitat de Catalunya

Festes patronals

Són dies d'activitat acadèmica normal. Ara bé, les facultats i escoles universitàries, si ho desitgen, poden organitzar activitats de caràcter lúdic o de convivència.

Universitat de Barcelona	8 de desembre
Facultats de Lletres	26 d'abril
Facultat de Belles Arts	23 d'abril
Facultats de ciències	15 de novembre
Facultat de Dret	7 de gener
Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales	5 d'abril
Facultat de Farmàcia	8 de desembre
Facultat de Medicina	18 d'octubre
Facultat d'Odontologia	9 de febrer
Facultat de Psicologia	24 de febrer
EU d'Estudis Empresariales	4 d'octubre
EU de Formació del Professorat d'EGB	27 de novembre
EU d'Infermeria	12 de maig

Durada de les assignatures

A	= anual
Q1	= primer quadrimestre
Q2	= segon quadrimestre

Oficialment el quadrimestre (Q) equival al semestre (S) de la Universitat.

Aquests horaris poden ser susceptibles d'algun canvi. **Cal que es consulti el tauler d'anuncis abans de formalitzar la matrícula.**

DURADA DE LES ASSIGNATURES

A = anual

Q1 = primer quadrimestre

Q2 = segon quadrimestre

1/2 Q1 = 1a meitat del primer quadrimestre

2/2 Q1= 2a meitat del primer quadrimestre

1/2 Q2= 1a meitat del segon quadrimestre

2/2Q2= 2a meitat del segon quadrimestre

ES RECORDA A TOTS ELS ESTUDIANTS QUE LES ASSIGNATURES OBLIGATÒRIES DE PRIMER CICLE HAN DE MATRICULAR-SE TOTES AL MATEIX GRUP

Ensenyament d'Història de l'Art   **Assignatures Obligatòries**   **1r Cicle**   **1r Curs**   **HORARIS CURS 1999-2000**

Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1190000	HISTÒRIA DE L'ART DEL PRÒXIM ORIENT	A1	6	Español Bertran, Francesca	Q2	dj/dv	9,30-11	10	9 de juny	9-11 h	15 de setembre	9-11 h	Català
1190011	HISTÒRIA DE L'ART DEL MÓN CLÀSSIC	A1	6	Guàrdia Pons, Milagros	Q1	dl/dm	9,30-11	8	21 de gener	9-11 h	8 de setembre	9-11 h	Català
1190022	HISTÒRIA DE L'ART DE L'ALTA EDAT MITJANA	A1	6	Vicens Soler, Ma Teresa	Q1	dj/dv	9,30-11	10	24 de gener	9-11 h	7 de setembre	9-11 h	Català
1190033	HISTÒRIA DE L'ART DE LA BAIXA EDAT MITJANA	A1	6	Beseran Ramon, Pere	Q2	dj/dv	11-12,30	7	18 de juny	12-14 h	13 de setembre	12-14 h	Català
1190044	TEORIA DE L'ART	A1	6	Furió Gall, Vicenç	Q1	dj/dv	11-12,30	6	31 de gener	12-14 h	5 de setembre	12-14 h	Català
1190055	LLENGUATGES ARTÍSTICS	A1	6	Vallès Rovira, Isidra	Q2	dl/dm	9,30-11	8	7 de juny	9-11 h	14 de setembre	9-11 h	Català
1190206	HISTÒRIA DE LES ARTS ESCÈNIQUES I	A1	6	Ragué Arias, Ma José	Q1	dl/dm	11-12,30	13	27 de gener	12-14 h	4 de setembre	12-14 h	Català
1190210	HISTÒRIA DE LES ARTS ESCÈNIQUES II	A1	6	Salvat Ferré, Ricard	Q2	dl/dm	11-12,30	13	14 de juny	12-14 h	12 de setembre	12-14 h	Català
1190000	HISTÒRIA DE L'ART DEL PRÒXIM ORIENT	B1	6	Mancho Suárez, Carles	Q1	dj/dv	9,30-11	6	24 de gener	9-11 h	7 de setembre	9-11 h	Català

Ensenyament d'Història de l'Art		Assignatures Obligatòries			1r Cicle	1r Curs	HORARIS CURS 1999-2000						
Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1190011	HISTÒRIA DE L'ART AL MÓN CLÀSSIC	B1	6	Vicens Soler, Ma Teresa	Q2	dl/dm	9,30-11	10	7 de juny	9-11 h	14 de setembre	9-11 h	Català
1190022	HISTÒRIA DE L'ART DE L'ALTA EDAT MITJANA	B1	6	Domenge Mesquida, Joan	Q1	dl/dm	9,30-11	7	21 de gener	9-11 h	6 de setembre	9-11 h	Català
1190033	HISTÒRIA DE L'ART DE LA BAIXA EDAT MITJANA	B1	6	Alcoy Pedrés, Rosa	Q2	dl/dm	11-12,30	6	14 de juny	12-14 h	12 de setembre	12-14 h	Català
1190044	TEORIA DE L'ART	B1	6	Casals Navas, Josep	Q1	dl/dm	11-12,30	7	27 de gener	12-14 h	4 de setembre	12-14 h	Català
1190055	LLENGUATGES ARTÍSTICS	B1	6	Furió Gall, Vicenç	Q2	dl/dm	12,30-14	6	19 de juny	12-14 h	14 de setembre	12-14 h	Català
1190206	HISTÒRIA DE LES ARTS ESCÈNIQUES I	B1	6	Ciurans Peralta, Enric	Q1	dj/dv	11-12,30	13	31 de gener	12-14 h	5 de setembre	12-14 h	Català
1190210	HISTÒRIA DE LES ARTS ESCÈNIQUES II	B1	6	Ciurans Peralta, Enric	Q2	dj/dv	11-12,30	13	16 de juny	12-14 h	13 de setembre	12-14 h	Català
1190000	HISTÒRIA DE L'ART DEL PRÒXIM ORIENT	C1	6	Español Bertran, Francesca	Q2	dj/dv	17-18,30	12	9 de juny	16-18 h	15 de setembre	16-18 h	Català
1190011	HISTÒRIA DE L'ART DEL MÓN CLÀSSIC	C1	6	José Pitarch, Antoni	Q1	dl/dm	20-21,30	10	2 de febrer	19-21 h	6 de setembre	19-21 h	Català

Ensenyament d'Història de l'Art		Assignatures Obligatòries			1r Cicle	1r Curs	HORARIS CURS 1999-2000						
Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1190022	HISTÒRIA DE L'ART DE L'ALTA EDAT MITJANA	C1	6	Vicens Soler, Ma Teresa	Q1	dj/dv	17-18,30	10	24 de gener	16-18 h	7 de setembre	16-18 h	Català
1190033	HISTÒRIA DE L'ART DE LA BAIXA EDAT MITJANA	C1	6	Alcoy Pedrés, Rosa	Q2	d/dm	18,30-20	10	14 de juny	19-21 h	12 de setembre	19-21 h	Català
1190044	TEORIA DE L'ART	C1	6	Casals Neves, Josep	Q1	d/dm	18,30-20	12	27 de gener	19-21 h	4 de setembre	19-21 h	Català
1190055	LLENGUATGES ARTÍSTICS	C1	6	Vallès Rovira, Isidre	Q2	d/dm	17-18,30	8	7 de juny	16-18 h	14 de setembre	16-18 h	Català
1190208	HISTÒRIA DE LES ARTS ESCÈNIQUES I	C1	6	Regué Arias, Ma José	Q1	d/dm	17-18,30	13	21 de gener	16-18 h	6 de setembre	16-18 h	Català
1190210	HISTÒRIA DE LES ARTS ESCÈNIQUES II	C1	6	Ciurans Peralta, Enric	Q2	dj/dv	16,30-20	13	16 de juny	19-21 h	13 de setembre	19-21 h	Català

Ensenyament d'Història de l'Art		Assignatures Obligatòries			1r Cicle	2n Curs	HORARIS CURS 1999-2000						
Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1190066	HISTÒRIA DE L'ART DEL RENAIXEMENT	A1	6	Sureda Pons, Joan	Q1	dl/dm	11-12,30	10	27 de gener	12-14 h	4 de setembre	12-14 h	Català
1190066	HISTÒRIA DE L'ART DEL RENAIXEMENT	B1	6	Narváez Cases, Carme	Q1	dl/dm	11-12,30	12	27 de gener	12-14 h	4 de setembre	12-14 h	Català
1190066	HISTÒRIA DE L'ART DEL RENAIXEMENT	C1	6	Sureda Pons, Joan	Q1	dl/dm	17-18,30	12	21 de gener	16-18 h	6 de setembre	16-18 h	Català
1190070	HISTÒRIA DE L'ART BARROC	A1	6	Socias Batet, Immaculada	Q2	dj/dv	9,30-11	7	9 de juny	9-11 h	15 de setembre	9-11 h	Català
1190070	HISTÒRIA DE L'ART BARROC	B1	6	Triadó Tur, Joan Ramon	Q2	dl/dm	11-12,30	10	14 de juny	12-14 h	12 de setembre	12-14 h	Català
1190070	HISTÒRIA DE L'ART BARROC	C1	6	Socias Batet, Immaculada	Q2	dj/dv	17-18,30	13	9 de juny	16-18 h	15 de setembre	16-18 h	Català
1190081	HISTÒRIA DE L'ART DE LA IL·LUSTRACIÓ AL SIMBOLISME	A1	6	Coll Mirabent, Isabel	Q1	dj/dv	11-12,30	10	31 de gener	12-14 h	5 de setembre	12-14 h	Català
1190081	HISTÒRIA DE L'ART DE LA IL·LUSTRACIÓ AL SIMBOLISME	B1	6	Molet Petll, Joan	Q1	dl/dm	9,30-11	12	21 de gener	9-11 h	6 de setembre	9-11 h	Català
1190081	HISTÒRIA DE L'ART DES DE LA IL·LUSTRACIÓ AL SIMBOLISME	C1	6	Mercader Amigo, Laura	Q1	dj/dv	17-16,30	12	24 de gener	16-18 h	7 de setembre	16-18 h	Català

Ensenyament d'Història de l'Art		Assignatures Obligatòries			1r Cicle	2n Curs	HORARIS CURS 1999-2000						
Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1190092	HISTÒRIA DE L'ART DES DE LES PRIMERES AVANGUARDES	A1	6	Julián González, Inmaculada	Q2	dl/dm	11-12,30	12	14 de juny	12-14 h	12 de setembre	12-14 h	Català
1190092	HISTÒRIA DE L'ART DES DE LES PRIMERES AVANTGUARDES	B1	6	Suárez Serrano, Alicia	Q2	dj/dv	9,30-11	12	9 de juny	9-11 h	16 de setembre	9-11 h	Català
1190092	HISTÒRIA DE L'ART DE LES PRIMERES AVANGUARDES	C1	6	Cirlot Valenzuela, Lourdes	Q2	dl/dm	17-18,30	10	7 de juny	16-18 h	14 de setembre	16-18 h	Castellà
1190103	TÈCNiques ARTÍSTIQUES	A1	6	Fernández Arenas, José	Q1	dl/dm	8-9,30	Taller	17 de gener	9-11 h	4 de setembre	9-11 h	Castellà
1190103	TÈCNiques ARTÍSTIQUES	A2	6	Pendent De Dotació	Q2	dl/dm	8-9,30	Taller	1 de juny	9-11 h	12 de setembre	9-11 h	Català
1190103	TÈCNiques ARTÍSTIQUES	B1	6	Fernández Arenas, José	Q1	dj/dv	8-9,30	Taller	19 de gener	9-11 h	5 de setembre	9-11 h	Castellà
1190103	TÈCNiques ARTÍSTIQUES	B2	6	Pendent De Dotació	Q2	dj/dv	8-9,30	Taller	5 de juny	9-11 h	13 de setembre	9-11 h	Català
1190103	TÈCNiques ARTÍSTIQUES	C1	6	Fernández Arenas, José	Q1	dj/dv	18,30-20	Taller	31 de gener	19-21 h	5 de setembre	19-21 h	Castellà
1190103	TÈCNiques ARTÍSTIQUES	C2	6	Pendent De Dotació	Q2	dl/dm	20-21,30	Taller	19 de juny	19-21 h	14 de setembre	19-21 h	Català

Ensenyament d'Història de l'Art		Assignatures Obligatòries			1r Cicle	2n Curs	HORARIS CURS 1999-2000						
Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1190114	CONSERVACIÓ DELS BÉNS CULTURALS	A1	6	Fernández Arenas, José	Q1	dj/dv	9,30-11	7	24 de gener	9-11 h	7 de setembre	9-11 h	Castellà
1190114	CONSERVACIÓ DELS BÉNS CULTURALS	B1	6	Beseran Ramon, Pere	Q1	dj/dv	11-12,30	12	31 de gener	12-14 h	5 de setembre	12-14 h	Català
1190114	CONSERVACIÓ DELS BÉNS CULTURALS	C1	6	Coll Rosell, Gaspar	Q2	dl/dm	15,30-17	8	1 de juny	16-18 h	12 de setembre	16-18 h	Català
1190221	HISTÒRIA DE L'ART CATALÀ MEDIEVAL	A1	9	José Pitarch, Antoni	Q1	dl/dm/dx	9,30-11	10	21 de gener	9-11 h	8 de setembre	9-11 h	Català
1190221	HISTÒRIA DE L'ART CATALÀ MEDIEVAL	B1	9	Beseran Ramon, Pere	Q1	dx/dj/dv	9,30-11	12	24 de gener	9-11 h	7 de setembre	9-11 h	Català
1190221	HISTÒRIA DE L'ART CATALÀ MEDIEVAL	C1	9	José Pitarch, Antoni	Q1	dl/dm/dx	18,30-20	10	27 de gener	19-21 h	4 de setembre	19-21 h	Català
1190232	HISTÒRIA DE L'ART CATALÀ MODERN I CONTEMPORANI	A1	9	Subirana Rebull, Rosa Ma	Q2	dx/dj/dv	11-12,30	12	16 de juny	12-14 h	13 de setembre	12-14 h	Català
1190232	HISTÒRIA DE L'ART CATALÀ MODERN I CONTEMPORANI	B1	9	Freixa Serra, Mireia Triadó Tur, Joan Ramon	Q2	dx/dj/dv	11-12,30	10	16 de juny	12-14 h	13 de setembre	12-14 h	Català
1190232	HISTÒRIA DE L'ART CATALÀ MODERN I CONTEMPORANI	C1	9	Subirana Rebull, Rosa Ma	Q2	dx/dj/dv	18,30-20	12	16 de juny	19-21 h	13 de setembre	19-21 h	Català

Ensenyament d'Història de l'Art

Assignatures Obligatòries 2n Cicle

HORARIS CURS 1999-2000

Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1190125	HISTÒRIA DE LES IDEES ESTÈTIQUES FINS A LA IL·LUSTRACIÓ	A1	6	Salabert Solé, Pere	Q1	dj/dv	12,30-14	7	4 de febrer	12-14 h	7 de setembre	12-14 h	Català
1190125	HISTÒRIA DE LES IDEES ESTÈTIQUES FINS A LA IL·LUSTRACIÓ	B1	6	Monterde Lozoya, José Enrique	Q1	dj/dv	12,30-14	8	4 de febrer	12-14 h	7 de setembre	12-14 h	Castellà
1190125	HISTÒRIA DE LES IDEES ESTÈTIQUES FINS A LA IL·LUSTRACIÓ	C1	6	Salabert Solé, Pere	Q1	dj/dv	17-18,30	7	24 de gener	16-18 h	7 de setembre	16-18 h	Català
1190136	HISTÒRIA DE LES IDEES ESTÈTIQUES DES DE LA IL·LUSTRACIÓ	A1	6	Salabert Solé, Pere	Q2	dj/dv	12,30-14	8	22 de juny	12-14 h	15 de setembre	12-14 h	Català
1190136	HISTÒRIA DE LES IDEES ESTÈTIQUES DES DE LA IL·LUSTRACIÓ	B1	8	Casals Navas, Josep	Q2	dj/dv	11-12,30	8	16 de juny	12-14 h	13 de setembre	12-14 h	Català
1190136	HISTÒRIA DE LES IDEES ESTÈTIQUES DES DE LA IL·LUSTRACIÓ	C1	8	Casals Navas, Josep	Q2	dj/dv	18,30-20	7	16 de juny	19-21 h	13 de setembre	19-21 h	Català
1190140	HISTÒRIA DE LA MÚSICA FINS AL CLASSICISME	A1	6	Alier Aixalà, Roger	Q1	d/dm	8-9,30	12	17 de gener	9-11 h	4 de setembre	9-11 h	Català
1190140	HISTÒRIA DE LA MÚSICA FINS AL CLASSICISME	B1	6	Alier Aixalà, Roger	Q1	d/dm	12,30-14	12	2 de febrer	12-14 h	6 de setembre	12-14 h	Català
1190140	HISTÒRIA DE LA MÚSICA FINS AL CLASSICISME	C1	8	Carbonell Guberna, Jaume	Q1	dj/dv	18,30-20	12	31 de gener	19-21 h	5 de setembre	19-21 h	Català

Ensenyament d'Història de l'Art

Assignatures Obligatòries 2n Cicle

HORARIS CURS 1999-2000

Codl	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1190151	HISTÒRIA DE LA MÚSICA DES DEL ROMANTICISME	A1	6	Aviñoa Pérez, Xosé	Q2	dl/dm	8-9,30	12	1 de juny	9-11 h	12 de setembre	9-11 h	Català
1190151	HISTÒRIA DE LA MÚSICA DES DEL ROMANTICISME	B1	6	Aviñoa Pérez, Xosé	Q2	dl/dm	12,30-14	12	19 de juny	12-14 h	14 de setembre	12-14 h	Català
1190151	HISTÒRIA DE LA MÚSICA DES DEL ROMANTICISME	C1	6	Carbonell Guberna, Jaume	Q2	dl/dm	18,30-20	12	14 de juny	19-21 h	12 de setembre	19-21 h	Català
1190162	HISTÒRIA DEL CINEMA I ALTRES MITJANS AUDIO-VISUALS FINS AL 1930	A1	6	González López, Palmira	Q1	dl/dm	8-9,30	13	17 de gener	9-11 h	4 de setembre	9-11 h	Castellà
1190162	HISTÒRIA DEL CINEMA I ALTRES MITJANS AUDIO-VISUALS FINS AL 1930	B1	6	Porter Mox, Miquel	Q1	dj/dv	12,30-14	13	4 de febrer	12-14 h	7 de setembre	12-14 h	Català
1190162	HISTÒRIA DEL CINEMA I ALTRES MITJANS AUDIO-VISUALS FINS AL 1930	C1	6	González López, Palmira	Q1	dl/dm	18,30-20	13	27 de gener	19-21 h	4 de setembre	19-21 h	Castellà
1190173	HISTÒRIA DEL CINEMA I ALTRES MITJANS AUDIO-VISUALS DES DEL 1930	A1	6	Casanoves Bohigas, Anna Ma	Q2	dj/dv	8-9,30	13	5 de juny	9-11 h	13 de setembre	9-11 h	Català
1190173	HISTÒRIA DEL CINEMA I ALTRES MITJANS AUDIO-VISUALS DES DEL 1930	B1	8	González López, Palmire	Q2	dj/dv	12,30-14	13	22 de juny	12-14 h	15 de setembre	12-14 h	Castellà
1190173	HISTÒRIA DEL CINEMA I ALTRES MITJANS AUDIO-VISUALS DES DEL 1930	C1	6	Porter Mox, Miquel	Q2	dl/dm	17-18,30	13	7 de juny	16-18 h	14 de setembre	16-18 h	Català

Ensenyament d'Història de l'Art

Assignatures Obligatòries

2n Cicle

HORARIS CURS 1999-2000

Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1190184	LES FONTS DE LA HISTÒRIA DE L'ART D'ÈPOCA ANTIGA I MEDIEVAL	A1	6	Coll Rosell, Gaspar	Q1	dj/dv	8-9,30	10	19 de gener	9-11 h	5 de setembre	9-11 h	Català
1190184	LES FONTS DE LA HISTÒRIA DE L'ART D'ÈPOCA ANTIGA I MEDIEVAL	B1	6	Guàrdia Pons, Milagros Terés Tomàs, Ma Rosa	Q1	di/dm	12,30-14	6	2 de febrer	12-14 h	6 de setembre	12-14 h	Català
1190184	LES FONTS DE LA HISTÒRIA DE L'ART D'ÈPOCA ANTIGA I MEDIEVAL	C1	6	Guàrdia Pons, Milagros Terés Tomàs, Ma. Rosa	Q1	di/dm	17-18,30	7	21 de gener	16-18 h	6 de setembre	16-18 h	Català
1190195	LES FONTS DE LA HISTÒRIA DE L'ART D'ÈPOCA MODERNA I CONTEMPORÀNIA	A1	6	Triadó Tur, Joan Ramon	Q2	di/dm	12,30-14	8	19 de juny	12-14 h	14 de setembre	12-14 h	Català
1190195	LES FONTS DE LA HISTÒRIA DE L'ART D'ÈPOCA MODERNA I CONTEMPORÀNIA	B1	8	Freixa Serra, Mireia	Q2	dj/dv	8-9,30	7	5 de juny	9-11 h	13 de setembre	9-11 h	Català
1190195	LES FONTS DE LA HISTÒRIA DE L'ART D'ÈPOCA MODERNA I CONTEMPORÀNIA	C1	8	Freixa Serra, Mireia	Q2	dj/dv	17-18,30	7	9 de juny	16-18 h	15 de setembre	16-18 h	Català

Ensenyament d'Història de l'Art		Assignatures Optatives			1r Cicle		HORARIS CURS 1999-2000						
Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1190243	L'ART DE LES VIES DE PEREGRINACIÓ	A1	6	Español Bertran, Francesca	Q2	dj/dv	12,30-14	12	22 de juny	12-14 h	15 de setembre	12-14 h	Català
1190243	L'ART DE LES VIES DE PEREGRINACIÓ	B1	6	Mancho Suarez, Carles	Q2	dl/dm	20-21,30	13	19 de juny	19-21 h	14 de setembre	19-21 h	Català
1190265	TEORIA HUMANÍSTICA DE LES ARTS	A1	6	Narváez Cases, Carme	Q2	dl/dm	8-9,30	10	1 de juny	9-11 h	12 de setembre	9-11 h	Català
1190285	TEORIA HUMANÍSTICA DE LES ARTS	B1	6	Narváez Cases, Carme	Q1	dl/dm	15,30-17	10	17 de gener	18-18 h	4 de setembre	18-18 h	Català
1190276	TEORIA, MODELS I FONTS EN L'ÈPOCA BARROCA	A1	6	Sublrana Rebull, Rosa Ma	Q2	dj/dv	8-9,30	8	5 de juny	9-11 h	13 de setembre	9-11 h	Català
1190276	TEORIA, MODELS I FONTS EN L'ÈPOCA BARROCA	B1	6	Triadó Tur, Joan Ramon	Q2	dl/dm	20-21,30	6	19 de juny	19-21 h	14 de setembre	19-21 h	Català
1190836	INTRODUCCIÓ A LA MÚSICA	A1	6	Luengo Sojo, Antonia	Q2	dl/dm	8-9,30	13	1 de juny	9-11 h	12 de setembre	9-11 h	Català
1191050	ELS TEMES EN LA PINTURA I L'ESCULTURA DEL S. XIX	A1	6	Coll Mirabent, Isebel	Q2	dj/dv	15,30-17	10	5 de juny	18-18 h	13 de setembre	18-18 h	Català
1191061	ARQUITECTURA I DISSENY AL SEGLE XX	A1	6	Julián González, Immaculada	Q1	dl/dm	12,30-14	10	2 de febrer	12-14 h	8 de setembre	12-14 h	Català

Ensenyament d'Història de l'Art

Assignatures Optatives

1r Cicle

HORARIS CURS 1999-2000

Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1191061	ARQUITECTURA I DISSENY AL SEGLE XX	B1	6	Canalda Llobet, Silvia	Q1	dj/dv	20-21,30	10	4 de febrer	19-21 h	7 de setembre	19-21 h	Català
1191072	LLENGUATGES AUDIOVISUALS	A1	6	Casanovas Bohigas, Anna Ma	Q1	dj/dv	12,30-14	12	4 de febrer	12-14 h	7 de setembre	12-14 h	Català
1191072	LLENGUATGES AUDIOVISUALS	B1	6	Porter Mox, Miquel	Q1	dj/dv	15,30-17	13	19 de gener	16-18 h	5 de setembre	16-18 h	Català
1191105	ICONOGRAFIA MEDIEVAL	A1	6	Vicens Soler, Ma Teresa	Q1	dj/dv	12,30-14	10	4 de febrer	12-14 h	7 de setembre	12-14 h	Català
1191116	L'OBJECTE ARTÍSTIC A L'OCCIDENT MEDIEVAL	A1	6	Domenge Mesquida, Joan	Q2	d/dm	8-9,30	7	1 de juny	8-11 h	12 de setembre	9-11 h	Català
1191120	EL SIMBOLISME I L'ART	A1	6	Vallès Rovira, Isidre	Q1	d/dm	12,30-14	7	2 de febrer	12-14 h	6 de setembre	12-14 h	Català
1191120	EL SIMBOLISME I L'ART	B1	6	Vallès Rovira, Isidre	Q1	d/dm	15,30-17	7	17 de gener	16-18 h	4 de setembre	16-18 h	Català
1191131	EL TEATRE DEL SEGLE XX A L'ESTAT ESPANYOL	A1	6	Ragué Arias, Ma José	Q1	d/dm	12,30-14	13	2 de febrer	12-14 h	6 de setembre	12-14 h	Català
1191131	EL TEATRE DEL SEGLE XX A L'ESTAT ESPANYOL	B1	6	Ragué Arias, Ma José	Q1	d/dm	15,30-17	13	17 de gener	16-18 h	4 de setembre	16-18 h	Català

Ensenyament d'Història de l'Art

Assignatures Optatives

2n Cicle

HORARIS CURS 1999-2000

Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1190350	L'ARQUITECTURA ROMANA	A1	6	Guàrdia Pons, Milagros	Q2	d/dm	17-18,30	7	7 de juny	16-18 h	14 de setembre	16-18 h	Català
1190372	L'ANTIGUITAT TARDANA I EL MÓN MEDIEVAL	A1	6	Camps Sòria, Jordi	Q1	dj/dv	15,30-17	10	19 de gener	16-18 h	5 de setembre	16-18 h	Català
1190475	L'ART DEL S. XVIII I LA SEVA INCIDÈNCIA A CATALUNYA	A1	6	Socias Batet, Immaculada	Q1	dj/dv	12,30-14	6	4 de febrer	12-14 h	7 de setembre	12-14 h	Català
1190501	NOUS COMPORTAMENTS ARTÍSTICS A PARTIR DE 1960	A1	6	Ciriol Valenzuela, Lourdes	Q1	d/dm	11-12,30	8	27 de gener	12-14 h	4 de setembre	12-14 h	Castellà
1190501	NOUS COMPORTAMENTS ARTÍSTICS A PARTIR DE 1960	B1	6	Ciriol Valenzuela, Lourdes	Q2	d/dm	18,30-20	13	14 de juny	19-21 h	12 de setembre	19-21 h	Castellà
1190523	SOCIOLOGIA DE L'ART	A1	6	Furió Gall, Vicenç	Q1	dj/dv	15,30-17	7	19 de gener	16-18 h	5 de setembre	16-18 h	Català
1190534	CRÍTICA D'ART	A1	6	Bonet Julve, Pilar	Q2	d/dm	11-12,30	8	14 de juny	12-14 h	12 de setembre	12-14 h	Català
1190534	CRÍTICA D'ART	B1	8	Guasch Ferrer, Anna Maria	Q1	d/dm	17-18,30	10	21 de gener	16-18 h	8 de setembre	16-18 h	Català
1190545	FILOSOFIA CONTEMPORÀNIA DE L'ART	A1	6	Peran Rafart, Martí	Q1	dj/dv	11-12,30	8	31 de gener	12-14 h	5 de setembre	12-14 h	Català

Ensenyament d'Història de l'Art

Assignatures Optatives

2n Cicle

HORARIS CURS 1999-2000

Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1190556	ESTÈTICA DE LA MÚSICA	A1	6	Aviñes Pérez, Xosé	Q1	di/dm	15,30-17	12	17 de gener	16-18 h	4 de setembre	16-18 h	Català
1190560	ESTÈTICA DEL CINEMA	A1	6	Monterde Lozoya, José Enrique	Q2	di/dm	15,30-17	13	1 de juny	16-18 h	12 de setembre	16-18 h	Castellà
1190571	LA MÚSICA A CATALUNYA	A1	6	Carbonell Guberna, Jaume	Q2	di/dm	20-21,30	12	18 de juny	16-21 h	14 de setembre	19-21 h	Català
1190630	ART BIZANTÍ MEDIEVAL	A1	6	Domenge Mesquida, Joan	Q1	di/dm	11-12,30	6	27 de gener	12-14 h	4 de setembre	12-14 h	Català
1190630	ART BIZANTÍ MEDIEVAL	B1	6	Domenge Mesquida, Joan	Q2	di/dm	15,30-17	7	1 de juny	16-18 h	12 de setembre	16-18 h	Català
1190685	PALEOGRAFIA MEDIEVAL	A1	6	Balges Jardí, Ignasi	Q1	dj/dv	9,30-11	8	24 de gener	9-11 h	7 de setembre	9-11 h	Català
1190685	PALEOGRAFIA MEDIEVAL	B1	6	Arnall Juan, Josefa	Q1	di/dm	18,30-20	8	27 de gener	19-21 h	4 de setembre	19-21 h	Català
1190696	PALEOGRAFIA MODERNA	A1	6	Arnall Juan, Josefa	Q1	di/dm	17-18,30	8	21 de gener	16-18 h	6 de setembre	16-18 h	Català
1190711	EL GRAVAT A L'ÈPOCA MODERNA	A1	6	Socias Batet, Immaculada	Q1	dj/dv	20-21,30	7	4 de febrer	19-21 h	7 de setembre	19-21 h	Català

Ensenyament d'Història de l'Art

Assignatures Optatives

2n Cicle

HORARIS CURS 1999-2000

Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1190722	URBANISME: DE LA CIUTAT IDEAL ALS EIXAMPLES	A1	6	Narváez Cases, Carme	Q2	dí/dm	17-18,30	12	7 de juny	16-18 h	14 de setembre	16-18 h	Català
1190862	LES ARTS ALS PAÏSOS BAIXOS A LA FI DE L'EDAT MITJANA	A1	6	Terés Tomàs, Ma Rosa	Q2	dí/dm	9,30-11	6	7 de juny	9-11 h	14 de setembre	9-11 h	Català
1190862	LES ARTS ALS PAÏSOS BAIXOS A LA FI DE L'EDAT MITJANA	B1	6	Terés Tomàs, Ma Rosa	Q2	dí/dm	18,30-20	7	14 de juny	19-21 h	12 de setembre	19-21 h	Català
1190873	PINTURA ESPANYOLA DEL SEGLE D'OR	A1	6	Canalda Llobet, Sílvia	Q2	dí/dm	9,30-11	7	7 de juny	9-11 h	14 de setembre	9-11 h	Català
1190873	PINTURA ESPANYOLA DEL SEGLE D'OR	B1	6	Canalda Llobet, Sílvia	Q2	dí/dm	15,30-17	10	1 de juny	16-18 h	12 de setembre	16-18 h	Català
1190895	HISTÒRIA DE L'ART I GÈNERE DEL SEGLE XV AL SEGLE XX	A1	6	Freixa Serra, Mireia	Q1	dj/dv	11-12,30	7	31 de gener	12-14 h	5 de setembre	12-14 h	Català
1190906	LA VIDEOCREACIÓ A CATALUNYA	A1	6	Casanovas Bohigas, Anna Ma	Q1	dj/dv	9,30-11	13	24 de gener	9-11 h	7 de setembre	9-11 h	Català
1190910	L'ESCULTURA ROMÀNICA: EVOLUCIÓ, APORTACIONS, TENDÈNCIES	A1	8	Camps Sòria, Jordi	Q2	dj/dv	9,30-11	6	9 de juny	9-11 h	15 de setembre	9-11 h	Català
1190921	PINTURA I IL·LUSTRACIÓ DE MANUSCRITS EN TEMPS DEL ROMÀNIC	A1	6	Alcoy Pedrós, Rosa	Q2	dí/dm	12,30-14	10	18 de juny	12-14 h	14 de setembre	12-14 h	Català

Ensenyament d'Història de l'Art

Assignatures Optatives

2n Cicle

HORARIS CURS 1999-2000

Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1190954	ARQUITECTURA CLASSICISTA I BARROCA	A1	6	Muñoz Corbalán, Juan Miguel	Q1	d/dm	18,30-20	7	27 de gener	19-21 h	4 de setembre	19-21 h	Català
1190978	EL SIMBOLISME I L'ESTETICISME	A1	6	Sala Garcia, Teresa Montserrat	Q2	d/dm	12,30-14	7	19 de juny	12-14 h	14 de setembre	12-14 h	Català
1190991	ELS CINEMES ORIENTALS	A1	6	Porter Mox, Miquel	Q2	d/dm	12,30-14	13	19 de juny	12-14 h	14 de setembre	12-14 h	Català
1191002	HISTÒRIA DE LA SARSUELA I LES SEVES RELACIONS AMB L'ÒPERA	A1	6	Alier Abxalà, Roger	Q2	d/dm	15,30-17	12	1 de juny	16-18 h	12 de setembre	16-18 h	Català
1191013	ART ROMÀ D'HISPÀNIA	A1	6	Mancho Suárez, Carles	Q2	dj/dv	20-21,30	10	22 de juny	19-21 h	15 de setembre	19-21 h	Català
1191024	ESCULTURA ESPANYOLA DEL RENAIXEMENT FINS AL REALISME	A1	6	Canalda Lobet, Sílvia	Q2	dj/dv	11-12,30	6	16 de juny	12-14 h	13 de setembre	12-14 h	Català
1191035	HISTORICISMES I ECLECTICISME EN L'ARQUITECTURA I LES ARTS APLICADES S.XIX	A1	6	Molet Petit, Joan	Q2	dj/dv	12,30-14	6	22 de juny	12-14 h	15 de setembre	12-14 h	Català
1191046	MIRÓ	A1	6	Julián González, Immaculada	Q1	d/dm	9,30-11	13	21 de gener	9-11 h	6 de setembre	9-11 h	Català
1191083	EL PROCÉS DE CREACIÓ MUSICAL	A1	6	Luengo Sojo, Antonia	Q2	dj/dv	15,30-17	12	5 de juny	16-18 h	13 de setembre	16-18 h	Català

Ensenyament d'Història de l'Art

Assignatures Optatives

2n Cicle

HORARIS CURS 1999-2000

Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1191094	ART I PENSAMENT EN EL MÓN CLÀSSIC	A1	6	Menéndez Varela, Jose Luis	Q2	dj/dv	15,30-17	7	5 de juny	16-18 h	13 de setembre	16-18 h	Castellà
1191142	ART PRE-ROMÀ DE L'OCCIDENT MEDITERRANI	A1	6	Mancho Suárez, Carles	Q2	dj/dv	17-18,30	10	9 de juny	16-18 h	15 de setembre	16-18 h	Català
1191153	CRISTIANS I MUSULMANS: L'ART DELS SS. V-XI	A1	6	Guàrdia Pons, Milagros	Q2	d/dm	11-12,30	7	14 de juny	12-14 h	12 de setembre	12-14 h	Català
1191164	L'ART ROMÀNIC HISPÀNIC: SEGLES XI-XII	A1	6	Camps Sòria, Jordi	Q1	dj/dv	17-18,30	8	24 de gener	16-18 h	7 de setembre	16-18 h	Català
1191175	L'ESCLUTURA GÒTICA A CATALUNYA I A LA FRANÇA MERIDIONAL	A1	6	Español Bertran, Francesca	Q2	dj/dv	16,30-20	10	16 de juny	19-21 h	13 de setembre	19-21 h	Català
1191186	PINTURA MANIERISTA	A1	6	Sureda Pons, Joan	Q1	d/dm	9,30-11	6	21 de gener	9-11 h	6 de setembre	9-11 h	Català
1191186	PINTURA MANIERISTA	B1	6	Sureda Pons, Joan	Q2	d/dm	20-21,30	10	19 de juny	19-21 h	14 de setembre	19-21 h	Català
1191190	ART DEL RENAIXEMENT A ESPANYA	A1	6	Muñoz Corbalán, Juan Miguel	Q1	d/dm	20-21,30	7	2 de febrer	19-21 h	6 de setembre	19-21 h	Català
1191190	ART DEL RENAIXEMENT A ESPANYA	B1	6	Muñoz Corbalán, Juan Miguel	Q2	dj/dv	9,30-11	8	9 de juny	9-11 h	15 de setembre	9-11 h	Català

Ensenyament d'Història de l'Art		Assignatures Optatives			2n Cicle		HORARIS CURS 1999-2000						
Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1191201	L'ARQUITECTURA CATALANA DES DEL MOVIMENT MODERN FINS L'ACTUALITAT	A1	6	Vidal Jansà, Mercè	Q2	d/dm	9,30-11	13	7 de juny	9-11 h	14 de setembre	9-11 h	Català
1191201	L'ARQUITECTURA CATALANA DES DEL MOVIMENT MODERN FINS L'ACTUALITAT	B1	6	Vidal Jansà, Mercè	Q2	d/dm	18,30-20	8	14 de juny	19-21 h	12 de setembre	19-21 h	Català
1191212	L'ESCULTURA CATALANA DEL SEGLE XX I EL CONTEXT INTERNACIONAL	A1	6	Suárez Serrano, Alicia	Q2	d/dm	20-21,30	6	18 de juny	19-21 h	14 de setembre	19-21 h	Català
1191223	L'ART DE LA POSMODERNITAT	A1	6	Gusech Ferrer, Anna Maria	Q1	d/dm	12,30-14	8	2 de febrer	12-14 h	6 de setembre	12-14 h	Català
1191234	L'ESCENOGRAFIA I L'ESPAI ESCÈNIC AL SEGLE XX	A1	6	Salvat Ferré, Ricard	Q2	dj/dv	9,30-11	13	9 de juny	9-11 h	15 de setembre	9-11 h	Català
1191245	MOZART	A1	6	Alier Abxalà, Roger	Q2	d/dm	9,30-11	12	7 de juny	9-11 h	14 de setembre	9-11 h	Català

**QUADRE RESUM D'HORARI I AULARI
ENSENYAMENT D'HISTÒRIA DE L'ART**

Q1	DILLUNS-DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS-DIVENDRES
8-9'30	<p>2Tècniques Artístiques A1 J. Fernández Arenas Taller</p> <p>2CH^a de la Música fins el Classicisme A1 R. AlierA12</p> <p>2CH^a Cinema i alt. mitj. comunicació fins 1930 A1 P.GonzálezA13</p>		<p>2Tècniques Artístiques B1 J. Fernández Arenas Taller</p> <p>2C Les Fonts H^a Art Antiques i Medievals A1 G.CollA10</p>
9'30-11	<p>1H^a de l'Art de l'Alta Edat Mitjana B1 J. DomengeA7</p> <p>1H^a de l'Art del Món Clàssic A1 M. GuardiaA8</p> <p>2H^a de l'Art Català Medieval A1A.José PitarchA10</p> <p>2H^a Art de la Il·lustració al Simbolisme B1 J.MoletA12</p> <p>O2Miró A1 I. JuliánA13</p> <p>O2Pintura manierista A1 J. SuredaA6</p>	<p>2H^a de l'Art Català Medieval A1 A. José PitarchA10</p> <p>2H^a de l'Art Català Medieval B1 P. BeseranA12</p>	<p>1H^a de l'Art de la Alta Edat Mitjana A1 T. VicensA10</p> <p>1H^a de l'Art del Pròxim Orient B1 C. ManchoA6</p> <p>2H^a de l'Art Català Medieval B1 P. BeseranA12</p> <p>2Conservació de Béns Culturals A1 J. Fernández ArenasA7</p> <p>O2La Videocreació a Catalunya A1 A. CasanovasA13</p> <p>O2Paleografia Medieval A1 I. BalgasA8</p>
11-12'30	<p>1Teoria de l'Art B1 J. CasalaA7</p> <p>1H^a de les Arts Escèniques I A1 M.J. RaguéA13</p> <p>2H^a del l'Art del Renaixement A1 J. SuredaA10</p> <p>2H^a del l'Art del Renaixement B1 C. NarvéeA12</p> <p>O2Art Bizantí Medieval A1 J. DomengeA6</p> <p>O2Nous comportaments artístics a partir de 1960 A1 L. CirlotA8</p>		<p>1Teoria de l'Art A1 V. FurióA6</p> <p>1H^a de les Arts Escèniques I B1 E. CuiransA13</p> <p>2Conservació de Béns Culturals B1 P. BeseranA12</p> <p>2H^a de l'Art de la Il·lustració al Simbolisme A1 I.CollA10</p> <p>O2H^a de l'Art i Gènere sa. XV-XX A1 M. FreixaA7</p> <p>O2Filosofia contemporània de l'Art A1 M. PeránA8</p>
12'30-14	<p>O1El Simbolisme i l'Art A1 I. VallèsA7</p> <p>O1Arquitectura i disseny al segle XX A1 I. JuliánA10</p> <p>2CH^a de la Música fins el Classicisme B1 R. AlierA12</p> <p>2C Les Fonts H^a Art Antiques-MedievalsB1M.Guardia/R.TerésA8</p> <p>O2L'Art de la Posmodernitat A1 A.M. GuaschA8</p> <p>O2El Teatre del s.XX a l'Estat Espanyol A1 M.J. RaguéA13</p>		<p>O1Llenguatges Audiovisuals A1 A. CasanovasA12</p> <p>O1Iconografia Medieval A1 T. VicensA10</p> <p>2CH^adel Cinema i alt. Mitj. Comunicació fins1930 B1 M.PorterA13</p> <p>2CH^ade les Idees Estètiques fins Il·lustració A1P.SalabertA7</p> <p>2CH^ade les Idees Estètiques fins Il·lustració B1 J.E.MonterdeA8</p> <p>O2L'Art del s. XVIII i la seva incidència a Cat. A1 I. SociasA6</p>

1 Obligatòria 1r curs/2 Obligatòria 2n curs

2C Obligatòria 2n cicle

O1 Optatives 1r cicle/O2 Optatives 2n cicle

**QUADRE RESUM D'HORARI I AULARI
ENSENYAMENT D'HISTÒRIA DE L'ART**

Q1	DILLUNS-DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS-DIVENDRES
15'30-17	<p>O1El Simbolisme i l'Art B1 I. Vallès A7</p> <p>O1Teoria Humanística de les Arts B1 C. NarváezA10</p> <p>O2Estètica de la Música A1 X. Aviñoa A12</p> <p>O2El Teatre del sXX a l'Estat Espanyol B1 M.J. Ragué A13</p>		<p>O1Llenguatges Audiovisuals B1 M. PorterA13</p> <p>O2Antiguitat Tardana i Món Medieval A1 J. Camps A10</p> <p>O2Sociologia de l'Art A1 V. Furió A7</p>
17-18'30	<p>1Hª de les Art Escèniques I C1 M.J. Ragué A13</p> <p>2Hª de l'Art del Renaixement C1 J. SuredaA12</p> <p>2CLes Fonts HªArt Antigues-MedievalsC1M.Guardia/R.Terés A7</p> <p>O2Paleografia Moderna A1 J. Arnall A8</p> <p>O2Crítica d'Art B1 A.M. Gueach A10</p>		<p>1Hª de l'Art de la Alta Edat Mitjana C1 T. Vicens A10</p> <p>2Hª de l'Art de la Il·lustració al Simbolisme C1 L. MercaderA12</p> <p>2CHª Idees Estètiques fins a la Il·lustració C1 P. SalaberA7</p> <p>O2L'Art Romànic hispànic. Ss. XI-XII A1 J. Camps A8</p>
18'30-20	<p>1Teoria de l'Art C1 J. CasalsA12</p> <p>2Hª de l'Art Català Medieval C1 A. José PitarchA10</p> <p>2CHª Cinema i sít. Mitjans Comunic. fins1930 C1 P.González A13</p> <p>O2Paleografia Medieval B1 J. ArnallA8</p> <p>O2Arquitectura Clàssicista i Barroca A1 J.M. MuñozA7</p>	<p>2Hª de l'Art Català Medieval C1 A. José Pitarch A10</p>	<p>2Tècniques Artístiques C1 J. Fernández Arenas Taller</p> <p>2CHª de la Música fins al Clàssicisme C1 J. Carbonell A12</p>
20-21'30	<p>1Hª de l'Art del Món Clàssic C1 A. José PitarchA10</p> <p>O2Art del Renaixement aEspanya A1 J.M.MuñozA7</p>		<p>O1Arquitectura i Disseny al segle XX B1 S.Canalda A10</p> <p>O2El Gravat a l'època Moderna A1 I. SocíasA7</p>

1 Obligatòria 1r curs/2 Obligatòria 2n curs
2C Obligatòria 2n cicle
O1 Optatives 1r cicle/O2 Optatives 2n cicle

**QUADRE RESUM D'HORARI I AULARI
ENSENYAMENT D'HISTÒRIA DE L'ART**

Q2	DILLUNS-DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS-DIVENDRES
8-9'30	<p>2Tècniques Artístiques A2 R. Piñol Taller</p> <p>2CH^a de la Música des del Romanticisme A1 X. AviñoaA12</p> <p>O1Introducció a la Música A1 A. LuengoA13</p> <p>O1Teoria Humanística de les Arts A1 C. NarváezA10</p> <p>O1L'Objecte artístic a l'Occident Medieval A1 J. DomengeA7</p>		<p>2Tècniques Artístiques B2 R. Piñol Taller</p> <p>O1Teoria,Models i Fonts a l'Època del BarrocA1 R.M.Subirana A8</p> <p>2CH^a Cinema a l'alt.mitj.comunic.des del 1930 A1 A.Casasnovas A13</p> <p>2CLes Fonts H^a Art d'època Mod. i Cont. B1 M. FreixaA7</p>
9'30-11	<p>1H^a de l'Art del Món Clàssic B1 T. Vicens A10</p> <p>1Llenguatges Artístics A1 I. Vallès A8</p> <p>O2Mozart A1 R. AlierA12</p> <p>O2Pintura Espanyola del Segle d'Or A1 S. Canalda A7</p> <p>O2L'arquitectura catalana des del Mov.Modern A1 M.Vidal A13</p> <p>O2Les arts als Països Baixos a la fi EdatMitjana A1 R. Terés A6</p>		<p>1H^a de l'Art del Pròxim Orient A1 F. EspañolA10</p> <p>2H^a de l'Art de les Primeres Avantguardes B1 A. SuárezA12</p> <p>2H^a de l'Art Barroc A1 I. SociasA7</p> <p>O2L'Escultura Romànica:ev., aport, tend. A1 J. Camps A6</p> <p>O2Art del Renaixement a Espanya B1 J.M. MuñozA8</p> <p>O2L'Escenografia i l'espai escènica al segle XX A1 R. SalvatA13</p>
11-12'30	<p>1H^a de l'Art de la Baixa Edat Mitjana B1 R. Alcoy A6</p> <p>1H^a de les Arts Escèniques II A1 R. SalvatA13</p> <p>2H^a de l'Art de les Primeres Avantguardes A1 I. JuliánA12</p> <p>2H^a de l'Art Barroc B1 J.R. TriadóA10</p> <p>O2Crítica d'Art A1 P. Bonet A8</p> <p>O2Cristians i Musulmans: l'art dels ss.V-XI A1 M. GuardiaA7</p>	<p>2H^a de l'Art Català Mod. i Cont. A1 R.M. Subirana A12</p> <p>2H^a de l'Art Català Mod. i Cont. B1 J.R. Triadó/ M. Freixa A10</p>	<p>1H^a de les Arts Escèniques II B1 E. Ciurans A13</p> <p>1H^a de l'Art de la Baixa Edat Mitjana A1 P. BeseranA7</p> <p>2H^a de l'Art Català Mod. i Cont. A1 R.M. Subirana A12</p> <p>2H^a de l'Art Català Mod. i Cont. B1 J.R. Triadó/ M. Freixa A10</p> <p>2CH^a de les Idees Estètiques des de la Il·lustració B1 J.Casals A8</p> <p>O2Escultura Esp. Renaixement fins Realisme A1 S. CanaldaA6</p>
12'30-14	<p>1Llenguatges Artístics B1 V. Furió A6</p> <p>2CH^a de la Música des del Romanticisme B1 X. AviñoaA12</p> <p>2CLes Fonts H^a Art d'època Mod. i Cont. A1 J.R. TriadóA8</p> <p>O2El Simbolisme i l'Esteticisme A1 T.M. Sala A7</p> <p>O2Pintura i Il·lustració Manuscrita temps RomànicA1 R. AlcoyA10</p> <p>O2Els Cinemes Orientals A1 M. PorterA13</p>		<p>O1L'Art de les Vies de Peregrinació A1 F. Español A12</p> <p>2CH^a de les Idees Estètiques des de la Il·lustració A1 P. Salaibert A8</p> <p>2CH^a del Cinema i alt.mitj.comunic. des de 1930B1 P.González A13</p> <p>O2Historicismes i Eclecticismes Arq. i Arts Ap.s.XIXA1J.MoietA6</p>

1 Obligatòria 1r curs/2 Obligatòria 2n curs
2C Obligatòria 2n cicle
O1 Optatives 1r cicle/O2 Optatives 2n cicle

**QUADRE RESUM D'HORARI I AULARI
ENSENYAMENT D'HISTÒRIA DE L'ART**

Q2	DILLUNS-DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS-DIVENDRES
15'30-17	<p>2Conservació de Béns Culturals C1 G. Coll A8</p> <p>O2H^a de la Sarsuela i seves relacions amb l'Òpera A1 R. Alier A12</p> <p>O2Pintura Espanyola del Segle d'Or B1 S. Canals A10</p> <p>O2Estètica del Cinema A1 J.E. Monterde A13</p> <p>O2Art Bizantí Medieval B1 J. Domenge A7</p>		<p>O1Els temes en la Pintura i l'Escultura al sXIX A1 I. Coll A10</p> <p>O2El Procés de Creació Musical A1 A. Luengo A12</p> <p>O2Art i Pensament al Món Clàssic A1 J.L. Menéndez A7</p>
17-18'30	<p>1Llenguatges Artístics C1 I. Vallès A8</p> <p>2H^a de l'Art de les Primeres Avantguardes C1 L. Ciriot A10</p> <p>2CH^a Cinema i Alt. Mitj. de Comunic. des del 1930 C1 M. Porter A13</p> <p>O2Arquitectura Romana A1 M. Guàrdia A7</p> <p>O2Urbanisme: de la ciutat ideal als exemples A1 C. Narváez A12</p>		<p>1H^a de l'Art del Pròxim Orient C1 F. España A12</p> <p>2H^a de l'Art Barroc C1 I. Socas A13</p> <p>2CLes Fonts H^a Art Època Moderna Contempor. C1 M. Freixa A7</p> <p>O2Art pre-romà de l'Occident mediterrani A1 C. Mancho A10</p>
18'30-20	<p>1H^a de l'Art de la Baixa Edat Mitjana C1 R. Alcoy A10</p> <p>2CH^a de la Música des del Romanticisme C1 J. Carbonell A12</p> <p>O2Les arts als Països Baixos a la fi Edat Mitjana B1 R. Terés A7</p> <p>O2L'arquitectura catalana des del Mov. Modern B1 M. Vidal A8</p> <p>O2Nous comportaments artístics a partir de 1968 B1 L. Ciriot A13</p>	<p>2H^a de l'Art Català Modern i Contemporani C1 R.M. Subirana A12</p>	<p>1H^a de les Arts Escèniques II C1 E. Ciurans A13</p> <p>2H^a de l'Art Català Modern i Contemporani C1 R.M. Subirana A12</p> <p>2CH^a de les Idees Estètiques des de l'Il·lustració C1 J. Casals A7</p> <p>O2L'Escultura gòtica a Cat. i França meridional A1 F. España A10</p>
20-21'30	<p>2Tècniques Artístiques C2 R. Piñol Taller</p> <p>O1L'Art de les Vies de Peregrinació B1 C. Mancho A13</p> <p>O1Teoria, Models i Fonts en l'Època del Barroc B1 J.R. Triadó A8</p> <p>O2La Música a Catalunya A1 J. Carbonell A12</p> <p>O2Pintura Manierista B1 J. Sureda A10</p> <p>O2L'Escultura cat. S. XX i el seu context inter. A1 A. Suárez A6</p>		<p>O2Art Romà d'Hispania A1 C. Mancho A10</p>

1 Obligatòria 1r curs/2 Obligatòria 2n curs
2C Obligatòria 2n cicle
O1 Optatives 1r cicle/O2 Optatives 2n cicle

n

ASSIGNATURES DE LLIURE ELECCIÓ

Assignatures de Lliure Elecció

HORARIS CURS 1999-2000

Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2		
1610125	HISTÒRIA DEL DRET	A1	6	Turull, Max Oleart, Oriol	Q1	dl/dm	8-9,30	19	24 de gener	8-10 h	4 de setembre	10-12 h
1610208	ORÍGENS HUMANS	A1	3	Turbón, Daniel	2/2 Q2	dl/dm	15,30-17	14	6 de juny	18-18 h	6 de setembre	16-17 h
1610232	DIDÀCTICA DE LA HISTÒRIA	A1	6	Trepal	Q1	dj/dv	8-9,30	19	31 de gener	8-10 h	14 de setembre	10-12 h
1610243	DIDÀCTICA DEL PATRIMONI I MUSEOLOGIA	A1	6	Hernández	Q1	dl/dm	11-12,30	20	27 de gener	11-13 h	6 de setembre	12-14 h
1610335	EVOLUCIÓ DE L'ISLAM CONTEMPORANI	A1	6	Forcada, M.	Q1	dm-dj	14-15,30	12	28 de gener	14-16 h	1 de setembre	14-18 h
1917005	FENICI I	A1	6	Fuentes, M. José	Q2	dl/dm	8-9,30	12	20 de juny	8-10 h	1 de setembre	10-12 h
1917031	HISTÒRIA DELS JUEUS	A1	6	Fuentes, M. José	Q2	dj/dv	8-9,30	19	2 de juny	8-10 h	13 de setembre	10-12 h
1917042	ÀRAB I	A1	6	Comes, M	Q1	dm-dj	14-15,30	13	24 de gener	14-16 h	4 de setembre	14-16 h
1917053	ÀRAB II	A1	6	Rius, M.	Q2	dm-dj	14-15,30	12	6 de juny	14-16 h	6 de setembre	14-16 h
1917134	ORÍGEN I EVOLUCIÓ DE LA CONDUCTA HUMANA	A1	6	Serrat Congoet, David/turbón, Daniel Serrallonga J./veà	Q1	dj/dv	15,30-17	12	24 de gener	18-18 h	4 de setembre	16-17 h

ANNEX 1

Ensenyament d'Història

Assignatures Obligatòries

1r Cicle

1r Curs

HORARIS CURS 1999-2000

Codí	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1180001	HISTÒRIA ANTIGA	A1	12	Vilà Bota, Ma Del Vilar	A	dj/dv	8-9,30	P5	1 de juny	8-10 h	6 de setembre	8-10 h	Català
1180001	HISTÒRIA ANTIGA	B1	12	Garcés Estalló, Ignasi Vilella Masana, Josep	A	dj/dv	9,30-11	P9	1 de juny	8-10 h	6 de setembre	8-10 h	Català
1180001	HISTÒRIA ANTIGA	C1	12	Vilà Bota, Ma Del Vilar	A	dj/dv	11-12,30	P5	1 de juny	12-14 h	6 de setembre	8-10 h	Català
1180001	HISTÒRIA ANTIGA	D1	12	Molas Font, Dolors Padró Parcerisa, Josep	A	dj/dv	12,30-14	P9	1 de juny	12-14 h	6 de setembre	8-10 h	Català
1180001	HISTÒRIA ANTIGA	E1	12	Garcés Estalló, Ignasi Vilella Masana, Josep	A	dj/dv	17-18,30	P5	1 de juny	16-18 h	6 de setembre	19-21 h	Castellà
1180001	HISTÒRIA ANTIGA	F1	12	Revilla Calvo, Víctor	A	dj/dv	17-18,30	P9	1 de juny	16-18 h	6 de setembre	19-21 h	Castellà
1180001	HISTÒRIA ANTIGA	G1	12	Molas Font, Dolors Revilla Calvo, Víctor	A	dj/dv	18,30-20	P8	1 de juny	19-21 h	6 de setembre	19-21 h	Català
1180012	PREHISTÒRIA	A1	12	Nadal Lorenzo, Jordi	A	dl/dm	8-9,30	P5	5 de juny	8-10 h	4 de setembre	8-10 h	Català
1180012	PREHISTÒRIA	B1	12	Fulloia Pericot, José Ma Serrallonga Atset, Jordi	A	dl/dm	9,30-11	P9	5 de juny	8-10 h	4 de setembre	8-10 h	Català

Ensenyament d'Història		Assignatures Obligatòries			1r Cicle		1r Curs		HORARIS CURS 1999-2000				
CodI	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2		Llengu	
1180012	PREHISTÒRIA	C1	12	Pendent De Dotació	A	d/dm	11-12,30	P5	5 de juny	12-14 h	4 de setembre	8-10 h	Català
1180012	PREHISTÒRIA	D1	12	Nadal Lorenzo, Jordi	A	d/dm	12,30-14	P9	5 de juny	12-14 h	4 de setembre	8-10 h	Català
1180012	PREHISTÒRIA	E1	12	Garcia - Argüelles Andreu, Pilar Pendent De Dotació	A	d/dm	17-18,30	P5	5 de juny	16-18 h	4 de setembre	19-21 h	Català
1180012	PREHISTÒRIA	F1	12	Tarradell Font, Núria	A	d/dm	17-18,30	P9	5 de juny	16-18 h	4 de setembre	19-21 h	Català
1180012	PREHISTÒRIA	G1	12	Petit Mendizabal, Ma Angels	A	d/dm	18,30-20	P6	5 de juny	16-18 h	4 de setembre	19-21 h	Català
1180023	HISTÒRIA MEDIEVAL UNIVERSAL	A1	12	Bertran Roigé, Prim	A	d/dm	9,30-11	P5	8 de juny	8-10 h	7 de setembre	8-10 h	Català
1180023	HISTÒRIA MEDIEVAL UNIVERSAL	B1	12	Hernando Delgado, Josep Ma	A	d/dm	8-9,30	P9	8 de juny	8-10 h	7 de setembre	8-10 h	Català
1180023	HISTÒRIA MEDIEVAL UNIVERSAL	C1	12	Bertran Roigé, Prim	A	d/dm	12,30-14	P5	8 de juny	12-14 h	7 de setembre	8-10 h	Català
1180023	HISTÒRIA MEDIEVAL UNIVERSAL	D1	12	Garí De Aguilera, Blanca	Q2	d/dm/dj/dv	11-12,30	P9	8 de juny	12-14 h	7 de setembre	8-10 h	Castellà

<i>Ensenyament d'Història</i>		<i>Assignatures Obligatòries</i>			<i>1r Cicle</i>		<i>1r Curs</i>		<i>HORARIS CURS 1999-2000</i>				
<i>Codl</i>	<i>Assignatura</i>	<i>Grup</i>	<i>Crèd.</i>	<i>Professor</i>	<i>Durada</i>	<i>Dies</i>	<i>Hores</i>	<i>Aules</i>	<i>Examen Conv. 1</i>	<i>Examen Conv. 2</i>	<i>Llengua</i>		
1180023	HISTÒRIA MEDIEVAL UNIVERSAL	E1	12	Julià Viñamata, José Ramon	A	dl/dm	18,30-20	P5	8 de juny	19-21 h	7 de setembre	19-21 h	Castellà
1180023	HISTÒRIA MEDIEVAL UNIVERSAL	F1	12	Serra Clota, Assumpta	A	dl/dm	18,30-20	P9	8 de juny	19-21 h	7 de setembre	19-21 h	Català
1180023	HISTÒRIA MEDIEVAL UNIVERSAL	G1	12	Garí De Aguilera, Blanca	Q2	dl/dm/dj/dv	17-18,30	P6	8 de juny	16-18 h	7 de setembre	19-21 h	Castellà
1180034	HISTÒRIA MEDIEVAL D'ESPANYA	A1	6	Batlle Gallart, Carme	Q1	dj/dv	9,30-11	P5	17 de gener	9-11 h	12 de setembre	8-10 h	Català
1180034	HISTÒRIA MEDIEVAL D'ESPANYA	B1	6	Pendent De Dotació	Q1	dj/dv	8-9,30	P9	17 de gener	6-10 h	12 de setembre	8-10 h	Castellà
1180034	HISTÒRIA MEDIEVAL D'ESPANYA	C1	6	Batlle Gallart, Carme	Q1	dj/dv	12,30-14	P5	17 de gener	11-13 h	12 de setembre	8-10 h	Català
1180034	HISTÒRIA MEDIEVAL D'ESPANYA	D1	8	Rivera Garretas, Milagros	Q1	dj/dv	11-12,30	P9	17 de gener	11-13 h	12 de setembre	8-10 h	Castellà
1180034	HISTÒRIA MEDIEVAL D'ESPANYA	E1	6	Rivera Garretas, Milagros	Q1	dj/dv	18,30-20	P5	17 de gener	19-21 h	12 de setembre	19-21 h	Castellà
1180034	HISTÒRIA MEDIEVAL D'ESPANYA	F1	6	López Pérez, Ma. Dolores	Q1	dj/dv	16,30-20	P9	17 de gener	19-21 h	12 de setembre	19-21 h	Castellà

<i>Ensenyament d'Història</i>		<i>Assignatures Obligatòries</i>			<i>1r Cicle</i>		<i>1r Curs</i>		<i>HORARIS CURS 1999-2000</i>				
<i>Codi</i>	<i>Assignatura</i>	<i>Grup</i>	<i>Crèd.</i>	<i>Professor</i>	<i>Durada</i>	<i>Dies</i>	<i>Hores</i>	<i>Aules</i>	<i>Examen Conv. 1</i>	<i>Examen Conv. 2</i>		<i>Llengua</i>	
1180034	HISTÒRIA MEDIEVAL D'ESPANYA	G1	6	López Pérez, Ma. Dolores	Q1	dj/dv	17-18,30	P6	17 de gener	18-20 h	12 de setembre	19-21 h	Castellà
1180045	HISTÒRIA MEDIEVAL DE CATALUNYA	A1	6	Víñolas Vidal, Teresa	Q2	dj/dv	9,30-11	P5	14 de juny	8-10 h	14 de setembre	8-10 h	Català
1180045	HISTÒRIA MEDIEVAL DE CATALUNYA	B1	6	Sancho Planas, Marta	Q2	dj/dv	8-9,30	P9	14 de juny	8-10 h	14 de setembre	8-10 h	Català
1180045	HISTÒRIA MEDIEVAL DE CATALUNYA	C1	6	Ollich Castanyer, Immaculada	Q2	dj/dv	12,30-14	P5	14 de juny	12-14 h	14 de setembre	8-10 h	Català
1180045	HISTÒRIA MEDIEVAL DE CATALUNYA	D1	6	Aventín Puig, Mercè	Q1	dl/dm	11-12,30	P9	21 de gener	11-13 h	14 de setembre	8-10 h	Català
1180045	HISTÒRIA MEDIEVAL DE CATALUNYA	E1	6	Ollich Castanyer, Immaculada	Q2	dj/dv	18,30-20	P5	14 de juny	19-21 h	14 de setembre	19-21 h	Català
1180045	HISTÒRIA MEDIEVAL DE CATALUNYA	F1	6	Víñolas Vidal, Teresa	Q2	dj/dv	18,30-20	P9	14 de juny	19-21 h	14 de setembre	19-21 h	Català
1180045	HISTÒRIA MEDIEVAL DE CATALUNYA	G1	6	Aventín Puig, Mercè	Q1	dl/dm	17-18,30	P6	21 de gener	18-20 h	14 de setembre	19-21 h	Català

Ensenyament d'Història		Assignatures Obligatòries			1r Cicle	2n Curs	HORARIS CURS 1999-2000						
Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1180056	HISTÒRIA MODERNA UNIVERSAL	A1	12	Bada Elias, Joan	Q1	dl/dm/dj/dv	8-9,30	11	17 de gener	8-10 h	1 de setembre	8-10 h	Català
1180056	HISTÒRIA MODERNA UNIVERSAL	B1	12	Alcoberro Pericay, Agustí	Q1	dl/dm/dj/dv	8-9,30	14	17 de gener	8-10 h	1 de setembre	8-10 h	Català
1180056	HISTÒRIA MODERNA UNIVERSAL	C1	12	Gil Pujol, Xavier	Q1	dl/dm/dj/dv	11-12,30	11	17 de gener	11-13 h	1 de setembre	8-10 h	Castellà
1180056	HISTÒRIA MODERNA UNIVERSAL	D1	12	Serra I Puig, Eva	Q1	dl/dm/dj/dv	12,30-14	14	17 de gener	11-13 h	1 de setembre	8-10 h	Català
1180056	HISTÒRIA MODERNA UNIVERSAL	E1	12	Martínez Rodríguez, Miquel Angel	Q1	dl/dm/dj/dv	17-18,30	11	17 de gener	18-20 h	1 de setembre	19-21 h	Català
1180056	HISTÒRIA MODERNA UNIVERSAL	F1	12	Palos Peñarroye, Joan	Q1	dl/dm/dj/dv	18,30-20	14	17 de gener	19-21 h	1 de setembre	19-21 h	Castellà
1180056	HISTÒRIA MODERNA UNIVERSAL	G1	12	Pendent De Dotació	Q1	dl/dm/dj/dv	18,30-20	18	17 de gener	19-21 h	1 de setembre	19-21 h	Català
1180060	HISTÒRIA MODERNA D'ESPANYA	A1	6	Dantí Riu, Jaume	Q1	dl/dm	9,30-11	11	21 de gener	8-10 h	5 de setembre	8-10 h	Català
1180060	HISTÒRIA MODERNA D'ESPANYA	B1	6	Pendent De Dotació	Q1	dl/dm	9,30-11	14	21 de gener	8-10 h	5 de setembre	8-10 h	Català

Ensenyament d'Història		Assignatures Obligatòries			1r Cicle	2n Curs	HORARIS CURS 1999-2000						
Codí	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2			LLengua
1180060	HISTÒRIA MODERNA D'ESPANYA	C1	6	Belenguier Cebria, Ernest	Q1	dl/dm	12,30-14	11	21 de gener	11-13 h	5 de setembre	8-10 h	Català
1180060	HISTÒRIA MODERNA D'ESPANYA	D1	6	Pérez Samper, M ^a Angels	Q1	dl/dm	11-12,30	14	21 de gener	11-13 h	5 de setembre	8-10 h	Castellà
1180060	HISTÒRIA MODERNA D'ESPANYA	E1	6	Belenguier Cebria, Ernest	Q1	dl/dm	16,30-20	11	21 de gener	19-21 h	5 de setembre	19-21 h	Català
1180060	HISTÒRIA MODERNA D'ESPANYA	F1	6	Dentí Riu, Jaume	Q1	dl/dm	17-18,30	14	21 de gener	18-20 h	5 de setembre	19-21 h	Català
1180060	HISTÒRIA MODERNA D'ESPANYA	G1	6	Pérez Samper, M ^a Angels	Q1	dl/dm	17-18,30	16	21 de gener	18-20 h	5 de setembre	19-21 h	Castellà
1180071	HISTÒRIA MODERNA DE CATALUNYA	A1	6	Torras Ribé, Josep M ^a	Q1	dj/dv	9,30-11	11	26 de gener	8-10 h	15 de setembre	8-10 h	Català
1180071	HISTÒRIA MODERNA DE CATALUNYA	B1	6	Sarra I Puig, Eva	Q1	dj/dv	9,30-11	14	26 de gener	8-10 h	15 de setembre	8-10 h	Català
1180071	HISTÒRIA MODERNA DE CATALUNYA	C1	6	Torras Ribé, Josep M ^a	Q1	dj/dv	12,30-14	11	26 de gener	11-13 h	15 de setembre	8-10 h	Català
1180071	HISTÒRIA MODERNA DE CATALUNYA	D1	6	Gual Vilà, Valentí	Q1	dj/dv	11-12,30	14	26 de gener	11-13 h	15 de setembre	8-10 h	Català

Ensenyament d'Història		Assignatures Obligatòries			1r Cicle		2n Curs		HORARIS CURS 1999-2000				
Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1180071	HISTÒRIA MODERNA DE CATALUNYA	E1	6	Casals Martínez, Angel	Q1	dj/dv	18,30-20	11	26 de gener	18-20 h	15 de setembre	19-21 h	Català
1180071	HISTÒRIA MODERNA DE CATALUNYA	F1	6	Gual Vilà, Valentí	Q1	dj/dv	17-18,30	14	26 de gener	18-20 h	15 de setembre	19-21 h	Català
1180071	HISTÒRIA MODERNA DE CATALUNYA	G1	8	Serra I Puig, Eva	Q1	dj/dv	17-18,30	16	26 de gener	18-20 h	15 de setembre	19-21 h	Català
1180082	HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA UNIVERSAL	A1	12	Miñambres Galilea, Julio	Q2	dl/dm/dj/dv	8-9,30	11	1 de juny	8-10 h	8 de setembre	8-10 h	Castellà
1180082	HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA UNIVERSAL	B1	12	Nash, Mary Josephine	Q2	dl/dm/dj/dv	9,30-11	14	1 de juny	8-10 h	8 de setembre	8-10 h	Català
1180082	HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA UNIVERSAL	C1	12	Miñambres Galilea, Julio	Q2	dl/dm/dj/dv	11-12,30	11	1 de juny	12-14 h	8 de setembre	8-10 h	Castellà
1180082	HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA UNIVERSAL	D1	12	López González, Juan Jaime	Q2	dl/dm/dj/dv	12,30-14	14	1 de juny	12-14 h	8 de setembre	8-10 h	Català
1180082	HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA UNIVERSAL	E1	12	Borderías Mondejar, Cristina	Q2	dl/dm/dj/dv	17-18,30	11	1 de juny	16-18 h	8 de setembre	19-21 h	Castellà
1180082	HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA UNIVERSAL	F1	12	Cabo Ramón, Isabel De	Q2	dl/dm/dj/dv	17-18,30	14	1 de juny	16-18 h	8 de setembre	19-21 h	Català

Ensenyament d'Història		Assignatures Obligatòries			1r Cicle		2n Curs		HORARIS CURS 1999-2000				
Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1		Examen Conv. 2		Llengua
1180062	HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA UNIVERSAL	G1	12	Jacob Calvo, Joan	Q2	di/dm/dj/dv	18,30-20	16	1 de juny	18-21 h	8 de setembre	18-21 h	Català
1180063	HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA D'ESPANYA I CATALUNYA	A1	12	Pagés Blanch, Peia	Q2	di/dm/dj/dv	9,30-11	11	5 de juny	8-10 h	13 de setembre	8-10 h	Català
1180063	HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA D'ESPANYA I CATALUNYA	B1	12	Abelló Góell, Teresa	Q2	di/dm/dj/dv	8-9,30	14	5 de juny	8-10 h	13 de setembre	8-10 h	Català
1180063	HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA D'ESPANYA I CATALUNYA	C1	12	Pagés Blanch, Peia	Q2	di/dm/dj/dv	12,30-14	11	5 de juny	12-14 h	13 de setembre	8-10 h	Català
1180063	HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA D'ESPANYA I CATALUNYA	D1	12	Carnina Badia, Montserrat	Q2	di/dm/dj/dv	11-12,30	14	5 de juny	12-14 h	13 de setembre	8-10 h	Català
1180063	HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA D'ESPANYA I CATALUNYA	E1	12	Cardona Escanero, Gabriel	Q2	di/dm/dj/dv	16,30-20	11	5 de juny	18-21 h	13 de setembre	18-21 h	Català
1180063	HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA D'ESPANYA I CATALUNYA	F1	12	Soà Parera, Àngels	Q2	di/dm/dj/dv	18,30-20	14	5 de juny	18-21 h	13 de setembre	18-21 h	Català
1180063	HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA D'ESPANYA I CATALUNYA	G1	12	Villarroya Font, Joan	Q2	di/dm/dj/dv	17-18,30	16	5 de juny	16-18 h	13 de setembre	18-21 h	Català

Ensenyament d'Història		Assignatures Obligatòries			2n Cicle		HORARIS CURS 1999-2000						
Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1180104	ARQUEOLOGIA	A1	9	Principal Ponce, Jordi Sanmartí Grego, Joan	Q1	dj/dv dx	9,30-11 11-12,30	17	26 de gener	8-11 h	5 de setembre	8-10 h	Català
1180104	ARQUEOLOGIA	B1	9	Roca Roumens, Mercè	Q1	dl/dm/dx	9,30-11	17	26 de gener	12-14 h	5 de setembre	8-10 h	Català
1180104	ARQUEOLOGIA	C1	9	Ripoll López, Gisela	Q2	dj/dv dx	9,30-11 11-12,30	19	14 de juny	8-10 h	5 de setembre	8-10 h	Català
1180104	ARQUEOLOGIA	D1	9	Ripoll López, Gisela	Q2	dl/dm/dx	18,30-20	20	14 de juny	19-21 h	5 de setembre	19-21 h	Català
1180104	ARQUEOLOGIA	E1	9	Godoy Fernández, Cristina	Q1	dj/dv dx	18,30-20 17-18,30	17	26 de gener	19-20 h	5 de setembre	19-21 h	Català
1180115	EL MÓN ACTUAL	A1	12	Aracil Martí, Rafael Segura Mas, Antoni	Q2	dl/dm/dj/dv	9,30-11	16	8 de juny	8-10 h	4 de setembre	8-10 h	Català
1180115	EL MÓN ACTUAL	B1	12	Suau Puig, Jaume	Q2	dl/dm/dj/dv	9,30-11	15	8 de juny	8-10 h	4 de setembre	8-10 h	Català
1180115	EL MÓN ACTUAL	C1	12	Mayayo Artal, Andreu	Q2	dl/dm/dj/dv	9,30-11	17	8 de juny	8-10 h	4 de setembre	8-10 h	Català
1180115	EL MÓN ACTUAL	D1	12	Vilanova Ribes, Mercè	Q2	dl/dm/dj/dv	18,30-20	15	8 de juny	19-21 h	4 de setembre	19-21 h	Català

Ensenyament d'Història		Assignatures Obligatòries			2n Cicle				HORARIS CURS 1999-2000				
Codi	Assignatura	Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1180115	EL MÓN ACTUAL	E1	12	Muniesa Brito, Bernat	Q2	dl/dm/dj/dv	18,30-20	17	8 de juny	19-21 h	4 de setembre	19-21 h	Català
1180126	HISTÒRIA D'AMÈRICA	A1	12	Izard Llorens, Miquel	Q1	dl/dm/dj/dv	9,30-11	16	1 de febrer	9-11 h	6 de setembre	8-10 h	Català
1180126	HISTÒRIA D'AMÈRICA	B1	12	Lavifa Gómez, Foo. Javier	Q1	dl/dm/dj/dv	9,30-11	15	1 de febrer	9-11 h	6 de setembre	8-10 h	Castellà
1180126	HISTÒRIA D'AMÈRICA	C1	12	Zubiri Marín, Ma Teresa	Q1	dl/dm/dj/dv	18,30-20	15	1 de febrer	19-21 h	6 de setembre	19-21 h	Castellà
1180126	HISTÒRIA D'AMÈRICA	D1	12	Piqueras Céspedes, Ricard	Q2	dl/dm/dj/dv	9,30-11	18	19 de juny	9-10 h	6 de setembre	8-10 h	Castellà
1180126	HISTÒRIA D'AMÈRICA	E1	12	Tous Mata, Meritxell	Q2	dl/dm/dj/dv	18,30-20	18	19 de juny	19-21 h	6 de setembre	19-21 h	Català
1180130	MÈTODES I TÈCNiques D'INVESTIGACIÓ HISTÒRICA	A1	9	Casals Martínez, Angel	Q1	dj/dv dx	9,30-11 11-12,30	12	21 de gener	9-11 h	7 de setembre	8-10 h	Català
1180130	MÈTODES I TÈCNiques D'INVESTIGACIÓ HISTÒRICA	B1	9	Sòria Ràfols, Ramon	Q1	dj/dv dx	9,30-11 11-12,30	19	21 de gener	9-10 h	7 de setembre	8-10 h	Català
1180130	MÈTODES I TÈCNiques D'INVESTIGACIÓ HISTÒRICA	C1	9	Sòria Ràfols, Ramon	Q1	dl/dm/dx	9,30-11	19	21 de gener	12-14 h	7 de setembre	8-10 h	Català

Ensenyament d'Història
Assignatures Obligatòries
2n Cicle
HORARIS CURS 1999-2000

Codl	Assignatura	Assigatures Obligatòries			2n Cicle				HORARIS CURS 1999-2000				
		Grup	Crèd.	Professor	Durada	Dies	Hores	Aules	Examen Conv. 1	Examen Conv. 2	Llengua		
1180130	MÈTODES I TÈCNQUES D'INVESTIGACIÓ HISTÒRICA	D1	9	Remesal Rodriguez, José	Q2	dj/dv dx	18,30-20 17-18,30	19	5 de juny	19-21 h	7 de setembre	19-21 h	Castellà
1180130	MÈTODES I TÈCNQUES D'INVESTIGACIÓ HISTÒRICA	E1	9	Santacana Torres, Carles	Q1	dI/dm/dx	18,30-20	17	21 de gener	19-21 h	7 de setembre	19-21 h	Català
1180141	PALEOGRAFIA I DIPLOMÀTICA EPIGRAFIA I NUMISMÀTICA (EPIGRAFIA I NUMISMÀTICA)	A1	6	Vilella Masana, Josep	Q1	dI/dm	9,30-11	18	19 de gener	12-14 h	8 de setembre	8-10 h	Català
1180141	PALEOGRAFIA I DIPLOMÀTICA. EPIGRAFIA I NUMISMÀTICA (PALEOGRAFIA I DIPLOMÀTICA)	B1	6	Arnall Juan, Ma Josefa	Q2	dI/dm	18,30-20	19	1 de juny	19-21 h	8 de setembre	19-21 h	Català
1180141	PALEOGRAFIA I DIPLOMÀTICA. EPIGRAFIA I NUMISMÀTICA (PALEOGRAFIA I DIPLOMÀTICA)	C1	6	Farnés Julià, Soledad	Q1	dj/dv	9,30-11	18	19 de gener	8-11 h	8 de setembre	8-10 h	Castellà
1180141	PALEOGRAFIA I DIPLOMÀTICA. EPIGRAFIA I NUMISMÀTICA (PALEOGRAFIA I DIPLOMÀTICA)	D1	6	Marí Brull, Gerard	Q1	dj/dv	18,30-20	19	19 de gener	19-21 h	8 de setembre	19-21 h	Català
1180141	PALEOGRAFIA I DIPLOMÀTICA EPIGRAFIA I NUMISMÀTICA (EPIGRAFIA I NUMISMÀTICA)	E1	6	Tanadell Font, Núria	Q1	dI/dm	18,30-20	15	19 de gener	19-21 h	8 de setembre	19-21 h	Català
1180152	TENDÈNCIES HISTORIOGRÀFIQUES ACTUALS	A1	9	Principal Ponce, Jordi	Q1	dI/dm/dx	9,30-11	20	17 de gener	8-10 h	12 de setembre	8-10 h	Català
1180152	TENDÈNCIES HISTORIOGRÀFIQUES ACTUALS	B1	9	Sanchez Marcos, Fernando	Q1	dI/dm/dx	9,30-11	12	17 de gener	8-11 h	12 de setembre	8-10 h	Castellà

<i>Ensenyament d'Història</i>		<i>Assignatures Obligatòries</i>			<i>2n Cicle</i>		<i>HORARIS CURS 1999-2000</i>						
<i>Codi</i>	<i>Assignatura</i>	<i>Grup</i>	<i>Crèd.</i>	<i>Professor</i>	<i>Durada</i>	<i>Dies</i>	<i>Hores</i>	<i>Aules</i>	<i>Examen Conv. 1</i>	<i>Examen Conv. 2</i>	<i>Llengua</i>		
1180152	TENDÈNCIES HISTORIOGRÀFIQUES ACTUALS	C1	9	Godoy Fernández, Cristina	Q1	dj/dv dx	9,30-11 11-12,30	20	17 de gener	11-13 h	12 de setembre	8-10 h	Català
1180152	TENDÈNCIES HISTORIOGRÀFIQUES ACTUALS	D1	9	Rivera Garretas, Milagros	Q1	dl/dm/dx	18,30-20	20	17 de gener	19-21 h	12 de setembre	19-21 h	Castellà
1180152	TENDÈNCIES HISTORIOGRÀFIQUES ACTUALS	E1	9	Colominas Companys, Agustí	Q1	dj/dv dx	18,30-20 17-18,30	18	17 de gener	19-20 h	12 de setembre	19-21 h	Català

ANNEX 2

Assignatures optatives de primer i segon cicle de la Llicenciatura d'Història que es recomana de cursar als estudiants de la Llicenciatura d'Història de l'art.

(Els codis, horaris, professorat i el pla docent d'aquestes assignatures es pot consultar a la guia de l'estudiant d'Història. Hi haurà un exemplar d'aquesta guia el dia de la prematrícula a l'aula 11 de la Torre B)

Llatí I i II (12 ca) 1er cicle

Pensament i cultura contemporània (12ca) 1er cicle

Cultura ibèrica (6ca) 2n cicle

Història de les religions en l'Antiguitat (cristianisme) (6ca) 2n cicle

Arqueologia paleocristiana i arqueologia de l'Antiguitat Tardana (12ca) 2n cicle

Mosaics i paviments hispanorromans (6ca) 2n cicle

Arqueologia de la Península Ibèrica (Antiguitat Tardana) (6ca) 2n cicle

Història de la vida privada a l'Edat Mitjana (6ca) 2n cicle

L'escriptura a la Catalunya medieval (12ca) 2n cicle

Espiritualitat i vida religiosa a l'Edat Mitjana (6ca) 2n cicle

Espais i societats urbanes a l'Edat Mitjana (6ca) 2n cicle

Tecnologia medieval (6ca) 2n cicle

Història de les esglésies cristianes (època moderna) (6ca) 2n cicle

Història de la societat, segles XVI-XVIII (6ca) 2n cicle

Història moderna de la Corona d'Aragó (6ca) 2n cicle

Història dels Països europeus I (Catalunya) (12ca) 2n cicle (Dep. Ha. contemporània)

PLA DOCENT

PRIMER CICLE: ASSIGNATURES OBLIGATÒRIES

Professors	Grup	Tutories
Español Bertran, Francesca	A1	Q2 dj 11-12 h.
Mancho Suárez, Carles	B1	Q1 dj 11-12 h.
Español Bertran, Francesca	C1	Q2 dj 20-21 h.

Programa

Egipte:

1. Les residències d'eternitat reials i civils. Pintura i relleu (Imperi Antic).
2. La funció de l'escultura.
3. Continuïtat i novetat durant l'Imperi Mitjà.
4. L'orfebreria.
5. El temple a la divinitat.
6. Novetats en la concepció de la residència d'eternitat.
7. Urbanisme egipci.

Mesopotàmia:

8. El temple mesopotàmic.
9. Tresors funeraris.
10. El relleu assiri.

Bibliografia

- EGGBRETCH, A. (dir.): *El Antiguo Egipto*, Barcelona, Plaza y Janés, 1984.
- LECLANT, J. (dir.): *Los Faraones, I: El tiempo de las pirámides; Los Faraones, II: El imperio de los conquistadores; Los Faraones, III: El Egipto del crepúsculo*, Madrid, Aguilar, 1978-1980.
- ALDRED, C.: *Le trésor des Pharaons*, Paris, Jules Tallandier, 1979.
- YARZA, J.: *La pintura del Antiguo Egipto*, Barcelona, Vicens-Vives, 1991.
- FRANKFORT, H.: *Arte y arquitectura del Oriente Antiguo*, Madrid, Cátedra, 1982.
- BLANCO FREIJEIRO, A.: *Arte antiguo del Asia Anterior*, Sevilla, Universidad, 1972.
- FRANKFORT, H.: *Reyes y dioses*, Madrid, Alianza, 1983.
- WILSON, J.A.: *La cultura egipcia*, México, Fondo de Cultura Económica, 1953 (1951)

Activitat pràctica

Comentari de textos i de diapositives.

Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final.

Observacions

Hi ha un programa més detallat de l'assignatura.

1190011 HISTÒRIA DE L'ART DEL MÓN CLÀSSIC

6 crèdits obligatoris 1r cicle

Professors

Guàrdia Pons, Milagros
Vicens Soler, Ma Teresa
José Pitarch, Antoni

Grup

A1
B1
C1

Tutories

Q1 dl 11-12 h.
Q2 dm 11-12 h.
Q1 dl 17,30-18,30h.

Programa

1. L'art de la Grècia arcaica.
2. L'art de la Grècia clàssica.
3. El món etrusc i les cultures artístiques itàliques.
4. El món hel·lenístic i Roma.
5. L'art de la Roma republicana.
6. L'art romà de l'Alt Imperi.
7. L'Antiguitat tardana.

Bibliografia

- AA. D.D.: Col·lecció "*El Universo de las Formas*", 7 vols. corresponents al període estudiat, Madrid, Editorial Aguilar, 1964-1974.
- ROBERTSON, M.: *El arte griego. Introducción a su historia*, Madrid, Alianza, 1985.
- POLLITT, J. J.: *Arte y experiencia en la Grecia clásica*, Bilbao, Xarait, 1984.
- PALLOTINO, M.: *Civiltà artistica etrusco-italica*, Florencia, Sansoni, 1985.
- POLLIT, J.J.: *El arte helenístico*, Madrid, Nerea, 1989.
- HENIG, M. (dir.): *El arte romano*, Barcelona, Destino, 1985.
- BIANCHI, R.: *Del helenismo a la Edad Media*, Madrid, Akal, 1981.

Activitat pràctica

Comentari de textos i de diapositives.
Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final i qualificació dels treballs.

Observacions

Hi ha un programa més detallat de l'assignatura.

1190022 HISTÒRIA DE L'ART DE L'ALTA EDAT MITJANA

6 crèdits obligatoris 1r cicle

Professors	Grup	Tutories
Vicens Soler, Ma Teresa	A1	Q1 dv 11-12 h.
Domenge Mesquida, Joan	B1	Q1 dl 12,30-13,30 h.
Vicens Soler, Ma Teresa; Grup	C1	Q1 dv 16-17 h.

Programa

1. Periodització i geografia artística de l'art de l'Alta Edat Mitjana. Estètica i mentalitats. El mecenatge artístic.
2. Art paleocristià i bizantí (s. III-VII).
  - 2.1. L'arquitectura.
  - 2.2. Les arts plàstiques i objectuals: escultura, arts del color (frescos, mosaics, miniatures i icones), iveris i argenteria.
3. Art de l'Alta Edat Mitjana occidental (s. V-X).
  - 3.1. L'Europa de les invasions o regnes "bàrbars": visigots, longobards i merovingis. L'art insular.
  - 3.2. L'art carolingi.
  - 3.3. L'Europa post-carolíngia: l'art otonià, viking, asturià i mossàrab.
4. L'art romànic (s. XI-XII).
  - 4.1. Arquitectura i escultura.
  - 4.2. Pintura i il·lustració de manuscrits.
5. L'art islàmic.
  - 5.1. Els orígens de l'art islàmic.
  - 5.2. L'art d'Al-Andalus fins el segle XI.

Bibliografia

- DURLIAT, M.: *Introducción al arte medieval en occidente*, Madrid, Cátedra, 1983.
- GRABAR, A.: *El primer arte cristiano (200-395)*, Madrid, Aguilar, 1967.
- GRABAR, A.: *La Edad de oro de Justiniano*, Madrid, Aguilar, 1966.
- GRABAR, O.: *La formación del arte islámico*, Madrid, Cátedra, 1979 (1973)
- KRAUTHEIMER, R.: *Arquitectura paleocristiana y bizantina*, Madrid, Cátedra, 1984 (1965).
- DURLIAT, R.: *Des barbares à l'an mil*, Paris: Mazenod, 1985.
- ETTINGHAUSEN, R.; GRABAR, O.: *Arte y arquitectura del Islam (600-1250)*, Madrid, Cátedra, 1996 (1987).
- HUBERT, J.-PORCHER, H.-VOLBACH, W.: *La Europa de las invasiones*, Madrid, Aguilar, 1968.
- HUBERT, J.-PORCHER, H.-VOLBACH, W.: *El imperio carolingio*, Madrid, Aguilar, 1968.
- GRÓDECKI-MÜTERICH-TARALON-WORMALD: *El siglo del año mil*, Madrid, Aguilar, 1973.
- DURLIAT, M.: *L'art roman*, Paris, Mazenod, 1982.

Activitat pràctica

Un treball relacionat amb la matèria de l'assignatura.
Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final i el treball.

Observacions

Al llarg del curs es donarà un programa detallat de cada bloc temàtic, acompanyat d'un repertori més específic.

1190033 HISTÒRIA DE L'ART DE LA BAIXA EDAT MITJANA

6 crèdits obligatoris 1r cicle

Professors	Grups	Tutories
Beseran Ramon, Pere	A1	Q2 dj 10-11 h.
Alcoy Pedrós, Rosa	B1	Q2 dl 10-11 h.
Alcoy Pedrós, Rosa	C1	Q2 dl 17,30-18,30h.

Programa

1. Concepte i abast del terme "gòtic".
2. L'art del Cister.
3. El "gòtic" de l'Illa-de-France i la seva difusió: s. XII al s. XIV.
4. El "gòtic meridional" i la seva extensió geogràfica: s. XIII-XIV.
5. El "gòtic" a partir de 1400. Les escoles del Nord.
6. Les arts de l'objecte.

Bibliografia

- BRAUNFELS, W.: *La arquitectura monacal en Occidente*, Barcelona, Barral, 1975.
- COLOMBIER, P. du: *Les Chantiers des cathédrales*, Paris, Picard, 1973.
- DIMIER, A.: *L'art cistercien*, 2 vols., Paris, Zodiaque, 1962-1971.
- DUBY, G.: *La época de las catedrales. Arte y sociedad, 980-1420*, Madrid, Cátedra, 1993.
- ERLANDE-BRANDERBURG, A.: *El arte gótico*, Madrid, Akal, 1993.
- FOCILLON, H.: *Arte de Occidente. La Edad Media románica y gótica*, Madrid, Alianza, 1988.
- GRODECKI, L.: *Arquitectura gótica*, Madrid, Aguilar, 1977.
- SIMSON, O. von: *La catedral gótica*, Madrid, Alianza, 1986.
- SUERLANDER, W.: *La sculpture gothique de France, 1140-1270*, Paris, Flammarion, 1972.
- WHITE, J.: *Arte y arquitectura en Italia, 1250-1400*, Madrid, Cátedra, 1989.

Activitat pràctica

Un treball relacionat amb l'assignatura i supervisat pel professor durant l'hora setmanal de visita al despatx.

Avaluació

Un examen final i el treball.

Observacions

A l'inici de curs es donarà un programa detallat i una bibliografia ampliada.

Professors	Grups	Tutories
Furió Gall, Vicenç	A1	Q1dv 12,30-13,30h.
Casals Navas, Josep	B1	Q1dm12,30-13,30h.
Casals Navas, Josep	C1	Q1dm17,30-18,30h.

Programa

1. El discurs sobre les arts, des de l'Antiguitat a la Il·lustració.
2. La moderna ramificació disciplinar: Història de l'Art, Crítica de l'Art, Estètica. Autoconsciència de la Història de l'Art: qüestions de mètode.
3. El concepte d'art. L'art com a fet simbòlic. El valor artístic.
4. Objecte, percepció i experiència estètica.
5. Funcions de l'art: expressiva, representativa....

Bibliografia

- AA. VV.: *Introducción a la Historia del Arte. Fundamentos teóricos y lenguajes artísticos*, Barcelona, Barcanova, 1990.
- BARASCH, M.: *Teorías del arte. De Platón a Winckelmann*, Madrid, Alianza, 1991.
- VENTURI, L.: *Historia de la crítica de arte*, Barcelona, G. Gili, 1982.
- PACHT, O.: *Historia del arte y metodología*, Madrid, Alianza, 1986.
- OCAMPO, E.-PERAN, M.: *Teorías del arte*, Barcelona, Icària, 1991.
- TATARKIEWICZ, W.: *Historia de seis ideas*, Madrid, Tecnos, 1987.
- DUFRENNE, M.: *Fenomenología de la experiencia estética*, València, F. Torres, 1982-1983.
- JIMENEZ, J.: *Imágenes del hombre. Fundamentos de Estética*, Madrid, Tecnos, 1986.
- PANOFSKY, E.: *El significado de las artes visuales*, Madrid, Alianza, 1983.
- GRASSI, L.: *Teorici e storia della critica d'arte*, 3 vols., Roma, Multigrafica, 1970-1979.

Activitat pràctica

- Visites a exposicions; comentaris de textos, d'imatges, de vídeos...; recensió opcional d'un llibre.
- Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Un examen final (grups A i C). Examen final i un treball obligatori (grup B).

Observacions

El programa complet i desenvolupat de l'assignatura, amb la corresponent bibliografia per temes, s'indicarà a començament de curs i serà a disposició dels alumnes al servei de Copisteria.

Professors	Grups	Tutories
Vallès Rovira, Isidre	A1	Q2dm 11-12 h.
Furió Galí, Vicenç	B1	Q2dm 11,30-12,30h.
Vallès Rovira, Isidre	C1	Q2dm 11-17 h.

Programa

1. Art i llenguatge.
2. La classificació de les arts.
3. Materials i tècniques. Aspectes formals, iconogràfics i tipològics:
  - 3.1. Arquitectura.
  - 3.2. Escultura.
  - 3.3. Pintura.
  - 3.4. Arts de l'objecte.

Bibliografia

- AA.VV.: *La sculpture (Méthode et vocabulaire)*, París, Imprimerie Nationale, 1978.
- AA.VV.: *Introducción General al Arte*, Madrid, Istmo, 1980.
- AA.VV.: *Introducción a la Historia del Arte. Fundamentos teóricos y lenguajes artísticos*, Barcelona, Barcanova, 1990.
- FURIO, V.: *Ideas y formas en la representación pictórica*, Barcelona, Anthropos, 1991.
- SUMMERSON, J.: *El lenguaje clásico de la arquitectura*, Barcelona, G. Gili, 1984 (1963).
- WITTKOWER, R.: *La escultura: procesos y principios*, Madrid, Alianza, 1983 (1977).
- WOODFORD, S.: *Cómo mirar un cuadro*, Barcelona, G. Gili, 1985 (1983).
- ZEVI, B.: *Saber ver la arquitectura*, Barcelona, Poseidón, 1987.

Activitat pràctica

Un treball optatiu relacionat amb la matèria de l'assignatura.
Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final i el treball.

Observacions

Al llarg del curs es donaran indicacions més específiques sobre els temes assenyalats i més títols bibliogràfics.

1190206 HISTÒRIA DE LES ARTS ESCÈNIQUES I

6 crèdits obligatoris 1r cicle

Professors	Grups	Tutories
Ragué Arias, Ma José	A1	Q1 dl 10-11 h.
Ciurans Peralta, Enric	B1	Q1 dj 13-14 h.
Ragué Arias, Ma José	C1	Q1 dm18,30-19,30h.

Programa

1. Idea convencional i idea moderna de "teatre".
2. Orígens del teatre.
3. La tràgedia grega. El teatre grec.
4. Els mites de la tragèdia grega.
5. Organització dels concursos de tragèdia.
6. La comèdia a Grècia i a Roma.
7. El teatre medieval.
8. Escenografia i espai escènic a l'època medieval.
9. Miracles, misteris. Farses.
10. El teatre, el ritual, la festa.

Bibliografia

- OLIVA Y TORRES MONREAL: *Historia básica del arte escénico*, Madrid, Cátedra, 1990.
- PANDOLFI, V.: *Història del Teatre*, vol. I, Barcelona, Institut del Teatre, 1989.
- SALVAT, R.: *El teatro como texto, como espectáculo*, Barcelona, Montesinos, 1983.
- MOUSSINAC, L.: *El teatro desde sus orígenes hasta nuestros días*, La Habana, Ed. Nac. de Cuba, 1965.
- BERTHOLD, M.: *Historia social del teatro*, Madrid, Guadarrama, 1974.
- D'AMICO, S.: *Historia del teatro dramático*, México, Editorial Hispanoamericana, 1961.
- RAGUE ARIAS, M.J.: *Lo que fue Troya*, Madrid, La Avispa, 1992.
- GRIMAL, P.: *Diccionario de mitología griega y romana*, Barcelona, Paidós, 1992.
- BLANCHART, P.: *Historia de la dirección teatral*, Buenos Aires, Fabril, 1960.
- HUBERT, M.C.: *Histoire de la scène occidentale de l'Antiquité à nos jours*, Paris, Colin, 1992.
- PEREZ, A. (ed.): *Aristóteles, Horacio, Boileau: Poéticas*, Madrid, Editora Nacional, 1982.

Activitat pràctica

Veure espectacles: vídeos i teatres.

Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final i un treball.

Observacions

Al servei de Copisteria existeix un dossier (2 vols.) que conté més informació bibliogràfica, capítols dels llibres indicats i que són de difícil localització (llevat dels dos primers títols), i d'altres materials necessaris per a la preparació de la matèria. Cal aprovar l'examen (el treball serveix per millorar nota).

1190210 HISTÒRIA DE LES ARTS ESCÈNIQUES II

6 crèdits obligatoris 1r cicle

Professors

Salvat Ferré, Ricard
Ciurans Peralta, Enric
Ciurans Peralta, Enric

Grups

A1
B1
C1

Tutories

Q2 dl 13-14 h.
Q2dj12,30-13,30h.
Q2 dj 17-18 h.

Programa

1. La Commedia dell'Arte: primers teatres professionals.
2. El teatre del Renaixement i de l'Era Moderna. Els intents d'aprensió del món després dels avenços de la ciència i de les noves descobertes geogràfiques.
3. La forma del teatre elisabetià. El concepte de tragèdia en Shakespeare i en el teatre espanyol: Cervantes.
4. Les noves estètiques. De Torres Naharro al Arte nuevo de hacer comedias de Lope.
5. La forma del teatre clàssic francès. Goldoni, màxim autor de la burgesia.
6. El teatre romàntic alemany i els seus nous mites: Faust.
7. Les formes posteriors al teatre romàntic a França, Itàlia, Espanya i Sud-amèrica. Els primers intents del teatre revolucionari.
8. La peça ben feta. El corrent realista: de Balzac a Chejov. La nova estètica de l'objectivitat: de Zola a Bertolt Brecht.
9. Els subjectivisme: d'Artaud a Becket. Panorama de les avantguardes teatrals del segle XX.
10. Els adelantats del teatre del tercer món: de Jean Genet a Wole Soyinka. L'òpera de Pekín.
11. Situació del teatre actual. El retrobament del ritus.

Bibliografia

PANDOLFI, V.: *Història del teatre*, 3 vols., Barcelona, Institut del Teatre, 1989.
BERTHOLD, M.: *Historia social del teatro*, 2 vols., Madrid, Guadarrama, 1974.
SALVAT, R.: *Historia del teatro moderno*, Barcelona, Península, 1981.
OLIVEIRA BARATA, J.: *Estética teatral*, Lisboa, Moraes, 1980.
STANISLAVSKIJ, K.: *El arte escénico*, México, Siglo XXI, 1968.
QUENEAU, R.: *Histoire des littératures*, vol. III, Paris, La Pléyade, 1958.
DORT, B.: *La représentation émancipée*, Paris, Actes Sud, 1988.

Activitat pràctica

Tres crítiques d'espectacles.

Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final i les tres crítiques.

1190066 HISTÒRIA DE L'ART DEL RENAIXEMENT

6 crèdits obligatoris 1r cicle

Professors	Grups	Tutories
Sureda Pons, Joan	A1	Q1dm12,30-13,30h.
Narváez Cases, Carme	B1	Q1dl 12,30-13,30h.
Sureda Pons, Joan	C1	Q1dl 18,30-19,30h.

Programa

1. Concepte i fortuna crítica del Renaixement.
2. Les arts protorenaixentistes del Trecento.
3. El Quattrocento toscà.
4. Els epicentres italians.
5. El classicisme i l'evolució cinccentista a Itàlia.
6. Renaixement i renaixentismes fora d'Itàlia.

Bibliografia

- ARGAN, G.C.: *Renacimiento y Barroco*, 2 vols., Madrid, Akal, 1987.
- BURKE, P.: *El Renacimiento italiano*, Madrid, Alianza, 1993.
- CHASTEL, A.: *Arte y humanismo en Florencia...*, Madrid, Cátedra, 1982.
- CHASTEL, A.: *El arte italiano*, Madrid, Akal, 1988.
- GOMBRICH, E.H.: *Estudios sobre el arte del Renacimiento*, 4 vols., Madrid, Alianza, 1982-1987.
- JANSON, H.W.: *Renacimiento y Barroco* (Historia general del arte, vol. 3), Madrid, Alianza, 1991.
- JESTAZ, B.: *L'Art de la Renaissance*, Paris, Mazanod, 1984.
- KRISTELLER, P.O.: *El pensamiento renacentista y sus fuentes*, Madrid, F. C. E., 1993.
- PANOFSKY, E.: *Renacimiento y renacimientos en el arte occidental*, Madrid, Alianza, 1975.
- SUREDA, J.: *El Renacimiento. Siglo XV* (Historia Universal del Arte, vol. 5), Barcelona, Planeta, 1988.

Activitat pràctica

Treball optatiu. Tutories per al seguiment de les lectures obligatòries i del treball personal (grup A).

Recerca sobre les arts renaixentistes a Catalunya. Metodologia i praxis (grups B i C, només en cas d'avaluació continua).

Avaluació

Examen final

Observacions

Al principi del curs, o durant l'exposició dels temes, es donaran altres referències bibliogràfiques complementàries i també s'indicanen les obres que són de lectura obligatòria.

1190070 HISTÒRIA DE L'ART BARROC

6 crèdits obligatoris 1r cicle

Professors	Grups	Tutories
Socias Batet, Immaculada	A1	dj 11-12 h.
Triadó Tur, Joan Ramon	B1	dl 11-12 h.
Socias Batet, Immaculada	C1	dj 16-17 h.

Programa

1. Fonts literàries i teoria de l'art, 1600-1750.
2. El terme Barroc. Característiques conceptuals. Art i societat. Artista i públic.
3. L'arquitectura i l'urbanisme a Itàlia.
4. L'arquitectura i l'urbanisme a França, Anglaterra i Europa central.
5. L'escultura europea: Bernini i la seva influència.
6. La pintura europea: realisme, naturalisme, classicisme, academicisme, barroc i rocó.
7. L'arquitectura a Espanya i Hispanoamèrica.
9. La pintura a Espanya i Hispanoamèrica.
10. Les arts decoratives i les seva influència a la societat.

Bibliografia

- BLUNT, A.: *Arte y Arquitectura en Francia*, Madrid, Cátedra, 1977.
FRANCASTEL, P.: *Historia de la pintura francesa*, Madrid, Alianza, 1970.
HASKELL, F.: *Patronos y Pintores*, Madrid, Cátedra, 1984.
NORBERG-SCHULZ, Ch.: *Arquitectura Barroca*, Madrid, Aguilar, 1990.
NORBERG-SCHULZ, Ch.: *Arquitectura Barroca tardia y rocó*, Madrid, Aguilar, 1991.
ROSENBERG-SLIVE-TERKUILE: *Arte y Arquitectura en Holanda*, Madrid, Cátedra, 1983.
WITTKOWER, R.: *Arte y Arquitectura en Italia*, Madrid, Cátedra, 1983.

Activitat pràctica

- Treball d'investigació o de síntesi, supervisat pel professor.
Tutories per al seguiment de les lectures i del treball personal.

Avaluació

- Examen i avaluació del treball. La bibliografia esmentada és de lectura obligatòria i s'exigirà a l'examen.

Observacions

- Al llarg del curs es donarà una bibliografia més àmplia per a consulta.

1190081 HISTÒRIA DE L'ART DE LA IL·LUSTRACIÓ AL SIMBOLISME

6 crèdits obligatoris 1r cicle

Professors

Coll Mirabent, Isabel
Molet Pefit, Joan
Mercader Amigó, Laura

Grups

A1
B1
C1

Tutories

Q1 dj 10-11 h.
Q1 dj 11-12 h.
Q1 dj 16-17 h.

Programa

1. L'arquitectura neoclàssica.
2. L'escultura a l'època neoclàssica.
3. David i la seva escola.
4. Goya.
5. La pintura romàntica a França, Alemanya i Anglaterra.
6. L'Escola de Barbizon: entre el Romanticisme i el Realisme.
7. El Realisme pictòric.
8. L'arquitectura. Revivals. Els nous materials.
9. L'Impressionisme.
10. L'escultura, del Romanticisme al Modernisme.

Bibliografia

ARGAN, G.C.: *El Arte Moderno*, Valencia, F. Torres, 1975.
CLARK, K.: *Imagen del pueblo*, Barcelona, G. Gili, 1981.
COLLINS, P.: *Los ideales de la arquitectura moderna*, Barcelona, G. Gili, 1970.
HONOUR, H.: *Neoclasicismo*, Madrid, Xarait, 1982.
HONOUR, H.: *El Romanticismo*, Madrid, Alianza, 1981.
NOCHLIN, L.: *El Realismo*, Madrid, Alianza, 1991.
NOVOTNY, F.: *Pintura y escultura en Europa. 1780-1880*, Madrid, Cátedra, 1978.

Activitat pràctica

Es faran classes pràctiques fora de la Facultat: visites a monuments i museus, conferències, etc.
Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final. Es donarà bibliografia puntual per a cadascun dels temes tractats.

1190092 HISTÒRIA DE L'ART DES DE LES PRIMERES AVANTGUARDES

6 crèdits obligatoris 1r cicle

Professors

Julián González, Immaculada
Suárez Serrano, Alicia
Cirlot Valenzuela, Lourdes

Grups

A1
B1
C1

Tutories

Q2 di 12,45-13,45 h.
Q2 dj 11-12 h.
Q2 di 20-21 h.

Programa

1. Introducció.
2. L'art fins a la primera guerra mundial: el naixement dels ismes. Fauvisme, expressionisme alemany, cubisme, futurisme, vanguardies russes.
3. Els moviments durant la primera guerra mundial: Dada, neoplasticisme. Art rus: constructivisme i realisme.
4. L'art de la postguerra. El retorn a l'ordre. Bauhaus.
5. L'Arquitectura.
6. L'art d'entre-guerres: tendències dels anys 30 i les seves repercussions.
7. L'art a partir de 1940.

Bibliografia

- DE MICHELI, M.: *Las vanguardias artísticas del siglo XX*, Madrid, Alianza, 1979.
CIRLOT, L.: *Primeras vanguardias artísticas. Textos y documentos*, Barcelona, Labor, 1993.
CIRLOT, L.: *Las claves de las primeras vanguardias artísticas*, Barcelona, Planeta, 1988.
ELDERFIELD, J.: *El fauvismo*, Madrid, Alianza, 1983.
COOPER, D.: *La época cubista*, Madrid, Alianza, 1984.
CASALS, J.: *El expresionismo. Orígenes y desarrollo de una nueva sensibilidad*, Barcelona, Montesinos, 1988 (1982).
KANDINSKY-MARC: *El Jinete Azul*, Barcelona, Paidós, 1989.
CIRLOT, L.: *Las claves del dadaísmo*, Barcelona, Planeta, 1992.
WINGLER, H.: *La Bauhaus*, Barcelona, G. Gili, 1975.
GIMENEZ FRONTIN, J.: *El surrealismo*, Barcelona, Montesinos, 1983.
CABANNE, P.: *Arte del siglo XX*, Barcelona, Polígrafa, 1983.
CURTIS, W.: *La arquitectura moderna desde 1900*, Madrid, Blume, 1986.
DD. AA.: *Les realismes*, París, Centre Pompidour, 1976.
DD. AA.: *Escritos de arte de vanguardia 1900-1945*, Madrid, Turner, 1979.
DD. AA.: *Futurismo & Futurismi*, Milano, Bonpiani, 1986.
DD. AA.: *Qu'est-ce que la sculpture moderne?*, París, Pompidour, 1986.
DD. AA.: (H. Osborne, director), *Gula del arte del siglo XX*, Madrid, Alianza, 1990.
JULIAN, I.: *El arte del siglo XX (1905-1940)*, Madrid, Espasa Calpe, 1986.
KAHNWIELER, D. H.: *Mis galerías y mis pintores*, Madrid, Ardora, 1991.
MARCHAN, S.: *Del arte objetual al arte del concepto*, Madrid, Akal, 1987.
RICHARD, L.: *Del expresionismo al nazismo*, Barcelona, G. Gili, 1979.
RICHTER, H.: *Dada-art et anti-art*, Bruxelles, La Connaissance, 1965.
TEIGE, K.: *Il mercato dell'arte*, Torino, Einaudi, 1973.
VOLLARD, A.: *Memorias de un vendedor de cuadros*, Barcelona, Destino, 1983.

Activitat pràctica

Visites a exposicions, seguiment d'un treball optatiu.

Grup A: Crítiques d'exposicions. Un treball d'investigació.

Avaluació

Un examen final. Un treball optatiu.

Grup A: És faran dos exàmens parcials. S'han d'aprovar tots dos. Nota final: exàmens més treballs. (No es guarden notes d'un any per l'altre).

El programa complet i desenvolupat de l'assignatura, amb la corresponent bibliografia per temes, s'indicarà a començament de curs. Grup A: És faran pràctiques (obligatòries) tots els dimecres del 1er quadrimestre. Les pràctiques consistiran en: passe de vídeos sobre la matèria, visita a exposicions, invitació a d'altres historiadors, etc.

1190103 TÈCNiques ARTÍSTIQUES

6 crèdits obligatoris 1r cicle

Professors	Grups	Tutories
Fernández Arenas, José	A1	Q1 dl 9,30-10,30 h.,
	B1	Q1 dj 11-12 h.,
	C1	Q1 dj 17,30-18,30 h.
<i>Pendent de dotació</i>	A2	Q2, dm 9,30-10,30 h.,
	B2	Q2 dv 9,30-10,30 h.,
	C2	Q2 dl 19-20h.

Programa

1. L'ofici artístic i els oficis artístics:
  - 1.1. L'obra d'art como a producte tècnic.
  - 1.2. Classificació i divisió dels oficis artístics.
  - 1.3. Tècniques i procediments.
2. Pràctiques de tècniques artístiques (al taller):
  - 2.1. Escultura.
  - 2.2. Pintura i els seus procediments.
  - 2.3. Tècniques del vidre: esmalts i vidriera emplomada.
  - 2.4. Tècniques d'estampació: xilografia, aiguafort, litografia.
  - 2.5. Tècniques d'impressió.
  - 2.6. El mosaic.
  - 2.7. La ceràmica.
  - 2.8. Altres tècniques.

Bibliografia

- MALTESE, C.: *Técnicas artísticas*, Madrid, Cátedra, 1980.
- BONET, A. et al.: *Historia de las artes industriales y aplicadas en España*, Madrid, Cátedra, 1987.
- FERNANDEZ ARENAS, J.: *Arte efimero y espacio estético*, Barcelona, Anthropos, 1988.

Activitat pràctica

- Pràctiques al taller de Tècniques Artístiques.
- Tutories pel control del treball personal de cada alumne.
- Pràctiques de taller.

1190114 CONSERVACIÓ DELS BÉNS CULTURALS

6 crèdits obligatoris 1r cicle

Professors

Fernández Arenas, José
Beseran Ramon, Pere
Coll Rosell, Gaspar

Grups

A1
B1
C1

Tutories

Q1 dv 11-12 h.
Q1dv12,30-13,30h.
Q2 dl 17-18 h.

Programa

1. Els Béns Culturals:
  - 1.1. Bé cultural.
  - 1.2. Bé artístic.
  - 1.3. Patrimoni.
2. Gestió social dels Béns Culturals:
  - 1.1. El propietari.
  - 1.2. El posseïdor.
  - 1.3. Legislació i institucions: nacionals, autonòmiques i internacionals.
  - 1.4. El col·leccionisme.
3. Museografia i Museologia:
  - 3.1. Projecte museogràfic.
  - 3.2. Organització museogràfica.
4. Conservació i restauració de Béns Culturals.

Bibliografia

- LEON, A.: *El Museo. Teoría, praxis y utopía*, Madrid, 1988.
- SALERNO, L.: "Musei e collezioni", en *Enciclopedia Universale dell'Arte*, vol. IX.
- BRANDI, C.: *Teoría de la restauración*, Madrid, 1988 (1987).
- ALONSO, J.L.: *La Museología. Introducción a la teoría y práctica del museo*, Madrid, 1993.
- RIVIERE, G.H.: *La Museología*, Madrid, 1994 (1989).
- AA.VV.: *Revistas Mouseion y Museum*, 1926, 1946 y ss.
- GARCIA, P.-PENDAS, B.: *El nuevo régimen jurídico del patrimonio histórico español*, Madrid, 1986.
- CAPITEL, A.: *Metamorfosis de monumentos y teoría de la restauración*, Madrid, Alianza Editorial, 1988. (Alianza Forma, núm. 75)

Activitat pràctica

Treballs sobre museus, galeries, comerç d'arte, col·leccions, etc.
Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen i treballs.

1190221 HISTÒRIA DE L'ART CATALÀ MEDIEVAL

9 crèdits obligatoris 1r cicle

Professors

José Pitarch, Antoni
Beseran Ramon, Pere
José Pitarch, Antoni

Grups

A1
B1
C1

Tutories

Q1 dl 11-12 h.
Q1dj12,30-14,30h.
Q1dm17,30-18,30h.

Programa

1. El marc històric i geogràfic.
2. Els antecedents de l'art català medieval.
3. Els inicis abans del "romànic" (s. IX- i X).
4. L'art de la Catalunya comtal (s. XI-XII). Arquitectura i escultura monumental.
5. Les arts figuratives (imatgeria, pintura...).
6. L'art del segle XIII: tradició i renovació.
7. L'arquitectura gòtica (s. XIV-XV) i el món meridional.
8. La plàstica escultòrica durant els segles del gòtic.
9. La pintura mural i sobre taula. Il·luminació de manuscrits. Els vitralls.
10. L'objecte.

Bibliografia

- AA. VV.: L'art català, vol. I, Barcelona, Aymà, 1955.
DALMASES, N. de-JOSE PITARCH, A.: Els inicis i el Romànic. Segles IX- X, Barcelona, Ed. 62, 1986.
DALMASES, N. de-JOSE PITARCH, A.: L'època del Cister. Segle XIII, Barcelona, Ed. 62, 1985.
DALMASES, N. de-JOSE PITARCH, A.: El gòtic. Segles XIV-XV, Barcelona, Ed. 62, 1984.

Activitat pràctica

Un treball relacionat amb l'assignatura i supervisat pel professor; aquest treball és obligatori o optatiu segons els grups. Es faran algunes visites a monuments i museus.

Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Treball i exàmens parcials.

Observacions

A l'inici del curs es donarà el programa i la bibliografia ampliat.

1190232 HISTÒRIA DE L'ART CATALÀ MODERN I CONTEMPORANI

9 crèdits obligatoris 1r cicle

Professors	Grups	Tutories
Subirana Rebull, Rosa Ma	A1	Q2 dv 13-14 h.
Triadó, J.R./Freixa, M.	B1	Q2 dj 10-11 h.
Subirana Rebull, Rosa Ma	C1	Q2 dj17,30-18,30h.

Programa

1. El segle XVI: pervivència del gòtic i introducció al renaixement.
2. El segle XVII: del classicisme al barroc.
3. El segle XVIII: del barroc tardà a l'inici de l'academicisme.
4. La primera meitat del segle XIX: neoclassicisme i romanticisme.
5. La segona meitat del segle XIX: realisme i historicisme.
6. El modernisme.
7. Noucentisme i primeres avantguardes.
8. L'art d'entreguerres (1914-1945).
9. De la postguerra als nostres dies.

Bibliografia

- GARRIGA, J.: *L'època del Renaixement. Segle XVI*, Barcelona, Ed. 62, 1986.
TRIADO, J.R.: *L'època del Barroc. Segles XVII-XVIII*, Barcelona, Ed. 62, 1984.
FONTBONA, F.: *Del Neoclassicisme a la Restauració*, Barcelona, Ed. 62, 1983.
FONTBONA, F.-MIRALLES, F.: *Del Modernisme al Noucentisme, 1888-1917*, Barcelona, Ed. 62, 1983.
MIRALLES, F.: *L'època de les Avantguardes, 1917-1930*, Barcelona, Ed. 62, 1983.
TRIADO, J.R.: *Arte en Cataluña*, Madrid, Càtedra, 1994.

Activitat pràctica

Visites a obres estudiades.

Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Dues proves escrites.

Observacions

Al llarg del curs es detallarà cada punt del programa i s'acompanyarà d'un repertori bibliogràfic més específic.

SEGON CICLE: ASSIGNATURES OBLIGATÒRIES

1190125 HISTÒRIA DE LES IDEES ESTÈTIQUES FINS A LA IL·LUSTRACIÓ

6 crèdits obligatoris 2n cicle

Professora	Grups	Tutories
Salabert Solé, Pere	A1	Q1 dv 11,30-12,30 h.
Monterde Lozoya, José Enrique	B1	Q1 dv 11,30-12,30 h.
Salabert Solé, Pere	C1	Q1 dj 18,30-19,30 h.

Programa

- Introducció:
  - Tres gran vies del pensament filosòfic.
  - L'experiència: consciència, captació estètica i valor.
  - Orígens conceptuals de l'Estètica: l'objecte. Naturalesa i Art. Les «idees».
  - La Història. Diacronia i sincronia.
- Grècia. El *mythos* i la tradició presocràtica. El *logos*. L'escola pitagòrica.
- L'estètica metafísica de Sòcrates-Plató. La bellesa: del Gran Hippias al Timeu. Aristòtil, teoria de l'art i la tragèdia. Poètica, Poètica. Racionalització del teatre. La comèdia.
- Peripatètics: Teofrast. Teoria i pràctica artística a l'hel·lenisme. Retòrica i tractadística a Roma. L'epicureisme de Lucreci. Vitrubi. Horaci, la Poètica. Situació del teatre. El pseudo-Longi.
- El neoplatonisme antic: Plotí. Anunci d'una consciència estètica medieval. Tertulià, Lactanci. El Dionisi Areopagite, Proclus. El pensament d'Agustí d'Hipona. Principals aportacions fins al segle XIII-XIV. Les diferents escoles. Tomàs d'Aquino, Bonaventura. L'Album de Villard. R. Llull. R. Bacon. G. d'Ockham.
- L'humanisme renaixentista a Itàlia. Importància de N. de Cusa en el neoplatonisme. Marsiliu Ficino i la seva influència (L. Hebreo). El pensament estètic i les teories dels artistes. L. Ghiberti, L. B. Alberti, Piero, Leonardo, Miquel Àngel.
- El tractadisme (Lomazzo, els Zuccari, Pino, Dolce) i les poètiques (Scaligero, Vida). La posició de G. Vasari. La crisi del s. XV i el dubte manierista. La figura de Giordano Bruno.
- Panorama europeu. M. de Montaigne a França, F. Sánchez a Espanya. Els teatres nacionals a Itàlia, Espanya i Anglaterra. El drama isabelí entre l'Edat Mitjana i el Manierisme. Shakespeare. La imaginació i l'enginy entre J. de Huarte i B. Gracián.
- El classicisme francès. L'ordre polític i el racionalisme de Descartes. L'estètica teatral (Corneille, Racine) i les arts plàstiques (Le Brun). La Querelle des Anciens et des Modernes. Poussin. La Poètica de Boileau. El teatre nacional a Alemanya. Baltasar Gracián a Espanya.
- El s. XVIII europeu, del racionalisme a l'empirisme. França: de Du Bos a Diderot i Rousseau. G. B. Vico a Itàlia. Alemanya: Winckelmann i Lessing. Berkeley a Anglaterra; moral i el common sense: Addison, Shaftesbury, Hutcheson, Hume. La Il·lustració: de Leibniz a Wolff i Baumgarten.

Bibliografia

- Obres generals (estudi, consulta):
- BARASCH, M.: Teorías del arte. De Platón a Winckelmann, Madrid, 1991. ^
- BAYER, R.: Historia de la Estética, México, v./eds. ^
- BOSANQUET, B.: Historia de la estética (2 v.), Barcelona, 1986. ^
- BRUYNE, E. de: Historia de la estética I: Antigüedad griega y romana, Madrid, 1963.
- BRUYNE, E. de: La estética de la Edad Media, Madrid, 1987. ^
- ECO, U.: Art i bellesa en l'estètica medieval, Barcelona, 1990. ^
- HUISMAN, D.: La estética (1954), Buenos Aires, 1973. ^
- KOTT, J.: El manjar de los dioses. Una interpretación de la tragedia griega, México, 1977.
- OSBORNE, H.: Estética, México, 1976. ^
- PANOFSKY, Idea, Madrid, 1977. ^
- TATARKIEWICZ, W.: Historia de la estética (1967), Madrid, 1987, 1989 (3 v.). ^
- TATARKIEWICZ, W.: Historia de seis ideas, Madrid, 1987. ^
- VALVERDE, J. M.: Breve historia y antología de la Estética, Barcelona, 1987.
- Obres particulars (lectura obligada):
- ALBERTI, L. B.: De la pintura. ^
- ARISTÒTIL: Poètica, Polítics. ^
- DA VINCI, L.: Tractat de la pintura. ^
- LONGÍ: Del sublim. ^
- PLATÓ: Hippias II, Banquet, Fedre, República, Sofista, Ió.
- PLOTÍ: «De la bellesa», Enneadas.
- VASARI: Vides (antologia).
- WINCKELMANN: Història de l'art a l'antigüetat.

Activitat pràctica

Seguiment de lectures. Treball(s) optatiu(s) o presentació de fibres de lectura segons el grup.

Avaluació

Examen final. Un treball escrit mai no substitueix l'examen.

1190136 HISTORIA DE LES IDEES ESTÈTIQUES DES DE LA IL·LUSTRACIÓ

6 crèdits obligatòries de 2n cicle

Professors

Salabert Solé, Pere
Casals Navas, Josep
Casals Navas, Josep

Grups

A1
B1
C1

Tutories

Q2 dj 11,30-12,30 h.
Q2 dj 12,30-13,30 h.
Q2 dj 17,30-18,30 h.

Programa

1. De la crisi europea del segle XVI al enciclopedisme del s. XVIII. La preparació del món modern: l'escèpticisme de la «filosofia natural» i l'infinit de G. Bruno. El món natural i l'espai de la representació. Del racionalisme i l'estètica normativa francesa a la filosofia crítica.
2. La Il·lustració. Significació de l'Estètica de Baumgarten. Altres precedents. Els anglesos: la «crítica» de Hutcheson, bellesa i sublimitat en Burke. I. Kant i F. Schiller.
3. Importància de la síntesi kantiana. Les tres crítiques. Funció del judici «de gust». Les «idees estètiques». La bellesa i la sublimitat. Les «idees estètiques», el judici «de gust». Bellesa i sublimitat. Un precedent en Burke.
4. F. Schiller, poeta, dramaturg i pensador. Allò tràgic, allò ter-ri-ble. Origen de la Modernitat. El Romanticisme alemany. Fichte, Hölderlin, Novalis, Kleist, G. Büchner, Jean Paul, l'humor i la ironia, la vida i l'art. El primer i el segon Goethe. Stendhal. Del viatge romàntic a una estètica «turística». El temps històric.
5. L'Estètica de F. W. Hegel. El bell natural i l'artístic. La dialèctica històrica en el camí de l'esperit i el paper de l'art. Tres moments en la forma. El final de la història, la mort de l'art. L'idealisme de F. W. Schelling i l'atenció als mites.
6. A. Schopenhauer, la voluntat i el món com a representació. L'experiència estètica. F. Nietzsche i la voluntat de poder. L'art tràgic. Kierkegaard a Dinamarca.
7. La Modernitat en la poesia i la crítica de Ch. Baudelaire a França; l'elogi de la ficció. E. A. Poe, Victor Hugo. El lloc d'Isidore Ducasse, Lautréamont. El sociologisme vitalista de J. M. Guyau, H. Bergson. Sociologisme positivista d'H. Taine i E. Zola, L. Tolstoi. Utopisme i esteticisme: J. Ruskin i W. Morris; O. Wilde. El formalisme de Wölfflin.
8. Primeres passes del pragmatisme a Estats Units (Ch. S. Peirce, W. Ja-mes) i importància del psicologisme a Europa. Vers el canvi de segle. S. Freud i els seus precedents. El cercle psicoanalític (K. G. Jung, K. Abraham). Estructura del Jo. Origen del sentiment estètic. Allò sinistre (Unheimlich). La teoria del Doble (Der Doppelgänger, the Double) d'O. Rank. L'actitud estètica de G. Groddeck. A. Schnitzler.
9. L'Einführung: Vischer, T. Lipps, A. Riegl, W. Worringer. Avantguardismes del s. XX: les posicions estètiques de l'impressionisme al Surrealisme i la no-figuració. La teoria del signe i el valor estètic: de Ch. S. Peirce a Ch. Morris i J. A. Greimas. El neokantisme i la filosofia simbòlica de E. Cassirer. Metodologia: A. Warburg i el lloc d'E. Panofsky. L'actualitat del problema estètic: de la fenomenologia a l'hermenèutica.

Bibliografia

Obres generals (estudi, consulta):

- AAVV: *Fragmentos para una teoría romántica del arte*, Madrid, 1985.*
BAYER, R.: *Historia de la Estética*, México, v.leds.
BOSANQUET, B.: *Historia de l'estètica i il*, Barcelona, 1986.
ESTRADA, D.: *Estética*, Barcelona, 1990. ▽
GIVONE, S.: *Historia de la estética*, Madrid, 1990.
MORPURGO-TAGLIABUE, G.: *La estética contemporánea*, Buenos Aires, 1971.†
PLAZAOLA, J.: *Introducción a la estética*, Bilbao, 1991.
TATARKIEWICZ, W.: *Historia de seis ideas*, Madrid, 1987.
VALVERDE, J. M.: *Breve historia y antología de la Estética*, Barcelona, 1987. †
Obres particulars (lectura obligatòria)
BAUDELAIRE: *Curiositats estètiques*.
DIDEROT: *Escrits d'estètica, Paradoxa de l'actor*.
FREUD: «Lo siniestro», *Obras*.
HEGEL: *Liçons d'estètica*, Estètica.
KANT: *Crítica de la facultat de jutjar*. *
NIETZSCHE: *El naixement de la tragèdia, La voluntat de poder*.
SCHILLER: *Cartes per a l'educació estètica de l'home*.

Activitat pràctica

Seguiment de lectures. Treball optatiu o presentació de fitxes de lectura segons el grup

Avaluació

Examen final. Un treball escrit mai no substitueix l'examen.

1190140 HISTÒRIA DE LA MÚSICA FINS AL CLASSICISME

6 crèdits obligatoris 2n cicle

Professors	Grups	Tutories
Alier Aixalà, Roger	A1	Q1 dl 9,30-10,30 h.
Alier Aixalà, Roger	B1	Q1 dl11,30-12,30h.
Carbonell Guberna, Jaume	C1	Q1 dj17,30-18,30h.

Programa

1. La música a l'antiguitat. Egipte, Grècia, Roma, Israel.
2. La música cristiana primitiva. Evolució. El cant gregorià. L'etapa carolíngia. Neix la polifonia.
3. L'Escola de Nôtre-Dame. Ars Antiqua. Ars Nova. L'Ars Nova italiana. Música medieval catalana i espanyola.
4. El s.XV. La música del Renaixement. Itàlia , França, Anglaterra, Castella i altres països.
5. El naixement de l'òpera. El Barroc musical (s.XVII).
6. Evolució de la música instrumental en el Barroc.
7. Evolució de l'òpera durant el Barroc.
8. El pas del Barroc al Classicisme.
9. El Classicisme vienès, de Haydn a Beethoven.

Bibliografia

- GROUT, D.-PALISCA, C.: *Historia de la música*, Madrid, Alianza.
- ROBERTSON-STEVENSON: *Historia de la música*, 3 vols., Madrid, Siglo XXI.
- VALLS, M.: *El món prodigiós de la música*, Barcelona, Destino.
- AA.VV.: *Historia de la música*, 12 vols., Madrid, Turner.
- AA.VV.: *Historia de la música española*, 5 vols., Madrid, Alianza.

Activitat pràctica

- Assistència a tres concerts i realització d'un comentari. Projectió de vídeo o concert en directe a l'aula. Possible comentari sobre un llibre.
- Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

- Mitjançant examen basat en audicions, discerniment d'instruments i tema dels explicats a classe.

1190151 HISTÒRIA DE LA MÚSICA DES DEL ROMANTICISME

6 crèdits obligatoris de 2n cicle

Professors	Grups	Tutories
Aviñoa Pérez, Xosé	A1	Q2 dl 10-11 h.
Aviñoa Pérez, Xosé	B1	Q2 dl 11-12 h.
Carbonell Guberna, Jaume	C1	Q2dl16,30-17,30h.

Programa

1. Problemes d'historiografia musical.
2. Els precedents: Academicisme clàssic vienès.
3. La ruptura revolucionària: el pre-romanticisme.
4. El romanticisme musical alemany.
5. Música a l'Europa de la primera meitat del segle XIX.
6. Els moviments operístics: de Mozart a Verdi.
7. R. Wagner i la renovació del concepte d'espectacle musical.
8. La música pura i la música de programa. Brahms-Liszt.
9. El gran simfonisme finisecular.
10. L'onada dels nacionalismes. La consciència del Volkgeist.
11. La inquietud pel llenguatge: Debussy-Schönberg.
12. Els -ismes musicals al segle XX.
13. Les escoles nacionals. Espanya-Catalunya.
14. La ruptura tecnològica. Tendències compositives actuals.
15. Problemàtica de l'estudi de la música contemporània.

Bibliografia

- MARCO, T.: *Historia de la música española*. Siglo XX, Madrid, Alianza, 1987.
RAYNOR, H.: *Storia sociale della musica*, Milano, Mondadori "Il Saggiatore", 1990.
SALAZAR, A.: *La música en la sociedad europea*, Madrid, Alianza, 1988.
VALLS, M.: *La música catalana contemporània*, Barcelona, Selecta, 1969.
AA. VV.: *Enciclopedia Salvat de los Grandes Compositores*, Pamplona, Salvat, 1983.

Activitat pràctica

Audició i comentari de fragments musicals per tal de reconèixer els diversos elements estilístics. Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final.

1190162 HISTÒRIA DEL CINEMA I ALTRES MITJANS AUDIOVISUALS FINS AL 1930

6 crèdits obligatoris de 2n cicle

Professors	Grups	Tutories
González López, Palmira	A1	Q1 dl-dm 10-10,30 h.
Porter Moix, Miquel	B1	Q1 dj 10-11 h.
González López, Palmira	C1	Q1 dl 17,30-18,30 h.

Programa

1. Filmologia, filmografia i historiografia.
2. Bases històriques de l'expressió cinematogràfica.
3. Naixement i primera expansió del cinema (1895-1905).
4. El cinema europeu (1906-1914).
5. El cinema americà (1906-1914).
6. Els anys daurats del cinema clàssic a Europa (1915-1930): França, Itàlia i Espanya.
7. Els anys daurats del cinema clàssic a Europa (1915-1930): Escandinàvia i Alemanya.
8. Grans realitzadors del cinema rus i soviètic.
9. Hollywood, centre d'un imperi.
10. Estrangers en el cinema USA. Introducció del sonor.

Bibliografia

- GUBERN, R.: *Historia del Cine*, 2 vols., Barcelona, Lumen, 1979. •
PAOLELLA, R.: *Historia del cine mudo*, Buenos Aires, Eudeba, 1967. •
PORTER, M.-GONZALEZ, P.: *Las claves de la Historia del cine*, Barcelona, Arín, 1986. •

Activitat pràctica

- Visió i anàlisi de films.
Tutories per al seguiment del treball personal.
Treball d'investigació.

Avaluació

Examen.

Observacions

Per a més detalls, consulteu el programa de la matèria editat al servei de Copisteria.

1190173 HISTÒRIA DEL CINEMA I ALTRES MITJANS AUDIOVISUALS DES DEL 1930

6 crèdits obligatoris de 2n cicle

Professors	Grups	Tutories
Casanovas Bohigas, Anna Ma	A1	Q2 dj 10-11 h.
González López, Palmira	B1	Q2 dj 11,30-12,30 h.
Porter Moix, Miquel	C1	Q2 dl 19-20 h.

Programa

1. Introducció del so als Estats Units i les seves conseqüències. 1926-1930.
2. Introducció del so i les seves conseqüències a Europa. 1926-1930.
3. El període daurat del cinema americà. 1931-1940.
4. La multiplicitat europea d'entreguerres.
5. El cinema nord-americà, de la Guerra Mundial a la Guerra Freda. 1941-1950.
6. El cinema soviètic, desenvolupament d'un art propi i imposició estatal. 1931-1950.
7. Estatalisme i versatilitat a Europa. Els cinemes menors. 1941-1950.
8. La gran crisi de Hollywood. 1951-1960.
9. La recuperació a Europa Occidental. Desgel i reorganització a l'àrea socialista. 1940-1960.
10. Descolonització i Tercer Món. 1951-1960.

Bibliografia

- ARISTARCO, G.: *Historia de las teorías cinematográficas*, Barcelona, Lumen, 1968.
- BARDECHE, M.-BRASILLACH, R.: *Histoire du Cinéma*, 2 vols., París, Le livre de Poche/Les sept couleurs, 1964.
- FERNANDEZ CUENCA, C.: *Historia del Cine*. Tomo V: La luz se hizo verbo, Afrodisio Aguado, 1950
- FIELDING, R.: *A Technological History of Motion Pictures and Television*, Berkeley, University of California Press, 1967.
- FORD, Ch.-JEANNE, R.: *Histoire illustrée du cinéma*, 3 vols., Verviers, Ed. Gérard, 1966.
- GUBERN, R.: *Cien años de cine*, 2 vols., Barcelona, Bruguera, 1983.
- MITRY, J.: *Estética y Psicología del cine*, 2 vols., Madrid, Editorial Siglo XXI de España, 1978.
- MITRY, J.: *Histoire du cinema. Art et Industrie*, 5 vols., París, Editions Universitaires/J.P. Delarge, 1967-1980.
- SADOUL, G.: *Historia del cine mundial de los orígenes a nuestros días*, México, Ed. Siglo XXI, 1977.

Activitat pràctica

Visió i discussió crítica de films de cada període. Constitució de dossiers sobre diferents aspectes relacionats amb la matèria. Coneixement de Biblioteques, arxius documentals i filmoteques. Aprenentatge de tècniques de recuperació, restauració i conservació d'obres i documents.

Avaluació

Treballs teòrico-pràctics de documentació. Recensió d'un llibre de lliure elecció. Anàlisi detallada d'una obra cinematogràfica. Formació d'un dossier temàtic. Serà feta sobre el treball entregat, com a obligatoris. Aquells que no hagin obtingut prou nivell, podran fer un exercici complementari.

1190184 FONTS PER A LA HISTÒRIA DE L'ART ANTIC I MEDIEVAL

6 crèdits obligatòries de 2n cicle

Professors

Coll Rosell, Gaspar
Guàrdia, M./Terés, Ma R.
Guàrdia, M./Terés, Ma R.

Grups

A1
B1
C1

Tutories

Q1 dj 10-11 h.
Q1 dm 11,30-12,30 h.
Q1 dl 16,30-17 h.

Programa

ÈPOCA CLÀSSICA

- * Reconstrucció de les tipologies de fonts. Valoració de les fonts contemporànies (epigrafia). Ekphrasis, periegètica... La reconstrucció de les fonts desaparegudes. La recepció de la tradició crítica i historiogràfica a Roma i el seu context. Les categories crítiques de les fonts romanes.
- * Anàlisi i valoració crítica de les obres de Plató, Ciceró, Quintil·lià, Vitrúvi, Plini el Vell i Pausànies. Reconstrucció de les fonts d'informació dels autors romans com a mètode per refer el panorama de la "literatura artística" hel·lenística.
- * Estudi teòric-pràctic d'una selecció de fonts: anàlisi crítica i interpretativa.

ÈPOCA MEDIEVAL

- * Principals fonts escrites. Fonts directes: tractats tècnics, llibres de models... Fonts indirectes: teòric-religioses, històriques (cròniques, biografies, inscripcions), legals (estatuts, contractes, peritatges i reunions d'arquitectes, inventaris, testaments), descripcions (ekphrasis).
- * Anàlisi crítica i interpretativa. Comentari metodològic mitjançant exemples. L'ús dels arxius del nostre entorn. Contingut i ordenació de les seves fonts documentals. Utilització per part de l'historiador de l'art.

Bibliografia

- BECATTI, G. *Arte e gusto negli scrittori latini*. Florència: 1951.
- FRANKL, P. *The Gothic. Literary Sources and Interpretations Through Eight Centuries*. Princeton: 1960.
- JANSON, H.W. (ed.). *Prentice Hall Sources and Documents. History of Art Series*. New Jersey: Eagle Wood Cliffs, (diversos volums), (Antologia).
- JUCKER, H. *Vom Verhaeltnis der Römer zur bildenden Kunst der Griechen*. Bamberg: 1950.
- MORTET, V. *Recueil de textes relatifs à l'Histoire de l'architecture et à la condition des architectes en France au Moyen Age*. París: 1911 i 1929, (2 vols.), (Antologia).
- POLLITT, J. J. *The Ancient View of Greek Art*. New Haven: 1974.
- POLLITT, J. J. *The Art of Ancient Greece. Sources and Documents*. Cambridge: Cambridge University Press, 1990, (Antologia).
- POLLITT, J. J. *The Art of Rome, c. 753 B.C.-A.D. 337*. Sources and Documents. Cambridge: Cambridge University Press, 1992, (1983), (Antologia).
- SCHLOSSER, J. von. *La literatura artística*. Madrid: Cátedra, 1976.
- YARZA, J.: *Fuentes de la Historia del Arte I*, Madrid: Historia 16, 1997

Activitat pràctica

L'activitat pràctica es realitzarà integrada dins les hores de classe i es reserva una hora setmanal al despatx per al seguiment dels treballs personals.

Avaluació

Examen obligatori i treball .

Observacions

Al principi de curs es donarà el programa i la bibliografia ampliat.

1190195 LES FONTS DE LA HISTÒRIA DE L'ART D'ÈPOCA MODERNA I CONTEMPORÀNIA

6 crèdits obligatoris de 2n cicle

Professors

Triadó Tur, Joan Ramon
Freixa Serra, Mireia
Freixa Serra, Mireia

Grups

A1
B1
C1

Tutories

Q2 dm 10-11 h.
Q2 dv 10-11 h.
Q2 dv 16-17 h.

Programa

A. Les fonts escrites de l'època moderna.

0: Introducció. 1: La tractadística (teòrica). 2: La tractadística (pràctica). 3: Els diàlegs. 4: Literatura històrica i biogràfica. 5: Descripcions i topografia artística. 6: Literatura epistolar. 7: Discursos i memòries. 8: Escrits d'iconografia.

B. Les fonts escrites d'època contemporània.

0: Introducció. 1: La tractadística, els manuals i els repertoris. 2: La historiografia artística. 3: Els llibres de viatge. 4: La crítica d'art. La nova concepció de la premsa. 5: Discursos, conferències i memòries. 6: La literatura epistolar. 7: La novel·la i la poesia. 8: Els manifestos d'avantguarda i els escrits d'artistes

Bibliografia

- AZCÁRATE RISTORI, J.M. de; CERVERA VERA, L.; MORALES y MARTÍN, J.L. (coord.): *Colección de documentos para la Historia del Arte en España*. Zaragoza, Madrid, Museo e Instituto "Camón Aznar", Real Academia de Bellas Artes de San Fernando, 1981-1982, 3 vol.
- BLUNT, A.: *La teoría de las artes en Italia (del 1450 al 1600)*. Madrid, cátedra, 1990 (1940, 1956).
- BORDINI, S.: *Meteria e imagen: fuentes sobre las técnicas de la pintura*. Barcelona, El Serbal, 1995 (1991).
- BOZAL, V. (de.): *Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas*. Madrid, Visor, 1996. 2 vol.
- CALVO SERRALLER, F. et al. (eds.): *Ilustración y Romanticismo* (Fuentes y documentos, VII), Barcelona, G. Gili, 1982.
- CALVO SERRALLER, F.: *La teoría de la pintura en el Siglo de Oro*. Madrid, Cátedra, 1991 (segunda edición)
- CIRLOT, L. (de): *Primeras vanguardias artísticas. Textos y documentos*. Barcelona, Parsifal Ediciones, 1999 (1993).
- CHIPP, H. i SELZ, P. (eds.): *Theories of Modern Art*. Berkeley, University of California, 1968 (edició en castellà, Madrid, Akal, 1995).
- FEMIE, E.: *Art History and its Methods. A critical Anthology*. Londres, Phaidon Press, 1995.
- FERNÁNDEZ ARENAS, J. (ed.): *Renacimiento y Barroco en España* (Fuentes y documentos, VI), Barcelona, G. Gili, 1982.
- FERNÁNDEZ ARENAS, J.-BASSEGODA I HUGAS, B. (eds.): *Barroco en Europa* (Fuentes y documentos, V), Barcelona, G. Gili, 1983.
- FREIXA, M. (ed.): *Las vanguardias del siglo XIX* (Fuentes y documentos, VIII), Barcelona, G. Gili, 1982.
- GARRIGA, J. (ed.): *Renacimiento en Europa* (Fuentes y documentos, IV), Barcelona, G. Gili, 1983.
- GONZÁLEZ GARCÍA, A. et al. (eds.): *Escritos de arte de vanguardia*, Madrid, Turner-Fundación F. Orbeogo, 1979.
- GRASSI, L.: *Teorici e storia della critica d'arte*, 3 vols., Roma, Multigrafica, 1970-1979.
- LEON TELLO, F.J. I SANZ SANZ, M.V.: *Estética y teoría de la arquitectura en los tratados españoles del s. XVIII*, Madrid, CSIC, 1994.
- LICHTENSTEIN, J.: *La peinture. Texts essentiels*. Paris, Larousse, 1995
- MOLAS, J. (de.): *Manifestos d'avantguarda: antologia*. Barcelona, De. 62, 1995 (MA).
- PATETTA, L.: *Historia de la arquitectura. Antología crítica*. 1997.
- SCHLOSSER, J.: *La literatura artística*, Madrid, Cátedra, 1976.
- SCIOLLA, G.C.: *Letteratura artistica dell'eta dell'Umanesimo*. Tormo, (S.n.), 1982.
- STILES, K., SELZ, P. (de.): *Theories and Documents of Contemporary Art. A Source Book of Artists'Writings*. Berkeley, University of California, 1996.
- TATARKIEWICZ, W.: *La Estética moderna 1400-1700*. Madrid, Akal, 1991 (1970) (Historia de la estética, vol. III).
- VENTURI, L.: *Historia de la crítica de Arte*, Barcelona, Gustavo Gili, 1979-1984 (5ª).
- WIEBENSON, D.: *Los tratados de arquitectura. De Alberti a Ledoux*, Madrid, Hermann Blume, 1988 (1982).
- WITZLING, M.R. (de.): *Voicing our Visions. Writings by Women Artist*. Nova York, The Women's Press, 1992.

Activitat pràctica

Comentari de textos. Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final.

PRIMER CICLE: ASSIGNATURES OPTATIVES

1190243 L'ART DE LES VIES DE PELEGRINACIÓ

6 crèdits optatius de 1r cicle

Professors	Grups	Tutories
Español Bertran, Francesca	A1	Q2 dv 11-12 h.
Mancho Suárez, Carles	B1	Q2 dl 19-20 h.

Programa

1. La pelegrinació i el Cristianisme. Origen del culte a les relíquies.
2. La pelegrinació i el Cristianisme. Jerusalem i els llocs sants. Roma Santiago. Centres de pelegrinació local (Canterbury, Rocamadour, Monte Garganoi...)
3. La pelegrinació i el Cristianisme. La construcció d'un camí. VII.les noves. Hospitals, hostals. Noves esglésies. Iconografia. Viatges per terra: ponts. Viatges per mar i per riu.
4. La pelegrinació i el Cristianisme. El culte a la Maredeu. El culte als sants. Nous cultes baixmedievals.
5. La pelegrinació i el Cristianisme. L'escenografia entorn de la reliquia.

Bibliografia

- BONILLA, L. *Historia de las peregrinaciones*, Madrid , Biblioteca Nueva, 1965
- BRESC-BAUTIER, G. "Les imitations du Saint-Sépulcre de Jérusalem (IXe. -XVe. siècles). *Archéologie d'une dévotion*", Revue d'Histoire de la Spiritualité, 50, 1974, pp. 319-342.
- DURLIAT, M. *La sculpture romane de la route de St. Jacques. De Conques à Compostelle*
- GAUTHIER, M.M. *Les routes de la foi. Réliques et reliquaires de Jerusalem à Compostelle*, Fribourg, Office du Livre, 1983
- GEARY, P. J. *Furta Sacra. Thefts of relics in the central Middle Ages*, Princeton, University Press, 1990 (ed. francesa 1993)
- GUDIOL, J. "De peregrins i peregrinatges religiosos catalans", *Analecta Sacra Tarraconensia*, VIII, 1927, pp. 93-119.
- KRAUTHEIMER, R. "Introduction to and "Iconography of mediaeval architecture", *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes*, V, 1942, pp. 1-33. (trad. francesa Paris 1993).
- VAZQUEZ DE PARGA, L. LACARRA, J.M. URIÀ RIU, J. *Las peregrinaciones a Santiago de Compostela*, 3 vols. Madrid, C.S.I.C. 1948 (reprt. Pamplona 1993)

Activitat pràctica

Preparació de comentaris de bibliografia, textos o imatges en relació als temes del programa.
Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final de l'assignatura.

Observacions

Al llarg del curs es donarà un repertori bibliogràfic més específic.

1191105 ICONOGRAFIA MEDIEVAL

6 crèdits optatius de 1r cicle

Professors

Vicens i Soler, Teresa

Grups

A1

Tutories

Q1 dj 11-12,30h

Programa

1. Un enfocament de la Història de l'Art: el mètode iconogràfic.
2. La formació de la iconografia cristiana.
3. Les fonts literàries de la iconografia medieval.
4. La il·lustració dels llibres sagrats.
5. La decoració dels murs interiors de les esglésies.
6. L'escultura monumental de les portades de les catedrals gòtiques.
7. La dedicació de retaules als sants patrons.
8. Temàtiques profanes en àmbits diversos.

Bibliografia

- CASTIÑEIRAS, M.A. *Introducción al método iconográfico*. Barcelona: Ariel, 1998.
- PANOFSKY, E. "La historia del arte en cuanto disciplina humanística". A: *El significado en las artes visuales*. Madrid: Alianza, 1980 (1940), pàg. 17-43.
- GOMBRICH, E.H. "Introducción objetivos y límites de la iconología". A: *Imágenes simbólicas*. Madrid: Alianza, 1983 (1972), pàg. 13-48.
- RÉAU, L. *Iconografía del arte cristiano*. 6 vol. Barcelona: Ediciones del Serbal, 1996-98 (1956-59).
- PRIGENT, P. *L'art des premiers chrétiens. L'héritage culturel et la foi nouvelle*. Paris: Desclée de Brouwer, 1995.
- GRABAR, A. *Las vías de la creación en la iconografía medieval*. Madrid: Alianza, 1985 (1979).
- CAHN, W. *La Bible romane*. Fribourg: Office du Livre, 1982.
- MER, F. van der *Maestas Domini. Théophanies de l'Apocalypse dans l'art chrétien*. Ciutat del Vaticà - París: 1938.
- KATZENELLENBOGEN, A. *The sculptural programs of Chartres Cathedral*. Nova York - Londres: W. W. Norton and Comp., 1964 (1959).
- MATEO, I. *Temas profanos en la escultura gótica española. Las sillerías de coro*. Madrid: C.S.I.C. "Instituto Diego Velázquez": 1979.

Activitat pràctica

Preparació de comentaris de bibliografia, textos o imatges en relació als temes del programa.
Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final.

Observacions

Al llarg del curs es donarà un repertori bibliogràfic més específic.

1191116 L'OBJECTE ARTÍSTIC A L'OCCIDENT MEDIEVAL

6 crèdits optatius de 1r cicle

Professors

Domenge Mesquida, Joan

Grup

A1

Tutories

Q2 dl 9,30-10,30 h.

Programa:

1. Introducció: límits cronològics i geogràfics. Revisió crítica dels conceptes d'arts menors, sumptuàries, aplicades i industrials. El valor de la matèria en l'art medieval. Classificacions de les arts. La tractadística.
2. Ivoris profans i cristians de l'Antiguitat Tardana.
3. La producció metàl·lica dels tallers constantinopolitans a l'època pre-íconoclasta.
4. L'època de les migracions: els tresors votius i les joies d'ornamentació personal. Les tècniques de l'engast i del *cloisonné*.
5. Els imperis carolíngi i otònic: l'eborària, els grans antependis i els bronzes monumentals.
6. La perifèria carolíngia: l'obratge del metall a l'Europa septentrional (víkings) i a l'Espanya cristiana.
7. L'ÈPOCA DEL ROMÀNIC:
  - 7.1. Els ivoris de Salerno i els tallers castellans.
  - 7.2. L'art del metall a l'àrea reno-mosana.
  - 7.3. Llietotges i l'esmail opac sobre planxa de coure.
  - 7.4. Vers el 1200: Nicolau de Verdun i l'altar de Klosterneubourg.
8. L'EUROPA GÒTICA:
  - 8.1. Els obradors parisins de l'ivori en temps de Felip el Bell i dels primers Valois.
  - 8.2. Les tècniques tradicionals de l'orfebreria i la fortuna del traslúcid. Els tallers sienesos.
  - 8.3. El refinament formal i tècnic del 1400: el traslúcid sobre or i l'esmail opac *ronde-bosse*.
  - 8.4. La bottega veneciana dels Embriachi i el comerç de les manufactures d'ivori i os.
9. El cristall de roca i el vidre. L'impacte dels centres islàmics i la producció veneciana.
10. La ceràmica. Aproximació a les tipologies, tècniques i repertoris ornamentals. El llegat andalusí a la Península Ibèrica.

Bibliografia

- Al-Andalus. Las artes islámicas en España*, cat. exp. (Granada 1992), Madrid 1992.
- ALCOLEA GIL, S.: *Artes decorativas en la España cristiana (s. XI-XIX)*, Madrid 1975 (Ars Hispaniae, XX).
- BONET CORREA, A. (coord.): *Historia de las artes aplicadas e industriales en España*, Madrid 1982.
- FRITZ, J. M.: *Goldschmiedekunst der Gotik in Mitteleuropa*, Munic 1982.
- GABORIT-CHOPIN, D.: *Ivoires du Moyen Age*, Friburg 1978.
- GAUTHIER, M.-M.: *Émaux du Moyen Age occidental*, Friburg 1972.
- GAUTHIER, M.-M.: *Émaux méridionaux. Catalogue international de l'oeuvre de Limoges, I. L'époque romane*, París 1987.
- GOLDSCHMIDT, A.: *Die Elfenbeinskulpturen aus der Zeit der karolingischen und sächsischen Kaiser*, I, Berlin 1914.
- MALTESE, C. (coord.): *Las técnicas artísticas*, Madrid 1987 [Milà 1973].
- L'oeuvre de Limoges. Émaux limousins du Moyen Age*, cat. exp., París 1995.
- Le trésor de Saint-Denis*, cat. exp., París 1991.

Activitat pràctica

Treball opcional consistent en l'estat de la qüestió i anàlisi d'una obra escollida per l'alumne en relació amb el temari.

Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final i valoració del treball opcional.

Observacions

Al llarg del curs s'ampliarà la bibliografia amb la inclusió de títols més específics i estudis de caire monogràfic relacionats als temes desenvolupats.

1191120 EL SIMBOLISME I L'ART

6 crèdits optatius de 1r cicle

Professors	Grups	Tutories
Vallès Rovira, Isidre	A1	Q1 dm 11'30-12,30 h.
Vallès Rovira, Isidre	B1	Q1 dm 17-18 h.

Programa

1. El simbolisme com a fonament de l'activitat artística. Característiques del llenguatge artístic. Signes lingüístic i visual. Aspectes simbòlics subjacents en el llenguatge. Convencionalitat i polisèmia de la imatge. Codis culturals: els codis morfològics i l'organització de l'espai. Espai existencial i artístic. Anàlisi estructuralista.
2. Història de l'evolució i simbolisme. El simbolisme coma condició essencial per l'aparició de l'activitat artística. Història de l'art i història del simbolisme.
3. El simbolisme com a instrument explicatiu de la realitat. Bidimensionalitat del ser humà. El món físic i el sociocultural. El simbolisme i la dimensió social. Valoració icònica de la realitat. El paper significatiu de la forma. Nivells de valoració: denominatiu i funcional. Valoració sociocultural.
4. El llenguatge conceptual i icònic. Semblances i diferències. El llenguatge com expressió literària: Saussure i Chomsky. El llenguatge des del vessant sociològic i antropològic: Durckheim, Mauxs, Levi Strauss i Cassirer. La incidència del llenguatge en l'activitat artística: Francastel. L'obra d'art com a sistema de signes convencionals.
5. El simbolisme com a signe: distinció entre significat i significat. Immaterialitat de la dimensió social i la seva concreció mitjançant el simbolisme. El simbolisme com a instrument de coneixement del ser humà. El ser humà com a ser simbòlic. Relació entre coneixement i conducta. Condicionaments de l'activitat artística. La idea com a gènesi del procés creatiu. Característiques simbòliques implícites en la idea. Procés de creació i d'interpretació.

Bibliografia

- BARTHES, R.: *Elementos de semiología*. Madrid, A. Corazón, 1971.
- CASSIRER, E.: *Ecrits sur l'art*. París, Les éditions du Cerf, 1995.
- COCULA, B. i PEIROUTET, C.: *Semantique de l'image*. París, De. Delagrave, 1986.
- CHOMSKY, N.: *Reflexiones sobre el lenguaje*. Barcelona, Ariel, 1976.
- DAMISH, H.: "Semiologie et iconographie" a G. Francastel et al., *la sociologie de l'art et sa vocation interdisciplinaire*. París, Denoël-Gothier, 1976, pp. 28-38.
- DONDIS, D.A.: *La sintaxis de la imagen (Introducción al alfabeto visual)*. Barcelona, De. G. Gili, 1990.
- FRUTIGER, A.: *Signos, símbolos, mareas y señales*. Barcelona, De. G. Gili, 1994.
- GOMBRICH, E. et al.: *Arte, percepción y realidad*. Barcelona, Paidós, 1983.
- MALTESE, C.: *Semiología del lenguaje objetivo*. Madrid, A. Corazón, 1972.
- MORRIS, CH.: *La significación y los significados. Estudio de la relación entre signo y valor*. Madrid, A. Corazón, 1984.
- TALENS, J.: "Práctica artística y producción significativa", a *Elementos para una semiótica del texto artístico*. Madrid, Cátedra, 1978, pp. 17-60.
- TREVI, M.: *Metáforas del símbolo*. Barcelona, Anthropos, 1990.

Avaluació

Examen final

Observacions

Al llarg del curs es donaran indicacions més específiques sobre els temes assenyalats i es completarà la bibliografia.

1190265 TEORIA HUMANÍSTICA DE LES ARTS

6 crèdits optatius de 1r cicle

Professors

Narváez Cases, Carme
Narváez Cases, Carme

Grups

A1
B1

Tutories

Q2 dl 9,30-10,30 h
Q1 dm 14,30-15,30 h

Programa

1. L'humanisme i les arts.
2. El paradigma de l'Antiguitat i l'arquitectura.
3. La imitació de la naturalesa.
4. La imatge perspectiva.
5. La selecció de la bellesa.
6. Anatomia i proporcions.
7. La producció artística: d'artí mecaniche a artí del disegno.
8. El paragone de les arts.
9. La buona maniera.
10. Color versus dibuix.
11. La reforma religiosa i les arts.

Bibliografia

- BARASCH, M.: *Teorías del arte. De Platón a Winckelmann*, Madrid, Alianza, 1991.
BAROCCHI, P.: *Traattati d'arte del Cinquecento*, 3 vols., Bari, Laterza, 1960-1962.
BAROCCHI, P.: *Scritti d'arte del Cinquecento*, 3 vols., Milà-Nàpols, Ricciardi, 1971-1977.
BAXANDALL, M.: *Giotto and the Orators*, Oxford, Oxford University Press, 1971.
BLUNT, A.: *La teoría de las artes en Italia, 1450-1600*, Madrid, Cátedra, 1979.
GARRIGA, J. (ed.): *Renacimiento en Europa* (Fuentes y documentos, IV), Barcelona, G. Gili, 1983.
GRASSI, L.: *Teorici e storia della critica d'arte*, vol. I, Roma, Multigrafica, 1970.
KRISTELLER, P.O.: *El pensamiento renacentista y las artes*, Madrid, Taurus, 1986.
KRUFIT, H.W.: *Historia de la teoría de la arquitectura*, vol. I, Madrid, Alianza, 1990.
LEE, R.W.: *Ut pictura poesis. La teoría humanística de la pintura*, Madrid, Cátedra, 1982.
PANOFSKY, E.: *Idea*, Madrid, Cátedra, 1977.
PEVSNER, N.: *Las Academias de Arte*, Madrid, Cátedra, 1982.
SCHLOSSER, J.: *La literatura artística*, Madrid, Cátedra, 1976.
VENTURI, L.: *Historia de la crítica del arte*, Barcelona, G. Gili, 1979.
WITTKOWER, R.-M.: *Nacidos bajo el signo de Saturno*, Madrid, Cátedra, 1982.

Activitat pràctica

Comentari i il·lustració de textos teòrics.

Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final. Durant l'exposició dels temes es donaran referències bibliogràfiques complementàries.

1190276 TEORIA, MODELS I FONTS EN L'ÈPOCA DEL BARROC

6 crèdits optatius de 1r cicle

Professors

Subirana Rebull, Rosa Ma
Triadó Tur, Joan Ramon

Grups

A1
B1

Tutories

Q2 dl 13-14 h.
Q2 dm 19-20 h.

Programa

1. La teoria arquitectònica
2. La teoria pictòrica i escultòrica
3. Els models arquitectònics
4. Els models plàstics
5. Els gravat com a model
6. Els models literaris
  - 6.1. Mitologia
  - 6.2. La Bíblia
  - 6.3. Apòcrifs
  - 6.4. Hagiogràfics
  - 6.5. Llegendes
7. Al·legoria, símbol, empresa, emblema...
8. Els grans programes artístics

Bibliografia

- BASSEGODA, B; FERNÁNDEZ ARENAS, J.: Barroco en Europa (Fuentes y Documentos para la Historia del Arte. Barcelona: Gili, 1983.
- FERNÁNDEZ ARENAS, J.: Renacimiento y Barroco en España (Fuentes y Documentos para la Historia del Arte. Barcelona: Gili, 1983.
- GALLEGO, J.: Visión y Símbolos en la Pintura Española del Siglo de Oro. Madrid: Cátedra, 1990 (2ª ed.).
- HALL, J.: Diccionario de Temas y Símbolos Artísticos. Madrid: Alianza, 1974.
- La Biblia. Andorra: Casal i Vall, 1983.
- PÉREZ SÁNCHEZ, A.E.: De pintura y pintores. Madrid: Alianza, 1993.
- REAU, L.: Iconographie de l'Art Chrétien. Paris, 1955-58 (ed. espanyola. Madrid: Akal, 1997-1998).
- REVILLA, F.: Diccionario de iconografía y simbología. Madrid: Cátedra, 1995.
- SEBASTIÁN, S.: Emblemática e Historia del Arte. Madrid: Cátedra, 1995.

Activitat pràctica

Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final i treball obligatori.

Observacions

Bibliografia de consulta, a excepció de La Bíblia que és de lectura obligatòria.

1191050 ELS TEMES EN LA PINTURA I L'ESCULTURA DEL SEGLE XIX

6 crèdits optatius de 1r cicle

Professors

Coll Mirabant, Isabel

Grups

A1

Tutories

Q2 dv 14,30-15,30 h.

Programa

- 1.- El paisatge: la seva relació amb la pintura i l'escultura del s.XIX
- 2.-La interpretació pictòrica de les marines, dels llacs i dels paisatges fluvials
- 3.- L'Home i en el seu temps
- 4.-La unió de la natura i l'home
- 5.-El món del treball.
- 6.-La figura humana en les diferents edats i condicions
- 7.- La captació de les realitats contemporànies
- 8.-El nú
- 9.-El gènere animalístic en la pintura i l'escultura
- 10.-La influència de la literatura en les arts plàstiques
- 11.- Imaginació i fantasia
- 12.-Ideal religiós
- 13.-Les natures mortes
- 14.- Els encàrrecs oficials
- 15.-La fotografia i la seva incidència en l'escultura i la pintura del segle XIX.

Bibliografia

- A.A.V.V.-*La sculpture française au XIX siècle*, Musées nationaux, Paris, 1986
- ALCOLEA, S., *Escultura catalana del segle XIX*, Caixa Catalunya, Barcelona 1989
- ARGAN, G. C., *El arte moderno 1770-1970*, Fernando Torres, Valencia, 1975
- CLARK, K.; *Imagen del pueblo*, Gustavo Gili, Barcelona 1981
- KENT, N. *The triumph of Light and nature*. Nordic Art 1740-1940, Thames and Hudson Londres, 1987.
- NOVOTNY, FRITZ, *Pintura y escultura en Europa 1780-1880*, Càtedra, 1978
- PENA, M.C, *Pintura de paisaje i ideologia*, Taurus, Madrid, 1982
- REWALD, J.; *Historia del Impresionismo*, Seix i Barral, Barcelona 1994
- REYERO, C, FREIXA, M., *Pintura y escultura en España, 1800-1910*, Càtedra 1995
- ROSEN, CH, ZERNER, H, *Romanticismo y Realismo*. Blume, Madrid, 1988
- ROSENBLUM, R; H.W.JANSON, *El arte del siglo XIX*, Akal, Madrid 1992
- SELZ, J, *La escultura moderna. Origenes y evolución*. Eco, S.A. Barcelona 1964

Activitat pràctica

Tutories pel seguiment de les lectures recomenades i del treball optatiu.

Avaluació

Examen final. Treball optatiu.

Observacions

A l'inici de curs es donarà el programa ampliat.

Es donarà bibliografia puntual per a cadascun dels temes tractats.

1191061 ARQUITECTURA I DISSENY AL SEGLE XX

6 crèdits optatius de 1r cicle

Professors

Julián González, Immaculada
Canalda Llovet, Sílvia

Grups

A1
B1

Tutories

Q1 dm 11,15-12,15 h.
Q1 dj 19-20 h.

Programa

PRÒLEG :

: El segle XIX : Entre dos pols, ruptura amb el classicisme i l'academicisme : Un nou art, arq. & dis. per a un nou món :

'00. El Gran Gaudí - Emocionalitat i racionalitat - Els fonaments de l'arquitectura moderna

'10. Wagnerschule - Kunstwollen i Typisierung - Deutscher Werkbund

'20. Les avantguardes arquitectòniques - Expressionisme i Neue Sachlichkeit - Bauhaus

'30. Els grans herois, les grans gestes - Aerodinamisme i racional-funcionalisme - L'estil internacional

'40. La Segona Guerra Mundial - Conseqüències - Els neoclassicismes totalitaris

'50. La revisió de la modernitat - Organicisme i regionalisme crític - La correcció contextualista

'60. Conceptual art, arq. & dis. - Pop i Minimal - La (malament) anomenada tradició de la modernitat

'70. La fi dels utopismes tecnístics i la perpetuació del realisme pragmatista

'80. La divinització del star-system - Posmodernisme i high tech - La difusió del minimalisme

'90. L'acadèmia moderna -Deconstructivisme, nous organicismes, dirty realism - En defensa de la biodiversitat arquitectònica

EPÍLEG :

: El segle XXI : Les utopies futuristes : El nou món virtual.

Bibliografia

BANHAM, R., *Teoria y diseño en la primera era de la máquina*, Barcelona, Paidós, 1985 (1960)

BENEVOLO, L., *Historia de la arquitectura moderna*, Barcelona, Gustavo Gili, 1986

CHUECA GOITIA, F., *Historia de la arquitectura occidental*, vols. XI y XII, Madrid, Dossat, 1989-90

BAYLEY, S. (dior.), *Gula Conran del diseño*, Madrid, Alianza, 1992

CONRADS, U., *Programas y manifiestos de la arquitectura del siglo XX*, Lumen, 1973

GIEDION, S., *Espacio, tiempo y arquitectura*, Madrid, Científico-Médica, 1968

HITCHCOCK, H. - R., *Arquitectura: siglos XIX y XX*, Madrid, Cátedra, 1981

LAMPUGNANI, V. M. (ed.), *Enciclopedia de la arquitectura del siglo XX*, Barcelona, Gustavo Gili, 1989

PERELLÓ, A. M., *Las claves de la arquitectura*, Barcelona, Ariel, 1987

PEVSNER, N., *Los orígenes de la arquitectura moderna y del diseño*, Barna., Gustavo Gili, 1976

PEVSNER, N., *Pioneros del diseño moderno*, Buenos Aires, Infinito, 1972

PIÑÓN, H., *Arquitectura de las neovanguardias*, Barcelona, Gustavo Gili, 1984

SHARP, D. (dior.), *Diccionario ilustrado de arquitectos y arquitectura*, Barcelona, CEAC, 1993

TAMBINI, M., *El diseño del siglo XX*, Barcelona, Ediciones B, 1997

ZEVI, B., *Storia dell'architettura moderna*, Turín, Guido Einaudi, 1975

Activitat pràctica

Projecció de vídeos, conferències i debats, visites a museus, exposicions, edificis concrets, etc. Sobre tot això, es podran demanar breus escrits en forma d'article informatiu, de crítica, d'informe, d'índex de llibre o de catàleg, etc. segons els casos. Tutories personals per al seguiment de les lectures recomenades, de les pràctiques i del treball

Avaluació

Pràctiques, treball i examen: els criteris d'avaluació primaran la creativitat i profunditat crítica, la capacitat d'anàlisi i síntesi, així com la científicitat i professionalitat (laboriositat, puntualitat, presentació, correcció tipogràfica, ortogràfica i sintàctica). Durant el curs, s'anirà a la participació positiva a classe, que es valorarà especialment.

Observacions

Les classes teòriques es desenvoluparan també amb documentació escrita, gràfica i fotogràfica. I degut a la gran amplitud del programa i al poc temps disponible, per tal de no establir només un nivell general, al llarg del curs, es tractaran uns temes escollits amb més detall. El programa complet i desenvolupat de l'assignatura s'indicarà a començament de curs. Per cada tema es donarà una bibliografia més àmplia, també de catàlegs i monografies d'arquitectes i dissenyadors, i diferents articles.

1191131 EL TEATRE DEL SEGLE XX A L'ESTAT ESPANYOL

6 crèdits optatius de 1r cicle

Professora	Grups	Tutories
Ragué-Arias, Maria-Josep	A1	Q1 Dm 10-11 h
Ragué Arias, Maria Josep	B1	Q1 DI 18,30-19,30 h

Programa

1. La generació del 98. Ramon Maria del Valle Inclán
2. Modernisme i noucentisme en el teatre català. Josep Maria de Sagarra.
3. La generació del 27. Federico García Lorca.
4. El teatre després de la Guerra Civil. Les primeres reaccions durant la dictadura franquista. Antonio Buero Vallejo i la generació realista.
5. Els anys 60. El "nuevo teatro". Els inicis de recuperació del teatre a Galícia i a Catalunya.
6. La primera generació de la democràcia.
7. La creació col·lectiva i el teatre visual.
8. El trencament de les joves generacions a partir de 1985.
9. El teatre dels anys 90 a Catalunya, Galícia i Euskadi.
10. Les "noves dramàurgies". Els teatres alternatius.

Bibliografia

- RAGUÉ-ARIAS, MARÍA-JOSÉ. *El teatro de fin de milenio en España (De 1975 hasta hoy)*. Ariel, Barcelona, 1996.
- RUIZ RAMÓN, FRANCISCO. *El teatro del siglo XX en España*. Cátedra, Madrid, 1975.
- FÀBREGAS, XAVIER. *Història del teatre català*. Ed. Millà, Barcelona, 1978.
- LOURENZO, MANUEL; Pillado Mayor. *O teatro galego*. Ed. do Castro. A Coruña, 1979.
- OLIVA, CÉSAR. *El teatro desde 1936*. Alhambra, Madrid, 1989.
- MIRALLES, ALBERTO. *Nuevo teatro español: una alternativa social*. Ed. Villalar, Madrid, 1977.
- Aproximación al teatro alternativo*. Asociación de Autores de Teatro, Madrid, 1994.
- VIEITES, MANUEL F. *La nueva dramaturgia gallega (Estudio y Antología)*. Publicaciones de la A.D.E. MADRID, 1998.

Avaluació

Serà definit pel professor a l'inici del curs.

1190836 INTRODUCCIÓ A LA MÚSICA

6 crèdits optatius de 1r cicle

Professors
Luengo Sojo, Antonia

Grups
A1

Tutories
Q2 dl-dm 9,30-10 h.

Programa

1. Música: definicions en general.
2. Consideracions específiques sobre la Música.
  - 2.1. La Música com a Ciència.
  - 2.2. La Música com a Art: classificació de les arts i ubicació de la Música.
  - 2.3. La Música com a llenguatge: metallenguatge; esquema de la comunicació musical; elements amb què treballa la Música (so, soroll, silenci).
3. Acústica musical. El so i les seves qualitats.
4. Altres elements musicals: ritme, melodia, harmonia.
5. Notació musical. Evolució de la grafia musical.
6. Organologia.
  - 6.1. Classificacions del instruments.
  - 6.2. Els instruments més importants de la cultura occidental.
  - 6.3. La veu.
  - 6.4. Conjunts instrumentals.
7. Audició musical: periodització de la història de la música; audicions varies per reconèixer elements, èpoques de la història...
8. El llenguatge musical "clàssic". Estudi dels rudiments bàsics del solfeig (es desenvoluparà com a tema independent des de l'inici del curs, al igual que el tema 6).

Bibliografia

- BLAUKOFF, Kurt. *Sociologia de la Música*. Madrid: Real Musical, 1988.
- CALVO-MANZANO, Antonio. *Acústica físico-musical*. Madrid: Real Musical, 1991.
- CRIVILLÉ I BARGALLÓ, Josep. *Historia de la música española*. 7. Folklore. Madrid: Alianza, 1983. Alianza Música, 7.
- CHAILLEY, Jacques. *Compendio de Musicología*. Madrid: Alianza, 1991. AM 54.
- DONINGTON, Robert. *La Música y sus instrumentos*. Madrid: Alianza, 1986. El libro de bolsillo, 1192.
- HURTADO, Leopoldo. *Introducción a la estética de la música*. Buenos Aires: Paidós, 1983. Col. *Biblioteca del hombre contemporáneo*, 225.
- KAROLYI, Ottó. *Introducción a la Música*. Madrid: Alianza, 1988. El libro de bolsillo, 607.
- MICHELS, Ulrich. *Atlas de Música 1*. Madrid: Alianza Atlas, 1985. AA/1.
- MICHELS, Ulrich. *Atlas de Música 2*. Madrid: Alianza Atlas, 1992. AA/10.
- ROWELL, Lewis. *Introducción a la filosofía de la música*. Barcelona: Gedisa, 1990.

Activitat pràctica

Es realitzarà durant les hores de classe.

Avaluació

Examen obligatori. Treball optatiu.

1191072 LLENGUATGES AUDIOVISUALS

6 crèdits optatius de 1r cicle

Professors	Grups	Tutories
Casanovas Bohigas, Anna Ma	A1	Q1 dv 11-12 h.
Porter Moix, Miquel	B1	Q1 dj 17,30-19 h.

Programa

- Introducció: Els canvis de percepció de la imatge mòbil al Segle XX. De la industrialització a la informatització.
- La recerca del moviment : la significació dels experiments precinematogràfics
- La manipulació de l'espai i del temps en els suports lineals
- Nou concepte d'audiovisuals. L'ordinador: simultaneïtat e interacció
- La dissolució dels gèneres. La multimèdia
- L'experimentació artística a la xarxa electrònica

Bibliografia

- BAURILLARD, Jean (1978) *Cultura y simulacro*. Ed. Kairós. Barcelona, 1993
- CALABRESE, Omar (1987) *La era neobarroca*. Ed. Cátedra. Madrid, 1989
- CATALÀ DOMÈNECH, Josep M^a (1993) *La violación de la mirada*. Ed. Fundesco. Madrid, 1993
- DELEUZE, Gilles (1983) *La imagen-movimiento y La imagen-tiempo*. Ed. Paidós. Barcelona, 1994
- GUBERN, Román (1987) *El simio informatizado*. Ed. Fundesco. Madrid, 1987
- RAMONET, Ignacio (1983) *La golosina visual*. Ed. Gustavo Gili. Madrid, 1993
- GIANNETTI, Claudia (Ed.) (1994) *Media Culture. L'Angelot*. Barcelona 1994
- GIANNETTI, Claudia (Ed.) (1997) *Arte en la Era Electrónica. L'Angelot*. Barcelona, 1997.

Activitat pràctica

Es recomanaran visites a manifestacions audiovisuals que tinguin lloc en aquells moments, per posteriorment realitzar comentaris per escrit.

Tutories per al seguiment de les lectures recomenades i del treball personal

Avaluació

Treball obligatori que s'especificarà al inici del curs.

Observacions

Al llarg del curs es detallarà cada punt del programa i s'acompanyarà d'una bibliografia específica.

SEGON CICLE: ASSIGNATURES OPTATIVES

1190350 L'ARQUITECTURA ROMANA

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors
Guàrdia Pons, Milagros

Grups
A1

Tutories
Q2 dl 16-17 h.

Programa

1. La península italiana: entre les tradicions autòctones i el món hel·lenístic.
2. Materials, tècniques, tipologies i funcions al servei d'unes noves realitats: santuaris, temples, edificis públics i arquitectura domèstica a l'època republicana.
3. La ciutat de Roma: renovacions urbanístiques i edilícia: de la República a l'emperador August.
4. L'arquitectura alto-imperial a Roma i les propostes urbanístiques.
5. Urbanisme i arquitectura provincial.
6. Els espais arquitectònics i les formes de decoració: pintura mural, escultura, mosaics.
7. L'arquitectura a l'època dels Severs: Roma i les províncies.
8. La renovació en l'arquitectura de l'Antiguitat Tardana.
9. Els tractats teòrico-pràctics: arrels i significació.
10. La tradició clàssica (romana) en l'arquitectura europea.

Bibliografia

- CREMA, L.: *L'architettura romana*, Torí, 1959.
- WARD-PERKINS, J.B.: *Arquitectura romana*, Madrid, Aguilar, 1979.
- MARTA, R.N.: *Architettura romana. Tecniche costruttive e forme architettoniche del mondo romano*, Roma, 1985.
- COARELLI, F.: *Il Foro Romano*, 2 vols., Roma, Quasar, 1983.
- GROS, P.: *Aurea Templi. Recherches sur l'architecture religieuse de Rome à l'époque d'Auguste*, Roma, L'Erma di Bretschneider, 1976.
- GROS, P.: *Architettura e società nell'Italia romana*, Roma, 1987.
- KRAUTHEIMER, R.: *Tre capitali cristiane. Topografia politica*, Torí, 1987.
- AA.VV.: *Citta e architettura nella Roma imperiale*, Roma, 1983.

Activitat pràctica

Realització d'un treball o projecte de recerca sobre un conjunt o sobre un problema específic.
Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Treball de recerca

Observacions

Hi haurà una bibliografia extensa sobre la matèria a disposició dels estudiants.

1190372 L'ANTIGUITAT TARDANA I MÓN MEDIEVAL

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Camps Sòria, Jordi

Grups

A1

Tutorles

Q1 dj 18,30-19,30 h.

Programa

- 1.- Qüestions preliminars: l'ús de la cultura clàssica. L'herència tècnica, formal i temàtica de l'antiguitat tardana a l'Edat Mitjana. La qüestió panofskyana dels "renaixements" medievals.
- 2.- La persistència de les estructures urbanístiques romanes. La lenta transformació de les ciutats.
  - 2.1.- Elements del paisatge monumental de les ciutats antigues. La seva significació urbanística.
  - 2.2.- La reutilització dels materials antics a l'Alta Edat Mitjana: la pràctica de l'espoliació.
- 3.- El segle de Constantí. La incidència del paganisme i el cristianisme en els temes i en les formes artístiques.
- 4.- El segle V: Milà, Roma, Constantinoble, Ravenna.
- 5.- La tradició antiga i la seva continuïtat a orient: de Justinià a Heracli.
- 6.- El substrat tardoromà a l'època de les "invasions" (s. V-VIII): gots i longobards.
- 7.- La "renovatio" carolíngia. Ideologia i estètica.
- 8.- El renaixement artístic i cultural de Bizanci (s. IX-XI). El retorn a la tradició tardo-helenística.
- 9.- L'art en temps del otons: l'herència carolíngia i la dignitat imperial.
- 10.- Fets artístics del segle XII als països mediterranis.

Bibliografia

- AA.VV.: *Tardo Antico e Alto Medioevo. La forma artistica nel passaggio dall'Antichità al Medioevo*, Roma 1968.
- AA.VV.: *Magistra Barbaritas. I barbari in Italia*, Milà, 1986.
- AA.VV.: *Memoria dell'antico nell'arte italiana*, 3 vols., Torí, 1984-86.
- BRENK, B.: *"Spolia from Constantine to Charlemagne: Aesthetics versus Ideology"*, D.O.P. 41 (1987), p. 103-109.
- FÉVRIER: *"Permanence et héritages de l'antiquité dans la topographie des villes de l'occident durant le haut moyen age"*, Spoleto XXI, 1973, p.41-136.
- GRABAR: *L'art paléochrétien et l'art byzantin (recueil d'études 1967-1977)*, Londres, 1979.
- GREENHALGH, M.: *The survival of Roman Antiquities in the Middle Ages*, Londres, 1989.
- PALOL, RIPOLL: *Los Godos en el occidente europeo*, Madrid, 1988.
- PANOFSKY: *Renacimiento y renacimientos en el arte occidental*, Madrid, 1991 (1960).
- WEITZMANN, K.: *Classical Heritage in Byzantine and near Eastern Art*, Londres, 1981.

Activitat pràctica

Un treball relacionat amb la matèria de l'assignatura. Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final de l'assignatura.

Observacions

Al llarg del curs s'ampliarà la bibliografia amb títols més específics.

1191013 ART ROMÀ D'HISPÀNIA

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Mancho Suárez, Carles

Grups

A1

Tutories

Q2 dv 19-20 h.

Programa

1. Introducció històrica.
2. La romanització del territori. Urbanisme i obres públiques.
3. La plàstica republicana. L'escultura ibero-romana.
4. L'edifici alt imperial.
5. L'escultura oficial.
6. Les restes pictòriques i la producció de mosaics.
7. Els canvis al baix imperi.
8. Les vil·les tardo-antigues.
9. La plàstica lligada al nou culte cristià.
10. Les restes pictòriques i el mosaic tardo-antic.
11. La producció d'objectes.
12. La desaparició de l'"Imperi".

Bibliografia

- ABAD CASAL, L.: *La pintura romana en España*. (2 vols). Alacant-Sevilla: 1982.
Actas del Simposio "El Teatro en la Hispania Romana" (Merida: 1980). Badajoz: 1982.
Actas de la I Reunión sobre Escultura Romana en Hispania. Mérida: 1993.
Actas de la II Reunión sobre Escultura Romana a Hispania. Tarragona: 1995.
ALARÇAO, J.: *Portugal Romana*. Lisboa: 1974.
BALIL, A.: *La casa romana en España*. Madrid: 1959.
Corpus de Mosaicos de España. Madrid: varis anys.
DURÁN, M.: *Iconografía de los mosaicos romanos en la España altoimperial*. Barcelona: 1993.
FERNÁNDEZ CASTRO, M. C.: *Villas romanas en España*. Madrid: 1982.
GARCÍA Y BELLIDO, A.: *Esculturas romanas en España y Portugal*. (2 vols) Madrid: 1949.
GUARDIA, M.: *Los mosaicos de la Antigüedad Tardía en Hispania. Estudios de Iconografía*. Barcelona: 1992.
GUTIÉRREZ BEHEMERID, M. A.: *Capiteles romanos de la Península Ibérica*. Valladolid: 1992.
Hispania Romana, desde tierra de conquista a provincia del Imperio. (cat. exp. Roma: 1997). Milà: 1997.
Historia de España, II. España Romana (218 a de J. C.-414 de J. C.). (Fund.) Ramon Menéndez Pidal. (Dir.) José María Jover Zamora. Madrid: 1986 (2ª Ed).
La mirada de Roma. (cat. exp. Tarragona: 1995). Tarragona: 1995.
PALOL, P. DE: *Arqueología cristiana de la España Romana, siglos IV-VI*. Madrid-Valladolid: 1967.
PUIG I CADAFALCH, J.: *L'arquitectura romana a Catalunya*. Barcelona: 1934.
SOTOMAYOR, M.: *Sarcófagos romano-cristianos de España: Estudio iconográfico*. Granada: 1975.

Activitats pràctiques

- Tutories per al seguiment del treball personal i les lectures recomenades.
Observació in situ, d'algunes de les obres analitzades.

Avaluació

Examen a final de curs.

Observacions

Durant el curs s'oferirà als estudiants un programa i una bibliografia més amplis.

1191142 ART PRE-ROMÀ DE L'OCCIDENT MEDITERRANI

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors
Mancho, Carles

Grups
A1

Tutories
Q2 Dj 18'30-19'30 h

Programa

1. Arribada dels Grecs a Occident: Impacte artístic i cultural de les colònies. L'urbanisme. L'edificia. Les novetats escultòriques. La pintura.
2. Producció artística de les colònies fenícies. Athymata i objectes votius.
3. Grecs i Fenicis: l'orientalització d'Occident. Orfebreria i objectes de luxe.
4. Etrúria i el domini cultural sobre el Tirrè i el món itàlic. La religió i l'art. Escultura: el treball del bronze. La producció pictòrica i la seva relació amb el món grec.
5. Tartessos. Orfebreria.
6. El món iber i l'helenització de la Península Ibèrica. La "urbanització" del Llevant. L'aparició de l'escultura monumental. La pintura de vasos.

Bibliografia:

I Greci in Occidente. (cat. exp.). Milà: 1996.

I Fenici, (cat. exp.) Milà: 1988.

Pallottino, M.: *Civiltà artistica etrusco-italica.* Florència: 1971.

Bendala, M.: *La Antigüedad. De la prehistoria a los visigodos.* Madrid: 1990.

Tartessos, 25 años después (1968-1993). Actas del Congreso conmemorativo del V

symposium internacional de prehistoria peninsular. Jerez de la Frontera: 1995

Els Ibers, prínceps d'Occident. (cat. exp.) Barcelona: 1998.

Avaluació

Examen final de curs. Treball opcional.

Observacions

Durant el curs es proporcionarà una bibliografia àmplia de l'assignatura.

1190685 PALEOGRAFIA MEDIEVAL

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors	Grups	Tutories
Baiges Jardí, Ignasi	A1	Q1 dj 11,30-12,30 h.
Arnall Juan, Josefa	B1	Q1 dl 17-18 h.

Programa de crèdits teòrics

- 1.- Paleografia: concepte i mètode. Els suports de l'escriptura i els instruments gràfics. Les abreviatures: origen i sistematització a l'Edat Mitjana.
- 2.- L'escriptura llatina a l'Antiguitat: Unitat gràfica. L'escriptura a l'Alta Edat Mitjana: Particularisme gràfic.
- 3.- La Minúscula Diplomàtica i la recerca d'un canon gràfic.
- 4.- Escriitura gòtica: librària i documental.
- 5.- Escriitura humanística: librària i documental.

Bibliografia

- ARNALL, J.-PONS, J.M.: *L'escriptura a les terres gironines*. Segles IX-XVIII, Girona, Diputació, 1993.
- MATEU, J. i M.D.: *Colectánea Paleográfica de la Corona de Aragón*. Siglos IX-XVIII, Barcelona, Universitat, 1980-1991.
- MILLARES, A.: *Tratado de Paleografía Española*, Madrid, Espasa Calpe, 1983.
- RIESCO, Á. (de.): *Introducción a la Paleografía y la Diplomática General*, Madrid, Síntesis, 1999.
- TRENCHS, J.-GIMENO, F.M.: *La escritura medieval en la Corona de Aragón. La escritura y su historia*. Barcelona, C.S.I.C.-Diputació de Castelló, 1992.

Activitat complementàries

Dues visites a Arxius de la ciutat de Barcelona, a realitzar en dimecres.

Avaluació

Examen final.

Observacions

Aquesta assignatura tindrà un caràcter eminentment pràctic i instrumental per tal que l'alumne adquireixi els coneixements suficients per accedir a les fonts documentals medievals. Es treballarà amb un dossier de fotocòpies de documents de temàtica relacionada, bàsicament, amb la Història de l'Art.

1190630 ART BIZANTÍ MEDIEVAL

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Domenge Mesquida, Joan
Domenge Mesquida, Joan

Grups

A1
B1

Tutories

Q1 dm 12,30-13,30 h.
Q2 dl 17-18 h.

Programa

1. El període iconoclasta: la prohibició de les imatges a Bizanci (726-843):
  - 1.1. La concepció espiritualista i l'aniconisme bizantí.
  - 1.2. Els models arquitectònics i la producció tèxtil de luxe.
2. La represa artística sota les dinasties Macedònica i Comnena (843-1204):
  - 2.1. L'entorn àulic i cortesà. La recuperació de la civilització tardo-hel·lenística.
  - 2.2. Arquitectura: la difusió de la planta de creu grega inscrita.
  - 2.3. Decoració parietal i il·lustració de manuscrits. Tallers i programes.
  - 2.4. Ivois, argenteria, bronzes, esmalts i pedres dures. Tipologies, iconografia i "grups estilístics".
  - 2.5. Sedes bizantines.
3. El parèntesi llatí (1204-1261). Pintura mural, icones i miniatures.
4. L'impuls de les arts en temps dels emperadors Paleòlegs (1261-1453):
  - 4.1. La repetició dels models arquitectònics tradicionals.
  - 4.2. Mosaics i frescs: iconografia, escoles, mestres.
  - 4.3. Icones, mosaics portàtils, il·luminació. Arts sumptuàries i tèxtils.

Bibliografia

- BECKWITH, J. *Arte Paleocristiano y bizantino*, Madrid, 1997 (1979)
- BYZANCE. *L'art byzantin dans les collections publiques françaises*, cat. exp., París, 1992.
- BYZANTINUM. *Treasures of Byzantine Art and culture*, cat. exp., Londres, 1994.
- CAVALLO, G. et al.: *I bizantini in Italia*, Milà, 1982.
- COCHE DE LA FERTÉ, É.: *L'Art de Byzance*, París, 1981.
- CUTLER, A.; NESBITT, J.-W.: *L'arte bizantina e il suo pubblico*, Torí, 1989 (1986).
- THE GLORY OF BYZANTIUM. *Art and culture of the middle Byzantine Era, AD 843-1261*, cat. exp., Nova York, 1997
- GRABAR, A.: *La peinture byzantine*, Ginebra, 1953
- GRABAR, A.: *L'iconoclasme byzantin. Dossier archéologique*, París, 1984 (1957).
- GRABAR, A.: *Byzance. L'art byzantin du Moyen Age (VIIIe-XVe siècle)*, París, 1964.
- KRAUTHEIMER, R.: *Arquitectura paleocristiana y bizantina*, Madrid, 1984.
- LAZAREV, V.: *Storia della pittura bizantina*, Torí, 1967 (1948).
- MANGO, C.: *Arquitectura bizantina*, Madrid, 1989.
- STERN, H.: *L'art byzantin*, París, 1966.
- LE TRESOR DE SAINT-MARC DE VENISE, cat. exp., París, 1984
- VV.AA.: *Art et société à Byzance sous les Paléologues*, Venècia, 1971.
- WEITZMANN, K.: *Byzantine book illumination and ivories*, Londres, 1980.

Activitat pràctica

Un treball relacionat amb la matèria de l'assignatura.
Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final i treball.

Observacions

Al llarg del curs s'ampliarà la bibliografia amb títols més específics.

1190921 PINTURA I IL·LUSTRACIÓ DE MANUSCRITS EN TEMPS DEL ROMÀNIC

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors
Alcoy Pedrós, Rosa

Grups
A1

Tutories
Q2 dm 10-11 h.

Programa

1. Introducció a les arts pictòriques de l'Occident medieval. Els límits del curs. Cronologia i abast geogràfic. presència i transformació del món antic ("renaixements" francs i escoles hispàniques...). El pes d'una nova cultura bizantina (posticonoclasmes). Temes i formes vigents (models). Diversitat i cohesió de la pintura romànica (els problemes de l'"estil" i de la voluntat de representació en el romànic. Característiques de les arts figuratives). Tècniques, mestres i tallers.
2. El camí de l'any 1000 i la pintura de la primera meitat de s. XI. De la il·lustració de manuscrits a l'art monumental (o viceversa). Obres perdudes i obres conservades. Apunts sobre centres, escoles i tendències. L'art anglosaxó i les seves primeres projeccions. La pintura dels otonides i els grans centres de la il·luminació germànica i italiana.
3. Del 1050 al 1150 (aproximadament). Els cicles murals a França i a Itàlia. La decoració de l'absis i de l'església. Els manuscrits il·luminats. Cluny i Cîteaux. La pintura brodada.
4. La pintura hispànica en els segles XI i XII. Els precedents immediats. Les produccions dels scriptoria catalans (les bíblies). Altres centres de la il·luminació peninsular. Tendències i principals itineraris de la pintura mural. El mobiliari litúrgic pintat (frontals, baldaquins, creus...).
5. El camí del segle XIII. L'estil 1200, transformacions entre el romànic i el gòtic. Principals escoles. Les creacions angleses del s. XII avançat i la seva repercusió. La vall del Mosa. Els vitralls abans i després del 1200. Les alternatives de l'Europa central i Itàlia (manuscrits, murals, taules i mosaics). La Catalunya de l'"estil 1200".

Bibliografia

- AA.DD., *Catalunya romànica*, ed. Enciclopedia Catalana
- E.W. ANTHONY, *Romanesque frescoes*, Princeton, 1951.
- R.L. BENSON i G. CONSTABLE (ed.), *Renaissance and Renewal in the Twelfth Century*, Clarendon Press, Oxford, 1982.
- W. CAHN, *La "Bible romane, Office du Livre*, Ed. Vilo, Paris, 1982.
- W.W.S. COOK i J. GUDIOL RICART, *Pintura y imagineria románicas*, (Ars Hispanae VI), Madrid, 1950.
- O. DEMUS, *La peinture murale romane*, ed. Flammarion, 1970 (68).
- C.R. DODWELL, *Artes pictóricas en Occidente 800-1200*, Manuales de Arte Cátedra, Madrid, 1995 (93).
- English Romanesque Art 1066-1200*, catàleg de l'exposició Hayward Gallery, Londres, 1984.
- G. FRANZ, *Le roman tardif et le premier gothique*, (L'Art dans le monde), Ed. Albin Michel, Paris, 1973 (69).
- L. GRODECKI, *Le vitrail roman*, Paris, 1977.
- C.M. KAUFFMANN, *Romanesque manuscripts 1066-1190. Illuminated in the British Isles*, Londres, 1975.
- CH.R. POST, *A History of Spanish Painting*, vol. I, Cambridge (Mss.), 1930
- The Year 1200, The Metropolitan Museum of Art*, New York, 1970.
- J. WETTSTEIN, *La fresque romane*, Ginebra i Paris, 2 vols, 1971 i 1978.
- D.M. WILSON, *The Bayeux Tapestry*, Londres 1985.

Avaluació

Examen final.
Treball.

Observacions

A l'inici del curs s'oferirà una bibliografia més detallada, amb inclusió d'estudis puntuals i monogràfics sobre els temes tractats en el curs.

Incidirem especialment en l'emmarcament i estudi de la pintura i il·lustració de manuscrits del romànic hispànic.

1190862 L'ART DELS PAÏSOS BAIXOS A LA FI DE L'EDAT MITJANA

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Terés Tomàs, Ma Rosa
Terés Tomàs, Ma Rosa

Grups

A1
B1

Tutories

Q2 dm 11-12 h.
Q2 dm 17,30-18,30 h.

Programa

- 1-INTRODUCCIÓ. Concepte i abast del terme "flamenc". Situació històrico-ambiental. El mecenatge de les Corts i de la nova burgesia.
- 2-ARQUITECTURA. El "flamiger". Manifestacions religioses i civils.
- 3-ESCLTURA. Novetats tipològiques i iconogràfiques. Les imatges devocionals. Els sepulcres. El retrat. La difusió dels petits retaules. Claus Sluter: continuïtat i evolució durant el segle XV.
- 4-PINTURA. El punt de partida a Borgonya i Berry (els Limbourg). Els mestres flamencs del segle XV (Jan Van Eyck, R. Camping, R. Van der Weiden, H. Van der Goes, Memling...). La tècnica.
- 5-ARTS DE L'OBJECTE. Arquitectures efímeres. Tapissos (Arras, Tournai).

Bibliografia

- CHATELET, A. *Les Primitifs hollandais*. Paris-Fribourg: 1980.
- CHATELET, A.; RECHT, R. *Le monde gothique. Automne et Renouveau, 1350-1500*. Paris: Gallimard, 1990.
- FRIEDLANDER, M. *Early Netherlandish Painting*. Brusel.les-Leyden: 1967 (diversos volums).
- MEISS, M. *Frenchs Painting in the Time of Jean de Berry*. Londres: 1968-1969.
- MORAND, K.: *Claus Shuter. Artist of the Court of Burgundy*, Londres, 1991.
- MULLER, T. *Sculpture in Netherlands, Germany, France, Spain, 1400-1500*. Londres: 1966.
- PANFOSKY, E. *Early Netherlandish Painting*. Nova York: 1971. (Hi ha edició castellana: *Los primitivos flamencos*, Madrid: Cátedra, 1997)
- QUARRÉ, P. *La sculpture en Bourgogne à la fin du Moyen Age*. Fribourg, 1978.
- Le retable d'Isenheim et la sculpture en Nord des Alpes à la fin du Moyen Age*. Colmar: 1989.

Avaluació

Examen final obligatori. Treball opcional.

Observacions

Al principi del curs es donarà a l'alumne un programa més extens i una bibliografia específica per cada tema.

1190910 L'ESCLUTURA ROMÀNICA: EVOLUCIÓ, APORTACIONS, TENDÈNCIES

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors
Camps Sòria, Jordi

Grups
A1

Tutories
Q2 dj-dv 9-9,30 h.

Programa

1. Introducció. Visió historiogràfica.
2. Aspectes formals i tècnics. Els tallers i l'escultor. El marc. Figuració i programes iconogràfics. Talla de fusta.
3. Els antecedents i la producció de la primera meitat del segle XI.
4. L'eclosió de l'entorn del 1100.
5. El segle XII. Diferents focus i modalitats. França, Itàlia. Península Ibèrica. Anglaterra. Alemanya i Escandinàvia.
6. L'escultura en el marc de la renovació de l'art del 1200. Cap a l'escultura gòtica.

Bibliografia

- AVRIL, F., BARRAL, X., GABORIT, D., *Le monde roman. 1060-1220*, Univers des Formes, Paris, 1983.
- DURLIAT, M., *La sculpture monumentale de la route de Saint-Jacques. De Conques à Compostelle*, Mont-de-Marsan, 1990.
- FOCILLON, H., *L'art des sculpteurs romans. Recherches sur l'histoire des formes*, Paris, 1931.
- HEARN, M.F., *Romanesque Sculpture. The revival of Monumental Stone Sculpture in the Eleventh and Twelfth Centuries*, Oxford, 1981.
- ZARNECKI, G., *Further Studies in Romanesque Sculpture*, Londres, 1992.

Activitat pràctica

Treball relacionat amb la matèria del curs.

Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final i treball.

Observacions

Al començament de curs es proporcionarà un programa detallat i la bibliografia més general, la qual s'anirà completant a cada tema.

1191153 CRISTIANS I MUSULMANS: L'ART DELS SS. V- XI. (INTERCANVIS I TRANSFORMACIONS DE L'HERENCIA CLASSICA A SPANIA)

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors
Guàrdia Pons, Milagros

Grup
A1

Tutories
Q2 dl 12,30-13,30 h.

Programa

- *La Hispania romana després de Roma: continuïtats, trencaments i transformacions. Art hispano-romà *versus* art hispano-visigòtic.
- *La cort de Toledo i la promoció de l'art àulic.
- *Sant Isidor de Sevilla i el renaixement (?) de la cultura i l'art antics.
- *La constitució d'al-Andalus: emirat i califat de Còrdova. La cultura i l'art hispano-musulmans: la dialèctica entre la tradició hispano-romana i les aportacions orientals i nord-africanes.
- *La cultura i l'art de les comunitats mossàrabs.
- *La Hispania cristiana i l'art dels regnes i dominis cristians: Asturias i Lleó, la Marc hispànica i les aportacions ultra-pirenenques. El procés de repoblament i l'art de repoblació (?).
- *Oposició entre dues lectures: d'al-Andalus a la tradició historiogràfica cristiana o occidental dominant fins els darrers anys.

Bibliografia

La bibliografia de l'assignatura, in extenso, es proporcionarà a començaments de curs i serà comentada a classe. Es recullen a continuació només algunes obres de referència generals i recents que inclouen els títols antics:

The Art of Medieval Spain. A.D. 500-1200. Nova York, 1994.

J.Yarza, *La Edad Media: Historia del Arte Hispánico*, 2, Madrid, 1980 (hi ha edicions més recents).

P. de Palol, "Arte y Arqueología", a *España visigoda II* (Historia de España-R.Menéndez Pidal), Madrid, 19 pp. 271-428.

XXXIX *Corso di cultura sull'arte ravennate e bizantina: seminario internazionale di studi su "Aspetti e problemi dell'arte della Lusitania, Galizia, e Asturie tra tardoantico e medioevo"* Ravenna, 1992.

V. Nieto, *Arte Prerrománico Asturiano*, Salinas, 1989.

C.Cid, *Arte prerrománico de la monarquía asturiana*, Oviedo, 1995.

Al-Andalus, Las artes islámicas en España. Madrid, 1992.

J.Yarza, *Beato de Liébana: manuscritos iluminados*. Barcelona, 1998.

Avaluació

Examen final i treball individual o en equip que es suggerirà a començament de curs.

1191164 ART ROMÀNIC HISPÀNIC. SEGLES XI-XII

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professor

Camps Sòria, Jordi

Grups

A1

Tutories

Q1 dv 18,30-19,30 h

Programa

1. Introducció. Aspectes històrics i culturals. Els regnes peninsulars. L'Església i la relació amb el papat. Historiografia.
2. Generalitats. Periodització. Antecedents. Promotors, artistes i tallers. Vies d'influència.
3. El segle XI (1000-1075). Els inicis del romànic. Varietat de produccions. Formes de continuïtat. Navarra i Aragó. Lleó i Castella: L'època de Fernando I. Voris.
4. L'anomenat romànic ple (1075-1150). Internacionalització. El Camí de Santiago. Arquitectura i escultura. L'exemple de la Catedral de Santiago. S. Isidoro de León. Silos. Arquitectura civil i militar.
5. L'anomenat romànic ple (1075-1150). Pintura. Miniatura: escriptors. Arts de l'objecte.
6. L'entorn del 1200. Entre el romànic i el gòtic. Arquitectura i escultura. Maestro Mateo de Compostel·la. Pintura i miniatura. Sixena. Arts de l'objecte. Esmalts de Silos.

Bibliografia

DURLIAT, M., *El arte románico en España*, Barcelona, 1964 (1962).

BORRÁS GUALIS, G., GARCÍA GUATAS, M., *La pintura románica en Aragón*, Zaragoza, 1978.

YARZA, J., *Arte y arquitectura en España. 500-1250* (Manuales de arte Cátedra), Madrid 1979.

COOK, W.W.S., GUDIOL RICART, J., *Pintura e imagineria románicas* (Ars Hispaniae, VI), Madrid, 1980, 2a ed. actualitzada (1950).

MORALEJO, S., "Les arts somptuaires hispaniques aux environs de 1100", *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, 13, 1982, pp. 285-310.

ESTELLA, M.M., *La escultura del marfil en España. Románica y Gótica*, Madrid, 1984.

SUREDA, J., *La pintura románica en España* (Alianza Forma, 47), Madrid, 1989 (1985)

El románico en Silos. IX Centenario de la Consagración de la Iglesia y Claustro, Abadía de Silos, 1990.

YARZA, J., "La miniatura románica en España. Estado de la cuestión", *Anuario del Departamento de Historia y Teoría del Arte. Universidad Autónoma de Madrid*, II, 1990, pp. 9-25.

BANGO, I. G., *El románico en España*, Espasa Calpe, Madrid, 1992.

AAVV, "Romanesque Spain", dins *The Art of Medieval Spain. A.D. 500-1200*, The Metropolitan Museum of Art, New York, 1993, ppp. 167-328.

Diversos volums de la col·lecció "La nuit des temps", Zodiaque, Sainte-Marie de la Pierre-qui-vire, Yonne.

Activitat pràctica

Treball relacionat amb la matèria del curs.

Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final i treball optatiu

1191175 L'ESCLUTURA GÒTICA A CATALUNYA I A LA FRANÇA MERIDIONAL

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professor
Espanol Bertran, Francesca

Grup
A1

Tutories
Q2 dv 20-21 h

Programa

- Els projectes escultòrics emblemàtics a la França meridional durant el segle XIII. Tolosa de Llenguadoc, Carcasona. Perpinyà.
- El segle XIII a Catalunya. Pervivència de les formes romàniques. Testimonis esparsos en la penetració gòtic. El 1300: els mestres forans. Promotors que sintonitzen amb les novetats. El rei Jaume el Just i el panteó dinàstic de Santes Creus. Els comtes d'Urgell i el seu panteó a Les Avellanès.
- Girona i Joan de Tournai. L'alabastre de Beuda. L'artista-empresari. El sepulcre de Santa Eulàlia i el pisà Lupo di Francesco. Pere de Guines. Aloi de Montbrai. Les empreses de la monarquia. Altres mestres: Guillem Seguer. L'escultura en guix.
- El taller de Rieux i el seu abast a la França meridional. L'influx enllà dels Pirineus. Catalunya.
- Jaume Cascalls de Berga. Els grans compromisos: Poblet, Lleida, Tarragona. La continuïtat del taller: Guillem Solivella i Jordi de Deu. Pere Moragues. Bartomeu de Robio i la seva escola. Els retaules de pedra lleidatans.
- El gòtic internacional: Pere Sanglada. Antoni Canet. Pere Oller. L'arquebisbe Dalmau de Mur i Pere Joan. Retaules, cors i sepulcres. Els Gomar. Els Claperós. Les darreres empreses gòtiques. L'influx septentrional. Importacions flamenques.

Bibliografia

FONTS

BARCELONA, Martí de. *La cultura Catalana durant el regnat de Jaume II*. "Estudis Franciscans", 91, 1990, pp. 213-295; 92, 1991, pp. 127-245.

RUBIO Y LLUCH, A. *Documents per l'història de la cultura catalana mig-aval*, I-II, Barcelona 1908-1921.

MARES DEULOVOL, F. *Las tumbas reales de los monarcas de Cataluña y Aragón del monasterio de Santa María de Poblet*, Barcelona 1952.

ESTUDIS

DURAN Y SANPERE, A. *Els retaules de Pedra I-II*, ("Monumenta Cataloniae" I-II), Barcelona, 1932-1934.

DURAN SANPERE, A. AINAUD DE LASARTE, J. *Escultura Gòtica*, ("Ars Hispaniae" VIII), Madrid, 1956.

DURLIAT, M. *L'Art en el Regne de Mallorca*, Palma de Mallorca, Ed. Moll, 1964.

ESPAÑOL BERTRAN, F. *Guillem Seguer de Montblanc, un mestre Trescentista escultor, pintor i arquitecte*, Montblanc, Consell comarcal, 1994.

ESPAÑOL BERTRAN, F. *El escultor Bartomeu de Robio. Eco de la plàstica toscana en Cataluña*. Universitat de Lleida, 1995.

PRADALIER SHLUMBERGER, M. *Toulouse et le Languedoc. La sculpture gothique XIIIe-XIVe siècles*, Toulouse, Univ. du Mirail, 1998.

TERRES I TOMAS, M. R. *Pere Ça Anglada*, Barcelona, Artestudi, 1987.

Avaluació

Serà definit pel professor a l'inici del curs.

1190696 PALEOGRAFIA MODERNA

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Amall Juan, Josefa

Grups

A1

Tutories

Q1 dm 17-18 h.

Programa

1. Paleografia: conceptes generals. Terminologia. Suports de l'escriptura i instruments gràfics.
2. Sistemes d'abreviació. Sistemes de datació. Normes de transcripció i edició de textos.
3. Origen i evolució de l'alfabet llatí fins al segle XV.
4. De l'escriptura gòtica a la humanística a la Corona d'Aragó (s. XV-XVI).
5. L'escriptura a la Corona de Castella.
6. L'escriptura dels segles XVII i XVIII.

Bibliografia

- ARNALL, J.-PONS, J.M.: *L'escriptura a les terres gironines. Segles IX-XVIII*, Girona, Diputació, 1993.
- CORTÉS, V.: *La escritura y lo escrito. Paleografía y Diplomática de España y América en los siglos XVI y XVII*, Madrid, 1986.
- MARÍN, T. et al.: *Paleografía y Diplomática*, Madrid, 1978.
- MATEU, J. i M.D.: *Colectánea Paleográfica de la Corona de Aragón*, Barcelona, 1980-1991.
- MILLARES, A.: *Tratado de Paleografía Española*, Madrid, 1983.
- RIESCO, A.: *Diccionario de abreviaturas hispanas de los siglos XIII-XVIII*, Salamanca, 1983.

Activitat pràctica

Un terç de la docència es dedicarà a classes pràctiques. Es treballarà sobre un dossier amb reproduccions de documents, el contingut del qual estarà directament relacionat amb la Història de l'Art.

Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final.

1190722 URBANISME: DE LA CIUTAT IDEAL ALS EIXAMPLES

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Narváez Cases, Carme

Grups

A1

Tutories

Q2 dm 16-17 h.

Programa

1. De la ciutat medieval a la Ciutat Ideal.
2. La planificació urbana al segle XVI.
3. La ciutat barroca: programes globals i puntuals.
4. L'urbanisme de jardins a l'època del Barroc.
5. De la Ciutat Industrial a la Ciutat Jardí.
6. L'expansió del nucli: Els Eixamples.

Bibliografia

- BONET CORREA, A.: *Las claves del urbanismo*, Barcelona, Planeta, 1995.
BENEVOLO, L.: *Orígenes de la urbanística moderna*, Madrid, Blume, 1979.
CHUECA GOITIA, F.: *Breve historia del urbanismo*, Madrid, Alianza, 1968.
MURRAY, P.: *Arquitectura del Renacimiento*, Madrid, Aguilar, 1972.
NORBERG-SCHULTZ: *Arquitectura barroca*, Madrid, Aguilar, 1972.
NORBERG-SCHULTZ: *Arquitectura barroca tardía y rococó*, Madrid, Aguilar, 1973.

Activitat pràctica

Visita a la ciutat. Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Un treball sobre l'urbanisme a Catalunya.

Un examen.

1190954 ARQUITECTURA CLASSICISTA I BARROCA

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Muñoz Corbalán, Juan Miguel

Grups

A1

Tutoríes

Q1 dl 17,30-18,30 h.

Programa

I. Reflexions teòriques generals

1. Cronologia i problemàtica estilística; 2. "Centres" arquitectònics: Roma, França, la "perifèria"; 3. Teoria i representació arquitectòniques entre el 1500 i la Revolució de 1789

II. Antiguitat i classicisme

4. Itàlia; 5. França; 6. Espanya; 7. Resta d'Europa i Iberoamèrica

III. Classicisme, barroc i llicències decorativistes i eclèctiques

8. Itàlia; 9. França; 10. Anglaterra; 11. Espanya; 12. Resta d'Europa i Iberoamèrica

IV. Racionalisme il·lustrat i academicisme neo-clàssic

13. França; 14. Anglaterra; 15. Itàlia; 16. Espanya; 17. Resta d'Europa i Amèrica

Bibliografia

ARGAN, G.C. La arquitectura barroca en Italia, Buenos Aires, Nueva Visión, 1979 (1957)

BENEVOLO, L. Historia de la arquitectura del Renacimiento. La arquitectura clásica ... Barcelona, G. Gili, 1988 (1981)

BLUNT, A. Arte y arquitectura en Francia 1500-1700, Madrid, Cátedra, 1977 (1953)

CASTEX, J. Renacimiento, Barroco y Clasicismo. Historia de la arquitectura 1420-1720, Madrid, Akal, 1994 (1990)

HAUTECOEUR, L. Histoire de l'Architecture classique en France, 11 vols., Paris, A. et J. Picard, 1943-1967

HEYDENREICH, L.; LOTZ, W. Arquitectura en Italia 1400-1600, Madrid, Cátedra, 1991 (1974)

KAUFMANN, E. La arquitectura de la Ilustración, Barcelona, G. Gili, 1974 (1954)

KRUFF, H.-W. Historia de la teoría de la arquitectura. 1. Desde la Antigüedad hasta el siglo XVIII, Madrid, Alianza, 1990

MILLON, H.A.; MAGNAGO, V. (ed.) Il Rinascimento da Brunelleschi a Michelangelo, Milano, Bompiani, 1994

MÜLLER PROFUMO, L. El ornamento icónico y la arquitectura 1400-1600, Madrid, Cátedra, 1985

MURRAY, P. Arquitectura del Renacimiento, Madrid, Aguilar, 1979 (1963)

NORBERG-SCHULZ, C. Arquitectura Barroca, Madrid, Aguilar, 1989 (1972)

NORBERG-SCHULZ, C. Arquitectura Barroca Tardía y Rococó, Madrid, Aguilar, 1989 (1973)

PÉROUSE, J.-M. Histoire de l'architecture française. De la Renaissance à la Révolution, Paris, Mengès, 1989

SUMMERSON, J.N. El lenguaje clásico de la arquitectura. De L.B. Alberti a Le Corbusier, Barcelona, G. Gili, 1978

SUMMERSON, J.N. The Architecture of the Eighteenth Century, London, Thames and Hudson, 1986 (1969)

TAFURI, M. Architettura dell'Umanesimo, Roma / Bari, Gius. Laterza & Figli, 1980 (3ª edic.)

TAFURI, M. Sobre el Renacimiento. Principios, ciudades, arquitectos, Madrid, Cátedra, 1995 (1992)

TAPIÉ, V.-L. Barroco y Clasicismo, Madrid, Cátedra, 1986 (3ª edic.)

TZONIS, A.; LEFAIVRE, L.; BILODEAU, D. El Clasicismo en arquitectura. La poética del orden, Madrid, H. Blume, 1984

VARRIANO, J. Arquitectura italiana del Barroco al Rococó, Madrid, 1990 (1986)

WITTKOWER, R. Los fundamentos de la arquitectura en la edad del humanismo, Madrid, Alianza, 1995 (1949)

WITTKOWER, R. Arte y arquitectura en Italia 1600-1750, Madrid, Cátedra, 1981 (1958)

Activitat pràctica

Tutoríes per al seguiment de les lectures recomanades

Treball de curs individual (opcional)

Visites específiques

Avaluació

Examen final

Treball de curs (opcional)

Observacions

Durant el curs es proporcionarà bibliografia més detallada per als temes específics.

1190711 EL GRAVAT A L'ÈPOCA MODERNA

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Socias Batet, Immaculada

Grups

A1

Tutories

Q1 dj 19-20 h.

Programa

1. Marc conceptual. L'us social del gravat. El valor documental de la cultura gràfica i artística.
2. Marc instrumental. L'estampa. La tècnica. El paper. Les filigranes. Les proves d'estat. La Signatura. Terminologia i descripció de l'estampa.
3. Les grans col·leccions públiques i la seva formació: Biblioteca de Catalunya, Museu Nacional Art de Catalunya, Biblioteca Nacional de Madrid, Biblioteca Nacional de París, Museu Britànic, Albertina de Viena ...
4. Els grans col·leccionistes. A. Ortelio, Mariette, Zanetti, Ploos van Amstel ...
5. El mercat de l'estampa.
6. L'eclosió del gravat xilogràfic a Occident: "Bois Protat".
7. Els gravadors-orfebres germànics: Mestre E.S., Llibre de Casa, Schongauer ... La cultura gràfica a Catalunya. Espanya.
8. A. Dürer, entre la tradició nòrdica i la mediterrànea. Altres mestres: Altdorfer, Baldung Grien ...
9. Segle XVI. Els gravadors de Fontainebleau. Països Baixos. Itàlia: Marcantonio Raimondi, Agostino Carracci, Marco Dente ... El gravat de traducció, una eina fonamental per la difusió d'estils i per la creació de noves modes. Catalunya. Espanya.
10. Segle XVII. Dos artistes-gravadors: Rembrandt i Ribera. La cultura gràfica a la península ibèrica. Els Abadal de Moià i de Manresa. Els diferents gèneres xilogràfics: Auques, goigs, romanços, marques de fàbrica, ex-libris ...
11. El gravat al segle XVIII a Europa. Goya. Piranesi.
12. L'estampa japonesa i la seva incidència a l'art europeu: okiyo-e.
13. La il·lustració en el segle XIX: Gustave Doré.
14. El gravat en el món contemporani. Pablo Ruiz Picasso.

Bibliografia

- AA.VV., *El grabado*. Siglo XV al XVIII. Madrid, Espasa-Calpe.
- AA.VV., *El grabado*, Barcelona, Skira, Carroggio, 1989.
- Benjamin, W., *La obra de arte en la época de su reproductibilidad técnica*. Madrid, Taurus, 1982.
- Fontbona, F., *La xilografía a Catalunya entre 1800-1 9123*. Barcelona, Biblioteca de Catalunya, 1992.
- Gallego, A., *Historia del Grabado*. Madrid, Cátedra, 1979.
- Hind, A., *An introduction to a History of woodcut*. New York, Dover Publications, 1963.
- Ivins, W. Jr., *Análisis de la imagen prefotográfica*, Barcelona, G. Gili, 1985.
- Laran, J., *L'Estampe*. Paris, Press Universitaires de France, 1959.

Activitat pràctica

Visites: gabinets d'estampes, tallers de gravadors i restauració de paper.
Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final.
Treball: catalogació i anàlisi d'una estampa.

Observacions

La bibliografia es orientativa i s'ampliarà durant el curs.

1190873 LA PINTURA ESPANYOLA DEL SEGLE D'OR

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Canalda Llobet, Sílvia
Canalda Llobet, Sílvia

Grups

A1
B1

Tutories

Q2 dm 11-12 h.
Q2 dm 17-18 h.

Programa

- 1-La cultura del segle d'or.
- 2-La situació de l'artista.
- 3-El col·leccionisme.
- 4-La teoria pictòrica.
- 5-Dependències i invariants.
- 6-Les tendències estilístiques.
- 7-Les temàtiques.
- 8-Els programes: hospitalaris, reials i conventuals.
- 9-Els artífexs.
  - 9.1-El Greco i el focus de l'Escorial.
  - 9.2-La primera generació setcentista.
  - 9.3-Els grans mestres.
  - 9.4-La generació barroca..

Bibliografia

- BROWN, J. *Imágenes e ideas de la pintura española*. Madrid: Alianza ed., 1980.
BROWN, J. *La Edad de Oro de la pintura en España*. Madrid: Nerea, 1990.
GALLEGO, J. *Visión y símbolos en la pintura española del siglo de oro*. Madrid: Cátedra, 1991.
MARTIN GONZALEZ, J.J. *El artista en la sociedad española del siglo XVII*. Madrid: Cátedra, 1984.
PEREZ SANCHEZ, A. E. *Pintura barroca en España. 1600-1750*. Madrid: Cátedra, 1992.
PEREZ SANCHEZ, A. E. *De pintura y pintores. La configuración de los modelos visuales en la pintura española*. Madrid: Alianza ed., 1993.

Activitat pràctica

- Viatge a Madrid: Museo del Prado, Museo L. Galdeano, Fundació Thyssen.
Visita a la Fundació Thyssen de Barcelona.
Visites programades segons els grups.

Avaluació

- Examen final. Treball obligatori o optatiu, segons els grups.

1190475 L'ART DEL SEGLE XVIII I LA SEVA INCIDÈNCIA A CATALUNYA

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors
Socías Batet, Immaculada

Grups
A1

Tutories
Q1 dj 11-12 h.

Programa

1. El segle XVIII un període de cruïlla: Barroc tardà, rococo, classicisme ...
  - 1.1. Cultura i teoria artística.
  - 1.2. L'eclosió de "l'opinió pública": els Salons, la crítica, el "Mercure de France".
2. El marc teòric de l'urbanisme i de l'arquitectura.
  - 2.1. La crisi del "grand gout" i de la "grande maniera": França, Itàlia, Anglaterra, Centreeuropa (Alemanya, Àustria, Bohèmia). Espanya. Catalunya.
3. L'escultura i el seu marc teòric.
4. La pintura i el seu marc teòric.
  - 4.1. França: la polèmica entre els seguidors de Poussin i els de Rubens. La "Fete galant". Watteau, Boucher, Fragonard. Greuze, Chardin.
  - 4.2. Anglaterra: el pes de la tradició neerlandesa. Reynolds, Gainsborough, Hogarth. La Royal Academy.
  - 4.3. Itàlia: els grans decoradors romans i napolitans. Solimena. Els "vedutisti": Panini, Canaletto, Piranesi.
  - 4.4. L'escultura i la pintura a Espanya i Catalunya.

Bibliografia

- Barasch, M., *Teorías del arte. De Platón a Winckelmann*. Madrid, Alianza, 1991.
- Crow, T., *Pintura y sociedad en el París del S. XVIII*. Madrid, Nerea, 1989.
- Diderot, D., *Escritos sobre arte*, Madrid, Siruela, 1994.
- Haskell, F., *Patronos y pintores*. Madrid, Cátedra, 1984.
- Kruft, H.W., *Historia de la teoría de la arquitectura*. Madrid, Alianza, 1991.
- Morris, A.E., *Historia de la forma urbana*. Barcelona, Gustavo Gili, 1992.
- Norberg-Schultz, C., *Arquitectura Barroca, tardia y rococó*. Madrid, Aguilar, 1989.
- Triadó, J.R., *L'època del Barroc*. Barcelona, Edicions 62, 1984.

Activitat pràctica

Itinerari urbà: Barcelona. Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final.
Trellal per millorar nota.

Observacions

Ai llarg del curs es detallarà cada part del programa, així com la bibliografia específica.

1191024 ESCULTURA ESPANYOLA DEL RENAISSAMENT FINS AL REALISME

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Canalda Llobet, Sílvia

Grups

A1

Tutories

Q2 dv 11'30-12'30 h.

Programa

1. Introducció al llenguatge i a la producció escultòriques del període.
1.1. Especificitats; 1.2. Teoria i tractats; 1.3. Tipologia i temàtica; 1.4. Material i acabat; 1.5. De l'artesania a la producció industrial; 1.6. Interdisciplinarietat i cooperació professional.
2. La hibridació de l'escultura renaixentista (s. XVI). 2.1. La tradició de la baixa edat mitjana; 2.2. L'adopció del model clàssic; 2.3. La renovació paral·lela del model nòrdic; 2.4. Periodització, focus geogràfics i protagonistes; 2.5. El cercle cortesà de Carles V i Felip II; 2.6. El mecenatge humanista d'una aristocràcia seglar i secular.
3. El barroc (s. XVII i 1^a/2 s. XVIII): dirigisme religiós i sensualisme popular. 3.1. La funció de la representació religiosa; 3.2. L'apatia escultòrica dels Austries Menors; 3.3. Estil i escoles geogràfiques: raons i invariants; 3.4. Evolució de la retaulística durant el període; 3.5. L'art processional: entre l'art i l'artesania.
4. L'escultura espanyola s'internacionalitza (2^a 2/2 s. XVIII). 4.1. Precisió terminològica entre classicisme, academicisme i neoclassicisme; 4.2. La fundació de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando; 4.3. La decoració de los Reales Sitios; 4.4. La pervivència de les formes del barroc; 4.5. Els primers escultors pensionats a Roma i a París.
5. Neoclassicisme, Romanticisme i Realisme (s. XIX). 5.1. Mitjans de relació i vincles amb l'escultura europea; 5.2. Periodització dels estils i artistes significatius; 5.3. La funció pública en l'escultura; 5.4. Variació temàtica; 5.5. L'àmbit domèstic en escultura: del pessebrisme als grups decoratius en terracota i bronze.

Bibliografia

- CHECA CREMADES, F.: *Pintura y escultura del Renacimiento en España, 1450-1600*, Madrid, 1986.
- BOTTINEAU, Y.: *El arte cortesano en la España de Felipe V. 1700-1746*, Madrid, 1986.
- BOTTINEAU, Y.: *L'art de cour dans l'Espagne des Lumières, 1746-1808*, París, 1986.
- Los Leoni (1509-1608). *Escultores del Renacimiento italiano al servicio de la Corte de España* (cat. exp.), Madrid, Museo del Prado, 1994.
- MARTÍN GONZÁLEZ, J.J.: *La escultura barroca en España, 1600-1770*, Madrid, 1983.
- MARTÍN GONZÁLEZ, J.J.: *El retablo barroco en España*, Madrid, 1993.
- MARTÍN GONZÁLEZ, J.J.: *El monumento conmemorativo en España*, Valladolid, 1996.
- PARDO CANALÍS, E.: *Escultores del siglo XIX*, Madrid, 1951.
- PARDO CANALÍS, E.: *Escultura neoclásica española*, Madrid, 1958.
- PORTELA SANDOVAL, F.J.: *Historia de la escultura: Neoclasicismo y siglo XIX*, Madrid, 1973.
- TRIADÓ, J.R. i SUBIRACHS, J.: "Escultura moderna i contemporània", dins *Art de Catalunya. Ars Cataloniae*, vol. VII, Barcelona, 1998

Activitat pràctica

- Tutories per al seguiment de les lectures recomanades.
- Itineraris per la ciutat i visites a museus en sessions pràctiques els dimecres.
- Viatge a Madrid, en funció de la disponibilitat dels grups.

Avaluació

- Examen escrit sobre el contingut de l'assignatura.
- Treball opcional de recerca o interpretació.
- A l'inici del curs es proporcionarà un programa detallat i una bibliografia més àmplia que contempli els temes específics.
- Només es farà referència a les manifestacions artístiques de Catalunya quan tinguin un paper rellevant dins l'art de l'estat espanyol.

1191186 PINTURA MANIERISTA

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Sureda Pons, Joan
Sureda Pons, Joan

Grup

A1
B1

Tutories

Q1 dl 12,30-13,30 h.
Q2 dl 19-20 h.

Programa marc

- 1.El concepte de Manierisme i la seva fortuna crítica.
- 2.La primera qüestió manierista. Rafael i Miquel Angel.
- 3.El eix creatiu Florència-Roma. Pontorno i Rosso Fiorentino.
- 4.El saçco de Roma i les seves repercussions.
- 5.Alguns espectes del manierisme nòrdic.

Bibliografia

- F. Würtenberger, *El Manierismo. El estilo europeo del siglo XVI.*, Barcelona, Rauter, 1964
C-G. Dubois, *El Manierismo*, Barcelona, Península, 1980
A. Laframboise, *Istoria et théorie de l'Art. Italie, XVe, XVIe siècles*, Montréal, Les Presses de l'Université de Montréal, 1989
W.Friedländer, *Maniérisme et Antimaniérisme*, Paris, Gallimard, 1991 (també edicions en altres idiomes).
G. Briganti, *Le Maniérisme italien*, Paris, Gérard Monfort édit., 1993 (també edició italiana)
A. Pinelli, *La bella Maniera*, Torino, 1993
R. Mackenney, *La Europa del siglo XVI*, Madrid, Akal, 1996
J. Sureda i altres, *El Manierismo y la expansión del Renacimiento* (SVMMA PICTORICA), Barcelona, Planeta, 1999

Activitat pràctica

Metodologia sobre l'anàlisi de la pintura manierista.
Tutories per al seguiment del treball personal.

Avaluació

Examen de final de curs.

1191190 ART DEL RENAISSAMENT A ESPANYA

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professora	Grup	Tutories:
Juan Miguel Muñoz	A1	Q1 dm 17,30-18,30 h.
Juan Miguel Muñoz	B1	Q2 dj-dv 9-9,30 h.

Programa

1. Reflexions teòriques sobre el renaixement hispànic
  - 1.1. Definició. Diversitat cultural, territorial i cronològica
  - 1.2. Problemàtica estilística i conceptes "perifèrics"
  - 1.3. El nou artista i arquitecte: entre el taller i el patronatge àulic
  - 1.4. Humanisme, teologia i producció artística
  - 1.5. Plantejaments teòrics davant la "nova antiguitat"
2. Espai urbanitzat i arquitectura
  - 2.1. Ciutat i reforma
  - 2.2. Pervivència del sistema gòtic i "màscara" plateresca
  - 2.3. Arquitectura "del romàno"
  - 2.4. El Escorial i el classicisme
3. Arts plàstiques i retaulística
  - 3.1. Entre el religiós i el profà
  - 3.2. Estrangers a Espanya. Espanyols a Itàlia
  - 3.3. Escoles aragonesa i castellana
  - 3.4. Escultura romanista
4. Pintura i iconografia
  - 4.1. De l'hispanoflamic als models italians
  - 4.2. El focus escorialenc
  - 4.3. El Greco

Bibliografia

- AA.VV. [1998] *El siglo del Renacimiento*, Madrid, Akal («Arte y Estética», 44), 1998
- ANGULO ÍÑIGUEZ, D. [1952] *La mitología y el arte español del Renacimiento*, Madrid, 1952
- ANGULO ÍÑIGUEZ, D. [1954] *Pintura del siglo XVI*, Madrid, Plus-Ultra («Ars Hispaniae», XII), 1954
- AZCÁRATE, RISTORI, J.M. de [1985] *Escultura del siglo XVI*, Madrid, Plus-Ultra («Ars Hispaniae», XIII), 1985
- BROWN, J. [1990] *La edad de oro de la pintura en España*, Madrid, Nerea, 1990
- BUENDÍA, J.R. / SUREDA, J. [1995] *La España imperial*, Barcelona, Plawerg («Historia del arte español», IV. "Humanismo y Renacimiento"), 1995
- CAMÓN AZNAR, J. [1959] *La arquitectura y la orfebrería españolas del siglo XVI*, Madrid, Espasa-Calpe («Summa Artis», XVII), 1959
- CAMÓN AZNAR, J. [1964] *La pintura española del siglo XVI*, Madrid, Espasa-Calpe («Summa Artis», XXIII), 1964
- CAMÓN AZNAR, J. [1967] *La escultura y la rejería españolas del siglo XVI*, Madrid, Espasa-Calpe («Summa Artis», XVIII), 1967
- CARRETE, J. / CHECA, F. / BOZAL, V. [1987] *El grabado en España, siglos XV al XVIII*, Madrid, Espasa-Calpe («Summa Artis», XXXI), 1987
- CHECA CREMADES, F. [1983] *Pintura y escultura del Renacimiento en España, 1450-1600*, Madrid, Càtedra, 1983
- CHECA CREMADES, F. [1985] *Carlos V y la imagen del héroe en el Renacimiento*, Madrid, Taurus, 1985
- CHECA CREMADES, F. [1992] *Felipe II, mecenas de las artes*, Madrid, Nerea, 1992
- CHUECA GOITIA, F. [1953] *Arquitectura del siglo XVI*, Madrid, Plus-Ultra («Ars Hispaniae», XI), 1953
- GÁLLEGO, J. [1976] *El pintor, de artesano a artista*, Granada, Universidad de Granada, 1976
- GÓMEZ MORENO, M. [1941] *Las Águilas del renacimiento español*. Ordóñez, *Silóe, Machuca, Berruguete*, Madrid, Xarait, 1983¹⁹⁴¹
- KUBLER, G. [1985] *La obra de El Escorial*, Madrid, Alianza, 1985¹⁹⁸²
- MARÍAS, F. [1989] *El largo siglo XVI. Los usos artísticos del Renacimiento español*, Madrid, Taurus, 1989
- MARÍAS, F. [1993] *El Greco*, Madrid, Anaya, 1993
- MORÁN, M. / CHECA, F. [1985] *El coleccionismo en España. De la cámara de maravillas a la galería de pinturas*, Madrid, Càtedra, 1985
- NIETO, V. / MORALES, A.J. / CHECA, F. [1989] *Arquitectura del Renacimiento en España, 1488-1599*, Madrid, Càtedra, 1989
- SCHUBERT, O. [1924] *Historia del Barroco en España*, Madrid, Saturnino Calleja, 1924¹⁹⁰⁸
- SEBASTIÁN, S. [1978] *Arte y Humanismo*, Madrid, Càtedra, 1978
- SEBASTIÁN, S. / GARCÍA GAINZA, M.C. / BUENDÍA, J.R. [1980] *El Renacimiento*, Madrid, Alhambra («Historia del arte hispánico»), 1980

Activitat pràctica

Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i dels possibles treballs
Visites de camp amb la possibilitat de dur a terme un viatge acadèmic

Avaluació

Examen final
Treball de curs (opcional)

Observacions

Durant el curs es proporcionarà bibliografia més detallada per als temes específics

1190895 HISTÒRIA DE L'ART I GÈNERE. SEGLES XV-XX

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professor
Freixa, Mireia

Grups
A1

Tutories
Q1 Dj 10-11 h

Programa

1. Història de l'art i gènere. Problemes de concepte i mètode.
2. La imatge de la dona com a al·legoria. Les dones artistes del Renaixement entre el dilettantisme i la professionalització.
3. Les dones als grans tallers barrocs.
4. L'especialització en gèners i tècniques.
5. Les imatges femenines del segle XVIII.
6. Les dones artistes i l'Acadèmia.
7. La professionalització de les dones artistes el segle XIX.
8. Les muses de la bohèmia. París fi de segle.
9. La presència de les dones a les primeres avantguardes.
10. Noves perspectives per a les dones artistes.

Bibliografia

- BROUDE, N.; GARRAD, M.D. *Feminist Art History*. New York: Harper & Row Pub., 1982.
- CHADWICK, W. *Mujeres, arte y sociedad*. Barcelona: Destino, 1992 (1990).
- CHERRY, D. *Painting Women. Victorian Women Artists*. London-New York: Bontledge, 1993.
- DIEGO, E. de. *La mujer y la pintura del XIX español*. Madrid: Cátedra, 1987.
- Femmes peintres. 1500-1950*. París: Editions des Femmes, 1981 (1976).
- PARQUER, B.; POLLOCK, G. *Old Mistresses: Women Art and Ideology*. Londres: Bontledge, 1993.
- PORQUERES, B. *Reconstruir una tradició. Las Artistas en el mundo occidental*. Madrid: Cuadernos inacabados, 1994.

Activitat pràctica

Avaluació

Examen. Treball de recerca opcional.

Observacions

En el decurs de l'assignatura es facilitaran repertoris bibliogràfics més amplis.

1190976 EL SIMBOLISME I L'ESTETICISME

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Sala Garcia, Teresa Montserrat

Grups

A1

Tutories

Q2 dm 11,30-12,30 h.

Programa

1. Simbolització i representació. Orígens, definició i fonts del Simbolisme. Tendències i cercles simbolistes. Encontres i intercanvis.
2. El moviment esteticista i la consciència de la crisi. L'actitud del poeta-artista davant de la societat. Estetes i decadents. El dandisme. Wilde, R. de Montesquieu, Baudelaire, Verlaine, Huysmans.
3. Les teories de "l'art pour l'art". La influència de l'art japonès. Godwin, Beardsley, Whistier.
4. El moviment simbolista a França. Pintura i poesia. Mallarmé. El manifest simbolista de Moréas, Moreau, Puvis de Chavannes, Redon.
5. El simbolisme a Bèlgica i a la resta d'Europa. Verhaeren i Maeterlinck. L'ornament simbolic: Gallé, Van de Velde.
Ensor, Munch, Khnopff, Böcklin, Hodler, Toorop, Segantini...
6. Simbolisme i Art Nouveau.

Bibliografia

- DD.AA. *The Aesthetic Movement and the Cult of Japan. The Fine Art Society*, London, 1972.
- DD.AA. *Estetas y decadentes*. Oval, 2 Tablate Miquis, Madrid, 1985.
- DD.AA. *Le symbolisme en Europe*. Musées Nationaux, Paris, 1976.
- DD.AA. *El simbolismo en la pintura francesa*. Museo Español de Arte Contemporaneo, Madrid, 1972.
- DELEVOY, R.L. *Diario del Simbolismo*. Skira, Barcelona, 1989.
- LUCIE-SMITH, E. *El simbolismo*. Destino, Barcelona, 1991 (1972).
- MATHIEU, P.L. *The Symbolist Generation*. New York, 1990.
- MICHAUD, G. *La doctrine symboliste*. Documents. Nizet, Paris, 1947.
- SPENCER, R. *The Aesthetic Movement*. Academy, London, 1972.

Activitat pràctica

Tutories per al seguiment de les lectures i del treball persona.

Avaluació

Examen a final de curs. Treball opcional.

1191035 HISTORICISMES I ECLECTICISME EN L'ARQUITECTURA I LES ARTS APLICADES DEL S. XIX

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors
Molet Petit, Joan

Grups
A1

Tutories
Q2 dj 11,30-12,30 h.

Programa

1. Introducció: Historicisme i Eclecticisme. Arquitectura i Arts Aplicades.
2. El debat arquitectònic de la Il·lustració i el naixement de la ciutat industrial.
3. Els historicismes d'arrel clàssica. Les variants francesa, anglesa i alemanya.
4. Els medievalismes. Ruskin i Pugin. Viollet-le-Duc.
5. L'eclecticisme i els grans plans urbanístics: París, Viena i Barcelona.

Bibliografia

- ARGAN, G.C.: *El pasado en el presente. El revival en las artes plásticas, la arquitectura, el cine y el teatro*, Barcelona, Gustavo Gili, 1977.
- HITCHCOCK, H.: *Arquitectura de los siglos XIX y XX*, Madrid, Cátedra, 1985.
- KAUFMANN, E.: *La arquitectura de la Ilustración*, Barcelona, Gustavo Gili, 1974.
- KLINGENDER, F.: *Arte y Revolución Industrial*, Madrid: Cátedra, 1983.
- KRUFT, H.W.: *Historia de la teoría de la arquitectura, II: desde el siglo XIX hasta nuestros días*, Madrid: Alianza, 1990.
- MIDDLETON, R; WATKIN, D.: *Arquitectura moderna*. Madrid, Aguilar, 1986.
- MIGNOT, C.: *L'architecture du XIX siècle*, París, Moniteur, 1986.
- PATTETTA, L.: *L'architettura dell'ecletticismo. Fonti, teoria e modelli*. Milà: G. Mazzota, 1979.
- PEVSNER, N.: *Los orígenes de la arquitectura moderna y del diseño*, Barcelona, Destino, 1968.

Activitat pràctica

Es faran classes pràctiques fora de la Facultat: visites a monuments i museus, conferències,...

Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen final. Treball voluntari.

Observacions

Es donarà bibliografia puntual per a cadascun dels temes tractats.

1190501 NOUS COMPORTAMENTS ARTÍSTICS A PARTIR DE 1960

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Cirlot Valenzuela, Lourdes
Cirlot Valenzuela, Lourdes

Grups

A1
B1

Tutories

Q1 dm 10-11 h.
Q2 dm 20-21 h.

Programa

1. Els precedents: Informalisme i Expressionisme abstracte nordamericà.
2. Característiques de l'art als anys seixanta.
3. L'estètica "povera" a Europa: de J. Beuys als artistes italians.
4. "Happenings", "Performances" i "Body Art":
5. L'art com a idea.
6. "Land Art".
7. Diferents formes de realisme.
8. Tendències postmodernes.
9. Art i noves tecnologies.

Bibliografia

- CIRLOT, L.: «*Últimas Tendencias*», a *Historia Universal del Arte*, Barcelona, Planeta, 1993.
CIRLOT, L.: *Historia del Arte. Últimas Tendencias*, Barcelona, Planeta, 1994.
SANDLER, I.: *Le triomphe de l'art américain*, París, Carré, 1990.
TIBERGHEN, G. A.: *Land Art*, París, Carré, 1993.
TRIMARCO, A.: *Confluencias. Arte y crítica en la posmodernidad*, Madrid, Julio Ollero, 1990.
VATTINO, G.: *En torno a la posmodernidad*, Barcelona, Anthropos, 1990.
V.V.A.A.: *Videosculptur*, Colonia, DuMont, 1989.

Activitat pràctica

Visitar les exposicions relacionades amb la temàtica del curs.
Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Dos exàmens parcials o un examen final.
Treball optatiu.

Observacions

La bibliografia s'ampliarà al llarg del curs.

Professors

Julián González, Immaculada

Grups

A1

Tutories

Q1 dl 11,15-12,15 h.

Programa

- 1.- Introducció al període.
- 2.- 1893 - 1922. Els inicis. 2.1. Situació de l'art a Catalunya. 2.2. Formació de l'artista.
- 3.- 1923 - 1929. 3.1. París. 3.2. Miró i el surrealisme.
- 4.- 1930 - 1942. 3.1. Temps de revolta. 3.2. La Guerra Civil Espanyola.
- 5.- 1942 - 1956. La plenitud. 5.1. El retorn a Catalunya
- 6.- 1957 - 1983. El darrer període.

Bibliografia

- DD. AA. *Joan Miró*, escultura, Prato, Vallecchi, 1979
- DD.AA. *Miró escultor*, Barcelona, Fundació Joan Miró, 1987.
- DD.AA. *Impactes*, Barcelona, Fundació Miró, 1988.
- DD.AA. *La Fundació Miró i les seves col·leccions*, Barcelona, F. Miró, 1990.
- DD. AA. *Joan Miró 1893 - 1993*, Barcelona, Fundació Miró, 1993.
- CIRICI PELLICER, A, *Miró - Mirall*, Barcelona, La Polígrafa, 1976.
- CORREDOR MATHEOS, J, *Miró*, Madrid, Direcció Gral Belles Artes, 1971.
- GIMFERRER, P, *Miró, colpir sense nafar*, Barcelona, Polígrafa, 1978.
- GREEN, C, KRAMER.H, *Joan Miró i la mort de la pintura: dos excursos*, Barcelona, Barcanova, 1992
- JULIAN, I, "*Joan Miró y la escultura*", D'Art, Barcelona, Departament H° de l'Art, 1987.
- MALET, R. *Joan Miró*, Barcelona, Polígrafa, 1983
- PENROSE, R, *Miró*, Barcelona, Daimon, 1976.
- RAILLARD, G, *Conversaciones con Miró*, Barcelona, Granica Ed, 1978
- RICART, E.C, *Memòries*, Barcelona, Parsifal Ed. 1995
- TRABAL, F, *Una conversa amb Miró*, Barcelona, Fundació La Mirada, 1993

Activitat pràctica

Es concertarà un calendari per pràctiques els dimecres: 1.- visita Fundació Miró i els seus fons. 2.- Videos sobre Miró i tècniques de foneria, com fa un quadre, etc.

Avaluació

Exàmen.

Treball d'investigació.

Observacions

No es guarden notes d'un any per altre.

1191201 L'ARQUITECTURA CATALANA DES DEL MOVIMENT MODERN A L'ACTUALITAT

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professor	Grups	Tutories
Vidal i Jansà, Mercè	A1	Q2 Dx 11-12 h
Vidal i Jansà, Mercè	B1	Q2 Dm 15,30-16 i 18-18,30 h

Programa

1. La determinació d'unes "invariants arquitectòniques". Regionalisme versus Internacionalisme? Una sèrie de qüestions.
2. Els mestres del denominat Moviment Modern i el GATCPAC (Grup d'Arquitectes i Tècnics Catalans per al Progrés de l'Arquitectura Contemporània).
3. Objectes dissenyats, entre tradició i modernitat. La creació de MIDVA (Mobiliari i Disseny de la vivenda Actual)
4. La represa de la modernitat i el Grup R. La mirada a allò vernacular. Antoni Bonet Castellana, com a figura pont, i J. A. Coderch.
5. Arquitectura i art: "Per una Escola de Barcelona".
6. La crítica al racionalisme i la recerca d'una nova significació en l'arquitectura. L'Estudi PER.
7. Els Premis FAD d'Arquitectura i Disseny.
8. L'eclecticisme dels 80' entre l'abstracció formal, el neoconstructivisme, la ironia...
9. La nova tradició moderna i la transformació de les ciutats: Barcelona i València.
10. Espais de lleure i escultura pública. La creació d'infraestructures culturals: museus, centres d'art, elements de comunicació, mobiliari urbà.. els nous "items" del s. XXI?

Bibliografia

- AA.VV.: *Barcelona, arquitectura y ciudad*. 1980-1992. G. Gili. Barcelona. 1990.
- AJUNTAMENT DE BARCELONA: *Plans i projectes per a Barcelona 1981-82*. Barcelona. 1983
- AJUNTAMENT DE BARCELONA: *Barcelona espais i escultures*. Barcelona. 1987.
- Arquitectura del Moviment Modern 1925-65*. Registre Docomomo Ibèric. Fundació Miesvan der Roche. Barcelona. 1996.
- BOHIGAS, O.: *Arquitectura Española de la Segunda República*. Tusquets. Barcelona. 1970.
- BOHIGAS, O.: *Reconstrucció de Barcelona*. Ed. 62. Barcelona. 1985.
- BRU, E./MATEO, J.L.: *Arquitectura española contemporánea*. G. Gili. Barcelona. 1980.
- CAPELLA, J./LARREA, Q.: *Nuevo Diseño Español*. G. Gili. Barcelona. 1991.
- GONZALEZ, A./LACUESTA, R.: *Barcelona 1929-1994*. G. Gili. Barcelona. 1995.
- PIÑÓN, H.: *Nacionalisme i modernitat en l'arquitectura catalana contemporània*. Ed. 62. Barcelona. 1980.
- RÍZZA, A.: *Gula de la arquitectura moderna en Barcelona*. Ed. del Serbal. Barcelona. 1996.
- Solà-Morales, I. de: *Eclecticismo y vanguardia. El caso de la Arquitectura Moderna en Catalunya*. G. Gili. Barcelona. 1980.

Metodologia

Anàlisi visual, comentari de textos i valoració teòrica

Avaluació

Prova escrita, visita d'exposicions i recorreguts urbana.

1191212 L'ESCUPTURA CATALANA DEL SEGLE XX I EL CONTEXT INTERNACIONAL

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professor
Suàrez, Alicia

Grups
A1

Tutories
Q2 Dm 17-18 h

Programa

1. Els inicis de l'escultura moderna i el Modernisme.
2. El model clàssic i el Noucentisme i les seves repercussions.
3. Les resonàncies cubistes.
4. Manifestacions surrealistes.
5. El ferro en l'escultura
6. L'escultura catalana de postguerra: tradició i innovació
7. Ecos del Nou Realisme i el Pop.
8. L'era Conceptual.
9. L'escultura dels vuitanta.

Bibliografia

- DIVERSOS AUTORS. *L'avantguarda de l'escultura catalana* (catàleg). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1989.
- DIVERSOS AUTORS. *Escultura espanyola 1900-1936* (catàleg). Madrid: Ministerio de Cultura. 1985.
- DIVERSOS AUTORS. *Historia de un arte. La escultura. La aventura de la escultura moderna en los siglos XIX y XX*. Barcelona: Carroggio, 1986.
- ELSEN, Albert E. *Origins of modern sculpture: pioneers and premises*. New York: G. Braziller, 1979.
- READ, Herbert: *La escultura moderna*. México: Hermes, 1966.
- ROWELL, Margit (et alt); *Qu'est-ce que la sculpture moderne?*. Paris: Centre Georges Pompidou, 1986.

Avaluació

Un examen final i un treball

1191223 L'ART DE LA POSMODERNITAT

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Guasch, Anna Maria

Grups

A1

Tutories

Q1 dm 11'30-12'30 h.

Programa.

1. La primera posmodernitat.- Els nuclis geogràfics d' Alemanya i Itàlia.- Pintura salvatge versus transavantguarda.
2. La segona posmodernitat.- El simulacionisme (I).- Els "Media" artistes.- Els teòrics de la imatge (Crimp, Owens).- La refotografia (Levine, Prince, Longo).
3. El simulacionisme (II).- La recuperació del pensament posestructuralista francès (Barthes, Baudrillard).- El paper de les galeries.- Les pràctiques simulacionistes.- La via de l'objecte (Steinbach, Koons).- La via de la pintura (Halley).
4. El fenomen dels neos a Europa. Del neogeo al neobarroc.-Les bases conceptuals del nou ordre.- El pensament deconstructiu de Derrida.
5. Les pràctiques reduccionistes i el neo geo (Knoebel, Mucha, Merz, Vercruysse).- La nova escultura (Cragg, Woodrow).
6. El nominalisme i les pràctiques objectuals (Lavier, Trockel). - Pintura i fotografia (Becher, Struth, Ruff, Wall).
7. L'art posmodern activista o alternatiu.- Diferències art polític-art activista.- Col·lectius activistes (Gran Fury, Goup Material).- Aportacions individuals (Kruger, Rollins).
8. La tercera posmodernitat. El retorn a allò real.- Les estratègies corporals de l'art dels noranta (Sherman, Gober, McCarthy, Smith, Serrano).- La qüestió de la diferència sexual als noranta. -Els "Cultural Studies".

Bibliografia

- BUTLER, J., *Bodies that Matter*, Londres y Nueva York, Routledge, 1993.
- FOSTER, Hal, *The Return of the Real. The Avant-Garde at the End of the Century*, An October Book, The MIT Press, Cambridge, Mass., y Londres, 1996.
- GUASCH, A. M^a, *El arte del siglo XX en sus exposiciones: 1945-1995*, Ediciones del Serbal, Barcelona, 1997.
- HONNEF, K., *L'art contemporain*, Taschen, Colonia, 1990.
- JONES, A., *Body Art. Performing the Subject*, Minneapolis, University of Minnesota Press, 1998.
- KRAUSS, R., *Cindy Sherman 1975-1993*, Nueva York, Rizzoli, 1993.
- SANDLER, I., *Art of the Postmodern Era. From the Late 1960s to the Early 1990s*, Nueva York,
- TAYLOR, B., *The Art of Today*, The Everyman Art Library, Londres, 1995.
- WHEELER, D., *Art Since mid-century*, Thames and Hudson, Londres, 1991.

La bibliografia relativa a catàlegs d'exposicions, monografies d'artistes i articles de revistes es donarà a classe amb els temes corresponents.

Activitat pràctica

Lectura i comentari de textos, visita a exposicions.

Avaluació

Un examen i un treball.

1190534 CRÍTICA D'ART

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Bonet Julve, Pilar
Guasch Ferrer, Anna Maria

Grups

A1
B1

Tutories

Q2 dl 11'30-12,30 h.
Q1 dm 18,30-19,30 h.

Programa

1. CRÍTICA D'ART I DISCURS HISTÒRIC.

- Definició del concepte de crítica com a discurs històric de la modernitat. La crítica d'art i la Il·lustració.

- Crítica d'art i disciplines afins: història de l'art, estètica, teoria de l'art i crítica literària.

- Crítica d'art i mitjans de difusió: publicacions, mercat artístic i col·leccionisme, els museus i altres indústries culturals.

2. LA CRÍTICA DES DE LA SEVA PRÒPIA HISTÒRIA.

- La crítica d'art i els Salons: D. Diderot.

- La crítica d'art al segle XIX: Ch. Baudelaire, E. Zola, O. Wilde.

- La crítica d'art al segle XX: crítica i avantguardes, G. Apollinaire; C. Greenberg i l'expressionisme abstracte; H. Szeemann i el postminimalisme; entre la crítica i la filosofia: J. Baudrillard, J. Derrida, H. Bloom, H.R. Jauss, etc.

3. LA PRAXI DE LA CRÍTICA D'ART

- El discurs crític entre allò subjectiu i objectiu. La figura del crític a partir d'alguns casos concrets, l'assaig crític i el periodisme: A. H. Barr, E. D'Ors, S. Gasch, H. Rosenberg, A. Kaprow, M. Tapiè, R. Krauss, G. Celant, A. Bonito Oliva, G. Pollock, J. L. Brea, J.V. Aliaga, H. Foster, etc.

- Formació i professionalització del crític d'art, el paper social del crític.

- Les exposicions com instrument crític. Elaboració i producció d'exposicions.

Bibliografia

BARTHES, R. *Crítica y verdad*. Siglo XXI. Madrid, 1972.

BENJAMIN, W. *El concepto de crítica de arte en el Romanticismo alemán*. Península. Barcelona, 1995.

BAUDELAIRE, CH. *Salones y otros escritos sobre arte*. Visor. Madrid, 1996.

CALVO SERRALLER, F.(ed). *Los espectáculos del arte. Instituciones y funciones del arte contemporáneo*. Tusquets. Barcelona, 1993.

CHATEAU, D. *A propos de "La critique"*. L'Harmattan. Paris, 1995.

DD. AA. *En els límits de la crítica*. Fundació "la Caixa". Barcelona, 1988.

DD. AA. *En el umbral de los 90. Reflexiones sobre la crítica de arte*. IVAM. València, 1990.

DD. AA. *Sobre la crítica d'art i la seva presa de posició*. MACBA. Barcelona, 1996.

DD. AA. *Critical reflections*. Artforum. New York, 1989-93.

DIDEROT, D. *Escritos sobre arte*. Siruela. Madrid, 1994.

GUASCH, A. *El arte del siglo XX en sus exposiciones: 1945-95*. El Serbal. Barcelona, 1997.

JIMENEZ, M. *La critique. Crise de l'art ou consensus culturel?* Klincksieck. Paris, 1995.

MILLET, C. *La critique d'art s'expose*. J. Chambon. Nîmes, 1993.

MUCCI, E. / TAZZI, P. L. (ed). *Teorie e pratiche della critica d'arte*. Convegno di Montecatini. Feltrinelli. Milano, 1979.

WILDE, O. *El crítico como artista*. Espasa Calpe. Madrid, 1968.

Activitat pràctica

El programa desenvolupa la matèria des d'una opció teòrico-pràctica. La presentació dels temes anirà acompanyada de la lectura de textos i la realització d'exercicis escrits relacionats sempre amb qüestions d'actualitat. Es valora l'assistència i participació a les sessions i les exposicions o actes recomanats.

Avaluació

Es realitzarà un treball al llarg del curs, hi haurà una prova escrita final.

1190523 SOCIOLOGIA DE L'ART

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors
Furió Gall, Vicenç

Grups
A1

Tutories
Q1 dv 17-18 h.

Programa

1. Objectius, límits i problemes de la sociologia de l'art.
2. Autors, estudis i tendències.
3. La influència de la societat en l'art.
4. Art i grups socials.
5. El client i l'encàrrec.
6. L'artista.
7. L'obra.
8. La distribució de l'art: el cas del mercat artístic.
9. La influència de l'art en la societat: el públic artístic.

Bibliografia

- BECKER, H.S.: *Art Worlds*, Berkeley, University of California, 1982 (hi ha edició francesa: *Les mondes de l'art*, París, Flammarion, 1988).
- BOURDIEU, P.: *La distinción*, Madrid, Taurus, 1988 (1979).
- BURKE, P.: *El Renacimiento italiano*, Madrid, Alianza, 1988, (1972,1986); *La cultura popular en l'Europa moderna*, Madrid, Alianza, 1991 (1978).
- CLARK, T.J.: *Imagen del pueblo*, Barcelona, Gustavo Gili, 1981 (1973).
- CROW, T.: *Pintura y sociedad en el París del siglo XVIII*, Madrid, Nerea, 1989 (1985).
- ECO, U.: *Apocalípticos e integrados*, Barcelona, Lumen, 1985 (1965).
- FURIÓ, V.: *Sociologia de l'art*, Barcelona, Barcanova, 1995.
- HASKELL, F.: *Patronos y pintores*, Madrid, Cátedra, 1984 (1963).
- MOULIN, R.: *L'artiste, l'institution et le marché*, París, Flammarion, 1992.
- WITTKOWER, R.: *Nacidos bajo el signo de Saturno*, Madrid, Cátedra, 1985 (1963).
- ZOLBERG, V.L.: *Constructing a Sociology of the Arts*, Cambridge University Press, 1990 (Hi ha edició italiana: *Sociologia dell'arte*, Il Mulino, Bologna, 1994).

Activitat pràctica

Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Un treball i un examen.

1190545 FILOSOFIA CONTEMPORÀNIA DE L'ART

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Peran Rafart, Martí

Grups

A1

Tutories

Q1 dv 11-12 h.

Programa

El curs es proposa ordenar el panorama del pensament estètic occidental de la segona meitat del segle XX i, simultàniament, detectar aquella sèrie de temes que han esdevingut els esculls més característics d'aquest pensament. Entre els enunciats que poden orientar aquest itinerari, hi ocupen lloc destacat els següents:

El nou perfil de l'objecte estètic contemporani.

Les diferents opcions crítiques i el nou rol de l'espectador.

El paradigma estètic. La relació amb la ciència i la història.

Bibliografia

COMPAGNON: *Les cinq paradoxes de la modernité*. Paris, Seuil, 1990.

DANTO, A.: *The Transfiguration of the Commonplace*, Cambridge, Harvard University Press, 1981.

FORMAGGIO, D.: *La morte dell'arte e l'estetica*, Bologna, Il Mulino, 1983.

KOSTELANETZ, R. (ed.): *Aesthetics Contemporary*, New York, Prometheus Books, 1989.

Activitat pràctica

Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Un treball i una prova escrita.

1191094 ART I PENSAMENT EN EL MÓN CLÀSSIC

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Menendez Varela, Jose Luis

Grups

A1

Tutories

Q2 dv 14,30-15,30 h.

Programa

1. Introducció: El problema del classicisme en la Història de l'Art. Formes plàstiques i teories.
2. Les característiques formals de l'art clàssic. El problema de la concepció espacial: mesura, equilibri, proporció, simetria, etc.
3. El camp semàntic: forma i contingut temàtic. La presència humana, les accions, etc.
4. La idea d'espai en l'urbanisme, arquitectura i escultura del món clàssic.
5. La idea d'espai en la geografia i la cosmologia.
6. El problema del temps en l'art clàssic. L'exemple de la tragèdia.
7. La incidència de la teoria i la pràctica política en la constitució dels principis de l'activitat artística.
8. El problema del «valor estètic» en filosofia clàssica: Plató i Aristòtil. Classicisme, idealisme i utopia.
9. La transmissió de les formes artístiques classicistes en el món hel·lenístic i romà.

Bibliografia

1. FONTS

ARISTÓTELES, *Constitució de los atenienses*, Madrid, Gredos, 1984.

ARISTÓTELES, *El arte poética*, Gredos, Madrid, 1974.

HERÓDOTO, *Historia*, Madrid, Gredos, 1977-1989, (llibres II-IV).

LOS FILÓSOFOS PRESOCRÁTICOS, (3 vols.), Madrid, Gredos, 1985-1986 (fragmentos escogidos)

PLATÓN, *Diálogos*, I, Madrid, Gredos, 1985 (només l'Hípías Mayor).

PLATÓN, *Diálogos*, IV: República, Madrid, Gredos, 1988.

2. ASSAIGS.

BOARDMAN, J., *Greek Sculpture: the Classical Period*, Londres, Thames & Hudson, 1985.

CHAMOUX, F., *Escultura de la antigua Grecia*, México, Hermes, 1968.

DOXIADIS, C. A., *Architectural Space in Ancient Greece*, Cambridge, The Mit press, 1972.

FORREST, W. G., *Los orígenes de la democracia griega. La teoría política griega entre el 800 y el 400 a. C.*, Madrid, Akal, 1978.

GRECO, E.-TORELLI, M., *Storia dell'urbanistica. Il mondo greco*, Bari, Laterza, 1983.

LULLIES, R.-HIRMER, M., *La sculpture grecque de ses débuts a la fin de l'époque hellénistique*, Paris, Flammarion, 1971.

MARTIENSSEN, R. D., *La idea del espacio en la arquitectura griega*, Buenos Aires, Nueva visión, 1972.

MARTIN, R., *Arquitectura griega*, Madrid, Aguilar, 1989.

SNELL, B., *La cultura greca e le origini del pensiero europeo*, Torino, Einaudi, 1963.

TATARKIEWICZ, W., *Historia de la estética. I: La estética antigua*, Akal, Madrid, 1987.

Activitat pràctica

Un treball optatiu relacionat amb l'assignatura i supervisat pel professor durant l'hora setmanal de visita al despatx.

Avaluació

Un examen final i el treball optatiu.

Observacions

A l'inici de curs es donarà un programa detallat i una bibliografia ampliada.

1190556 ESTETICA DE LA MÚSICA

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors
Aviñoa Pérez, Xosé

Grups
A1

Tutories
Q1 dm 17-18 h.

Programa

Es pretén una visió combinada entre els aspectes teòrics de la teoria estètica aplicada a la música i una visió dels moments més representatius de la història de les idees estètiques. Això vol dir, d'una banda, treballar sobre els conceptes fonamentals que expliquen l'experiència estètica musical, forma, funció, expressió, etc., tractar sobre la definició del fenomen sonor en els diferents moments de la història, així com sobre qüestions referides al binomi creació-recepció. De l'altra banda, es farà una panoràmica sobre els moments significatius de la història de l'estètica musical des dels tractadistes antics fins als actuals pensadors, delimitant les relacions que l'estètica musical ha tingut i té amb els altres pensadors de la cultura.

Bibliografia

- BOULEZ, P.: *Puntos de referencia*, Madrid, Gedisa, 1984.
DAHLHAUS, C.: *Aesthetics of music*, Cambridge, Cambridge University Press, 1982.
FUBINI, E.: *La estètica musical, desde los orígenes hasta el siglo XX*, Madrid, Alianza "Música", 1987.
FUBINI, E.: *Música y lenguaje en la estètica contemporánea*, Madrid, Alianza "Música", 1993.
HANSLICK, E.: *De lo bello en música*, Buenos Aires, Ricordi Americana, 1981.
MENGER, P.: *Le paradoxe du musicien*, Paris, Flammarion, 1983.
SCHOENBERG, A.: *El estilo y la idea*, Madrid, Taurus, 1963.

Activitat pràctica

Audició comentada i anàlisi formal.
Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

Avaluació

Examen.

1190560 ESTÈTICA DEL CINEMA

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors

Monterde Lozoya, José Enrique

Grups

A1

Tutories

Q2 dl 17-18 h.

Programa

1. El cinema com a dispositiu estètic. L'experiència cinematogràfica.
2. Estètica, Teoria i Història del cinema.
3. Entorn als antecedents estètics del cinema.
4. Les maneres de representació cinematogràfica.
5. El debat sobre l'artisticitat del Cinema.
6. Formes del què veiem: estètica de la imatge cinematogràfica.
7. El muntatge com específic filmic.
8. Estètica de l'audiovisió.
9. Formes del realisme cinematogràfic. Documental i ficció.
10. De la imatge fílmica com a signe al film com a relat.
11. Classicisme, modernitat i postmodernitat cinematogràfica.
12. El Cinema i el pensament estètic. L'experiència cinematogràfica.

Bibliografia

- ANDREW, J. D. *Las principales teorías cinematográficas*, Gili, Barcelona, 1978.
- ARISTARGO, G. *Historia de las teorías cinematográficas*, Lumen, Barcelona, 1968.
- AUMONT, J. - BERGALA, A. - MARIE, M. - VERNET, M. *Estética del cine*, Paidós, Barcelona 1989.
- BAZIN, A. *¿Que es el cine?*, Rialp, Madrid, 1966.
- BORDWELL, D. *La narración en el cine de ficción*, Paidós, Barcelona, 1996.
- CARROLL, N. *Philosophical Problems of Classical Film Theory*, Princenton Un. Press, Princenton, 1988.
- DELEUZE, G. *La imagen-movimiento/La imagen-tiempo*, Paidós, Barcelona, 1984 i 1987.
- KERMABON, J. (ed.) *Les théories du cinéma aujourd'hui*, Cinémaction núm. 47, Cerf/Corlet, Paris, 1988.
- KRAKAUER, S. *Teoría del Cine*, Paidós, Barcelona, 1989.
- LOTMAN, Y. *Estética y semiótica del cine*, Gili, Barcelona, 1979.
- MAGNY, J. (ed.) *Histoire de les théories du cinéma*, Cinémaction núm. 20, L'Harmattan, Paris, 1983.
- METZ, CH. *Ensayos sobre la significación cinematográfica*, Tiempo Contemporáneo, Buenos Aires, 1972.
- MITRY, J. *Estética y psicología del cine*, Siglo XXI, Madrid, 1989.
- SORLIN, P. *Esthétiques de l'audiovisual*, Nathan, Paris, 1992.

Avaluació

Un treball entorn a algun dels aspectes desenvolupats al programa i un examen final.

1191234 L'ESCENOGRAFIA I L'ESPAI ESCENIC AL SEGLE XX

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors Salvat Ferré, Ricard	Grup A1	Tutories Q2 dj 11,30-12,30 h.
---	-------------------	---

Programa

1. Conceptes generals: del decorat pintat a l'espai virtual, un segle d'escenografia.
2. Elements de l'escenografia naturalista, elements de l'escenografia simbolista.
3. Picasso i el teatre: la revolució de "Parade" (1917), els ballets: "Pulcinella" (1920).
4. Dels escenògrafs de l'Expressionisme: Oskar Kokoschka i d'altres, fins el concepte de "model" de Bertolt Brecht: Escenografia i teatre polític.
5. El Constructivisme i la creació del nou sentit escènic: Vsevolod Meyerhold, Aleksandr Tairov, Serguei Eisenstein, Vladimir Fedorov, Georges Annenkov i Marc Chagall.
6. Les aportacions escenogràfiques d'Oskar Schlemmer i la Bauhaus: "El ballet triàdic" (1922). Laszlo Moholy-Nagy i el "teatre de la totalitat".
7. L'escenografia i les segones avantguardes.
8. Teatre i Happening: La dissolució de la pintura i les arts dins la noció d'espectacle.
9. Aplicació de les noves tecnologies al món de l'escenografia. La aparició del món virtual.
10. L'escenografia a Catalunya. Fundadors de l'escola catalana d'escenografia. Els grans escenògrafs relistes del segle XX.
11. Les avantguardes catalanes i l'espai escenic: Salvador Dalí, Joan Miró, Antoni Clavé, Antoni Tàpies, Albert Ràfols Casamada, Guinovart, Armand Cardona Torrandell.
12. Els escenògrafs dels seixanta: Fabià Puigserver, Iago y Jordi Pericot, Ramon B. Ivars, Andreu Rabal, Josep Messeguer i Joan-Josep Guillén.

Bibliografia

- ARIAS DE COSSÍO, Ana M^a, "Dos siglos de escenografía en Madrid", Mondadori España, S.A., Madrid, 1981.
- ARTÍS-GENER, "La escenografía en el teatro y en el cine", Ed. Centauro, S.A., México, 1947.
- BRAVO, Isidre, "L'Escenografia Catalana", Diputació de Barcelona, Barcelona, 1986.
- COOPER, Douglas, "Picasso y el Teatro", Ed. Gustavo Gili, S.A., Barcelona, 1968.
- GUAL, Adrián, "Temas de Historia del Teatro. La evolución de la Escenografía. Las danzas de la Muerte. La Comedia en el siglo XVIII", Diputación Provincial de Barcelona. Publicaciones del Instituto del Teatro Nacional, Barcelona, 1929.
- RUDNITSKY, Konstantin, "Russian and Soviet Theater (1905-1932)", Harry N. Abrams Inc., Publishers, New York, 1988.
- SALVAT, Ricard, "La il·luminació a gas i l'espectacle del segle XIX a Catalunya", Catalana de Gas y Electricidad S.A., Barcelona, 1980.

Avaluació

El professor la concretarà a l'inici del curs.

Observacions

Les classes teòriques es complementaran amb la projecció en vídeo d'espectacles: "Ballet Triàdic"...

1190571 LA MÚSICA A CATALUNYA

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professor
Luengo, Antonia

Grups
A1

Tutories
Q2 DI 17,30-18,30 h

Programa

1. Música catalana o música a Catalunya?
2. La creació i els intèrprets. Les infraestructures acadèmiques i d'equipaments.
3. Desenvolupament històric.
4. Del romànic al gòtic: naixement i consolidació de la polifonia.
5. Les etapes reinaxentistes i barroca.
6. L'escola montserratina i la seva evolució.
7. Anys de decadència i ressorgiment d'una consciència nacional catalana.
8. La renaixença i el modernisme.
9. La música coral, el fenomen de la sardana i la recuperació de les tradicions populars.
10. L'escola pianística i la lírica.
11. La gran puixança en el marc del Noucentisme.
12. De la represa després dels períodes bèl·lics i postbèl·lics fins als nostres dies.

Bibliografia

- ALBET, M.: *Mil anys de música catalana*, Barcelona, Plaza & Janés, 1991.
- ARTÍS, P.: *El cant coral a Catalunya*, Barcelona, Barcino, 1980.
- AVIÑOÀ, X.: *La música i el modernisme*, Barcelona, Curial, 1985.
- BALDOCK, R.: *Pau Casals*, Barcelona, Empúries, 1994.
- BONASTRE, F.: *Felip Pedrell*, Tarragona, Caixa d'Estalvis, 1977.
- CALMELL, C.-CAPDEVILA, M.: *Eduard Toldrà*, Barcelona, Boileau, 1995.
- CAPDEVILLA, M.: *Eduard Toldrà*, Barcelona, Aedos, 1964.
- CARALT, A.: *L'escolania de Montserrat*, Abadia de Montserrat, 1956.
- COLLET, H.: *Albéniz et Granados*, París, Le Bon Plaisir, 1948.
- GÓMEZ, M. C.: *La música medieval*, Barcelona, Dopesa, 1980.
- HOMS, J.: *Robert Gerhard i la seva obra*, Barcelona, Biblioteca de Catalunya, 1991.
- JANÉS, C.: *La vida callada de F. Mompou*, Barcelona, Ariel, 1975.
- MARTORELL, O.: *Eduard Toldrà*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1995.
- MARTORELL, O.: *Quasi un segle de simfonisme a Barcelona*, Barcelona, Beta, 1995.
- MONTSALVATGE, X.: *Papers autobiogràfics*, Barcelona, Destino, 1991.
- VALLS, M.-MARTORELL, O.: *Síntesi històrica de la música catalana*, Barcelona, Els Llibres de la Frontera, 1985.

Activitat pràctica

Treball de recopilació, recerca, síntesi, etc.

Avaluació

Treballs esmentats i examen final.

Tutories per al seguiment de les lectures recomanades i del treball personal.

1191002 HISTÒRIA DE LA SARSUELA I LES SEVES RELACIONS AMB L'ÒPERA

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors
Alier Aixalà, Roger

Grups
A1

Tutories
Q2 dl 14,30-15,30 h.

Programa

1. Els orígens de l'òpera i la seva expansió per Itàlia i posteriorment per Europa.
2. L'arribada de l'òpera a Espanya: les primeres òperes a La Zarzuela. Evolució d'aquesta iniciativa en el regnat de Felip IV.
3. Desenvolupament de la sarsuela espanyola en el darrer terç del segle XVII.
4. Arrelament de l'òpera italiana a l'Espanya del segle XVIII. Les sarsueles "a l'italiana" i decadència de la sarsuela. Altres gèneres propers: la "tonadilla" escènica.
5. L'òpera italiana en el segle XVIII. Òpera seriosa i òpera bufa. Triomf definitiu de l'òpera italiana a Espanya. La sarsuela de tema rural de la segona meitat del segle XVIII espanyol.
6. L'òpera italiana en castellà i el seu fracàs. Desaparició virtual de la sarsuela a la fi del segle XVIII. L'òpera mozartiana i la seva feble presència en aquests anys.
7. Els intents d'arrelament de l'òpera francesa a l'inici del segle XIX i el seu fracàs. Retorn de l'italianisme operístic després del 1814.
8. Característiques de l'òpera italiana del segle XIX: de Rossini a Verdi. Forta presència d'aquest repertori a l'Espanya del segle XIX.
9. El problema de la "òpera nacional" i la resurrecció de la sarsuela en els anys 1840.
10. La "Sociedad Artística" de Madrid i el triomf de la sarsuela com a nou gènere líric espanyol. Similituds de la sarsuela amb l'òpera-comique francesa d'aquests anys.
11. Evolució de la sarsuela del 1850 al 1870. Autors més destacats. Influència dels autors italians. La influència de Offenbach i el naixement dels "Bufos Madrileños".
12. La naixent sarsuela en català. Sarsucles "regionals".
13. El naixement del "género chico". El "madrilenyisme" i la sarsuela.
14. L'òpera verdiana i verista. El wagnerisme. Llur influència sobre la sarsuela.
15. Influència de l'òpera vienesa sobre la sarsuela d'ençà del 1910. Fi del "género chico".
16. La darrera florida de la "sarsuela gran". D'Amadeu Vives a Moreno Torroba i Pablo Luna. Pèrdua de creativitat de la sarsuela després del 1940. La sarsuela i el disc.

Bibliografia

- ALIER, R./ALIER, C./AVIÑOÀ, X. (i altres) *El libro de la zarzuela*. Eds. Daimon, Barcelona, 1982.
- ALIER, R./AVIÑOÀ, X. *Diccionario de la zarzuela*. Eds. Daimon, Barcelona, 1984.
- ALIER, R. *La Zarzuela*, Eds. Daimon, Barcelona, 1985.
- ALIER, R. (i altres) *La zarzuela*, Salvat Eds., Barcelona, 1988.
- ARNAU, J./GOMEZ, C.M. *Historia de la Zarzuela*. Zacosa, Madrid, 1980.
- CARMENA Y MILLAN, L. *Crónica de la ópera italiana en Madrid*. Imp. de M. Minuesa de los Ríos, Madrid, 1878.
- CORTARELO Y MORI, E. *Historia de la zarzuela...* Tip. de Archivos, Madrid, 1934.
- DELEITO Y PIÑUELA, J. *Origen y apogeo del género chico*. Madrid, 1949.
- FERNÁNDEZ CID, A. *Ataúlfo Argenta*. Biblioteca Nueva, Madrid, 1958.
- FERNÁNDEZ CID, A. *Cien años de teatro musical en España (1875-1975)*. Real Musical, Madrid, 1975.
- MARTÍN MORENO, A. *Edició de Salir el amor del mundo*. S.E. de M., Málaga, 1979.
- MARTÍN MORENO, A. *Historia de la música española*, 4; El siglo XVIII. Alianza, Madrid, 1984.
- SUBIRÁ, J. *El teatro del Real Palacio*. C.S.I.C., Madrid, 1950.

Activitat pràctica

Serà definida pel professor a l'inici del curs.

Avaluació

Examen final

1191245 MOZART (EN EL SEU TEMPS I EN EL NOSTRE)

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professor	Grup	Tutories
Alier Aixalà, Roger	A1	Q2 dl 8,30-9,30 h

Programa

1. Naixement, infància i formació extraordinària de Mozart.
2. La influència de J. Ch. Bach i la música de piano.
3. Les primeres òperes i el viatge a Itàlia.
4. Els anys de "tancament" a Salzburg. La música religiosa.
5. El gran viatge del 1777-1778.
6. El retorn a Salzburg i la ruptura amb l'arquebisbe.
7. Les grans creacions operístiques dels anys 1780.
8. La música de cambra i la música simfònica.
9. Les grans creacions mozartianes dels darrers temps. La mort del compositor.
10. Mozart en el segle XIX. Revalorització mozartiana el s. XX.

Bibliografia

- PAUMGARTNER, Bernhard: *Mozart*. B. Vergara, 1956.
- HILDESHEIMER, Wolfgang: *Mozart*. B. M., Javier Vergara, 1991.
- VELA, Fernando: *Mozart*. M. Alianza Editorial, Col. Libro de Bolsillo nº 2, 1985.
- ROBBINS LANDON, H. C., ed.: *The Mozart companion*. Londres, Thames & Hudson, 1990.
- JACKSON, Gabriel: *Mozart*. B. ed. Empúries (en cat.), 1991.
- HOCQUARD, Jean-Victor: *Promenades avec Mozart*. París, Seuil, 1998.
- HOCQUARD, Jean-Victor: *Guiés de les òperes de Mozart*. Publ. per Éds. du Seuil, París, entre 1980 i 1990.
- SADIE, Stanley: *Mozart*. B., Muchnik Eds., Barcelona 1985 ("The New Grove")
- MASSIN, Jean y Brigitte: *Mozart*. M. ed. Turner, 1987.

Avaluació

Serà definit pel professor a l'inici de curs.

1191083 EL PROCÉS DE CREACIÓ MUSICAL

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors
Luengo Sojo, Antonia

Grups
A1

Tutories
Q2 dv 14,30-15,30 h.

Programa

1. Elements bàsics del llenguatge musical: del so al color
2. Textures i estructures
3. Elements formals: del so al tema
4. Gènere, Forma i formes musicals
5. Tipus formals
  - 5.1. Criteris de classificació
  - 5.2. Petits tipus formals
  - 5.3. Grans tipus formals
    - 5.3.1. Compostos
      - 5.3.1.1. Instrumentals: suite, sonata (sonata, simfonia, quartet i similars), variació, concert
      - 5.3.1.2. Dramàtics: òpera
      - 5.3.1.3. Religiosos: missa
    - 5.3.2. Simples
      - 5.3.2.1. Instrumentals
        - * definits per la utilització que se'n fa del tema: danses o moviments de suite o sonata, cànon, fuga, lied, minué, rondó, scherzo
        - * definits per la utilització que se'n fa del ritme: marxa, polonesa, masurca, vals, tarantella
        - * lliures: moment musical, fantasia, capritxo, toccata, pastoral, impromptu, romança sense paraules, balada, llegenda, novel·leta, elegia, nocturn, berceuse, barcarola, veneciana, gondolera, rapsòdia, ballet, poema simfònic, il·lustracions musicals
      - 5.3.2.2. Dramàtics
        - * profans: cançó, lied, madrigal, cantata
        - * religiosos: cantata, oratori
      - 5.3.2.3. Religiosos: coral, motete
  - 5.3.2.1. Instrumentals
6. Evolució i condicionants del procés de creació musical

Bibliografia

- CANDÉ, Roland de. *Diccionari de la Música*. Barcelona: Ed. 62, 1997. Col. El Cangur Diccionaris, 68.
- LaRUE, Jan. *Anàlisi del estil musical*. Barcelona: Labor, 1989.
- MICHELIS, Ulrich. *Atlas de Música, 1*. Madrid: Alianza Atlas, 1985. AA/1.
- ROSEN, Charles. *Formas de Sonata*. Barcelona: Labor, 1987.
- SOLEIL, J.J.; LELONG, J.J. *Las obras maestras de la Música instrumental*. Madrid: Ediciones del Prado, 1992. Los Archivos del Prado.
- ZAMACOIS, Joaquín. *Curso de formas musicales*. Barcelona: Labor, 1979.

Activitat pràctica

Es realitzarà durant les hores de classe

Avaluació

Examen obligatori. Treball optatiu

1190906 LA VIDEOCREACIÓ A CATALUNYA

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors
Casanovas Bohigas, Anna Ma

Grups
A1

Tutories
Q1 dl 11-12 h.

Programa

- 1-Del Cinema al vídeo
- 2-La significació de l'Art conceptual a Catalunya.
- 3-Els artistes del vídeo dels 70. Propostes i problemes.
- 4-Principals focus de creació i difusió (escoles, tallers, revistes, grups d'investigació).
- 5-Les creacions dels "audiovisualistes" dels 80.
- 6-El so i la música a les videocreacions.
- 7-La imatge de síntesi.

Bibliografia

- BONET, E., et al. *En torno al video*. Barcelona: Gustavo Gili, 1980 (col. Punto y Linea).
- GIANNETTI, C. *Media Culture*. Barcelona: L'angelot, 1996.
- PALACIO, M. *La imagen sublime*. Madrid: Centro de Arte Reina Sofia, 1987.
- PEREZ ORNIA, J. R. *El arte del video*. Barcelona: R.T.V.E.-Serbal, 1991.
- VV.AA. *Señales de video*. Madrid: Ministerio de Cultura, 1996.

Avaluació

Un treball teòric-pràctic a la fi del curs. El treball demanat exigirà una feina de camp (entrevistes, buidat de revistes, recopilació de dades, recerca de material audiovisual), per a l'estudi d'algun artista del vídeo.

1190991 ELS CINEMES ORIENTALS

6 crèdits optatius de 2n cicle

Professors
Porter Moix, Miquel

Grups
A1

Tutories
Q2 dl 11-12 h.

Programa

1. Filosofia i religió. Mites, rites i formes.
2. Economia, tecnologia i societat.
3. Xipre, Israel i els Països del Caucas: Geòrgia i Armènia.
4. Islam i cinema: Iran, Turquia i Repúbliques centro-asiàtiques.
5. Els Països Àrabs. Egipte, potència cinematogràfica.
6. El subcontinent indi. Llengües i nuclis de producció.
7. El despertar del sud-est asiàtic.
8. Cinema a la Xina i altres cinemes xinesos: Hong Kong, Taiwan.
9. Les dues Corees. El Japó, un gegant audiovisual.
10. Demografia i cultura de masses.

Bibliografia

- MELLEN, J. *The waves at Genji's Door. Japan through his cinema*. Pantheon Books, New York, 1976.
- PASSEK, J.L. (Ed.) *Le cinéma indien*. L'Esquerre-Centre Nationale Georges Pompidou, Paris, 1983.
- SILVER, A. *The Samurai films*. The Tantivy Press, South Brunswick, 1977.
- VV.AA. *Cinéma et littérature au Japon*. Centre National
- ANDERSON, J.L. and RICHIE D. *The Japanese film. Art and industry*. La Biennale di Venezia, 1980.
- BURCH, N. *To the distant observer. Form and meaning in Japanese cinema*. Univ. of California Press, Berkeley-Los Angeles, 1979.
- HENNEBELLE, G. *Los cines nacionales contra el imperialismo de Hollywood*. Fernando Torres editor, Valencia, 1977.
- RANGOONWALLA, F. *A pictorial history of Indian Cinema*. Hamlyn, London, 1979.
- TESSIER, M. *Images du cinéma japonais*. Henry Veyrier, Paris, 1990.
- THORAVAL *Régards sur le cinéma égyptien*. L'Harmattan, Paris, 1988.
- VASUDEV, A. and LENGLET, P. *Indian cinema superbazaar*. Vikas Publishing, New Delhi, 1987.
- HERRERO BATALLA, F. *Visión de Satyajit Ray y nuevo cine hindú*. E. del Autor, Valladolid, 1978.
- BERGEON, R. *Le cinéma chinois*. 3 vols. L'Harmattan, Paris, 1985.
- QUINQUEMELLE, M.C./PASSEK, J.L. *Histoire du Cinéma russe et soviétique*, Centre Georges Pompidou, Paris, 1981.

Activitat pràctica

Visió i discussió de films. Constitució de dossiers sobre les cultures dels pobles estudiats.

Avaluació

Treballs teòrico-pràctics de documentació. Anàlisi d'un film. Recensió crítica d'un llibre escollit pel propi alumne. Els qui no obtinguin prou nivell, podran fer un exercici complementari.

ASSIGNATURES DE LLIURE ELECCIÓ

Professors: O. Oleart, M. Turull

Programa

1. Introducció.
2. L'arribada a la Península d'un dret comú a tots els pobles sotmesos a l'Imperi Romà.
3. El desenvolupament autònom de la tradició jurídica romana a la Península.
4. La creació dels drets hispànics a partir de la tradició jurídica visigoda.
5. El renaixement jurídic bolonyès i la recepció del *ius commune*.
6. L'aparició de l'Estat i el triomf del dret regi.
7. L'aparició d'un dret nacional espanyol com a conseqüència del triomf de la sobirania nacional espanyola.

Bibliografia

IGLESIA FERREIRÓS, A. *La creació del dret. Una història de la formació d'un dret estatal espanyol. Manual*, 2 vols. Barcelona: Gráficas Signo, 1993; Madrid: Marcial Pons, 1996.

———. *La creació del derecho. Una historia del derecho español. Lecciones*, 3 vols. Barcelona: Gráficas Signo, 1989.

———. *La creació del derecho. Una historia del derecho español. Antología de textos*, Barcelona: Gráficas Signo, 1991; Madrid: Marcial Pons, 1996.

SOBREQUÉS I VIDALS, S. *Història de la producció del dret català fins al Decret de Nova Planta*, Girona: Col·legi Universitari, 1978.

BROCÀ, G.M. de. *Historia del derecho de Cataluña especialmente del Civil, y exposición de las instituciones del derecho civil del mismo territorio en relación con el código civil de España y la jurisprudencia*, Barcelona: Generalitat/Dept. de Justicia, 1985 (Ed. facsímil de la primera edició de 1918).

SÁNCHEZ, G. *Curso de Historia del Derecho Español. Introducción y fuentes*, Valladolid, 1972 (10a edició).

Pràctiques

Un terç de la docència estarà dedicat a classes pràctiques.

Avaluació

Examen final escrit. En funció del nombre d'estudiants, es podrà estudiar la possibilitat d'obtenir crèdits a partir de treballs de curs.

1610206 ORIGENS HUMANS

Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia

3 c. II. elecció

Professor: D. Turbón

Programa

1. Els humans i el procés evolutiu: forces i processos. Variabilitat genètica i ambiental. Taxonomia i filogènia.
2. Biologia dels Primats: diversitat, ecologia. Sistemàtica. Els Hominoidea del Miocè.
3. Els homínids del Plio-Pleistoce. L'aparició del gènere Homo.
4. Homo erectus: expansió extra-africana i potenciació de l'econínxol cultural.
5. L'origen dels humans moderns. Els Neandertals. La diversitat humana actual.

Bibliografia (Fac. de Biologia de la UB).

- AIELLO L. i DEAN, C. (1990).- Human Evolutionary Anatomy. Academic Press. London.
- CAMPBELL B.G. (1992).- Humankind Emerging. Harper Collins Pub. Inc. New York.
- ECCLES J.C. (1989).- Evolució del cerebro. Ed. Labor, Barcelona.
- JONES S., MARTIN, R. i PILBEAM D. (Eds.) (1992).- The Cambridge Encyclopedia of Human Evolution. Cambridge University Press.
- KLEIN R.G. (1989).- The Human Career. The Univ. of Chicago Press. Chicago & London.
- NELSON H. i JURMAIN R. (1994).- Introduction to Physical Anthropology. Sixth Ed. West Publishing Company. St. Paul MN. USA.
- POIRIER F.E. (1993).- Understanding Human Evolution. Prentice Hall. Englewoog Cliffs. New Jersey. USA.
- STRINGER C. i GAMBLE, C. (1996).- En busca de los Neandertales. Ed. Crítica, Barcelona.
- WOLPOFF M. (1995).- Paleoanthropology. Second Edition. McGraw Hill, New York.

Avaluació

L'avaluació final es farà mitjançant un examen escrit, el qual podrà, opcionalment, ser substituït per treballs de curs d'actualització de coneixements sobre la bibliografia més recent.

Observacions

Es faran dues pràctiques amb motllos d'homínids fòssils i un programa informàtic dels mateixos.

Professor: Dr.Trepat

Programa

1. La naturaleza del conocimiento histórico y su enseñanza.
2. Las capacidades de comprensión de la explicación histórica del alumnado de la enseñanza secundaria.
3. La selección idónea de contenidos históricos para la educación.
4. Técnicas y métodos en el aprendizaje de los conceptos históricos.
5. La historia en los programas oficiales de educación secundaria.
6. Los recursos para el aprendizaje y repertorios documentales de carácter didáctico.
7. Experiencias de innovación didáctica en el aprendizaje de la historia.
8. La enseñanza de la historia en otros países.
9. Elaboración de unidades didácticas.

Bibliografía

- CARRETERO, M.: *Construir y enseñar las Ciencias Sociales y la Historia*, Madrid, Visor, 1996
- CITRON, S.: *Enseigner l'Histoire aujourd'hui. La mémoire perdue et retrouvée*. Paris, Editions Ouvrières, 1984
- DIKINSON, A.K.; LEE, P.J.; ROGERS, P.G. (ed.): *Learning History*. London, Heinemann, 1980
- GRUPO HISTORIA 13-16: *Taller de Historia Proyecto Curricular de Ciencias Sociales*. Madrid, Ed. de la Torre, 1990
- PRATS, J.: "La selección de contenidos históricos para la Educación Secundaria. Coherencia y autonomía respecto a los avances de la ciencia histórica", en *IBER, Didáctica de las Ciencias Sociales Geografía e Historia*. núm. 12, Abril 1997
- VALDEON, J.: *En defensa de la historia*. Valladolid, Ed. Ámbito, 1988

1610243 DIDÀCTICA DEL PATRIMONI I MUSEOLOGIA

Departament de Didàctica de les C.C.S.S.

6 c. II. elecció

Professor: X. Hernández

Objectius: L'assignatura té com a objectiu introduir als estudiants, d'una manera sistemàtica, en l'entorn de les indústries culturals. El patrimoni es considera en les seves diverses vessants i també com a nucli articulador d'iniciatives econòmiques. Els corrents museològics i les tècniques museogràfiques es consideren en la conjuntura històrica actual: cultura de masses i democratització de la cultura. En aquest sentit, la didàctica es planteja com una tècnica, la finalitat de la qual és donar a conèixer, d'una manera comprensiva, i per a amplis horitzons destinataris, determinats objectes històrics, patrimonials, artístics o mediambientals.

Programa

A) Marc teòric.

1. Conceptes de didàctica, patrimoni i museologia.
2. Evolució històrica dels espais de presentació del patrimoni i els museus.
3. Valor i classificació del patrimoni.
4. Conservació, rehabilitació, restauració.

B) Els grans conjunts patrimonials.

1. Jaciments arqueològics.
2. Conjunts històrico-monumentals.
3. Ciutats històriques.
4. Museus, arxius i col·leccions.

C) Divulgació, difusió i didàctica.

1. Les aportacions de la psicologia cognitiva.
2. La virtualització significativa com a tècnica.
3. Presentacions comprensives: tècniques d'exposició.
4. Exposicions i activitats per a infants.
5. El patrimoni com a recurs didàctic.

D) Museologia i museografia.

1. Corrents i pensament en museologia.
2. Tècniques museogràfiques.
3. Estudi i anàlisi crític de casos.

Bibliografia

- A.A.V.V.: "El patrimonio histórico-artístico", a IBER, *Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, núm. 2, monográfico, Octubre 1994
- BALLART, J.: *El patrimonio histórico y arqueológico: valor y uso*. Barcelona, Ariel, 1997
- DAURA, A. et alii: *Arqueología i patrimoni a la Catalunya interior. Últimes investigacions*. Manresa, Miscelània d'Estudis Bagencs, Centre d'Estudis del Bages, 1992
- FARRÓ, D.: *Museus d'Història. Propostes per a un programa*. Barcelona, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya, 1985
- GARCÍA BLANCO, A.: *Didáctica del museo. El descubrimiento de los objetos*. Madrid, Ed. de la Torre, 1988
- GRUPO HISTORIA 13-16: *Taller de Historia Proyecto Curricular de Ciencias Sociales*. Madrid, Ed. de la Torre, 1990

1610335 EVOLUCIÓ IDEOLÒGICA DE L'ISLAM CONTEMPORANI

---

6 c. ll. elecció

Professor: M. Forcada

Objectiu

Estudi dels corrents de pensament i circumstàncies històriques que determinen els distints discursos ideològics dels països islàmics contemporanis.

Continguts

1. Antecedents medievals: Ibn Taymiyya
2. El Wahhabisme
3. El despertar del món islàmic al repte d'Europa: l'Imperi Otomà i el *tanzimat*
4. El segle XIX a Orient Mitjà: Egipte i Síria
5. El reformisme islàmic: Al-Afgani i Muhammad Abduh
6. Els deixebles de Muhammad Abduh
7. Les dues guerres mundials i el món àrabo-islàmic
8. El nacionalisme àrab i l'islamisme. L'anomenat "integriste"

Avaluació

Examen final

Bibliografia

- ARKOUN, M., *El pensamiento árabe*, Madrid, 1990
- CRUZ HERNÁNDEZ, M., *Historia del pensamiento en el mundo islámico*, Alianza, Madrid, 1997
- ESPOSITO, J., *Voices of the Islamic Revolution*, Noya York, 1983
- ETIENNE, B., *El islamismo radical*, Siglo XXI, Madrid, 1996
- HOURANI, A., *Arabic Thought in the Liberal Age*, Cambridge U.P., Cambridge, 1983
- SEGURA, A., *El món àrab actual*, Eumo, Vic-Girona, 1997
- VON GRUNEBAUM, G.E. i altres, *El Islam*, Siglo XXI, Madrid, 1975

Professora: Mª José Fuentes

Objectius docents

Introducció a la cultura fenopúnica. Aprenentatge de la datació de les inscripcions mitjançant el reconeixement de diferents tipus d'escriptura. Transcripcions i traduccions.

Programa

1. Entorn històric. Llengua i escriptura fenícies. Materials i documents.
2. Alfabet. Pronunciació. Vocalització.
3. Transcripció.
4. Anàlisi temàtic, transcripció i traducció de les inscripcions votives i funeràries en l'àmbit fenici i púnic.
5. Anàlisi temàtic, transcripció i traducció de les inscripcions commemoratives, tarifes sacrificials i marques.
6. Anàlisi temàtic, transcripció i traducció de les inscripcions de sacrificis d'infants. Llur entorn històric.
7. El nom, accidents del nom. Estat constructe. L'article.
8. Adjectiu. Preposicions. Pronoms personals. Pronoms i adjectius.
9. Pronom relatiu. Pronom interrogatiu. Pronoms indefinits. Adverbis.
10. Partícules negatives. "Nota accusativi". Conjuncions. Interjecció. Numerals: cardinals i ordinals.
11. Verb. Modes i temps. Formes. Esquema del verb.
12. Verb regular.
13. Verbs irregulars.

Bibliografia

Dictionnaire de la Civilisation Phénicienne et Punique. Ed. E. Lipinsky, Turnhout, 1992

FUENTES, Mª J.: *Vocabulario fenicio.* C.S.I.C. Barcelona, 1980.

FUENTES, Mª J.: *Corpus de las inscripciones fenicias y púnicas en España,* Barcelona, 1986.

FUENTES, Mª J.: *Manual de gramática fenicia.* Textos Docents, Universitat de Barcelona, 1995

SEGERT, S.: *A Grammar of Phoenician and Punic.* Ed. E. Lipinsky, Turnhout, 1992

Avaluació

Examen

Observacions

És necessari que l'alumne pugui arribar a transcriure, traduir i datar tot tipus d'inscripcions fenícies, púniques i neopúniques.

Professora: Mª J. Fuentes

Objectius docents

Introducció al món cultural, religiós i institucional del poble jueu i la seva història dins la Península Ibèrica des dels visigots fins a l'expulsió en el 1492.

Programa

1. Els jueus en època visigòtica.
2. L'islam i el poble jueu. Massorettes.
3. Els jueus a Sefarad. Al-Andalus. Maimònides.
4. La reconquesta. Els jueus als regnes cristians. Les Aljames.
5. Les controvèrsies dogmàtiques de Barcelona i de Tortosa.
6. Els avalots de 1391. Els conversos al s. XV. Els judaitzants.
7. Els Reis Catòlics. Expulsió de jueus en el 1492.

Bibliografia

Encyclopaedia Judaica, Ed. Ketr, Jerusalem des de 1971.

CANTERA MONTENEGRO, E.: *Los judíos en la Edad Media Hispana*, Madrid, 1986.

FUENTES, Mª J.: *Glossari de Terminologia Judaica*. Barcelona, 1996.

La Misná, traducció de Carlos del Valle, Madrid, 1981.

LEVI, L. & LUZZATO, J.: *Beth Israel. Le Peuple Juif, son Histoire et ses Traditions*, Jérusalem, 1964

NEUMANN, A.: *The Jews in Spain. Their social, Political and cultural Life during the Middle Ages*. Philadelphia, 1944, 2 vols.

Avaluació

Examen.

Observacions

És convenient que l'alumne es familiaritzi amb les tradicions i rituals de la religió jueva. Es visitarà la Sinagoga de Barcelona, el Call Jueu de Barcelona. Projeccions de pel·lícules sobre el Museu Sefardí de Toledo, el Call de Girona, Jerusalem i d'altres referents a costums i rituals jueus.

1917042 LLENGUA ÀRAB I

---

6 cr. II. elecció

Professora: Mercè Comes

Programa

Introducció a l'alfabet àrab. Pràctiques de lectura i d'escriptura. Nocions de fonètica. Introducció a la morfologia: l'arreltriconsonàntica. Morfologia verbal: el verb àrab en la forma simple.

Bibliografia

CORRIENTE, F. *Introducción a la gramática y textos árabes*. Madrid: Coloquio, 1986.
CORRIENTE, F. *Gramática árabe*. Madrid: Instituto Hispano-Árabe de Cultura, 1983.
GAUDEFROY-DEMOMBYNES, M.; BLAHERE, R. *Grammaire de l'arabe classique*. París: Maissonneuve, 1966.

Avaluació

Examen final de caràcter teoricopràctic.

1917053 LLENGUA ÀRAB II

---

6 cr. II. elecció

Professora: M. Rius

Programa

Morfologia nominal (gènere, nombre, cas i determinació). Morfologia verbal: conjugació del verb regular en les formes derivades. Iniciació a la traducció de frases simples vocalitzades.

Requisits previs

Llengua àrab I.

Bibliografia

CORRIENTE, F. *Introducción a la gramática y textos árabes*. Madrid: Coloquio, 1986.
CORRIENTE, F. *Gramática árabe*. Madrid: Instituto Hispano-Árabe de Cultura, 1983.
GARCÍA GÓMEZ, E. *Antología árabe para principiantes*. Madrid: Espasa-Calpe, 1952.
GAUDEFROY-DEMOMBYNES, M.; BLAHERE, R. *Grammaire de l'arabe classique*. París: Maissonneuve, 1966.

Avaluació

Examen final de caràcter teoricopràctic.

1917134 ORIGEN I EVOLUCIÓ DE LA CONDUCTA HUMANA

Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia

6 c. II. elecció

Professors: J. Serrallonga, D.Serrat, D.Turbon, J.Veà

Programa

1. Geologia i evolució de l'home (D.Serrat)
2. Les bases biològiques de la conducta humana (D.Turbon)
3. Models primatològics de l'evolució de l'home (J.Veà)
4. Conducta material i social de l'home durant el Paleolític (J. Serrallonga)

Bibliografia

- AYALA, F. (1986) *Origen y evolución del hombre*. Madrid: Alianza Editorial. [Biologia: 572.1/.4/AYA/ori]
- BINFORD, L.R. (1988) *En busca del pasado*. Barcelona: Crítica. [Geograf i Hist.: GH2]
- CAMPBELL, B.G. (1988) *Humankind Emerging*. London: Scott, Foresman & Co. [Biologia: 572. 1/. 4/HUM/hum]
- CHALINE, J. (1972) *Le Quaternaire. L'histoire humaine dans son environnement*. Doin Edit. Paris. [Geologia: 551.79 Cha]
- POIRIER, F. (1987) *Understanding human evolution*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall. [Psicologia: 2.4.1.POI]
- STRINGER, C. i McKIE, R. (1996) *African Exodus. The Origins of Modern Humanity*. Londres: Jonathan Cape ed.

Avaluació

Examen escrit que constarà de vuit preguntes, que correspondran dues a cada apartat del programa. L'examen es farà el dia determinat per la Facultat de Geografia i Història.

Observacions

Classes pràctiques obligatòries.

- Visita al Museu Paleoantropològic de Sabadell.
- Pràctiques al laboratori d'antropologia de la Fac. de Biologia.
- Observacions de primats al Parc Zoològic.
- Sortida de camp a l'abric Romani de Capellades i al Museu Molí Paperer de Capellades.

Com a cloenda del curs es realitzarà una taula rodona amb tots els professors.

UBICACIÓ DE LES AULES DE LA FACULTAT DE GEOGRAFIA I HISTÒRIA

Aules 9, 10 i 11	Torre A Planta baixa
Aules 12, 13 i 14	Torre A Subterrani
Aules 21 A, 22 A i 23 A Seminaris 1 i 2	Torre A Planta 2
Aules 31 A, 32 A i 33 A Seminaris 3 i 4	Torre A Planta 3
Aules 41 A Seminaris 5 i 6	Torre A Planta 4
Aules 15, 16 i 17	Torre B Planta Baixa
Aules 18,19 i 20	Torre B Planta Baixa
Aules 5, 6, 7, 8, 9, 10	C. Florensa
Aula 12 (Audiovisuals 1)	C. Florensa
Aula 13 (Audiovisuals 2)	C. Florensa
Taller	C. Florensa
Aula 19 (B.C.A.)	C. Florensa

U
La Universitat
B